Vysk. **J. Pelčaras**

Tikėjimas, Viltis ir Meilė

Lietuviškai parengė **K. J. Blutis**

1928 m.

V. P. Šv. P. Marijos Vargdienių Seserų Vienuolijos leidinys Marijampolėje.

Tikėjimas, Viltis ir Meilė.

Iš Vyskupo J. Pelčar'o knygos:
„DVASINIS GYVENIMAS".

TIKĖJIMAS, VILTIS ir MEILĖ

„Viešpatie, parodyk man savo kelius ir išmokyk mane savo takų. Vesk mane savo tiesoje ir mokyk mane; nes Tu esi Dievas, mano Gelbėtojas ir tavimi aš pasitikiu" (Ps. 24, 4—5).

Lietuviškai parengė:
K. J. Blutis.

1928 m.

N. P. Šv. P. Marijos Vargd. Seserų Vienuolijos leidinys Marijampolėje.

„Šešupės" spaustuvė Marijampolėje.

NIHIL OBSTAT.

Sac. J. Novickas M. J. C.
Censor deputatus.

Mariampoli
1928-VI-12.

APPROBATUR.

† **Antonius Eppus**

Nr. 1166.

PRAKALBA.

Neginčijamas faktas, kad Lietuvoje religinė literatūra menka. Tik keletas rimtesnių religinio turinio knygučių yra išleista. Tas, be abejo, labai atsiliepia Lietuvos visuomenėje, ypač smarkiai nukenčia jaunuomenė, neturėdama nuolatinio dvasinio peno. Juk neužtenka sekmadienio pamokslų ir keletas valandų savaitėje tikybos pamokų. Del to visai suprantamas tas jaunuolių tarpe vyraująs tikėjime atšalimas, indiferentizmas ir net bedieviškumas. Daug kas iš rimtesnės katalikiškos inteligentijos tuo susirūpino, ypač mūsų Tėvams Jėzuitams tas dalykas labai parūpo. Jie stengiasi tą didelę tuštumą savo leidiniais užpildyti ir tuo būdu visą mūsų tautą, ypač jaunuomenę, patobulinti, atgimdyti.

Kas gi reikalinga, kad mes patobulėtume, atgimtume? Reikalinga, kaip sako didysis Apaštalas, kad mes būtume taip panašūs dangiškajam Žmogui (Kristui), kaip esame panašūs žemiškajam žmogui; reikalinga,

kad mes savo mąstymais, darbais ir troškimais taptume taip panašūs sūnūs savo dvasia naujajam Adomui - Kristui, kaip gimstame panašūs savo nuodėmingu kūnu pirmajam mūsų tėvui Adomui. Naujasis Adomas, kuriam turime darytis kaskart panašesni, yra mums pavyzdys. Kaip nešiojame savyje žemiškojo žmogaus paveikslą, taip būtinai reikalinga nešioti ir dangiškojo Žmogaus paveikslą (1, Kor. 15, 49; Žyd. 2, 14; 3, 13). Dėliai to kiekvienam reikalinga visa savo prigimtimi jungtis su tuo naujuoju Adomu - Kristumi. Tas būtinas susijungimas šiame gyvenime galimas tik per tikėjimą, viltį ir meilę. Tos trys pagrindinės, teologinės dorybės, anot šv. Tomo, „yra trys Išganytojo meilės keltuvai, pridėti prie žmogaus prigimties, kurie jį (žmogų) lyg per tris laipsnius pakelia prie dieviško susijungimo ir, kaip šv. Petras sako, daro žmogų dieviškos prigimties dalininku (2 Petr. 1, 4). Tikėjimas tobulina, pakelia protą, gausindamas (paturtindamas) jį antgamtinėmis tiesomis, kurias pažįstame su dieviškos šviesos pagelba. Viltis tobulina valią ir palenkia ją prie antgam-

tinio gėrio, kuris mums yra pažadėtas. Meilė tobulina, pakelia širdį ir traukia ją prie antgamtinio gėrio ir amžinos Meilės, kaip galutinio savo tikslo" (Summa theolog. P. II, qu. 52, Art. 1 et 3).

Tikėti, turėti viltį ir mylėti yra trys svarbiausios, bendro veikimo žymės, kurių reikalauja Kristus, kad sujungtų mus su savimi. Tas mūsų susijungimas su Dievu prasideda tikėjimu, tvirtėja viltimi ir baigiasi meile. „Domus Dei credendo fundatur, sperando erigitur, diligendo perficitur" (S. August. Serm. 37, t. I).

Norint užkirsti kelią tai nelemtai vyraujančiai netikėjimo ir indiferentizmo dvasiai, reikia kelti, žadinti tikėjimo dvasią, prieš išsiblaškymą ir pesimizmą — maldos ir geros vilties dvasią, prieš atšalimą — meilės ir atsidėjimo dvasią.

Norėdamas bent kiek palengvinti, atlikti tą sunkų uždavinį, pasiryžau išversti šį veikalėlį. Vertimą dariau iš rimtesnių rašytojų, teologijos daktaro, prof. Vysk. Pelčar'o. Verčiau laisvai. Ką-ne-ką išmečiau, ką-ne-ką pakeičiau, ką-ne-ką savo pridėjau. Tuo

darbu trokštu, kuo daugiausia patarnauti didesnei Dievo garbei ir žmonių išganymui.

Galop, širdingai dėkoju savo gerajam draugui M. B., kuris daug kuo man padėjo tame darbe, ypač peržiūrėdamas kalbą.

K. J. Blu.is

Šėta, 1926 m. balandž. m. 9 d.

TIKĖJIMAS.

„Iš tikrųjų, sakau jums, jei turėsite tikėjimą kaip garstyčių grūdą, jūs sakysite šitam kalnui: Persikelk iš čia į tenai, ir jis persikels". (Mat. 17, 19).

I.

Tikėjimo reikšmė ir reikalingumas.

Tikėjimas yra antgamtinė dorybė, kuri paeina iš Dievo ir verčia žmogų tikėti visa, ką Dievas apreiškė ir Šventoji Katalikų Bažnyčia tikėti padavė.

Iš kur atsiranda tikėjimas? — Iš Dievo malonės, nes pats Išganytojas pasakė: „Niekas negali ateiti pas mane, jei Tėvas, kurs yra mane siuntęs, jo nepatrauks" (Jono 6, 44). Tikėjimas yra Dievo malonės vaisius, kurio sėklą Dievas pasėja žmogaus širdyje per šv. Krikštą. Paskum, iš tos sėklos, Dievo malonei ir Bažnyčios mokslui padedant ir žmogui rūpinantis, išauga puikus ir vaisingas medis. Norint būti krikščioniu, reikia protu pažinti tiesą ir palenkti savo valią ją priimti. Tiesos moko Bažnyčia, valią palenkia Dievo malonė. Be Bažnyčios mokslo ir Dievo malonės veikimo nėra tikro tikėjimo. Šv. Bažnyčia

mokyti nenustoja, Dievas savo malonės neatsako tiems, kurie jos trokšta, del to nepateisinami tie, kurie pažįsta tiesą, bet paskum atmeta. Tiems sako Viešpats: „Kas netiki, bus pasmerktas.“

Tikėjimo objektas yra visos tiesos, apskelbtos ir Bažnyčios apsaugai atiduotos. Bažnyčia jas pilnai užlaiko ir tiksliai skelbia. Tikėjimo akstinas yra paties Dievo, Tikrosios Tiesos ir Aukščiausiosios Išminties, garbinimas. Mes ne del to tikime, kad tai mūsų protui patinka arba kad taip moko, bet del to, kad pats Dievas, Aukščiausioji Tiesa, kuris nei apsirikti, nei klysti, nei kitų klaidinti negali, mums tai apreiškė. Bet kas mums užtikrins, kad tai Dievas apreiškė? — Neklystanti Kristaus Bažnyčia, kuri yra „gyvojo Dievo tiesos šulas ir tvirtumas“ (I Tim. 3, 15).

Tikėjimas yra dieviškoji dorybė, nes jo šaltinis, akstinas, objektas ir riba yra Dievas, — tai susijungimas su Dievu per jo pažinimą. Tikėjimas yra dvasios gyvenimo pamatas ir pradžia. Juo remiasi visas žmogaus dorybių rūmas, per jį darome pirmą žingsnį į Dievą. Ir Apaštalas pasakė: „Tam, kuris artinasi į Dievą, reikia tikėti, kad Jis yra“[1]). Tikėjimas veda sielą į dangų. Jis atidaro dangaus duris, kurių protas

[1]) Žyd. 11, 6.

negali ir negalės atidaryti. Jis rodo sielai Viešpatį Dievą, kaip veidrodyje Jo tobulybes ir paslaptis, tas malones, kurias Jis žmogui pažadėjo, ir tuos darbus, kuriuos iš meilės žmogui padarė. Kaip jeruzaliečių šventykloje buvo trys dalys, — prieangis, didžioji, arba šventoji, ir švenčiausioji, arba šventųjų šventa, vieta, — taip Dievo darbuose yra trys pasauliai: regimas, į kurį veda patyrimas, dvasinis, į kurį veda protas, ir antgamtinis, į kurį veda tikėjimas.

Drauge su tikėjimu eina kitos dvi malonios seserys. Tai viltis ir meilė. Be tikėjimo nėra ir negali būti vilties, amžinos laimės nei Dievo meilės. Todel tikėjimas yra vilties ir meilės pamatas. Be tvirto ir gyvo tikėjimo negalima tapti tobulu, nes tik nuo gero ir tvirto pamato priklauso rūmų pastovumas. Teisingai tat šv. Laurynas Justinianietis pasakė: „Tiek pažengsi tobulyn, kiek tiki, o jei tvirtai tiki, tai bėgte bėgi tobulybės keliu“.

II.

Tikėjimo vaisiai.

Tikėjimo vaisiai yra gausūs. Paklausk jo: kuo tu esi žmogui? Jis atsakys: Aš esu pirmas žmogaus sielos gyvenimas, pirma šviesa, naikinanti nežinojimo šešėlius, pirmas ugninis stulpas, vedąs tikrus izraėliečius į Pažadėtąją Žemę. Aš esu išganymo šalmas,

kuris apsaugo žmogaus galvą — dvasią nuo klaidų, pirmas laiptas į Viešpaties namus, pirma Jo šventyklos, arba Bažnyčios, lempa; aš esu aušros žvaigždė, pranešanti saulės tekėjimą, aš esu poliarinė žvaigždė, vedanti žemės keleivius per audringą gyvenimo jūrą.

Tikėjimas duoda sielai šviesos, nes atidengia Dievo paslaptis, kurių joks žmogaus protas neįstengia suprasti. Tikėjimas mūsų protą padidina; jis yra proto „žibintuvas, kad nepaklystų savo tamsumose"; jis yra proto „inkaras, kuris apsaugo nuo siaučiančių pasaulio audrų" (šv. Jon. Krizost.). Tikėjimas yra lyg ant kalno pastatytas bokštas, iš kurio viską galima pamatyti. Tikėjimas yra lempa, apšviečianti sielos namą. Palaimintas tas, kieno sieloje šviečia toji lempa ir dar taip ilgai, kolei „išaušamžinatvės diena," kuri savo šviesa panaikins tikėjimo šviesą.

Tikėjimas duoda sielai tikrą dievišką puikumą. Teisingai pasakė kardinolas Kajetonas, kad nužemintos širdies moteris, turinti gilų tikėjimą, vertesnė yra už didžiausius ir gudriausius mokslininkus, pražilusius prie knygų ir stebinančius žmones, bet neturinčius tikėjimo. Mokslas be tikėjimo neapšviečia žmogaus proto, neapsaugo nuo paklydimų ir nepakelia iš nupuolimų, bet dažnai dar veda į prapultį, kaip klaidinančios ugnelės klampiose pelkėse.

Tikėjimas duoda sielai milžiniškos jėgos, nes patį Dievą daro jos padėjėju. Kas įstengs nugalėti pilną tikėjimo sielą!? Ar pasaulis, jei ji niekina jo sumanymus ir tyčiojasi iš grasinimų? O gal piktoji dvasia? Ne, nes ji, tikinti siela, pastebi piktosios pinkles ir „tikėjimo skydu užgesina visas ugningas piktosios vilyčias[1]) (Efez. 6. 16). Del to tikinti siela yra panaši Dovydui. Tegu ją tūkstantis Galiotų užpuola, ji viena tikėjimo kilpine visus paguldys. Tikėjimas duoda sielai tokios jėgos, kad ji nebijo nei liūto nasrų, nei aštraus kalavijo, nei degančio laužo.

Skaityk kankinių gyvenimą ir pažinsi tikėjimo jėgą!

Tikėjimas duoda sielai ramybės ir laimės, kurioms niekas negali prilygti. Ar gali būti kas labiau pageidaujama, kaip pažinti „vienintelį Dievą ir Jo Sūnų Jėzų Kristų“. Dėliai to „Nelaimingas, kas visa pažįsta, o Tavęs, Viešpatie, nepažįsta, laimingas, kas Tave pažįsta, nors be Tavęs daugiau nieko nepažįsta!“ (Šv. August. Confess. Lib. 5. cap. 4). „O mano Dieve! — šaukia šv. Pranciškus Salezietis, — kas per džiaugsmas mūsų sielai, kada, išėjusi į pasaulio šviesą, pradeda pažinti švento tikėjimo tiesą. Siela tirpsta, girdėdama Numylėtinio saldesnį už medų ir brangesnį už visą žmonių išmintį balsą.“

[1]) Strėles.

Tikėjimas sielą išaukština ir patobulina. O jeigu tikėjimas yra gyvas, tai yra sujugtas su meile, tai užtikrintas sielos išganymas. Del to ir sako Apaštalas: „Iš malonės jūs esate pertikėjimą išganyti“ (Efez.2,8).

Tikėjimas yra neįvertinamas turtas, turtas taip didelis, net Dievo Sūnų stebina. „O, moteriške, — sako Viešpats kananietei—tavo tikėjimas didelis“ (Mat. 15, 28). Arba matydamas didelį šimtininko nusižeminimą, Kristus „stebėjosi ir ėjusiems paskui save tarė: Iš tikrųjų sakau jums, aš neradau taip didžio tikėjimo„Izraėlyje“ (Mat. 8, 10).

Panašiai gerbk ir tu tikėjimą labiau už visus turtus, kad galėtum pakartoti kankinio Tacijano ištartus žodžius prieš stabmeldžių teisėją: „Pasilikite sau cezariaus garbę ir didybę. Tegu Dievas apsaugo, kad kito ko trokščiau, kaip tiktai gyventi ir mirti Viešpaties mūsų Jėzaus Kristaus tikėjime“.

Dėkok už pašaukimą, į tikėjimą, kaip už brangią ir neužtarnautą malonę. Žiūrėk, kiek milijonų klaidžioja tamsybėse, o tau Viešpatis parodė savo šviesą ir atidengė savo paslaptis. Karštai turi Jam dėkoti! Maldingas Bragonijos karalius Alfonsas dažnai sakydavo: „Kasdien dėkoju Viešpačiui ne del to, kad esu karalius, bet del to, kad esu krikščionis“. Šv. Romanas, kankinys, kapojamas botagais, jog mėsos šmotai nuo kau-

lų atšoko, nuolat kartojo: „Esu krikščionis ir didžiausia Dievo malone laikau tai, jog leista man pralieti kraują del Išganytojo, kuris mano išganymui paskyrė savo gyvenimą“.

O tuo tarpu kiek yra krikščionių, kurie ne tik nedėkoja už brangią tikėjimo dovaną, bet, kas blogiausia, drįsta sakyti, jog kiekvienas tikėjimas geras, kiekvienas veda į išganymą, jei tik dorai gyveni, tai yra saugojiesi tokių darbų, už kuriuos gresia kalėjimas. Jie prieina net to, kad visai nori prašalinti tikėjimą ir įkurti kažkokį žemės rojų. Tokių žmonių nemaža yra ir Lietuvoje. Šių dienų numylėti šūkiai yra piktažodžiavimas prieš Dievą, kuris yra Amžinoji Tiesa ir Tobulybė. Tai yra kvailybė, nes tiesa tegali būti tik viena, kaip vienas Dievas: tai tikras melas, nes be tikėjimo negalimas doras gyvenimas, kaip negalima reikalauti iš medžio vaisių, atkirtus jį nuo šaknų.

Saugokis ir tu panašaus įsiutimo, turėdamas galvoje Kristaus žodžius: „Kas ne tiki, bus pasmerktas“. Ir ne tik tikėk, bet stenkis, kad tavo tikėjimas turėtų tikrų Dievo meilės žymių.

III.

Tobulo tikėjimo žymės.

Tavo tikėjimas turi būti antgamtinis, tai yra turi plaukti iš Dievo malonės: jo pradžia, pabaiga ir visi akstinai turi kilti iš

Dievo, o ne iš kitur. Tu turi ne del to tikėti, kad kiti tiki, kad koks žymus asmuo tave prie to patraukė, kad tavo širdis randa tikėjime laimės ir paguodos, bet del to, kad Dievas liepia tikėti, kad Jis pats parodė mūsų tikėjimo svarbą. „Jei tikėjimas remiasi ne Dievu, bet žmogaus protu, yra paprastas ir be nuopelnų“ (Šv. Grig.).

Tavo tikėjimas tebūva visuotinas, tai yra tegu apima visas apreikštas tiesas. Kaip mažiausias įskilimas daro varpą neskambiu arba vienas mažas plyšys gali laivą paskandinti, taip viena atmesta tiesa naikina tikėjimo dorybę. Priimk kiekvieną tiesą, kurią Bažnyčia per (kaipo) Dievo tiesą paduoda. Ir nors ne tik koks gudruolis, bet ir angelas iš dangaus ko kito mokytų, neklausyk, netikėk, nes tai tikriausia klaida.

Pasakojama apie Šv. Joną Gvalbertą, jog prieš mirtį prašęs brolių, kad jie išrašytų ant jo grabo šiuos žodžius: „Aš Jonas tikiu ir išpažįstu visą tai, ką Apaštalai skelbė, o Šv. Tėvai savo susirinkimuose patvirtino“. Tuos pačius žodžius tu išrašyk savo sieloje.

Nėra reikalo tikėti privačiais apsireiškimais, nors jie būtų ir Šventiesiems duoti, nes Bažnyčia, neklystantis sargas ir mokytojas, to nereikalauja. O jei kuriuos privačius apsireiškimus Bažnyčia patvirtino ir skelbti leido, tai tik del to, kad juose nieko

nėra priešingo tikėjimui ir papročiams. Būtų didelė klaida pripažinti vienodas svarbas privatiems apreiškimams ir Šventame Rašte paduotiems. Šv. Rašto apreiškimai yra surašyti Šv. Dvasios įkvėptų žmonių. Jie yra Dievo valios parodymas. Šv. Rašte paduotas apreiškimas yra būtinas tikėjimo dalykas.

Reikia tikėti taip, kaip Bažnyčia liepia ir moko, ir nespręsti savo nuomone apie atskiras tiesas ir paslaptis. Taip pat nereikia tikėti tą, ką Bažnyčia draudžia. Tikėjimas įvairiais prietarais, burtais, žavėjimais, raganavimais ir t. p. yra nuodėmė, o kartais ir sunki nuodėmė. Ne mažiau yra peiktinas tikėjimas sapnais, jei kas jais reguliuoja savo gyvenimą. Tiesa, žinome iš Šv. Rašto, jog Dievas kartais duoda įspėjimus ir įsakymus per sapnus. Tokie dalykai atsitinka labai retai. Antra, tas sapnas turi tokių aiškių ženklų, jog lengva jame Dievo veikimą pastebėti. Jei kartais sapnas išsipildo, tai tas dar nereiškia, kad juo galima visumet tikėti, nes dažniausiai sapnuojame tą, ką mąstome; tik sapne paprastai mintys kitokia tvarka vyksta. Taip pat neprotinga yra tikėti kažkokiais nesveikais nujautimais, kurie dažniausiai yra išbujojusios vaizduotės padaras. Visada ir visur reikia pasitikėti ir pasiduoti Dievo valiai.

Tavo tikėjimas tebūva prastas ir nužemintas. Vadinasi, ramiai atsiduok Dievo ir

Bažnyčios autoritetui, nenorėk visa ištirti ir savo protu suprasti. Tiesa, yra leista ir net būtina pažinti kai kurios tiesos pagrindinai; ne tik tiesos, bet pagrindai ir priežastys, kuriomis remiasi mūsų tikėjimo tikrumas, kad, anot Apaštalo žodžių, protinga būtų mūsų tarnystė. Galima, net reikalinga, paskęsti tikėjimo paslapčių apmąstyme, norint labiau pažinti Viešpaties tobulybes ir garbinti Jo vardą. Tačiau reikia saugotis perdaug „gilių gudragalviavimų“: savo protu viską matuoti, o viršijančius protą dalykus atmesti. Jei apsistoji prie atskirų tikėjimo tiesų ar pagrindų, norėdamas save ar kitus apšviesti ir sustiprinti tikėjimu, tai saugokis net ir mažiausio abejojimo šešėlio. To reikalauja apaštalas Povilas, sakydamas: „Pavergiame nelaisvėn kiekvieną protą, kad būtų paklusnus Kristui“ (II Korint. 10, 5). Teisingai sako „pavergiame nelaisvėn“. Kaip belaisvis, būdamas svetimoje šalyje, turi pasiduoti savo ponų valiai, taip protas, būdamas iš paprastų žemiškų dalykų perkeltas į jį viršijančius dvasinius dalykus, turi priimti už tiesą tai, ko suprasti ir pažinti negali ar nepajiegia. Bet toji nelaisvė yra jam garbinga ir palaiminta. Kaip Abraomas, rengdamasis aukoti savo sūnų Izaoką, ir sūnaus nenustojo ir gausias malones apturėjo, taip siela, aukodama Dievui savo protą, jokio nuostolio neturi, bet dar

už nuolankumą ir paklusnumą žadėtąją žemę, teisybės žemę ir gausų turtą, tai yra užmokestį už gerus darbus gauna.

Taip ir tu, krikščioni, pasiduok su savo protu tikėjimui ir veltui Dievo paslapčių netyrinėk. „Kas tyrinėja didenybę, prislėgiamas garbės“ (Patar. 25, 27), kaip tas, kuris žiūri į saulę, lieka apakintas jos šviesos. Atsimink, jog Dievas yra begalinis vandenynas, o tavo protas mažas lašelis. Argi galima lašui apimti visą vandenyną? Užtenka tau žinoti, jog tos paslaptys, būdamos viršuje proto ribų, jam neprieštarauja, ir vietoje klausęs su netikėliais žydais: „Kaip tai gali būti?“ geriau šauk su tikinčiu Šv. Petru: „Viešpatie, Tu amžinojo gyvenimo žodžius turi“.

Netyrinėk Dievo Apvaizdos, neprikaišiok Dievui, del ko taip, o ne kitaip padarė; nenorėk būti gudresniu už Dievą arba žinoti tai, ko mums Dievas nenorėjo apreikšti. „Sūnau, — primena tau autorius knygų „Apie Kristaus Sekimą“, — saugokis tyrinėti slaptus Dievo teismus ir tuos dalykus, kurie mūsų supratimą viršija. Neklausk, kodel tas yra taip apleistas, o anas tiek malonių pritiria? Kodel tas nuliudimuose ir kančiose paskendęs, o anas taip išaukštintas ir pagarboje laikomas? Visa tai viršija žmogaus supratimą. Kada žmonių išganymo priešas tave kusina (gundo) tokius dalykus tyrinėti

arba smalsūs žmonės to klausinėja, atsakyk jiems tais pranašo žodžiais: „Teisus esi, Viešpatie, ir Tavo teismai yra teisingi“ (Ps. 118, 137), arba: „Viešpaties teismai yra tikri, patys savyje išteisinti“ (Ps. 18, 10). Pranašas Izaijas matė šalia Dievo sosto Serafinus, turinčius po šešis sparnus,—„dviem dengė Jo galvą, dviem kojas ir dviem skrajojo“ (Izaijas 6, 2) giedodami: Šventas, Šventas, Šventas... Dievo galvos pridengimas reiškia, ne ką kitą, kaip tiktai tą, kad Dievo tobulybės neapimamos. O kam dengė Jo kojas? Tai ženklas, kad Dievo sprendimai žmogaus protui nesuprantami ir nepasiekiami. Tikėjimo akivaizdoje būk kūdikiu, tai yra, saugokis kiekvieno nepasitikėjimo. Su kokiu pasitikėjimu kūdikis glaudžiasi prie motinos krūtinės, su tokiu pasitikėjimu priimk visą dieviškąjį mokslą, plaukiantį iš motinos Bažnyčios širdies.

Tebūva tavo tikėjimas tvirtas, nepajudinamas, toli nuo visokių atšalimų ir abejojimų. Ar dar tau nepakanka pasitikėti pačiu Dievu? O kad tavo tikėjimas paeina iš Dievo, užtikrina Šv. Bažnyčla, kuri yra tiesos liudininkas, sargas ir mokytojas. Bažnyčia savo dvasiškąją pasiuntinybę įrodo nesugriaunamais argumentais. Kaip priešais karalių eina šaukliai, skelbdami jo atėjimą, taip priešais Bažnyčią eina gausūs išrody-

mai, kuriais tvirtinama dieviškoji jos pradžia. Tais išrodymais yra įvykusios pranašystės, dideli stebuklai, Bažnyčios mokslo grynumas, tiesos šventumas, smarkus, be jokių pavartotų griežtesnių priemonių, plėtimasis, gausūs vaisiai, nepajudinamas atsparumas persekiojimų metu. Kas gali abejoti, turėdamas tiek išrodymų?!

Tikėk visas tiesas, kurias Katalikų Bažnyčia paduoda, tvirčiau, kaip tai, ką tavo protas patiria, nes protas gali dažnai suklysti, o Dievas niekuomet. Tikėk tvirčiau, kaip tai, ką girdi arba ką palieti, nes klausa ir kiti jutimai lengvai gali tave apvilti — tikėjimas gi niekumet. Toks buvo Šv. Augustino tikėjimas. Jis pasakė: „greičiau abejočiau, kad gyvenu, negu kad pasakytame Dievo žodyje nėra tiesos“ (Confess. lib. 7. c. 10).

Tavo tikėjimas turi būti pastovus, kad neįstengtų nuo jo atitraukti: nei šėtono baimė, nei pasaulio viliojimai, nei, pagaliau, pačios mirties baimė. Toks buvo Šv. Bazilijaus tikėjimas. Imperatorius Valensas, negalėdamas jo geromis priemonėmis atitraukti nuo katalikų tikėjimo, nusiuntė į jį valdininką Madestą, kuris Imperatoriaus vardu grasino visų jo vyskupiškų turtų konfiskavimu, ištrėmimu, pagaliau, net kankinimu ir baisia mirtimi. O Šv. Bazilijus į tai atsakė: „Dievo, o ne Imperatoriaus turiu labiau klausyti!

Mano turtus suėmę mane elgeta nepadarysite, man užtenka tų sudėvėtų rūbų ir keletos knygų. Ištrėmimo irgi nesibijau, nes visa žemė yra Dievo, — taigi ir mano, todel visur rasiu prieglaudą. Kančių, kuriomis mane gąsdini, taip pat nesibijau, nes jos privers mane mirti del Kristaus, kurio taip labai trokštu. Tomis kančiomis suteiks man Imperatorius didelę malonę, nes greičiau nusiųs pas Dievą". Drąsūs Vyskupo žodžiai sujudino valdininką, kuris, kiek pagalvojęs, tarė Šv. Bazilijui: „Niekas iki tol taip atkakliai man neatsakinėjo". — „Turi būti, vyskupui nepapuolei — atsakė šventasis. Mes, iš tiesų, rodome pagarbą, nuolankumą ir meilę kiekvienam, tuo labiau valdžiai. Bet, jei kas iš mūsų nori tikėjimą išplėšti, drąsiai tam kaktą statome". Toks buvo daugelio kankinių tikėjimas. Jie del tikėjimo didžiausius turtūrus mielai pakėlė. Pavyzdžiui, Šv. Appionui, 29 metų jaunikaičiui, stabmeldžių teisėjas liepė draskyti geležinėmis šukomis šonus, o veidą ir nugarą kapoti botagais. Po tokių kančių visas jo kūnas buvo viena žaizda, net viduriai matėsi. Tačiau ir tas neperlaužė tvirto jaunikaičio nusistatymo. Ir tų baisių kančių metu kartojo vien tik tuos žodžius: „Esu krikščionis! Ten visa mano laimė". Po to teisėjas liepė pakabinti šventąjį ir, apvyniojus kojas sumirkyta alyvoje drobe, uždegti. Liepsnojo visas kūnas, var-

vėdamas lyg ištirpytas vaškas, skausmas neapsakomas, tačiau tvirtos valios jaunikaitis ramiai nenugalėtas mirė.

O, kad ir tu būtum pasirengęs skausmuose mirti Kristaus ir Jo Šventosios Bažnyčios garbei!

Tavo tikėjimas tegu būva gyvas, tai yra sujungtas su meile. „Meilė — sako Šv. Tomas Akvinietis — yra tikėjimo forma, arba gyvenimas. Gyvenimas meilėje pasireiškia darbais. Tas tikrai tiki, kas darbais parodo, ką tiki". „Tikėjimas be gerų darbų yra miręs — sako Šventas Raštas. „Ką padės, — sako Šv. Jokūbas, — mano broliai, jei kas sakytųsi turįs tikėjimą, bet gerų darbų nedarytų? Argi tikėjimas galės jį išganyti? Juk ir velniai drebėdami tiki" (Jok. 2, 14—19). Tikėjimas veda mus prie dangaus vartų, bet meilė juos atidaro. Todel tikėjimas turi drauge su meile eiti. Kaip keleiviui, norinčiam kelio galą prieiti, reikalingos akys ir kojos, taip dangaus keleiviui reikalingos tikėjimo akys ir gerų darbų kojos. Stabmeldžiams stokojo tikėjimo akių, todel jie nematė tiesos, pagal kurią turėjo gyventi. Izraėlitams stokojo paklusnybės kojų, nes žinojo įstatymą, bet nevaikščiojo sulig juo.

Tikėjimas be gerų darbų neturi didelės vertės, yra lyg nederlingas laukas, suparaližuota ranka, be vaisių medis, be vandens

šulinys, be alyvos lempa, arba pagal Apaštalo žodžių — „Miręs“.[1]) Kada siela išeina iš kūno, kūnas nustoja gyvybės, judesio, grožio ir miršta, bet dar kurį laiką palieka kūnu, tik paskum suira ir supūva. Taip darosi su tikėjimu, kada nuo jo siela, tai yra meilė atsiskiria. Tiesa, tada jis yra esmėje, bet neturi gyvumo, grožio — yra miręs. Kas blogiausia, kai nuodėmės pradeda daugintis, tai tikėjimas nyksta. Nuodėmės aptraukia žmogų didžiausia tamsuma, ir iš tikėjimo akivaizdos pranyksta Dievas ir amžinatvė. Tat nuodėmingas ir sugedęs gyvenimas yra svarbiausia netikėjimo priežastis.

Galop, ištesėk nepajudinamai iki galo tikėjime. Tegu jis tau šviečia visą gyvenimą, o labiausiai ir aiškiausiai tuomet, kuomet likimas nublokš į tamsybių vietą, į mirties nagus. Žiūrėk, kad prieštaravimų vėjas neįstengtų užgesyti ar sumažinti tikėjimo šviesos, nes tuomet atsidurtum tamsybėse ir lengvai galėtum paklysti. Paskaityk apie Šv. Petrą Kankinį (+1252), galingą tikėjimo gynėją. Kada jam budeliai sudavė kirviu per galvą, jis parpuolęs žemėn jau stingstančiomis lūpomis, kalbėjo: „Tikiu Dievą Tėvą“...

O kad ir tu iki paskutinio atsidusėjimo nuolat kartotum tuos žodžius: „Tikiu Dievą

[1]) Jokūbo 2, 26.

Tėvą...“ Ir kartotum tolei, kolei įeisi ten, kur tikėjimas užleis vietą regėjimui.

Jei tavo tikėjimas turės visas tas žymes, tai išsipildys tau Viešpaties žodžiai: „Palaiminti, kurie įtikėjo!“

IV.

Priemonės įgyti, užlaikyti ir padauginti tikėjimą.

Jei esi silpnas arba abejingas tikėjime, o kas blogiausia, jei visai tikėjimo nustojai, tačiau jei trokšti jį atrasti arba sustiprinti, visų pirma pašalink piktus darbus, tai yra venk nuodėmių, kurios kliudo tikėjimo šviesai į sielą pakliūti. Antra, melsk tikėjimo dorybės, nes ji yra Dievo dovana, kuri savo malone apšviečia žmogaus protą, kad pažintų tiesą, ir palenkia valią, kad tą tiesą priimtų. Tobulas tikėjimas yra keturių Šventosios Dvasios dovanų vaisius. Del to karštai tų dovanų prašyk. Dažnai, kaip Apaštalai, melskis „Viešpatie, padauginkmano tikėjimą“.[1]) O jei ateis tavo bandymo laikas, šauk su apsėstojo tėvu: „Tikiu, Viešpatie, padėk mano netikėjimui“ (Mork. 9, 23). Melskis ne tik žodžiais, bet ir meilės darbais, nes dažnai Viešpats Dievas gailestingus darbus tikėjimo šviesa

[1]) Luko 17, 5.

atlygina, kaip buvo atlyginta už išmaldas šimtininkui Korneliui (Žiūr. Apd. 10).

Jei turi tikėjimą, būk nužemintos širdies, nes „tikėjimas yra ne išdidiems, bet nužemintiems“ (Šv. Augustinas). Kada nužemintas apturi tikėjimą, puikybė jį naikina, kaip vėjas gesina šviesą. Puikybė yra bedievystės motina, ką jau senai pasakė Šv. Povilas stabmeldžių filosofams: „Savo mintyse pasidarė tušti, ir neišmintinga jų širdis aptemo. Tardamiesi esą išmintingi, pasidarė paiki. Jie pakeitė nemirtingojo Dievo garbę mirtingojo žmogaus, net paukščių, keturkojų ir slankiojančių gyvių paveikslo panašumu“ (Rom. I, 21—23).

Saugokis panašaus ištvirkimo, kuris yra lyg koki migla, uždengianti prieš sielą Dievo akivaizdą ir teisingus Jo teismus. Neskaityk blogų knygų ir neklausyk biaurių bedieviškų kalbų, nes jos yra nuodai silpnam tikėjimui, koks šiandien daugelyje pasitaiko. Venk netikinčių draugų arba klaidžiatikių, ypačiai jei pats esi netvirtas tikėjime. O jei ir to negalėsi išvengti, būk atsargus, nepasiduok kitų įtakai, kaip gudrus ir maldingas Salemonas pasidavė savo pačių įtakai ir pradėjo garbinti stabus. Šv. Polikarpas, smirniečių vyskupas, taip biaurėjosi visokių netikėlių kalbų, kad visados, girdėdamas priešingas Bažnyčios mokslui kalbas,

užsikišdavo ausis, sakydamas: „O mano Dieve, kam prigyvenau tokių laikų, kad tenka girdėti perveriančias mano širdį kalbas“.

Neprileisk nė šešėlio abejojimo. O jei tave abejojimas netyčiomis užpuls, šalink jį paprastu tikėjimo aktu: Tikiu, Viešpatie, visa, ką Tu apreiškei ir Tavo Bažnyčia tikėti padavė. Tvirtai tikiu ir pasirengęs esu už tą tikėjimą kraują pralieti.

Dažnai pasitaiko, kad maldinga ir giliai tikinti siela įpuola į abejojimą apie katalikų tikėjimo tikrumą arba slėgia ją kokie priekaištai, priešais mūsų tikėjimo paslaptis statomi, pavyzdžiui: apie Kristaus įsikūnijimą, Švenčiausią Sakramentą, sielos nemirtingumą, Šventąją Trejybę ir kitas. Tokiais atsitikimais nenusimink. Pirmiausia, Dievas leidžia tokias pagundas tavo paties naudai, kaip darė tam tikslui Šv. Pranciškui Saleziečiui, Šv. Magdalenai de Passis ir kitiems. Antra, tos pagundos nėra nuodėmė, jei ilgai jauti prieš jas neapykantą. O jei yra neapykanta, tai geriausias ženklas, kad jas nuo savęs prašalinsi, ir pavojaus nėra. Teisingai pasakė Šv. Pranciškus Salezietis, kad visos pragaro pagundos, kurių neapkenti, neįstengs sukietinti širdies ir atšaldyti sielos. Kad greičiau jas pašalintum, skubėk prie maldos, žadink tikėjimo aktus. O jei koks abejojimas dar ilgiau ir smarkiau vargins, ieškok

patarimo pas šviesesnius žmones, o ypač pas dvasios tėvą.

Pagundose prieš tikėjimą neįsileisk į derybas su šėtonu, nes jis, kaip „melo tėvas“, lengvai gali tave savo pinklėse supainioti. Bet, sulig Šv. Pranciškaus Saleziečio patarimu, sėdėk ramiai savo sielos namelyje, neatidarydamas net durų pažiūrėti, kokia pagunda į jas beldžiasi. Anksčiau ar vėliau pails jis (šėtonas) ir pames tave. Jei šėtonas suardys tavo sielos pilį, įėjęs pro proto vartus, drąsiai iš savo pusės daryk puolimą į jį. Vadinasi, kada šėtonas daro tau priekaištų, vietoje tiesioginio pasipriešinimo, sakyk savo širdimi ir lūpomis: „Išdavike! nenaudėli! pametei Angelų Bažnyčią ir dabar nori, kad aš pamesčiau Šventųjų Bažnyčią. Nenaudėli! padavei pirmajai moteriai pražūties vaisių, o dabar nori ir mane sugundinti, kad jo paragaučiau. Šalin nuo manęs, šėtone! Nesusidėsiu su tavimi ir nepildysiu tavo norų. Tegyvuoja mylimiausis Jėzus, kurį tvirtai tikiu, tegyvuoja Šv. Bažnyčia, kuria pasitikiu ir kurios esu narys“.

Jeigu Viešpats Dievas, bandydamas tave, leis pranykti tikėjimo šviesai, kuri pirma skaisčiai švietė tavo sieloje, nenuliūsk, nenustok meldesis ir nepamesk maldingumo ženklų, bet sausu tikėjimu, vadinasi, netekęs šviesos ir suraminimo, prisimink sau Bažnyčios mokslą. Tegu ji būva tuo, kuo

buvo stebuklingoji žvaigždė Išminčiams. O jei tavo širdį slėgs dar didesnė našta, kreipkis prie nuodėmklausio ir klausykis jo patarimo.

Niekumet neišsižadėk savo tikėjimo, nors tai ir drutinai darytum. Tą draudžia Išganytojas, sakydamas: „Kas manęs išsigins žmonių akivaizdoje, to ir aš išsiginsiu savo danguje esančiojo Tėvo akivaizdoje“ (Mato 10, 33). Priešingai, visada išpažink jį žodžiais ir darbais, jei to Dievo garbė, tavo ir kitų sielos išganymams reikalinga. Bet antra vertus, nėra reikalo išpažinti tikėjimo visur ir visada, pavyzdžiui, geležinkelio stotyje, vagone, jei to reikalauja įžūlus draugas: juo labiau neverta atsakinėti į daromus mūsų tikėjimui priekaištus, jeigu matosi, kad tai galėtų sukelti dar didesnę pašaipą ar panieką. O jei matai, kad tavo tylėjimas verčia pasipiktinti kitus arba yra gėdijimosi ženklas, tada, paprašęs Dievo pagalbos, drąsiai atremk priekaištus. Niekados nereikia drovėtis savo tikėjimą ženklais išreikšti, kaip žegnotis, atsiklaupti ir kitų, bijant pajuokos. Taip pat netinka slėpti tikėjimą, kada iš mūsų to valdžia reikalauja, — nors galima saugotis persekiojimų, kaip tai darė pirmieji krikščionys ir kartais kankiniai.

Tikėjimo pagrindų laikykis per visą savo gyvenimą; ir vietoj gėdijasis savo tikėjimo (tai silpnadvasio ženklas), laikyk didžiausią savo garbę ir laimę, kad Dievas

tave prie jo pašaukė. Ta laime dalykis su kitais. Vadinasi, mokyk tikėjimo nežinančius, stiprink abejojančius, grąžink prie Dievo paklydusius, nesigailėk tikėjimui praplėsti nei darbo, nei cento, nei savo kraujo, jei tai Viešpats reikalautų. Negailėk aukos misijai ir remk misionorius karšta malda.

Norėdamas savyje padauginti tikėjimą, visų pirma stenkis geriau pažinti dieviškąją tiesą. Tam tikslui apmąstyk jo paslaptis, skaityk dvasines knygas ir atsidėjęs klausyk Dievo žodžio. Juk rožė, kolei esti pumpure, nieko neturi savyje ypatingo ir patraukiančio, bet kai išsprogsta pumpuras, išsivysto puiki, maloniai kvepinti gėlė, kuri kiekvieną žavi savo stebėtinu grožiu. Taip pat yra ir su tikėjimo tiesomis. Kolei paviršutinai, be jokio įsigilinimo žiūrime, tai viskas paprastai atrodo, bet kuomet jas giliau apmąstome, tada atsidengia tiek šviesos, tiek grožio, tiek dieviško kvepėjimo, net mūsų siela nudžiunga. Reikalinga turėti namuose ir dažnai skaityti kokį platesnį katekizmą. O jei esi kunigas, nepraleisk niekumet dvasiškų apmąstymų ir stenkis nuolat gilinti savo žinias, kad būtum tikru kitų vadovu.

Dažnai žadink tikėjimo aktus, ne tik bendrus, bet ir apie atskiras tikėjimo tiesas; ypačiai sukelk savyje gilų tikėjimą maldos metu, eidamas išpažinties ir Šv. Komunijos, ketindamas ką gera daryti, pagundai užpuo-

lus, sunkiam kryžiui slėgiant, — pagaliau mirčiai artinantis, kad su tikru tikėjimu peržengtum amžinasties slenkstį. Be to, visumet su pakelta širdimi kalbėk Apaštalų tikybos išpažinimą.

Galop, gyvenk su tikėjimu ir tikėjime, nes Apaštalas sako: „Mano gi teisusis iš tikėjimo yra gyvas“ (žyd. 10, 38). Žmonės gyvena arba žvėrių gyvenimu, jei tik klauso savo norų ir pageidimų, arba naturaliu gyvenimu, jei klauso tik savo proto. Bet krikščionys gyvena dar antgamtiniu gyvenimu, nes visuose atvejuose vadovaujasi antgamtine šviesa arba, kaip paprastai sakoma, tikėjimo dvasia. Kas tai yra ta tikėjimo dvasia? — Tai yra taip gilus, taip tvirtas, taip gyvas persiėmimas tikėjimo tiesomis, kad žmogus beveik visumet turi jas savo širdyje ir del to sulig jomis teisia, trokšta, kalba, veikia, — žodžiu sulig jomis visą savo sielos ir kūno gyvenimą tvarko. Tada krikščionys žiūri ir seka dvasios akimis Viešpaties Kristaus gyvenimą, kaip žemišką, taip sakramentališką, kantriai neša Jo kryžių, susijungia su Juo savo širdimi ir per meilę įveda Kristų į savo sielą. Tuokart jau jame Kristus gyvena. Ir ne tik gyvena, bet mąsto, kalba ir veikia. Toks turi būti tobulo krikščionies tikėjimas.

Jei ir tu nori būti tikru tobulu krikščionimi, vadovaukis tikėjimo dvasia. Tegu

tavo tikėjimas aiškiai reiškiasi visuose tavo gyvenimo darbuose ir padaro tave panašų Kristui. Todel teisk, kaip teisė Kristus, trokšk, kaip troško Kristus, kalbėk, kaip kalbėjo Kristus, daryk, kaip darė Kristus, kentėk, kaip kentėjo Kristus. Kiekviena žaizda susijunk su Viešpatimi Jėzumi, visiškai pasiaukodamas Jam, ir įkurdink Jį savo širdyje, prašydamas, kad būtų tavo gyvenimo šaltinis, pavyzdys ir tikslas. Ištikus kokiam sunkesniam vargui ar bėdai, elkis taip, kaip panašiame atsitikime elgėsi Kristus. Maldingasis Vyskupas Palafoksas kiek sykių ką veikdavo, visumet kreipdavosi į Viešpatį Jėzų, sakydamas: „Viešpatie, ką turiu dabar daryti? Patark man, valdyk ir viešpatauk manyje, kad tik tai daryčiau, kas Tau, Viešpatie, patinka ir taip, kaip Tu nori.

Toji tikėjimo dvasia turi būti ne tik svarbesniuose ir religiniuose dalykuose, bet taip pat ir visuose kasdieniniuose reikaluose: ir maldoje, ir kalboje, ir valgyme, ir darbe; tikėjimo dvasioje turime praleisti poilsio, kančios ir skausmo valandas, — žodžiu, viską turime aukoti Viešpačiui Dievui. Tiesa, tai reikalauja didelio budėjimo ir darbo, bet užtat didelės vertės vaisių duoda. Iš tokios tikėjimo dvasios išplaukia sielos laimė, širdies džiaugsmas, gyvenimo šventumas, vidujis ramumas ir tikroji išmintis, išmintis, kuri į žmonių veiksmus Dievo akimi žiūri ir

laikinus dalykus amžinu saiku saikuoja, išmintis taip didi ir kilni, kad net didžiausias protas neprilygsta jai. „Palaimintas žmogus, kuris rado išmintį ir apsčiai turi gudrumo. Išmintį įgyti yra vertčiau, nekaip pelnytis sidabro, ir jos vaisiai geresni už geriausį ir gryną auksą. Ji brangesnė už visus turtus. Visa, ko trokštame, negali su ja lygintis“ (Patar. 3, 13—15).

—

VILTIS IR PASITIKĖJIMAS.

„Kurie gi pasitiki Viešpatim, atnaujina savo jėgas, pakelia sparnus lyg ereliai, bėga ir nepavargsta, vaikščioja ir nepailsta“
(Izaijo 40, 31).

I

Vilties reikšmė ir akstinai.

Labai glaudžiai su tikėjimu rišasi viltis. Ką reiškia viltis dvasios gyvenime? Viltis yra antgamtinė dorybė, paeinanti iš Dievo. Turėdami viltį ir pasirėmę Dievo prižadėjimais, ramiai ir su džiaugsmu laukiame to, ką Dievas pažadėjo. Viltis, kaip ir tikėjimas, auga iš sėklos, kurią Dievas pasėja per Šv. Krikštą, tik su tuo skirtumu, kad viltis glūdi tikėjime. Del to ir yra glaudus vilties su tikėjimu ryšys. Tikėjimas mums sako, jog žmogui yra paskirtas antgamtinis gėris. Viltis kaip tik ir padeda tą gėrį pasiekti. Turėdami viltį, mes tvirtai pasitikime pasiekti tą amžiną laimę ir gėrį — Dievą.

Vilties objektas yra pats Dievas, nes Jis pasakė Abraomui: „Aš esu tavo apgynėjas ir labai didelis užmokestis“ (Prad. 15, I). Vilties objektas yra ir visa tai, ką Dievas prižadėjo — amžinas išganymas ir visa, kas į jį veda, būtent: pašventinan-

čioji ir pastiprinančioji malonė, nuodėmių atleidimas ir Šv. Dvasios atsiuntimas. Laikinieji gėriai, kaip sveikata, turtas, laimė, gali būti irgi vilties objektas, jei jie vartojami kaip priemonės dvasiniam ir amžinam gėriui pasiekti. Bet kadangi nežinome, kurie jų mums naudos, o kurie žalos atnešti gali, tad turime tik su sąlyga ir su atsidėjimu Dievo valiai jų viltis (tikėtis).

Vilties akstinas yra Dievo prižadėjimas. Kadangi Dievas yra be galo geras, tai del to ir trokšta duoti mums būtino gėrio, kokį gali duoti tik Visagalis, ir kadangi Jis yra Amžinoji Tiesa, tai visą duos, ką tik yra pažadėjęs. Kaip inkaras turi tris pirštus, kuriais laivas laikosi įsikibęs žemės, kad vilnys nenuneštų, taip mūsų viltis turi tris ramsčius, kuriais krikščionys audringose gyvenimo valandose turi remtis ir jų laikytis. Tais ramsčiais yra visagalybė, gėris ir amžinoji Dievo tiesa. Jei jau Dievas yra vilties ramstis ir vadovas — kas Juo nepasitikės. Ligonis, pasitikėdamas gydytoju, atiduoda savo kūną piaustyti, žemdirbys pasitikėdamas sėja grūdus, jūrininkas pasitiki vilnimis, atiduodamas savo turtą, aklas pasitiki kokiu vaikezu, net žmogžudys pasitiki žmogžudžio žodžiu, — o ar mes, krikščionys, nepasitikėsime Dievu ir brangiausiu Išganytoju! Dievu, kuris tiek sykių savo pagalbą ir malonę suteikė, Dievu, kuris savo priža-

dėjimą patvirtino ant Kalvarijos kalno! „Dievas — sako Šv. Raštas — nėra kaip žmogus, kad meluotų, ir ne kaip žmogaus sūnus, kad mainytųsi. Taigi ką Jis pasakė, argi nepadarys? ką kalbėjo, argi neišpildys? (Skaitl. 23, 19).

Gal pasakysi: ne man nusidėjėliui tas prižadėjimas, bet tikriems ir geriems sūnums. Ar jau pamiršai, kad Dievas yra gailestingas? Pažvelk į kryžių. Štai, prie jo prikaltas kaba nusidėjėlių ir Dievo Tarpininkas, ir nuo kryžiaus šaukia: „Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro". Bet gal tave ir kryžius baido? Tad pažvelg po kryžiumi. Štai, ten stovi nusidėjėlių Tarpininkė ir Nukryžiuotojo Motina. „O žmogau, — sako tau Šv. Bernardas, — kaip tikra ir tvirta turi būti tavo viltis. Juk turi užtikrintą kelią prie Tėvo, kad Motina, priešais Sūnų, o Sūnus priešais Tėvą stovi. Motina rodo savo Sūnui motinišką krūtį, kuria Jį penėjo, o Sūnus rodo Tėvui pervertą savo šoną, kurs yra paklusnumo ženklas. Argi gali būti tau nepalankus atsakas, kame tiek meilės ženklų yra" (Šv. Bern. de land. Virg.). Taigi pakilk, vargingoji siela, ir sakyk su Šv. Boneventūra: Nors mane Viešpats Jėzus norėtų pragaran įblokšti, tačiau aš žinau, kad negali Jis atsakyti meilės tam, kuris Jį visa širdimi myli ir ieško. Savo meile apimsiu Jį ir nepaleisiu tol, kol amžinos palaimos suteiks man. Jei

mane norėtų atstumti, Jo žaizdose pasislėpsiu ir nesiduosiu iš ten varomas. O jei mane net prie savo kojų neprileistų, žinau, ką daryti — eisiu prie Motinos Marijos, pulsiu prie Jos kojų ir tol su ašaromis maldausiu, kol suteiks atleidimą, šaukdama-s: Pažvelk į mane gailestinga akimi, o Geroji Motina, Marija, juk esu Tavo kūdikis — Tavyje nuo lopšio padėjau savo viltį.

II

Vilties reikalingumas.

Dievas, nubaudęs pirmąjį žmogų, o su juo ir visą žmonių giminę skaudžiu ir liūdnu ištrėmimu, nuolatiniu darbu, kova ir kančiomis, paliko vienintelį gyvenimo džiaugsmą ir paskatinimą — viltį. Taip pat Jis prižadėjo būti ir toliau jo Tėvas, nors žmogus liko nepaklusnus sūnus: atsiųsti savo vienintėlį Sūnų jam atpirkti ir, pagaliau, atidaryti nuodėmėmis uždarytus dangaus karalystės vartus. Dievas pats paliko tą viltį žmogaus širdyje ir padarė ją, iš vienos pusės, džiaugsmu ir suraminimu, iš antros, žmogaus teise ir prievole ir per pašventinančiąją malonę Dievas pakelia jį į dieviškas dorybes. Ta viltis suteikia šios žemės tremtiniui šviesos, jėgos ir ištvermės kelionėje į amžinybės uostą. Be jos žmogaus gyvenimas būtų nepakenčiama kankynė, net pačiu pra-

garu, nes ir pragaras tik todel toks baisus, kad nėra jokios vilties iš ten išeiti. Tat viltis yra būtinai reikalinga, kad žmogus gyventų, tuo labiau, kad gyventų dieviškai. Norint neprisirišti prie žemiškų turtų, reikia trokšti dangiškų. Tą troškimą kaip tik ir žadina viltis. Norint nenusilpti kovoje ir neparpulti po sunkiu kryžiumi, reikia užtikrintos Dievo pagalbos ir suraminimo; norint siekti amžinos laimės, reikalingas prižadėjimas, kad ji pasiekiama; galop, norint eiti tobulybės keliu, reikia prižadėjimo, kad kelio tikslas prieinamas — tą visą duoda viltis.

Todel viltis yra lyg sielos gyvenimo motoras (jei taip galima pasakyti), lyg aukso grandinis, kyšąs iš dangaus, prie kurio savo sielą kabiname. Dievo ranka, traukdama tą grandinį aukštyn, drauge pakelia visus ten kabančius viršum įsiutusios ir putojančios gyvenimo jūros, ant Siono kalno. Kas tvirtai įkibęs laikosi, tas pasiekia dangų; kas silpnai laikosi, tas krinta į prapultiės bedugnę. Daugeliui viltis yra paskutinės pagalbos inkaras. Jei laivas banguojančios jūros viduryje netenka vairo, jėgos ir varymo įrankių, o putojančios bangos varo jį į kietas uolas, kur gręsia sudužimas ir visų prapultis, tai nusigandę jūrininkai griebiasi paskutinės priemonės meta inkarą, kad jis įkibęs jūros dugnan, sulaikytų laivą ir išgelbėtų žmones nuo prapultiės. Tokiu sielos

inkaru yra viltis. Dažnai siela, kaip tas nelaimingas laivas, nustoja visko: savo jėgos, grožio, vertybės — tikėjimo vairas lieka sutriuškintas, kilnių troškimų būrės supainiotos, meilės virvės sutraukytos, visas jos turtas, tai yra geri darbai, pranyko apsileidime, gyvenimo bangose, — štai, jau gręsia galutina pražūtis, tačiau siela nėr adar žuvus, jei turi vilties inkarą. Tuo inkaru užsikabina už Dievo gailestingumo dugno ir taip išvengia pražūties.

Užtat ir tobulai sielai reikalinga viltis, kuri jai duoda lakius, kaip erelio, sparnus, kuriais siela smarkiai kyla į Dievą. „Kurie gi pasitiki Viešpačiu, atnaujina savo pajėgas, pekelia sparnus, lyg ereliai, bėga ir nepavargsta, vaikščioja ir nepailsta“. (Izaijo 40, 31).

III

Vilties ir pasitikėjimo vaisiai.

Dabar pasižiūrėkime, kokie yra vilties ir pasitikėjimo vaisiai. Tvirta viltis, laukianti visada Dievo pagalbos, yra pasitikėjimas. Pasitikėjimas sutraukia (priartina) Dievo malones, nes, būdamas Dievo gailestingumo pagarba, atidaro Jo vartus. Tą patį ir pranašas sako: „Kuris turi vilties Viešpatyje, apsups malonumas“ (Ps. 31, 10) Priešingai, nepasitikėjimas užtraukia Die-

vo bausmę, nes nepasitikima arba Dievo visagalybe arba Jo gėriu, o tuo nuoskaudą darome Dievui. Todel mes visumet „artinkimės su pasitikėjimu į malonės sostą, kad gautumem pasigailėjimo ir rastumem malonės tinkamai pagalbai“ (Žyd. 4, 16).

Pasitikėjimas priartina dieviškąją globą. Jei kas visai atsiduoda Dievui, gerasis Dievas, nepamiršdamas kitų, apsupa jį protinga savo tėviška globa. Ta globa tuo rūpestingesnė, juo pasitikėjimas didesnis. Tokią globą užtikrino Viešpats Šv. Kotrynai Senietei, sakydamas: „Mąstyk, duktė, apie mane, o aš visumet turėsiu mintyje tave ir visus tavo rūpesčius, darbus ir pasiryžimus ant savęs paimsiu“. Jei ir tu trokšti, kad Dievas tave visumet globotų, pasitikėk, Juo visada ir visur.

Pasitikėjimas duoda sielai jėgų, kaip sako pranašas: „Kurie pasitiki Viešpačiu atnaujina savo pajėgas“ (Izaijo 40, 31). Delto pasitikinti Viešpačiu siela drąsiai sako: „Aš visa galiu tame, kurs mane stiprina“ (Pilyp. 4, 13). Pasitikėjimas praplečia ir šventu džiaugsmu pripildo širdį. Tada kiekvienas skausmas, kiekvienas trūsas rodosi nieku esąs. Šventas Pranciškus Ksaveras, mokydamas indijonus tikėjimo ir gausingai prakaitą liedamas, sakė sau juokaudamas: „Teplaukia mano prakaitas

Viešpačiui, — Jis nušluostys man skruostus ir duos prižadėtą užmokestį".

Pasitikėjimas duoda drąsos. Ko gi bijosis tas, kuris padėjėju turi Dievą. Del to gražiai sako pranašas: „Kurie pasitiki Viešpatimi, tie kaip Siono kalnas' (Ps. 124, 1), nes niekas jų nesujudins ir nepajėgs sujudinti. O Šv. Jonas Krizost. labai tiksliai pasitikėjimą vadina šalmu, nes pasitikėjimas apdengia sielą nuo piktosios dvasios priespaudų.

Pasitikėdamas gali didelius darbus nuveikti, nes tada turi Visagalio Dievo pagalbą. Kam nežinomas stebuklas, padarytas Šv. Gregorijaus stebukladario Neocezarijos mieste. To miesto krikščionys norėjo pastatyti bažnyčią, bet stokojo vietos, nes kalnas kliudė. Šv. Gregorijus Vyskupas, atsiminęs Išganytojo žodžius: „Jei turėsite tikėjimą, kaip garstyčių grūdą, jūs sakysite šitam kalnui: persikelk iš čia į tenai, ir jis persikels" (Mato 17, 19), karštai meldėsi, kad Viešpats Dievas prašalintų kalną, — ir taip įvyko.

Pasitikėjimas duoda sielai ramybės. Kas pajėgs sudrumsti pasitikinčią Viešpačiu sielą! Kokią ramybę turi kūdikis, miegodamas ant motinos rankų, tokios ramybės gauna siela, ilsėdama su pasitikėjimu dieviškoje širdyje. „Ramybėje aš gulėsiu ir ilsėsiuos, — taip džiaugiasi pranašas, — nes

Tu, Viešpatie, tobulai tvirtinai manyje viltį“ (Ps. 4, 9—10). Tokia viltis ir pasitikėjimas yra geriausias vaistas tiems, kurie iš prigimties turi baimę. Pavyzdžiui, Šv. Tomas Akvinietis, nors pasižymėjo šventumu ir mokslu, tačiau labai bijojo perkūnijos. Užtat perkūnijos metu stiprindavo save pasitikėjimu Dievu ir kalbėdavo šiuos Evangelijos žodžius: „O žodis tapo kūnu...“ Panašiu būdu pavyko išgydyti Šv. Pranciškui Saleziečiui vieną žmogų, bijantį dvasių. „Pasakoja man, — jis rašė bijančiam dvasių, — kad bijais dvasių... Aš, būdamas jaunas, buvau panašių minčių įtakoje. Norėdamas nusikratyti ir pasitikėdamas Viešpačiu, prisiversdavau eiti į tas vietas, kur vaidindavosi kokios nors baidyklės. Po tulo laiko buvau laisvas nuo visų tų nelemtų baimių ir džiaugdavaus tokioje tamsioje vienumoje mielais Dievo prižadėjimais. Ir šalia tavęs gerieji angelai, lyg bendro ginklo draugai, budi po Kristaus numylėta vėliava. Tu esi po dieviškosios globos sparnais, tai ko bijais!?“

Viltis ir pasitikėjimas kančių metu duoda suraminimą. Ji pakelia suvargusią sielą, o tuo pačiu gyvenimo kryžių daro lengvesnį. Viltis panaši tremtinio giesmei, kuri primena jo tėviškę, arba cytrų skambėjimui, kuriomis žydai, būdami Babiliono vergovėje, malšindavo savo skausmus ir liūdesius. Tą

patvirtina charakteringa senovės pasakėlė. Visos dorybės susitarusios pamesti nusikaltimais suterštą žemę ir keliauti į savo tėviškę, dangų. Kaip tarusios, taip ir padariusios. Bet priėjus joms prie dangaus vartų, nenorėta įleisti į dangų ir paklausta, del ko taip greitai pametusios žemę. Jos atsakiusios, jog nebegalėjusios ilgiau ten tverti, nes kiekviena dorybė persekiojama su didele neapykanta, o ištvirkimas ir kitokios nuodėmės, lyg didžiausia banga, užliejusios visą pasaulį. „Tat įeikite, — atsakęs dangiškas vartininkas, — tik jūs, kantrybė ir viltis, grįžkite atgal žemėn, kad vargšas žmogus neįpultų nusiminiman, būdamas tiekos pagundų ir kančių viduryje.“ Tais žodžiais padrasintos, grįžusios tos dvi dorybės žemėn ir labai gerai padariusios. Kaip gi vargingas žmogus įstengtų nešti sunkų gyvenimo kryžių, jei jam kantrybė nepadėtų; o kaip gi galų gale kantrybė ištesėtų, jei jai nepagelbėtų viltis. Viltis, lyg tas Nojaus karvelis, atneša mums žalią šakutę kaip ženklą, kad vargų dienos greit baigsis. Viltis, lyg mylima žvaigždė, per visą gyvenimą keleiviui žmogui šviečia jo kelionėje. O ta šviesa taip maloni, taip saldi, tokia gaivinanti ir suraminanti, kad nors vienas jos spindulys įsiskverbtų pragaran, bematant ši prakeikimo vieta pavirstų dausa (roju).

Viltis užtikrina gausų ir brangų užmo-

kesti. Del to net ir kryžių daro pageidaujamą. Štai, Šv. Steponas, mušamas akmenimis, šaukia: „Aš matau atvirą dangų ir žmogaus Sūnų, stovinti Dievo dešinėje“ (Apd. 7, 56), — ir del to jis nesibijo jokios priespaudos. Panašiai, septynių metų kankinys Cirilius nuteistas gyvas sudeginti, su džiaugsmu priima ištarmę. Bet kada čia pat esantieji pradėjo raudoti apsipylę ašaromis, jis jiems tarė: „Geriau eikite giedoti džiaugsmo giesmių prie mano laužo. O kad jūs jaustumėte tą garbę, kuri manęs laukia, mielai atiduotumėte savo gyvastį“. Tai taręs, pats šoka į degantį laužą.

Viltis džiugina net nelaimėje. Ji, kaip ramybės angelas, ateina prie mirštančio lovos ir, rodydama netolimą tėvynę ir Dievo gailestingumą, saugo nuo nusiminimo ir baimės. Del to Šv. Ilerionas mirdamas taip save džiugino: „Eik, mano siela, eik ramybėje. Ko abejoji? Beveik septyniasdešimt metų tarnavai Viešpačiui. Ko bijaisi mirties?“

Taigi ir tu pasistenk įgyti tokį pasitikėjimą, kad surinktum taip brangius vaisius.

IV.

Pasitikėjimo žymės.

Kada reikia pasitikėti? — Visų pirmiausia meldžiantis reikia tikėtis, kad apturėsi tai, ko prašai, jei su Dievo valia sutinka.

Bet jei pradžioje Dievas tavęs neišklausytų tuo labiau prašyk, tuo daugiau pasitikėk. Vėliau ar anksčiau prisiartins prie tavęs Viešpats, kaip prisiartino kadaise prie aklojo iš Jėricho, ir, užmokėdamas už pasitikėjimą, išpildys tavo prašymą. O jei neišpildys, tai kuo kitu, daug tavo sielai naudingesniu užmokės už tavo pasitikėjimą. Šv. Servacėnui, vyskupui, apreiškė Viešpats Dievas, kad laukinė hunų tauta išteriosianti Prancūzų žemę ir jo sostinę už didelius žmonių nusikaltimus. Nuliūdęs del tokios baisios nelaimės šventasis pasiryžo aplankyti Šv. Petro ir Povilo grabą Ryme, norėdamas per jų užtarimą išprašyti Dievo pasigailėjimo Prancūzijai. Tris dienas ir naktis meldėsi nieko nevalgęs ir negėręs prie Šv. Petro grabo. Štai, trečią dieną pasirodė jam Šv. Petras ir pranešė, jog Dievo teisingumas reikalauja bausmės Prancūzijos gyventojams, bet šventasis jos nematysiąs, nes Viešpats pašauksiąs jį atsiimti savo garbės vainiko.

Pasitikėk visuose žemiškuose reikaluose, kad tave Dievas neužmirš. Jis nuo lopšio dienų apsupa savo globa, Jis tave saugo, kaip „akies lėlytę“, Jis tave šildo, kaip „vištа mažus vištyčius“, Jis tave peni ir glaudžia prie savo krūtinės, kaip motina žindoma kūdikį. „Argi gali moterišką užmiršti savo kūdikį, — taip sako Viešpatis per pranašą, — kad nepasigailėtų savo

sūnaus yščios? Bet jei ji užmirštų, aš tačiau neužmiršiu tavęs“ (Izaijo 49, 15—16). Jei, nežiūrint tavo trūso ir darbo, stoka tai vieno, tai antro dalyko, nenustok vilties, pasitikėk Viešpačiu, o Jis tave neužmirš. Kartą pas Šv. Povilą atsiskirėlį atėjo Šv. Antanas. Jų pasikalbėjimo metu pasirodė lyg kablys, kuris, besisukdamas viršuje galvų, nuleido po jų kojomis duonos kepalėlį. Šv. Antanas nustebęs pažvelgė į Povilą, o Povilas linksmai tarė: Štai, gerasis Dievulis atsiuntė mums pietų. Per šešiasdešimt metų gaudavom po pusę tokio kepalėlio, šiandien, turint svetį, atsiuntė Viešpats visą norėdamas parodyti didelį rūpestingumą savo tarnais“. Tokios stebuklingos globos patyrė ir Šv. Karolius Baromejus. Siaučiančio maro metu jis viską išdalijo vargšams. Grįžęs po sunkaus dienos darbo, patarnaudavo ligoniams ir neradęs namie nė kąsnelio duonos ir neturėdamas skatiko už ką nusipirkti, visos dienos alkio kankinamas, ėjo koplyčion pasimelsti. Po tūlos valandėlės atėjo kažkoks nepažįstamas ir davė jam tūkstantį auksinių. Panašiai atsitiko Šv. Alfonso Liguario vienuolyne. Kartą vienuoliai pritrūko pinigų ir maisto, jog keliolikai vienuolių nebuvo nieko daugiau pietums, tik du mažu duonos kepalėliu. Apie tai pranešė šv. Alfonsui. Bet dievobaimingas vyras ramiai atsakė: „Nesirūpinkite! Ir kada ne-

trukus atėjo prie vienuolyno durų du elgetos prašydami išmaldos, šventasis liepė atiduoti tuo du kepalėliu. Susirūpinęs ūkvaizdis bėga prie šventojo tardamas: „Tėve, o ką'gi valgys broliukai vienuoliai?“ Į tai Šv. Alfonsas atsako: „Mano brolau, argi iki šiol kentėjome badą? Argi nežinai, kad Viešpats peni paukščius ir pačius akmenis duona paverčia? Ko tat bijai mažo tikėjimo žmogau!?“ Tai taręs, nuėjo Šventasis zakristijon, apsivilko komža ir, atsiklaupęs prieš Švenč. Sakramentą, valandėlę karštai meldėsi, paskum prisiartino prie cimborijos durelių ir lengvai pabeldė, sakydamas: „Viešpatie ir Dieve mano! aš žinau, kad tu čia esi. Štai, mes neturime ko valgyti“. Po to pilnas vilties grįžo į savo kambarėlį, ir neapvylė jį Viešpats, nes netrukus pasirodė turtingos ponios tarnas su gausia išmalda.

Tikėkis ir tu, nereikalaudamas stebuklų, kad tave Dievas neapleis visuose reikaluose. Ir kuo didesnis bus tavo reikalas, tuo labiau pasitikėk, o už tai, be abejo, tau Dievas atlygins. O kad įgytum pasitikėjimą, dažnai sakyk savo gyvenime: o Viešpatie, visiškai atsiduodu Tavo Apvaizdai ir tikiuos, kad tu, o Dieve, visumet motinišku stropumu globosi mano sielą ir kūną varge ir džiaugsme, gyvenime ir mirtyje. Visumet būk pasirengęs pakeltį viską, ką tau Dievas siųs, kalbėdamas savo širdyje: „Tėve... teesie Tavo valia...“

Pasitikėk pavojuose, kad Viešpats tau pagelbės, jei tai sielos gėriui bus reikalinga. Kame pavojus didesnis, ten arti Dievo pagalba. Nenustok tuomet vilties, bet pasitikinčia ir ramia širdimi šaukis Dievo pagalbos, drauge būk pasirengęs ir mirtį sutikti. Kartą šv. Kolumbaną užpuolė dvylika vilkų ir buvo beišsižioją plėšti, tik šventajam sušukus „Deus in adiutorium etc.“ (Dieve, pagelbėti mane pribūk!), — staiga vilkai išbėgiojo.

Pasitikėk kančiose, kad Viešpats Dievas suteiks tau palengvinimą arba garbės vainiką. Jei tave neišgydoma liga paguldys lovoje, nenustok pasitikėjimo ne del to, kad tu išgysi, bet del to, kad greit galėsi džiaugtis Dievo prieglobstyje. Kartą tūlas rado miške raupsuotą žmogų, kurio jau kūnas vietomis skyrėsi nuo kaulų, tačiau, neatsižvelgdamas į tuos skausmus, vargšas linksmai giedojo. „Kaip gali giedoti kęsdamas tokias kančias?“ — užklausė tūlas. „Tuo labiau — atsakė, raupsuotas. — Teisingas yra mano džiaugsmas, nes siena, kuri mane skiria nuo Viešpaties Dievo, tai yra kūnas, jau baigia griūti. Delto džiaugiuos, kad galėsiu jau netrukus amžinai susijungti su Dievu“. Tegu ir tave džiugina toki viltis ir pasitikėjimas sunkioje ligoje.

Panašiai, kada žmonės tave pames ir visas pasaulis nuo tavęs atsigręš, glauskis

prie Viešpaties Dievo ir tuo labiau Juo pasitikėk, kuo labiau šalinsis nuo tavęs pasaulis. Būk panašus tuomet ereliui. Kada audra siaučia ir perkūnas tranko, visi mažieji paukšteliai slepiasi savo lizdeliuose, o erelis, išskėtęs savo galingus sparnus, pakyla viršum debesų ir palieka vaitojančią visą gamtą del siaučiančios audros. Panašiai, teisingasis, viduryje gyvenimo audrų—kančių, skausmų ir visokių persekiojimų nenupuola dvasioje, bet dar aukščiau kyla prie Viešpaties, pasitikėdamas Jo begaline meile. Taip pagarbintoji Zuzanna, vyresniųjų apšmeižta ir grasinama mirtimi, „r a u d o d a m a ž i ū r ė j o į d a n g ų, n e s j o s š i r d i s t u r ė j o p a s i t i k ė j i m ą V i e š p a t y j e“ (Daniel. 12, 35). Taip pat pasitikėjo palaimintas Tobias. Nors suskurdęs ir aklas, tačiau buvo didelėje Dievo baimėje ir dėkojo Viešpačiui už kiekvieną savo gyvenimo praleistą dieną. O kada net patys giminaičiai iš jo juokuodavo visokiais begėdiškais žodžiais, jis juos drausdavo;„ N e k a l b ė k i t e t a i p, n e s e s a m e š v e n t ų j ų s ū n u m i s i r g y v e n i m o l a u k i a m e t o, k u r į D i e v a s d u o s t i e m s, k u r i e s a v o i š t i k i m y b ė s j a m n i e k u m e t n e m a i n o“ (Tob. 2, 17—18).

Pasitikėk ir tu taip, atsimindamas, jog kuo didesnis priepuolis ir vargas, tuo ar čiau Dievo pagalba.

Net ir tuomet, — kada atrodo, kad ir pats Dievas tave užmiršo, kada malda neramina, kada rūstų Dievo veidą matai ir didesnis kryžius tave slėgia, — pasitikėk ir dar daugiau turėk išganymo vilties, nes tai Viešpaties mėginimai. Atmink žmonių ir lyg paties Dievo užmirštą Jobą šaukiantį: „Kad mane ir užmuštų, Juo pasitikėsiu“ (Job. 17, 15). O Viešpats atlygino jo pasitikėjimą. Panašiai pasitikėjo Juozapas kalėjime, Danielius liūtų duobėje, ir nepaliko apvilti.

V.

Tąsa.

Pasitikėk dvasiniuose reikaluose, nes taip primena Apaštalas: „Artinkimės su pasitikėjimu į malonės sostą, kad gautumėme pasigailėjimo ir rastumėme malonės tinkamai pagalbai“ (Žyd. 4, 16). Tas malonių sostas yra kryžius, prie kurio Viešpats Jėzus, lyg soste, ilsisi ir laukia, kas pirmas prisiartins, kad apdovanotų jį gausingomis dovanomis. O jei ir tu jų reikalingas, skubėk į „malonės sostą“ su pasitikėjimu.

Pasitikėk visose pagundose, „nes Viešpats yra mūsų padėjėjas ir globėjas“ (Ps. 32. 20), o „Jo akys atkreiptos į tuos, kurie pasitiki Jo pasigailėji-

mu“ (Ps. 32, 18), ir nenusikals visi tie, kurie pasitiki Juo“ (Ps. 33, 23). Šv. Teresė pradžioje kažkokią baimę turėjo savyje, kad net bijodavo prietamsoje iš vieno kambario pereiti į kitą. Kartą, apsvarsčiusi, jog yra Viešpaties globoje, kuris visus valdo ir kurio net piktosios dvasios klauso, tarė sau: „Gėda bijotis, turint tokią globą“, ir, paėmusi į rankas kryžių, šaukė kovon nelabuosius: „Eikite dabar visi tamsybių kunigaikščiai, o pamatysime, ar galėsite kenkti Viešpaties tarnaitei“. Tat krikščionis, pasitikįs Dievu, gali būti gundomas visokių piktų pagundų, bet negali būti nugalėtas, nes kur tik jis yra, visumet esti su juo Dievas, — taigi niekumet be šviesos, suraminimo ir pagelbos.

Pasitikėk, kada per nelaimę įpulsi į nuodėmę, jog tau Viešpats atleis, nes „nuodėmė prieš Dievo gailestingumą yra voratinklis, kurį vėjas išnešioja“ (Šv. Krizost. Hom. in Ps. 1). Jei nori pažinti tą gailestingumą, žiūrėk su tikėjimu į kryžių. Jis tau pasakys, ką Dievo Sūnus padarė tavo sielos išganymui. Argi gali bijotis, jog Viešpats neatleis tau nuodėmių, jei tik už jas gailėsies? Jei prie Jo rankas tiesi ir prie Jo kojų puoli, kaip gali atstumti Tas, kuris iš dangaus nužengė, kad tave atrastų, kaip nuo Jo pabėgai. Kaip tave paniekins Tas, kuris dėl tavęs mirė, kad tik būtum nepaniekintas (Šv. Tomas de Villan). Dažnai žiūrėk, o ypač prieš išpažintį, į Nu-

kryžiuotąjį ir žadink savyje pasitikėjimą Kristumi, sakydamas Nors mano nuodėmių skaičius ir biaurumas daro nevertą jų atleidimo, tačiau nenustoju pasitikėjimo Tavimi, matydamas begalinį Tavo maloningumą ir gailestingumą! Ir kaip galiu nepasitikėti, matydamas nuodėmių atleidimą viešai nusidėjėlei — Magdalenai ir latrui, net ir Tave mano Viešpatie, mirštantį prie kryžiaus už mano nuodėmes. Tiesa, tos nuodėmės šaukia teisingumo, bet užtai Kraujas šaukiasi Tavo gailestingumo. O Tavo Kraujo balsas yra daug galingesnis kaip nuodėmių, ypač sujungtas su mano gailesčiu. Skaitome Šv. Pilypo Nerijo gyvenimą, kad kartą jis buvo pašauktas prie mirštančio jaunikaičio, kurį biaurios nusiminimo pagundos smarkiai kankino. Šventasis nusiskubino ir tėviška saldybe į jį prakalbėjo: „Būk ramus, mielasai sūnau, ir nebijok, nors nusidėjai, tačiau Jėzus Kristus už tave mirė ir tavo nuodėmes savo Krauju nuplovė. Įeik tat į Jo švenčiausiąją Širdį, pasislėpk Jo žaizdose ir būk ramus“. Tie žodžiai nuramino jaunikaitį, ir jis užmigo Viešpatyje su saldžia viltimi.

Reikia pasitikėti net ir tada, jeigu nuodėmių skaičius būtų lygus jūrų smilčių skaičiui; nes begalinis Dievo gailestingumas yra neišsemiamas. Nusiminimas yra biauresnis Dievo akyse, kaip neapykanta (Šv. Tom. Akv. 2. 2. g. 20. art. 3 in corp.). Nusiminęs

ir nustojęs pasitikėjimo Dievo gailestingumu nusidėjėlis mirties valandą labiau įžeidžia Dievą (kaip tai apreiškė Kristus Šv. Kotrynai Sen.), kaip viso gyvenimo nuodėmėmis, nes tuo būdu parodo, jog didesnės yra jo nuodėmės, kaip Dievo gailestingumas. Papildyti sunkią nuodėmę yra užmušti sielą, bet nusiminti, nepasitikėti Dievo gailestingumu yra tas pats, kas gyvą sielą įstumti pragaran. Jei, prisiminus papildytas nuodėmes, nusiminimas slėgtų, skubėk prie nusiminusiųjų Vilties — Dievo Motinos Marijos. Kartą pas Šv. Alfonsą Liguorį atėjo didelė nusidėjėlė, paskendusi nuliūdime. Šventasis maloniai jai tarė: „Turėk viltį, mano duktė! pasitikėk, tvirtai pasitikėk, o aš tau nurodysiu patogų kelią į Tėvą. Štai, turime Motiną Mariją, kuri yra ypatingai nusidėjėlių Užtarėja. Ko nedaro motina savo vaikams? Kada vienas jų parpuola, ji pameta kitus ir skuba parpuolusio gelbėti: ramina, malonėja, norėdama palengvinti jo skausmą, nuvalo jo dulkes ir dėmes. Skubėk ir tu prie gailestingosios Motinos Marijos. Ji tave pakels iš nupuolimo ir tavo sielą apvalys nuo visokių nuodėmių.“ Paklausė jo nusidėjėlė ir tapo ištikima Dievo tarnaitė.

Net ir tada, kada negali išbristi iš kokios nuodėmės ir dažnai joje suklumpi, nenusiminkk, nemesk į šalį ginklų, bet narsiai ir vyriškai kovok pasitikėdamas Vieš

pačiu. Šaukis Jo pasigailėjimo ir pagalbos maldoje. O jei siela vidury tūkstanties pagundų, paklydimų ir nuodėmių ištesės karštoje maldoje, nuves, pagaliau, ją Viešpatis į išganymo kraštą (Šv. Teresė in Vita).

Pasitikėk darbuose, Dievo vardan atliekamuose, nes Jis tave savo malone pastiprins. Kas Dievui tyra širdimi tarnauja ir tik Dievo garbės ieško, gali visumet tikėtis gero savo darbų vaisiaus sulaukti, ypač ten kur, žmonių nuomone, jokios vilties nėra. Dievo garbei padaryti darbai didesnės yra vertės, kaip visa žmonių išmintis. Kaip Viešpaties keliai yra skirtingi nuo žmonių, taip pat ir darbai kitaip atliekami negu žmonių. Žmonės paprastai laiko tuos darbus gerais, kurie lengvai atliekami ir kliūčių neturi, — Dievui gi dažniausiai tie patinka ir didesnės vertės turi, kur kliūčių daug ir sunkiai atliekami. Tikėkite mane, — sakydavo Šv. Vincentas a Paulo, turėdamas didį patyrimą, — trys darbininkai daugiau padarys kaip dešimts, jeigu Viešpats savo ranką pridės: o Jis visumet prideda jei liepia daryti, kas viršija žmogaus pajėgas. Taip pasielgė Viešpats su savo mokiniais. Štai, siunčia skelbti Evangeliją be jokių žmoniškų priemonių, net be terbos ir lazdos. Mokiniai, pasitikėdami Mokytojo žodžiu, eina, ir viską randa. Taip elgiasi Viešpats ir su šventomis sielomis.

Jei ir iš tavęs kokio darbo reikalaus, daryk be abejojimo, nors ir sunkus tau atrodytų: „nes Dievo Apvaizda nepaliks mus be pagalbos tokiuose darbuose, kuriuos iš Jo valios pildysime“ (Šv. Vincentas a Paulo). Kartą Šv. Mikalojus, bijodamasis didelės atsakomybės ir prašydamas maldoje Dievo, kad nepatektų į Vyskupus, išgirdo Dievo balsą: „Nesibijok! Mikalojau, neužmiršiu to, kurs mano tarnystėje lieka ištikimas“. Tie žodžiai sutvirtino jo dvasią ir suteikė drąsos darbe. Panašiai Šv. Pranciškus Ksaveras pasitikėdamas Dievo Apvaizda, nekreipė dėmesio į jokius vargus ir nepatogumus, kokius sutikdavo apaštališkame darbe. Ir štai jis pats milijoną netikinčiųjų apkrikštijo, Indiją ir Japoniją prie Kristaus patraukė ir net į Kiniją rengėsi. Kada prieš pradedant misiją. Šv. Jeronimas parodė regėjime jam visus vargus ir kančias, kurios reiks jam pakelti, Šventasis su užsidegimu sušuko: „Daugiau, Viešpatie, daugiau!“ Taip pat, kada jį atkalbinėjo ir gązdino neišvengiama mintimi, kad tik nevažiuotų į Maurikos salą, jis atsakė: „Nesibijau: nei vėjų, nei audrų, nei nepatogumų, nei plėšriųjų žvėrių. Tebijosi pirkliai, ieškodami pelno, bet kas ieško Dievo garbės, kas pasitiki Jo visagalybe, ko turi bijotis?“ Ir iš tiesų, jo pastangomis atversta minėtosios salos žmonės.

Stenkis įgyti tobulybės ir pasitikėk, o Dievas nurodys tinkamą tau kelią ir pats juo ves. Dievas, kaipo begalinė išmintis, gali parinkti tau tinkamiausią kelią ir kaipo gailestingiausias, nori tave tuo kelių vesti, kad tik tu neiškryptum į (šuntakį) klaidingą kelią. Kaip aklas pasitiki savo vadu, lygiai taip tu pasitikėk Dievu, nors Jis tave vestų ir į prapultį, — tačiau greitai ir lengvai pasieksi tobulybės kraštą. Tenebaido tave tavo silpnybės, nes kai kurie Šventieji turėjo dar daugiau silpnybių, tačiau tapo tobulais. Nenusigąsk nupuolimų, nes jei Petras po tokių sunkių nupuolimų pasiekė tokį aukštą šventumo laipsnį, kas gali nusiminti, jei trokšta greit nusikratyti savo nuodėmių? (Šv. Bern. Ser. III. in Solemn. Petri et Pauli).

Pasitikėk Viešpatimi per visą savo gyvenimą, o ypač mirties valandą, nes jei pildei atgailą ir lavinais dorybėse, bus atleistos tavo nuodėmės ir užtikrinta dangaus karalystė. Ir del to nesibijok mirties. Kada prisiartins mirtis, pasveikink ją kaip Viešpaties vadovą ir pranašą, o ji tave nuves prie Viešpaties gailestingumo sosto. Kad nenustotum pasitikėjimo, dažnai gaivink jį savo gyvenime, sakydamas: Pasitikiu Tavimi, Viešpatie gyvenimo ir vilties Davėjau, nes Savo mirimo nuopelnais duosi man laimingą mirtį ir palaimos pilną amžiną gyvenimą.

Pasitikiu, jog, man atsistojus prieš Tavo sostą, būsi gailestingas mano Teisėjas ir leisi užimti nuo pasaulio įkūrimo man parengtą garbės vietą. Taip pasitikėjo Šventieji. Šv. Pranciškus Ksaveras mirė su pasitikėjimu, su stebėtinu ramumu tuos žodžius ištaręs: „Tavyje, Viešpatie, padėjau viltį, tenebūsiu sugėdintas per amžius.“

VI.

Tobulos vilties ir pasitikėjimo žymės.

Visų pirmiausia teplaukia tavo pasitikėjimas iš Dievo malonės, t. y. tebūna jis antgamtinis. Pasitikėjimo objektu turi būti visi dvasiniai gėriai, o jo ramsčiu turi būti Dievo visagalybė ir gerumas, tuo patim ir Jėzaus Kristaus nuopelnai, „per kurį turime... priėjimą prie tos malonės, kurioje stovime ir giriamės Dievo vaikų garbės viltimi“ (Rom. 5. 2). Tą pasitikėjimą reikšk ypač maldoje, prašydamas dvasinių gėrių. O ko tik prašysi, prašyk Jėzaus Vardu, nes neturime kito vardo, per kurį galėtume būti išganyti, nei kito „kelio“ ar „vartų“ prie dangiškojo Tėvo, kaip tik Jis.

Tebūva tavo pasitikėjimas visai grynas, t. y. būk visai atsidavęs Dievui sulig pranašo žodžiais: „Viešpats mano padėjėjas, aš žiūrėsiu iš aukšto į savo

priešus. Geriau patikėti Viešpačiu, kaip pasitikėti žmogumi. Geriau turėti vilties Viešpatyje, kaip turėti vilties kunigaikščiuose“ (Ps. 117. 7—9). O Jei jau pasitiki Dievu, tai niekados neieškok žemėje paramos. Kurie visą viltį padėjo žemiškose gėrybėse, yra panašūs į tuos nelaiminguosius, kurie, laivui sudūžus, griebiasi už kokios skeveldros ir draug su ja skęsta. Nepasitikėk nei žmonėmis, jų bičiulyste ar globa, nes pats Dievas sako: „Prakeiktas žmogus, kuris pasitiki žmogumi“ (Job. 19. 28). Žmogus ar nepanorės ar neįstengs nelaimėje tau pagelbėti, tuo tarpu Dievas atsitrauks, matydamas, jog Jį visada aplenki, ir liksi vienas, visų apleistas. „Tikru draugu ir bičiuliu, — sako Šv. Teresė, — kuriuo galima pasitikėti, yra Jėzus Kristus. Turėdama Jo paramos, tokios turiu jėgos, kad, rodos, visą pasaulį atlaikyčiau, jei prieš mane sukiltų. Tebūva ir tavo bičiuliu gailestingiausias Išganytojas. Žmonėse tiek ieškok pagalbos ir suraminimo, kiek jie gali tau pagelbėt. Tik tokiu atveju gali ir privalo žmonės vieni kitais pasitikėti, o ypač vaikai tėvais, mokiniai mokytojais, pavaldiniai viršininkais, vargšai turtininkais ir t. t.

Nepasitikėk taip pat visomis žmonių gudrybėmis ir sumanymais, nes šiame pasaulyje „didelis draugų skaičius nieko ne-

padės, galingas pagelbininkas nesušelps, protingas patarėjas neduos išmintingo patarimo, išminčių knygos nepaguos, didžiausi turtai neišganys, jokia slapta ir pageidaujama vieta neapsaugos, jei Tu pats nesušelpsi, nesuraminsi, nepamokysi ir neapsaugosi“ (Apie Krist. Sek. knyg. 3 skyr. 59. 3.). Pradėdamas kiekvieną darbą, ypač Dievo garbei skirtą, paprašyk Šv. Dvasios, kad apšviestų tavo protą, idant pažintum Dievo valią, o paskum parink priemones ir būdus tam darbui; bet visai neatsiduok jiems, o atsiduok tik Dievo valiai, pasitikėdamas, kad iš Jo susilauksi savo darbo gerų vaisių (Šv. Vincentas a Paulo). Dvasios gyvenime nesiremk vien vidaus būdais arba praktišku pamaldumu arba savo gero vadovo sumanumu, bet visą viltį padėk vien Dievuje, pasitikėdamas Jo šventa valia ir parinktomis priemonėmis.

Pagaliau, nepasitikėk per daug ir savimi, nes esi lyg vėjo siūbuojama nendrė arba sutrunijęs medis ir jei tik savimi remsies, be abejojimo suklūpsi. Taigi tat nepasitikėk savo talentais, nei išmintimi, nei jėgomis, nes Viešpats atsakys tau savo pagalbą ir leis nupulti įvairiuose suklūpimuose, norėdamas parodyti tavo negalę.

Priešingai, visada ir visur atsiduok Dievo valiai ir Juo vienu tik pasitikėk. Silpni, negalinti vaikščioti kūdikiai ir nei pastovėti

griebiasi motinos rankos ar kitų daiktų, kad juos prilaikytų. Panašiai ir tu, bejėgė dvasiniame gyvenime siela, griebkis Dievo visomis jėgomis — Jis tave prilaikys. Sakyk su knygų Apie Kristaus Sekimą“ autoriumi: „Tavyje tat, mano Viešpatie ir Dieve, visą mano viltį ir užsitikėjimą padedu; visas mano priespaudas ir sunkenybes Tau pavedu, nes be Tavęs visur negalė ir silpnumas. Tu esi pradžia ir pabaiga viso gero, Tu gyvenimo pilnybė, Tu neišsemiamas visokios išminties šaltinis. Į Tave atkreipiu savo akis: Tavyje mano užsitikėjimas, mano Dieve, amžinojo pasigailėjimo Tėve“ (Knyg. 3 skyr. 59. 3—4).

Tavo pasitikėjimas tebūva tvirtas, be jokių abejojimų ar neramumų ir pastovus iki galo. Nesibijok jokių bandymų, nes pats Dievas yra tavo pagelbininkas ir rėmėjas. Nieks Jo nepalenks ir nenusilpnins: nei nepatogumai, nei nepasisekimai, nei pati mirtis. Toks buvo Abraomo pasitikėjimas. Štai, jau rengiasi aukoti savo vienturtį sūnų, o tačiau nenustoja pasitikėti, jog Viešpats praplatins jo giminę kaip jūrų smiltis. Toks buvo kankinių pasitikėjimas. Kada Šv. Tiburcijų ir Valerijoną vedė mirtin, Maksimus, seniūno tarnas, netikėlis, negalėjo susilaikyti nuo ašarų. „Neverk, — sako jam Tiburcijus, — mes savo širdyje gyvename amžino gyvenimo viltimi, todel negaila šio laiki-

no". — „O kad tai būtų tiesa, — atsakė Maksimus, — tuomet negailėčiau ir aš šio laikino gyvenimo, norėdamas pakeisti jį amžinu gyvenimu". — „Kaip gali tai abejoti? Juk aukščiausias Dangaus ir žemės Viešpats Dievas begaliniai teisingas visiems, kurie Jį myli, amžiną gyvenimą prižadėjo. O kad patikėtum, duos tau Viešpats tikrą ženklą". Ir ištiesų, vos Šventieji užbaigė savo kančias, pamatė Maksimus angelus, skaisčius, kaip saulė, nešančius į dangų kankinių sielas. Tuojau jis įtikėjo ir mirė kankinio mirtimi.

Tegaivina ir tave panaši viltis, o ypač gyvenimo kovose ir kančiose. Pavojuose, nelaimėse ir sunkiuose nuotykiuose nenusimink, nes Viešpats su tavimi ir neatsakys tau savo pagalbos, jei su pasitikėjimu Jo prašysi.

Štai, mokiniai plaukia per Genezareto jūrą, o V. Jėzus miega tarp jų. Pakilo baisi audra ir mėto į visas puses jų laivelį. Apaštalai iš baimės pamiršo, kad drauge su jais yra Viešpats, o audrai dar labiau siaučiant, nusigandę žadina Kristų: „Viešpatie, gelbėk mus, nes žūstame!" V. Jėzus nutildė jūrą, bet drauge ir subarė bailius mokinius. Panašiai ir tu įvairiose gyvenimo audrose žadink V. Jėzų, tavo širdyje miegantį, žadink karšta, pilna pasitikėjimo malda. Bet venk sujaudinimų ir baimės, kad nesakytų tau Viešpats: „Ko bijai, mažo tikėjimo žmogau?!"

Taip pat nebūk silpnadvasis, kad nesusilaikytum nuo gerų darbų del nuodėmių baimės arba nustotum toliau veikti, matydamas, kad iš to maža sau pelno turėsi. Nėra tai nuolankumas (nusižeminimas), bet greičiau, kaip sako Šv. Pranciškus Salezietis, nedoriausia pagunda. Kuomet mūsų išganymo priešas išplėš viltį ir pasiryžimą pirmyn eiti gerume, tuokart visa iš mūsų padarys, ką panorės, ir netrukus įmes mus į prapultį, tuo greičiau, nes nesutiks jokio sunkaus pasipriešinimo. Kas nustojo drąsos, visa nustojo.

Iš antros pusės, saugokis išdidumo ir nereikalingo pasitikėjimo, kad Dievas visumet tau padės, nes panaši mintis yra velnio pagunda. Štai, velnias paėmė V. Jėzų... pastatė Jį ant bažnyčios ir Jam tarė: „Jei tu Dievo Sūnus, pulk žemyn, nes parašyta: Jis davė savo angelams paliepimų apie tave, ir jie neš tave ant rankų, kad kartais neužsigautumei sa'u kojos į akmenį. Jėzus jam tarė: Taip pat parašyta: Negundysi Viešpaties savo Dievo“ (Mato 4, 5—7). Negundyk ir tu Viešpaties ar lįsdamas pats į pavojus ar reikalaudamas stebūklo. Viską daryk atsargiai su atida. Be to nesiimk darbo, prie kurio nesi pašauktas, nes daugelis „per didžią savo puikybę kėsinosi ant didesnių daiktų, negu tai Dievui patiko, del

to bematant nustojo Jo malonės“ (Apie Krist. Sek. knyg. 3 skyr. 7, 2).

VII.

Tąsa.

Pasitikėjimas turi būti sujungtas su baime ir pasiilgimu.

Pasitikėjimas, atžvilgiu į Dievą, turi būti nepajudinamas, gi atžvilgiu į mus turi būti sujungtas su baime. Pasitikėjimas plaukia apsvarstant begalinį Dievo gerumą, o baimė atsižvelgiant į mūsų menkumą ir silpnybes. Pasitikėjimas su baime privalo draugė lygiagrečiai eiti, nes pasitikėjimas be baimės gimdo išdidumą, o baimė be pasitikėjimo — silpnadvasiškumą (pesimizmą). Kad burinis laivas galėtų plaukti, reikalingas vėjas, kad jį varytų, ir svarumas, kad jį panertų. Jei nėra vėjo, laivas stovi vietoje, o jei nebus svarumo, plaukdamas vandens paviršiu apvirs ir turės skęsti. Lygiai ir siela, plaukdama (per šią gyvenimo jūrą) pas dangiškąjį Tėvą, reikalauja vilties vėjo, kuris ją stumtų, varytų prie gero, ir baimės svarumo, kuris ją panertų žemiškame skurde ir laikytų nusižeminime. Kada nėra vilties, siela palieka ramybės būklėje, atšalime ir neplaukia pas Dievą; o jei nėra baimės, siela sudūžta į išdidumo uolą. Sujungta su pasitikėjimu baimė yra nusižeminusi, bet

galinga, pasitikėjimas draug su baime yra tvirtas, bet ir kuklus, padorus.

Del to pasitikėdamas, bijokis, bijodamasis, pasitikėk Pasitikėk, nes Viešpats yra galingas ir geras, o kas Jame turi viltį, „nebus sugėdintas per amžius" (Ps. 30, 2). Bijokis, nes esi silpnas, o apie tave pilna yra priešų. Bijokis, nes kelias į dangų yra nelengvas ir pilnas pinklių, o tu esi tingus ir nesumanus. Bijokis, nes nežinai, ar esi Dievo malonėje ir ar joje ištesėsi. Bijokis, nes stipresni ir šventesni nupuolė ir pražuvo. Pagaliau, ir del to bijokis, nes tik iš Dievo baimės laikaisi Jo.

Trys yra būdai, arba laipsniai, šventos baimės. Pirmas: kada siela bijo Dievo bausmės kaip laikinos, taip amžinos. Tokia baimė nėra tobula, bet nėra bloga, jei jungiasi su tikėjimu. Per Atgailos Sakramentą ji naikina ir net padeda vengti tolimesnių nuodėmių. Tos baimės akstinas yra teisingo Dievo teismo ir žalingo nuodėmių vaisiaus apmąstymas. Antras: kada žmogus bijosi nuodėmių, kaip didžiausio pikto. Tokia baimė yra gera ir geistina, kaip pirma Šv. Dvasios dovana, nes ji suteikia budrumo, pagelbsti sumanumui ir nusižeminimui, veda prie marinimosi ir rengia „Viešpaties kelią". Priemonė jai gauti ar dauginti yra malda, Viešpaties kančios apmąstymas, ištikimybė Dievo malonėms ir maldingumas

prie Sv. Panelės. Trečias: kada žmogus bijosi paties Dievo, kaip tobuliausio, šventčiausio ir begaliniai teisingo ir gero Valdytojo, kurio vardas „Šventas ir baisus“ (Ps. 110, 9), prieš kurį dreba dangaus galybės“. Tos rūšies baimė reiškiasi didžiausiame nusižeminime prieš Dievą ir nuolankiausioje pagarboje. Ji eina drauge su tikėjimo dorybe ir jungiasi su meile.

Stenkis įgyti tos trejopos baimės ir bijokis nuodėmių, jeigu nenori rūstinti taip didelio Viešpaties ir gerojo Tėvo, nors Jis už tai tave ir nenubaustų. Tokia baimė apsaugo nuo nuodėmės, nes rodo sielai ne tik teisingojo Teisėjo grūmojančią rykštę, bet ir mylinčiojo Tėvo nuliūdusį veidą. Tokia baimė yra nusižeminimo sesytė, saugumo motina. Kas bijo, tas yra atsargus. Priešingai, kas pasididžiuoja savo drąsa, yra nerūpestingas, o tuo pačiu arti nupuolimo. Tokia baimė yra lyg vadovas arba kelias į meilę, kaip sako šv. Raštas: „Dievo baimė, Jo meilės pradžia“ (Ekli. 25, 16). Kokiu tai būdu? O gi, kaip adata, perdurdama rūbą, daro kiaurymes siūlams, taip baimė, lyg persiūdama sielą, traukia, veda su savimi meilę, kuri riša ją su Dievu. Meilė, sulig Šv. Augustino žodžiais, yra ponia, o baimė tarnaitė. Ta tarnaitė eina priešais savo ponią, apsaugodama ją nuo visokių pagundų, ir rengia jai (meilei) būstą

žmogaus širdyje ir stovi per visą laiką sargyboje prie širdies vartų.

Tokia baimė net tobuliems yra reikalinga. Štai, pirklys, kada su laivu atsiduria toli vandenyne, nors ir mirtinoj tyloj, bijo, kad nepakiltų audra ir nenuskandintų jo visų gėrybių. Taip ir dievobaiminga siela net ir tada bijo, kada švelnutis Dievo malonės vėjelis stumia ją prie amžinybės uosto. Skaitome, kad kartą Šv. Pilypas Nerejas šaukė gatvėje: „Sielvartauju, sielvartauju!“ Tūlas vienuolis, girdėdamas tuos pilnus nusiminimo žodžius, artinosi į jį ir klausė: „Ko sielvartauji, jog žinai, kad Dievas yra gailestingas? . — „Ak, . Tėve! — atsakė Šv. Pilypas, — aš pasitikiu Viešpačiu Dievu, bet liūstu savimi“. Šv. Jėronimas taip bijojo Dievo teismo, kad, rodos, ne kartą girdėjo lyg angelų šaukiantį balsą: „Kelkitės mirusieji ir eikite teisman“. Taip pat ir Šv. Tamošius de Villano drebėdavo, prisiminęs Dievą, ir kartais vidūnakty siųsdavo pakviesti nuodėmklausį ir su baime jo klausdavo: „Tėve, kaip manai, ar būsiu išganytas, tapęs arkivyskupu?“ Taigi tat ir tu, siela, kokioje būklėje būdama, junk baimę su pastikėjimu. Dažnai pulk po kryžiumi ir, kaip pataria Šv. Bernardas, bučiuok Išganytojo abi kojas, kurių viena yra gailestingumo, iš kurios plaukia malonus ir laimingas pasitikėjimas, antra teisingumo, iš kurios trykšta šventa

baimė. Jei tik vieną bučiuotum, tai tik pakliūtum, arba į klastingą apsaugą arba į pražūtingą nusiminimą.

Galop, tebūva tavo viltis sujungta su pasiilgimu, t. y. karštu troškimu būti Dievo akivaizdoj ir amžinai susijungti su savo Numylėtiniu. Tokie buvo ir yra šventųjų troškimai. „Deja, — šaukia Pranašas, kad mano keleivystė taip ilgai tęsiasi (Ps. 119, 5). Tartum norėtų tuo pasakyti: Kada šis tremtinio gyvenimas pasibaigs? Kada grįšiu į mylimą tėvynę? „Kuomet gi aš nueisiu ir pasirodysiu Dievo akivaizdoje? (Ps. 41, 3). — Delto „džiaugiuos tuo, kad man pasakyta: eisime į Viešpaties namus“ (Ps. 21, 1). Panašiai sako ir Apaštalas: „Trokštu mirti ir būti su Kristumi“ (Pilyp. 1, 23). Tokiu troškimu kankinamas Šv. Ignacas Loyola dažnai išeidavo naktį ir, žiūrėdamas į žvaigždėtą dangų, ašarodamas sakydavo: „O kaip biauriai atrodo man ši žemė, kuomet akis pakeliu į dangų“. Ir tu, siela, trokšk Dievo ir dangiškos tėvynės. Juk esi lyg išmestas iš gimdytojų namų kūdikis, atplėštas nuo gerojo Tėvo širdies. Taigi dažnai dūsauk prie to Tėvo, trokšdama kuo greičiausiai grįžti prie Jo. Esi kaip paimtieji nelaisvėn žydai, kurie, apsėdę babiloniečių upių krantus, raudojo, prisimindami tėvišką Sioną. Ir tu, žiūrėdama

į babiloniečių upę, arba šį pasaulį, kuris savo smarkia srove visa maišo, verk tų, kurie jame žūsta, o pats mąstyk apie aukštąjį Sioną, kame bus amžinas tavo gyvenimas. Esi lyg atskirta nuo savo mylimojo numylėtinė, kurį nepaprastai mylėjo. Teisinga tat, kad ilgėtumeis to Dangiškojo Numylėtinio ir veržtumės prie Jo su dideliu troškimu. Kada Šv. Agnietė tirono buvo įsakyta nukirsdinti, o budelis, apimtas gailesčio, lūkuriavo, tarė jam šventoji mergelė: „Nelauk' nelauk, budeli, skriauda daroma Dangaus Numylėtiniui tokiu tęsimu. Težūsta tas kūnas, kurį žmonių akis prieš mano valią gali piktai nedorybei panaudoti, bet tegu Tas, kuris apsupo savo dieviška meile, kuo greičiau mane užvaldo" Ir kada budelis drebančia ranka pakėlė kalaviją, Šv. Agnietė sušuko: „Štai jau artinasi Tas, ką tikėjau, matau, ko troškau, ir jau žengiu prie Tavęs, kurį širdimi ir lūpomis išpažįstu, prie Tavęs einu, Jėzau Kristau, kuris su Dievu Tėvu ir Šv. Dvasia viešpatauji per amžius". Po tų žodžių nuėjo pas Numylėtinį su dvigubu nekaltybės ir kankinės garbės vainiku.

Taip pat tavo ilgesys turi sutikti su Dievo valia, nes kitaip nustotum ramybės. Didelis buvo Šv. Katrynos Senenskietės ilgesys. Kartą parpuolus ant kelių su pakėlimu dvasios šaukė: „Tu žinai, o Viešpatie, mano sielos pasigėrėjimus, kad šioje žemėje

nieko daugiau netrokštu, kaip tik Tavęs. Tu žinai, kad viskas žemiška pasibiaurėjimą sukelia, kad trokštu vien su Tavimi susijungti, mano sielos Numylėtini! Kodel taip ilgai turiu prie Tavęs dūsauti ir trokšti, o mano mieliausias Jėzau. Kodel mane nepašauki iš tos ašarų pakalnės į dangaus Tėviškę? O teikis užmokėti mano viltį ir užgesyti (nuramyti) troškulį". Tada užgirdo vidaus balsą, lyg nuo kryžiaus paeinantį, prie kurio klūpojo: „Duktė mano, turėk kantrybės ir ištesėk savo viltyje, kolei dangiškam Tėvui reiks tai išpildyti". Tie žodžiai pastiprino šventąją ir, nežiūrint į sielos ilgesį, buvo visumet kantri ir rami.

Tavo ilgesys turi būti nužemintas. Vadinasi, nebūk išdidus, lyg visai įsitikinęs, jog pateksi į dangų, nes šioje žemėje (taip sako Tridento susirinkimas) nieks be ypatingo Dievo apreiškimo nėra pilnai tikras, jog Dievo malonėje ištesės ir prie išrinktųjų skaičiaus priklauso. Nors Dievo prižadėjimas yra tikras, bet sielos veikimas drauge su Dievo malone ir ištesėjimas toje malonėje — neužtikrintas. Yra ženklų, kurie gali užtikrinti, kad siela priklauso prie palaimintųjų būrio. Jie yra: didelė nuodėmių neapykanta, nors ir mažiausių, tvirtas ir pastovus nusistatymas niekumet neįžeisti Dievo, nors reiktų tūkstantį kartų mirti, tikras širdies nusižeminimas, nuo pasaulio šalinimasis,

kantrumas ir atsidavimas Dievo valiai, karšta artimo meilė, maldos mėgimas, dažnas Viešpaties kančios apmąstymas, karšta V. Jėzaus meilė, o ypačiai Jėzaus Širdies ir Švenč. Sakramento, kūdikiškas pasitikėjimas ir pamaldumas Švenč. Panelei ir galop, Šv. Dvasios atsiuntimas, kuri „duoda liudijimą dvasiai, kad mes esame Dievo vaikai“ (Rom. 8, 16).

Galų gale ilgesys tenebūna tik lūpose, bet tešildo ir ragina sielą prie nuolatinio darbo ir visiško atsidavimo Dievui. Kas nedirba del dangaus, veltui tikisi jo, kaip pats Išganytojas pasakė: „Ne kiekvienas, kuris man sako: Viešpatie, Viešpatie! įeis į dangaus karalystę, bet kas daro valią mano Tėvo, esančio danguje“ (Mato 7, 21). Stovintieji prie arkos Senojo Įstatymo angelai, turėjo sparnus ir rankas. Tas reiškia, kad viltis turi jungtis su darbu. Taigi ir tu, siela, ne tik ilgėkis Dievo, bet ir dirbk Dievui.

VIII.

Būdai vilčiai ir pasitikėjimui įgyti.

Visų pirma melskis, kad Viešpatis visumet trauktų tavo širdį aukštyn, o atstumtų nuo prisirišimo prie žemės.

Paskum, mąstyk apie vilties akstinus, o ypačiai apie Dievo tobulybes, Jo žodžius

ir prižadus, gailestingiausią Išganytojo Širdį, Švenč. Panelės globą ir Viešpaties Dievo apvaizdą.

Dažnai žadink vilties ir pasitikėjimo aktus, kaip bendrus, taip atskirus, ypatinguose reikaluose. Dažnai sakyk su pranašu: „Tu mano viltis nuo mano motinos krūčių“ (Ps. 21, 10). „Tu mano padėjėjas ir mano globėjas, ir aš remiu savo viltį tavo žodžiu“ (Ps. 118, 114).

Turėk visuomet tyrą sąžinę, eik dažnai prie Šv. Sakramentų, mielai daryk gerus darbus, o ypačiai padėk vargšams ir kenčiantiems, nes, kaip Tobijas sako: „Išmalda išliuosuoja nuo visokios nuodėmės ir mirties ir, neleis sielai eiti į tamsybes“, bet „bus didelių pasitikėjimu, prieš aukščiausiąjį Dievą tiems, kurie ją darė“ (Tob. 4, 11—12).

Galop, stenkis įgyti tobulą pasitikėjimą. Delto netikėk ir nesivadovauk savimi ar žmonėmis. Kada ketini ką daryti ar kovoti su pagunda, pirmiausia prisimink savo menkumą ir nusižemink, tik paskum kreipkis į nepabaigtą Išmintį, Galią, Gerumą. Gailestingumą, Joje padėdamas visą savo viltį.

DIEVO MEILĖ.

„Mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela ir visa savo mintimi, o savo artimą, kaip pats save"
(Mato 22, 37—39).

I.

Meilės reikšmė.

Kalbant apie meilę, visų pirma kyla klausimas: kas yra krikščioniška meilė? Katekizmas sako, jog yra antgamtinė dorybė, paeinanti iš Dievo, su kurios pagalba mylime Viešpatį Dievą, kaip Gėrį, del Jo paties, o artimą del Dievo, kaip patys save.

Pirmiausia kalbėsime apie Dievo meilę. Toji meilė nėra gamtos dovana, bet Dievo malonės vaisius. Šventoji Dvasia per Krikštą pasėja sėklą, kuri, Dievui padedant, išauga. Kada siela per mirtiną nuodėmę nustoja tos malonės, grąžina ją Šv. Dvasia per Atgailos Sakramentą.

Tikėjimas ir viltis yra tos dorybės pamatas. Tikėjimas nurodo Dievo tobulybes, viltis suteikia mums prižadėtąsias gėrybes. Tada mūsų širdyje prasideda Dievo, kaip

maloningiausiojo ir geriausiojo Tėvo, meilė. Nors tikėjimas ir viltis rengia vietą meilei, bet meilė yra aukštesnė, kilnesnė ir tobulesnė už kitas dorybes, nes ji arčiau traukia mus į Dievą. Tikėjimas liečia, siekia Dievo tiesų, viltis — Dievo gėrybių, kuriomis dar nesinaudoja, o meilė paties Dievo, kurį jau čia žemėje turi. Tikėjimas laiko Viešpatį Dievą tiesos Šaltiniu, viltis — išganymo ir malonės Davėju, meilė — neapimama Tobulybe ir aukščiausiuoju Gėriu. Tikėjimas atidengia gausius Dievo laimės šaltinius, viltis semia ją, meilė geria. Tikėjimas yra dvasios gyvenimo pagrindas, viltis jo ramstis, meilė vaisius ir penas. Tikėjimas yra žibintuvas žemiškoje kelionėje, jis nušviečia sielai kelią į amžinatvę, viltis paremia ir prilaiko toje kelionėje, meilė pasaldina visas kartybes, duoda šilimos ir karščio atšalime, peni alkstančią ir girdo trokštančią sielą. Tuo būdu meilė veda sielą į galutinąjį tikslą.

II.

Meilės ypatybės.

1. Meilė — tobuliausia dorybė.

Meilės dorybė yra tobuliausia, nes ji sielą arčiausia priartina ir labiausiai panašią daro Dievui, kuris, sulig Apaštalo žodžiais, „yra meilė“ (Jono 4, 8). Ji yra visų dory-

bių karalienė, nes aukštesnė už visas, visoms vadovauja ir už visas skaistesnė.

Dar daugiau, meilėje yra tobulybė, sulig Apaštalo žodžiais: „Visų pirma turėkite meilę, kuri yra tobulumo ryšys“ (Kolos. 3, 14). Tame glūdi mūsų tobulybė, kad kaskart darytumemės panašesni Dievui ir pasiektume galutiną tikslą — Dievą. Iš tikrųjų, meilė daro sielą panašesnę į Dievą ir jungia ją su Dievu. Meilėje yra tobulybės esmė ir branduolis. Meilė, — sako Šv. Augustinas, — yra tikra, tobula ir pilna tiesos ir šventumo. Iš čia seka, kad sielos kilnumas ir tobulumas matuojamas meilės laipsniu: jei siela tur meilės aukštą laipsnį, ji yra tobula, jei vidutinį — mažai yra verta, o jei nėra meilės — nieku yra siela. Šv. Povilas sako: „Jei meilės neturiu, niekas esu“.

O kaip prastas kelias yra į tobulybę! Klaidingai žmonės mano jog ji (tobulybė) esanti aštrioje atgailoje arba ilgoje maldoje, arba dideliuose darbuose, tuo tarpu ji yra tobuloj meilėj. „Mylėk, — sako Šv. Augustinas, — o paskum daryki ką nori“. Vadinasi, reikia tik meilės, kad šventus padarytum savo darbus ir laimingai pasiektum Dievą. Iš tikrųjų, jei tik meilė užviešpataus tavo širdyje, viskas gera iš jos išplauks. Dėliai to meilė yra tobuliausias kelias į Dievą, kelias tiesus ir be suklupimų, kelias trum-

pas ir be nuobodžio, kelias lygus, be jokios pražūties, kelias meilus ir džiaugsmingas, nes to kelio draugas ir vadovas yra saldžiausias mūsų Mokytojas ir Išganytojas Jėzus Kristus. „Iš tikrųjų, nėra nieko saldesnio, nieko stipresnio nei prakilnesnio, nieko didesnio nei dėkingesnio, nieko pilnesnio, nieko danguje ir žemėje geresnio už meilę, nes meilė paeina iš Dievo ir išaukština žmogų tarp visų gyvių: „Dievuje tik pasotinimą ir poilsį gali rasti“ (Apie Krist. Sek. knyg. 3. Skyr .5 eil. 3). O koks tat mums džiaugsmas! Ir kas dabar negali tapti tobulas. Arba kas negali mylėti. Gali sakyti negaliu pasninkauti, bet ar gali pasakyti: negaliu mylėti. Gali sakyti: negaliu gyvent skaistybėje, nei išdalyti savo turtų beturčiams, nei daryti stebuklų, bet ar gali pasakyti: nepataikysiu mylėt (Šv. Jėron.).

2. Meilė — stipriausia dorybė.

Meilės dorybė yra tvirčiausia, „nes nieko nėra taip tvirta, — sako Šv. Augustinas, — nieko taip galinga, ko meilė negalėtų nugalėti“. Meilė „nugalėjo visagalintį Dievą“ (Šv. Bern. Sen. 64 in. cant.). Ji privertė Jį priimti žmogaus nuodėmingąjį kūną, prikalė prie kryžiaus ir padarė mūsų nuodėmių kaltininku; ji taip pat žmogų pakelia į Dievą ir, tartum, jį patį sudievina. „O stebuk-

linga ir neapkainuojama meilės galybė! Tu padarei Dievą žmogumi ir žmogų Dievu. O meilė, neapsakoma yra tavo galybė, nes žemės dulkę paverti Dievu!“ (Šv. Bonav. Stim. amor. 11, 8). Šv. Meilė yra didžiausia jėga, kurios niekas nenugali, kurios joks kalavijas nepermuša, jokia ugnis nesudegina, joks vanduo neužgesina, jokia bedugnė nepraryja, kurios net mirtis nenumarina — ji pačią mirtį nugali.

Dideli taip pat ir meilės darbai. Visų pirma ji apvalo sielą, naikina joje įvairiausią žemišką meilę, kuri su Dievo malonėmis nesutinka. Kada gaisras apima namą, šeimininkai meta pro langus savo daiktus. Lygiai taip pat ir siela, kai ją Dievo meilė apima, kai ji Jam atsiduoda, išmeta iš savęs įvairius žemiškus pamėgimus ir visa, kas joje nepadoru ar netobula yra. „Tikra meilė, — sako Šv. Pranciškus Salezietis, — naikina visa, kas nėra Dievu, kad visą permai nytų į Dievą“. Teisingai taip pat ji yra prilyginta vagiui, nes sunaikina visa, kas tobulai Dievo tarnystei kenkia.

Meilė permaino sielą: iš bailios daro drąsią, iš silpnos — tvirtą, iš šaltos — karštą. Ji yra liepsna, kuria siela kiaurai perdega ir taip kietai užsigrūdina, kad paskui nebijo: nei ugnies, nei kalavijo, nei neturto, nei ligos, nei pačios mirties. Ji net tyčiojas iš visko ir šaukia su Šv. Povilu: „Kas gi

atskirs mus nuo Kristaus meilės? ar vargas? ar suspaudimas? ar pavojus? ar persekiojimas? ar kalavijas?“ (Rom. 8, 35). To pavyzdžiu yra Apaštalai, kurie buvo silpni ir bailūs prieš Šv. Dvasios atsiuntimą. Šv. Dvasia uždegė jų širdis meilės ugnimi, ir jie pasidarė tokie drąsūs ir vyriški, kad viešai vyresniesiems ir liaudžiai išpažino Nukryžiuotąjį.

Galop, meilės prisigėrus siela, lyg nustoja atminties ir prisirišimo prie žemiškų daiktų, o mano vien apie Dievą, tik Dievo trokšta, tik apie Dievą mąsto. Apie tai liudija Viešpaties šventieji, liudija žymus Raimundas Liullius, jaunikaitis, turtingos giminės, kuris iš pradžių dideliai pasaulį mylėjo, bet paskum tapo dideliu atgailotoju. Palikęs karališką dvarą ir išdalinęs visus turtus neturtingiems, gyveno toli nuo žmonių, dykumose. Ten gyvendamas, mąstė vien apie Dievo meilę, troško meilės. Viskas šaukdavo ir žadindavo jį prie meilės: ir upelio ūžimas, ir vėjo šlamėjimas, ir paukščių čiulbėjimas. Jei kartais ateidavo į miestą, tai paklaustas: Iš kur eini? — atsakydavo; Iš meilės. Kur eini? — Į meilę. Ko trokšti? — Meilės. Kuo maitinies? — Meile. Kur gyveni? — Meilėje. Sužeistas meilės strėle, perbėgdavo laukus ir miškus ir galop nuėjus pas netikėlius, buvo užmuštas akmenimis.

3. Meilė — saldžiausia dorybė.

Meilė yra saldžiausia dorybė, nes duoda sielai Dievą, tuo pačiu duoda jai visokios paguodos ir saldybės šaltinį. „Tame, ką mylime, nejaučiame jokio nemalonumo nes mylime patį nemalonumą“ (Šv. August. De bono viduit. c. 21.). O jei tai yra tiesa apie paprastą, žemišką meilę, tai kas prilygs aukščiausiai, skaisčiausiai, galingiausiai meilei! Ta meilė duoda sielai tikrą laimę, apie ką teisingai sako Šv. August.: „O Jūs visi, kurie ieškote tobulos ramybės, pažadėtos krikščioniui ateinančiame gyvenime, būkit tikri, jog rasite ją pirma tarp vargų ir rūpesčių šiame gyvenime, jeigu tik mylėsite ir pildysite įsakymus To, kuris davė tą prižadėjimą. Greitai pamatysite patys, kiek malonesni ir saldesni teisybės vaisiai, negu neteisumo ir nedorumo. Persitikrinsit, kad ramios sąžinės liudijimas, nors ir būtų skausmų prieangyje, nepalyginamai geresnis, negu visi šio pasaulio džiaugsmai ir laimė.

Juo daugiau meilė turi Dievo, tos magiškos jėgos, juo visi sunkumai darosi lengvesni, o įvairūs rūpesčiai ir skausmai malonūs. Šv. Tiburcius, vaikščiodamas po degančias anglis, įtikino teisėją, jog jis vaikščioja gėlėmis, nes meilė tuos anglius permainė jam į gėles. Šv. Povilas persekiojimų metu šaukė: „Esu pilnas paguodos, gau-

siai turiu džiaugsmo visuose mūsų sielvartuose“ (2 Kor. 7, 4). Šv. Morkus ir Marcellinas, vinimis prikalti prie medžių, tarė gailestaujantiems jų: „Niekumet nebuvome taip džiaugsmingi prie gausingų draugavimų, kaip dabar kentėdami iš meilės del Jėzaus Kristaus.“ Šventoji Teresė šaukė: „Kentėti arba mirti“. Šv. Magdelena de Passis, Šv. Jonas nuo kryžiaus šaukė: „Kentėti, bet ne mirti“. Šv. Pranciškus Salezas šaukė: „Mylėti arba mirti; mirti arba mylėti“. Iš kur gi tas troškimas taip, rodos, šlykštus ir priešingas prigimčiai? — Iš meilės karštos.

O meile, tu esi saldžiausias žmogiškos širdies jausmas, didžiausia žemiškojo gyvenimo paguoda. Su tavimi vargas ir neturtas yra didžiausias gėris, skausmas — džiaugsmas; be tavęs turtai ir gėrybės yra skurdas, saldybė — kartumas; su tavimi gyvenimas sunkiausias tampa dangumi, o be tavęs ir pats dangus virsta pragaru.

4. Meilė — reikalingiausia ir naudingiausia dorybė.

Meilė yra dorybė brangiausia. Apreiškimo knygoje sako Apaštalas į vyskupą laodikietį: „Aš tau patariu pirktis iš manęs ugnyje ištirto aukso, kad pasidarytumei turtingas“ (Apr. 3, 18). Šulig komentoriais, tuo auksu yra meilė.

Kaip auksas iš metalų, taip meilė iš dorybių turi daugiausia vertės. Neįvertinami taip pat yra ir meilės vaisiai.

Meilė naikina nuodėmes arba, kaip sako Šv. Petras, „meilė uždengia nuodėmių daugybę“ (1 Petr. 4, 8). Tada Dievas jų lyg nemato ir del to nebaudžia. Gailesčio aktas, plaukiąs iš tobulos meilės, naikina mirtinas nuodėmes, net sunkiausias ir didžiausias. Štai, karalius Dovydas sunkiai nusidėjo prieš penktąjį ir šeštąjį įsakymą, bet su dideliu gailesčiu tarė Natanui: „Nusidėjau Viešpačiui“. Tuojau jam pranašas (Natanas) praneša: „Viešpats ir už tavo nuodėmes taip pat kentėjo.“ Viešoji nusidėjėlė Marija Magdalena ir viso miesto papiktintoja skubiai puolė Viešpačiui po kojomis ir karšta meile ir atgailos ašaromis numazgojo visas savo nuodėmes. Panašiai, teologų nuomone, meilės aktas naikina ir kasdienines nuodėmes. Palaimintai benediktietei, Marijai nuo Kryžiaus, Dievas leido mažus šmotelius šiaudų, kurie degdami krito ant jos, norėdamas parodyti tuo, jog taip naikina meilės aktas nuodėmes, kaip ugnis šiaudus.

Tobula meilė veda Dievą į sielą. Tą Kristus aiškiai pasakė: „Jei kas mane myli, tas laikys mano žodžius; ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir padarysime pas jį buveinę“ (Jono 14, 23). Meilė glaudžiai jun-

giasi su pašventinančiąja malone. Kas gi yra ta malonė, jei ne meilės būklė. Kaip, iš vienos pusės, pašventinančioji malonė, jėga vertai priimančio Krikšto ar atgailos sakramento, įveda į sielą meilę, taip, iš antros pusės, tobula meilė, net be šv. Sakramentų pagalbos, bet trokšdama jų, įveda pašventinančiąją malonę, o su ja ir Dievą. Ir tas kelias yra tikras visiems, kurie Sakramentų nepažįsta arba Jų priimti negali, susijungti ir susitaikyti su Dievu. O kaip geras yra Dievas, kad meilėje atidarė kelią visiems į Save!

Malonė yra sielos gyvenimas. Taigi meilė, teikdama sielai malonę, drauge suteikia jai gyvenimą, veikimą ir vaisingumą. Tada visi gerieji sielos veiksmai yra gaivinami tos malonės. Iš kokios tik dorybės jie kyla, visada yra amžino gyvenimo vaisiai, nes meilė duoda jiems metafizinės (antgamtinės) vertės ir kryptį į V. Dievą. „Kas pasilieka manyje,—sako Kristus,—ir aš jame, tas neša daug vaisiaus“ (Jono 15, 5). Meilė taip veikia, kad tokie žemi veiksmai, kaip mitimas arba pramogos, ir tai turi nuopelnų pas Dievą, jei tiktai nėra juose nenaturalumų, ir jei siela visus savo veiksmus skiria Dievui. Priešingai, be malonės siela yra mirusi, ir visi jos veiksmai, nors ir atrodytų visai gerais, yra be vertės amžinam gyvenimui. „Jei aš kal-

bėčiau žmonių ir angelų kalbomis,— sako Apaštalas Povilas,— bet neturėčiau meilės, aš būčiau, kaip žvangantis varis ir skambančios kanklės. Jei turėčiau pranašystės dovaną, žinočiau visas paslaptis ir visokį mokslą, jei turėčiau visą tikėjimą, taip kad galėčiau perkelti kalnus, neturėčiau gi meilės, aš esu niekas. Jei išdalyčiau visą savo lobį beturčiams valgydinti ir jei išduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės, nieko man nepadeda" (1. kar. 13, 1—3). Žodžiu: „Turėk, ką nori,— sako didis Bažnyčios išminčius Sv. Augustinas,— bet, jei neturi meilės, nieko tau tai visa nepriduos. Jei ir nieko savyje neturėsi, išskyrus meilę, jau išpildei įstatymą" (Šv. Aug. Ser. 58, de temp.).

Meilė yra dorybių motina. Ji palenkia sielą prie Numylėtojo ir Jam įtikti puošia ją visomis dorybėmis. Niekumet meilė neįeina vienui viena į sielą, bet visumet vedasi su savimi didį dorybių būrį, lyg motina su savo mylimais kūdikiais.

Meilė yra dorybių siela. Ji duoda joms didelės vertės, jėgos ir grožio. Kiekvienas dorybės aktas, padarytas iš meilės, tuo pačiu įgyja didesnę vertę ir nuopelną. „Mažiausi darbai,— pasakė Šv. Pranciškus Salezietis,— atlikti su didele meile, yra daug

vertesni, kaip tie daug sykių didesni, bet su mažesne meile atlikti". Galimas daiktas, kad meilė yra nelyginant dvasinė alchemija, kuri viską, ką tik palies, į auksą permaino. Kur viešpatauja meilė, ten dorybės, lyg brangūs akmenys, spindi neapsakoma šviesa; kur jos nėra, ten visa dorybių kupeta lyg sugriuvę griuvėsiai. Net skaistumas be meilės neturi gražumo ir yra lempa, netekusi alyvos.

Iš viso to matosi begalinės vertės meilės veikimas.

Ji sielą apšviečia, nes artina prie amžinos Šviesos: meilės žvilgsnis toliau pasiekia ir giliau pereina, kaip tikėjimo. Šv. Salezietis pasakė: „Meilė yra knyga, talpinanti visą teologiją: — ji tokius varguolius, kaip tyruolį Povilą, Antaną, Hilarijoną, Pranciškų, padarė dideliais gudruoliais".

Meilė sielą gaivina, stiprina ir grūdina dideliems dalykams. Visi tie stebinantieji šventi žygiai ir aukos, kuriomis katalikų Bažnyčia didžiuojasi savo šventuosiuose, plaukė iš meilės šaltinio. Meilė vedė Apaštalus iki pasaulio krašto, meilė Kankinių draugė turniruose, meilė uždarydavo vienuolius tyrų uolose, meilė ir dabar nuvaro misionierį pas laukinius žmones, o gailestingas seseles prirakina prie ligonių lovų, nes del meilės nėra nieko sunkaus ar negalimo.

Meilė jungia sielą su Dievu, net per-

maino į Dievą, nes mylinti siela taip sprendžia, taip trokšta, taip kalba, taip veikia, kaip Dievas; yra tai stebėtina meilės ypatybė, kad mylintį permaino į mylimąjį. „Jei del to, — sako Šv. Augustinas, — myli žemę, pats žeme pavirsti: jei myli Dievą, pats tampi — O!... nedrįstu ištarti, bet Šv. Raštas pasakė — Dievu tampi, nes Psalmistas sako: „Aš tariau: Jūs Dievai ir visi Aukščiausiojo sūnūs“ (Ps. 81, 6). Del to mylėk, jei nori tapti panašiu Dievui, nes ne tuo būdu žmogus tampa dievišku, jog pažįsta Dievą, bet tuo, jog myli Jį. Malkos pereina į ugnį ne del to, kad iš ugnies ima šviesą, bet del to, kad ima šilimą; taip ir siela ne proto šviesa, bet malonės šilima tampa dieviška; o tas sielos susijungimas su Dievu per malonę yra jau palaimintųjų laimės pradžia.

Meilė, galop, veda sielą į dangų, kur esti jai amžinai nevystančiu garbės vainiku ir dangiškuoju penu. Be meilės, to puikaus vestuvių rūbo, nieks prie dangiškos vakarienės nesės; meilė taip pat yra vienintėlė draugė sielai ir prieš Amžinojo Teisėjo sostą. Kada tikėjimas ir viltis prie dangiškųjų vartų sielą apleidžia, meilė juos atidaro ir veda ją prieš Avinėlio sostą ir drauge su apvainikuotąja sėdasi į parengtąjį garbės sostą. Ir kuo tobulesnė yra meilė, tuo iškilmingesnis garbės vainikas.

III.

Dievo meilės akstinai.

Kadangi meilė yra taip didi, taip kilni, taip brangi ir reikalinga, tai kokia garbė, kokia mums laimė, jei Dievas leidžia mylėti Save, jei mus prileidžia prie brangios savo draugystės ir net savo bičiuliais mus vadina. „Jūs, mano bičiuliai, jei darysite, ką aš jums įsakiau“ (Jon. 15, 14). Negana to, Dievas trokšta mūsų meilės, ne del to, kad Jam ji būtų reikalinga savo laimei, bet del to, kad ji mums reikalinga mūsų laimei. Ir del to Dievas sukūrė mūsų širdis, tinkančias mylėti, ir tų širdžių reikalauja iš mūsų, kaip vienintelių aukų. „Ko Viešpats, tavo Dievas, iš tavęs reikalauja, — pats sako žmogui, — jei ne to, kad gerbtum Viešpatį, tavo Dievą, ir mylėtum Jį visa savo širdimi“ (Atk. 10, 13). Jis del to siuntė vienintelį savo Sūnų, kad leistų žemėje gailestingumo ugnį, kuri kaitintų žmogaus širdį. Iš čia, kur tik žmogus pasisuka, visur mato Dievo meilę, visur atsimuša į meilę, o visas regimas ir neregimas pasaulis paslaptingu balsu šaukia: žmogau, mylėk Dievą!

Bet žmogus dažnai lyg negirdi to balso ir neatkreipia į tai dėmesio. Del to Dievas davė jam atskirą įsakymą: „Mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi

visa savo siela ir visa savo mintimi“ (Mat. 22, 37). O stebėtinas įsakyme! Ir kas gi Tu esi, o Dieve! — tenka sušukti su vienu šventuoju — ir kas gi aš esu, jei man įsakai, kad Tave mylėčiau? Kad man įsakytum mylėti akmenį ar medį, būtų tai man šventas įsakymas, nes Tu esi mano Leidėjas ir Viešpats, o aš leidinys ir tarnas; kad man tik leistum mylėti save, ir tai būtų begalinė Tavo malonė, bet Tu man įsakai, kad Tave mylėčiau ir dar grąsini mane bausme, jei drįsčiau Tavęs nemylėti. O kas gi Tavęs gali nemylėti, Tu tikroji Meile!

Mylėti turime Viešpatį Dievą, nes Jis yra mūsų meilės verčiausias. Žmogaus širdis trokšta mylėti, nes meilė yra jos gyvenimas. Bet kokia meilė pasotins besotę mūsų širdį, jei ne Dievo! Dievas, — sako Šv. Tomas Akvinietis, — kaip aukščiausioji Tiesa, yra pirmiausias mūsų protui pažinimo objektas, kaip aukščiausias Gėris, yra pirmas mūsų širdžiai mylėjimo objektas. Jeigu kiekvienas tikras gėris vertas mūsų meilės, — o kiek daugiau aukščiausias Gėris ir visų gėrių Šaltinis! Šv. Augustinas, matydamas begalinį Dievo gražumą ir tobulumą, taip kalbėjo savo sieloje: kas yra pasauly, kad galėtų tau patikti ir patraukti tavo širdį? Kur tik pažvelgsi, matai dangų ir žemę su jos tvariniais; jeigu viename ir antrame rasi daiktą, vertą pagarbos ir meilės, tai kokios

pagarbos ir meilės vertas Tasai, kuris visa tai padarė! Mano siela perdaug ilgai buvai blaškoma įvairių troškimų, kurie žeidė tavo širdį neverta meile ir drumstė tavo ramumą. Pamesk visus tuos troškimus ir paklausk visų tų, kurie vilioja tavo širdį, kas yra jų Leidėjas. Kadangi leidiniai tave stebina, stebėkis pačiu Leidėju ir nepaskęsk giliai leidiniuose, kad neužmirštumei Leidėjo. O taip, mano Dieve, Tu esi tikrai vertas pagarbos ir meilės iš visų dangaus ir žemės leidinių!

Turime mylėti Viešpatį Dievą, nes Jis maloniausias Viešpats, rūpestingiausias Tėvas. Juk teisinga ir būtina, kad leidiniai mylėtų savo Leidėją, tarnai — Viešpatį, vaikai — Tėvą. Turime mylėti Viešp. Dievą, nes Jis davė mums savo vienintelį Sūnų, kuris vienybėje su Dievu Tėvu ir Šv. Dvasia mus numylėjo ir tai amžina meile, nes pats pasakė: „Amžina meile numylėjau tave“ (Jėrem. 31, 3). Kristaus buvo didžiausia meilė. Prieš ją visų motinų meilė yra žemesnė. Jo meilė buvo dosniausia, nes pats pasiaukojo už žmones. Jo meilė taip didelė, kaip didis yra Viešpats Dievas. Jei nori pažinti tos meilės dydį, apmąstyk Viešpaties darbus, atliktus del žmogaus, o ypač tris amžinus meilės paminklus: prakartę, kryžių ir Švenč. Sakramentą. Stokis po kryžiumi ir stebėk Nukryžiuotojo meilę, o be

abejojimo su Šv. Bernardu sušuksi: „Leidimo ir užlaikymo geradarystės, kuriomis naudojaus ir naudojuos, yra tvirti Dievo meilės akstinai. Jų viena yra didesnė už kitas, kuri mane sujudina, spaudžia ir uždega manyje karštą meilę daugiau, kaip kitos. Ji daro man Tave brangesnį, o gerasai Jėzau. Tai Tavo kančios taurė, kurią išgėrei, tai išganymo darbai, kuriuos atlikai. Toji geradarystė jungia mūsų širdis amžinai. Toji didžiausioji geradarystė labiausiai sujudina ir patraukia mūsų jausmus" (Serm. 20 in Cant.). Prisižiūrėjęs į Nukryžiuotąjį, stok prieš Švenč. Sakramentą ir apmąstyk tą neišpasakytą užsislėpusiojo Dievo nusižeminimą, tą milžinišką auką iš savęs, tą visišką atsidavimą žmogui del jo meilės. Iš tiesų, joks protas nepajėgs suprasti, kokia karšta meilės ugnis degina tą Gailestingiausiąją Širdį. Jei būtų skirta ne vieną, bet tūkstantį kartų mirti už mus arba už vieną žmogų taip kentėti, kaip kentėjo už visus, Jo meilė būtų tūkstantį kartų mielai priėmusi tą mirtį ir kentėjusi tiek del vieno, kiek kentėjo del visų. Jei tai būtų reikalinga, kad vietoj trijų valandų, net iki pat teismo dienos kabėti ant kryžiaus, neišsemiama Jo meilė ir tai būtų padariusi. Bet Viešpats Jėzus daugiau mus mylėjo, nekaip kentėjo. O mano Dievo meile! kaip tu buvai nepalyginamai didesnė, kaip išoriniai mums apsireiškei. Tos neap-

sakomos kančios ir žaizdos yra tos didelės meilės reiškiniai; tačiau dar neparodo visos jos didybės, nes ji daugiau viduje užsislėpė, kaip išoriniai pasireiškė. Buvo tai didelės ugnies kibirkštis, lašas iš bedugninės meilės jūrų.

Kas gali nemylėti Meilės Dievo? Šv. Magdalena de Passis, kiek sykių pažvelgdavo į kryžių, akimirksniu užsidegdavo meilės ugnimi ir šaukdavo: „O meilės Dieve! Tavo meilė, o Jėzau, žmonėms yra perdaug didelė". Kitą sykį bėgiojo po vienuolyno priengį, turėdama rankoje Nukryžiuotojo paveikslą, ir šaukė: „O meile! O meile! niekumet nenustosiu, o mano Dieve, vadinti Tave meile". Po to, grįždama prie vienuolių seselių, kalbėjo: „Mano sesės, argi nežinote, kad Jėzus yra meilė. O kad visas pasaulis mano balsą išgirstų, kad Jėzaus meilė būtų visų pažinta ir mylima!"

IV.

Viešpaties Dievo meilės dydis.

Kaip labai, kokiu laipsniu turime mylėti Viešpatį Dievą? Atsako Bažnyčios Tėvai — be saiko, nes Dievas neišmatuojamos ir nepabaigtos meilės vertas, nes mus be galo numylėjo. Del to ir mūsų meilė prie Jo turi būti be galo didelė.

Užtat reikalinga Dievą mylėti labiau už viską. Ne tik negalima ką mylėti labiau už Dievą, bet net negalima ką mylėti lygiai, kaip Dievą. Tokios meilės reikalauja iš mūsų Kristus, sakydamas: „Kas myli tėvą ar motiną labiau, nekaip mane, tas manęs nevertas“ (Mat. 10, 37). Netinka net mylėti ką del ko kito, o ne del Dievo; „tas per maža myli Dievą, kuris be Dievo myli ir ką kitą, be to, kurį myli del Dievo meilės“, sako Sv. Augustinas. Iš kitos pusės nereikia suprasti, kad, norint mylėti Dievą visų labiausiai, reikia turėti jautresnę, gyvesnę ir stipresnę meilę, kaip, pavyzdžiui, prie tėvo ar motinos. Ne, tokios meilės Dievas nereikalauja, užtenka, jeigu mes Jį taip dideliai gerbiame, kad verčiau tėvo ar motinos netekti, kaip Dievą užrūstinti. Tokią meilę turėjo Morkus ir Marcelianas, abu tikri broliai ir žymios giminės. Kada jau jokie grasinimai ir kankinimai nepriverte jų atsižadėti Kristaus, teisėjas įsakė juos nukirsdinti. Bet stabmeldžiai jų tėvai ir giminės išreikalavo tris dešimtis dienų pratęsti bausmę, tikėdamiesi per tą laiką įkalbėsią juos atiduoti pagarbą stabams, ir tuo išvengsią bausmės. Ir, štai, prasidėjo bandymai, dar didesni už kančią. Kas valandėlė jų tėvai, Trankvilinas ir Marcija, tai jų žmonos su mažais kūdikiais, tai vėl giminės įeidavo į kalėjimą ir ašaromis apsipildami maldaudavo

pasigailėjimo, jei ne savęs, tai bent tų, kurių visa laimė juose ir kuriuos jie darė nelaimingus našlaičius. Trankvilinas, jau žilas senelis, net netekęs sąmonės del verkimo, prašė pasigailėjimo nelaimingojo tėvo. Motina, parpuolusi kniūbščia, jiems po kojomis, pusiau apalpusi, prašė, kad verčiau jai atimtų gyvybę, negu matytų juos mirštančius. Visame name aidėjo žmonių verksmai ir riksmai, kurios laikė ant rankų mažus kūdikius ir prašė, kad pasigailėtų tų nekaltų mažutėlių ir nepaliktų jų našlaičius. Morkus ir Marcelianas vyriškai priešinosi tai nelemtai pagundai; bet panašių širdies kančių trijų dešimtų dienų tarpas nuvargino jų dvasią. Laimei pastebėjo tai Šv. Sabastijonas, pirmo skyriaus ciesoriaus gvardijos vadas, kuris jau pirma juos kasdien lankydavo, ir savo ugninga prakalba taip juos paveikė, kad ne tik Morkus ir Marcelianas naujos įgijo dvasios ir vyriškumo, bet gimdytojai, jų žmonos ir kai kurie giminiečiai priėmė Kristaus tikėjimą. Netrukus Šv. Morkus ir Marcelianas gavo nevystantį kankinių garbės vainiką. Taip tai Viešpaties Dievo meilė reikalauja kartais didelių aukų, bet tas aukas gausiai atlygina.

Reikia mylėti Dievą „visa siela“, t. y. visomis jos jėgomis: protu, kad Jį pažintume, mintimi, kad Jo geradarystes apmąstytume, valia, kad Jo valią pildytume. Reikia

mylėti visa širdimi, kad Dievas būtų vieninteliu jos Viešpačiu, o visa kita turėtų joje tokią dalį, kiek tai patinka Dievui. Taip mylėjo Šv. Pranciškus Salezietis. Visa tai, kas nebuvo visiškai Dievu ir Dievuje, del Dievo ir sulig Dievu, ne tik kad laikė nieku, bet net turėjo didelę neapykantą ir pasibiaurėjimą. „Kad mano širdyje, — taip sakė tas Šventasis, — atsirastų nors viena gyslelė, kuri būtų ne iš Dievo ir Dievui, išraučiau ją šioje valandėlėje; arba labiau noréčiau būti nieku, kaip nepriklausyti Dievui visame ir mažiausiame trupinėly". Taip mylėjo Šv. Pilypas Nerėjas. Uždegtas meile, kalbėjo su ašaromis: „Ar tai yra galima, kad žmogus, tikįs Dievą, galėtų mylėt ką kitą be Dievo". Tuo skundėsi pačiam Dievui: „Viešpatie! kadangi esi taip gailestingas ir įsakei, kad Tave mylėčiau, del ko davei vieną tik širdį ir dar taip mažą, kad Tavo meilės sutalpinti negaliu".

Mylėk ir tu visa širdimi, nes Dievui nepatinka padalijimas. Ciesorius Tiberius, kaip rašo Šv. Augustinas, reikalavo Rymo Senato, kad Jėzus Kristus būtų priskaitytas prie Rymo dievų. Bet Senatas nesutiko, tvirtindamas, kad Jėzus yra išdidus Dievas, kuris nepakenčia šalia savęs kitų dievų, bet vienas sau reikalauja visų pagarbos. Senatas pasakė tiesą. Jėzus reikalauja sau visų pagarbos ir meilės, reikalauja del to, kad yra

pagarbos ir meilės verčiausias, o antra, kad tik Jėzaus Kristaus meilė pajėgs mūsų širdį padaryt laimingą. Jėzus yra pavydus, sako šv. Jėronimas, nenori dalytis mūsų širdies, nes visą širdį sukūrė, visą atpirko, o del to ir tiesą turi visoje širdyje viešpatauti. Bet mes įpratę esame su Viešpačiu derėtis; duodame Jam pusę širdies arba net ir mažą joje kampelį, o likusią užimame savo ir pasaulio meile. Net ir tada, kada siekiame tobulesnės meilės, kaip ta meilė yra maža ir nevykusi, palyginus su Jėzaus meile. Bet tegu tai mus neatgraso, nes, kaip sako Šv. angeliškas Daktaras, tas meilės įsakymas „visa siela, visa širdimi, visomis pajėgomis“ negali būti visai tobulai išpildytas žemėje. Tik Viešp. Jėzus, kaipo Dievas-Žmogus, ir Švenč. Panelė, kaipo nekaltai pradėta, išpildė taip tobulai; mes, nuodėmingi Adomo vaikai, negalime mylėti Dievo be kokių netobulumų. Tik danguje mylėsime visomis pajėgomis, nes kitaip ir negalėsime mylėti.

V.

Meilės laipsniai ir rūšys.

Siela, turinti Dievo malonę, gali ją prarasti, papildžius sunkiąją nuodėmę, arba nuslopinti kasdieninėmis nuodėmėmis; bet taip pat gali ją stiprinti ir tobulinti atatinkamais aktais. Tas meilės augimas turi tęstis

taip ilgai, kaip ilgas žmogaus gyvenimas. Taigi meilė turi daug laipsnių, iš kurių Šv. Tomas Akvinietis[1]) svarbiausius tris aikštėn iškelia. Žemiausias laipsnis yra tai, kad nieko labiau nemylime kaip Dievą, nieko nemylime lygiai kaip Dievą, nieko nemylime prieš Dievo valią ir vengiame sunkios nuodėmės. Jei kas to laipsnio nepasiekia, paties įsakymo neišpildo ir negali tikėtis amžinojo išganymo. Vidutinis laipsnis glūdi tame, kada žmogus, pašalinęs visas kliūtis ir tinkamai prisirengęs, mielai ir stropiai atlieka Dievo meilės aktus ir del tos meilės saugosi kiekvienos kasdieninės nuodėmės. Tą laipsnį galima šiame gyvenime pasiekti. Jame glūdi krikščioniška tobulybė. Aukščiausias laipsnis reikalauja nuolatinio ir veiklaus meilės išpildymo, kuri (meilė) sielą amžinai negestančia ugnimi uždega ir laiko ją nuolatiniame budėjime. Tą meilės laipsnį turėjo šioje žemėje Švenč. Panelė, o jo atspindį matome šventųjų gyvenime.

Taip pat ir meilės rūšys yra įvairios. Visų pirma meilė gali būti gamtinė ir antgamtinė. Pirma yra tada, kai siela pažįsta Dievą proto šviesa ir myli Jį, kaip visos gamtos Leidėją ir visų jos gėrybių Davėją. Nors gamtinė meilė yra pati savyje gera, tačiau tik antgamtinė meilė, kurios šaltinis,

[1]) S. th 2. 2. qu 134, art. 3. ad. 2.

inpulsas ir objektas yra Dievas, yra Dorybė dieviška ir tiktai ji pakelia žmogų prie susijungimo su Dievu.

Antra, tobula ir netobula yra meilė. Tobula, kada mylime Dievą del to, kad Jis yra be galo geras ir del paties Dievo. Netobula, kada mylime del to, kad Dievas yra mūsų gėris ir laimė. Kad tai geriau suprastume ir atskirtume, paimkime pavyzdį. Sakykime, kad koks nors galingas karalius paimtų per žmoną vargingą sodietę ir dar savo pavaldinę. Tuokart jai būtų didelė laimė, nes iš tokio žemumo liko pakelta į karaliaus sostą, o ypatingai jei ją karalius apsaugos savo meile. Suprantama, karalius galėtų reikalauti jos ištikimybės ir meilės, o net ir visiško atsidavimo. O jei ji mylėtų karalių tik del to, kad ją į sostą pakėlė, brangiu purpuru papuošė, pagarba ir didybe apsupo — jos meilė būtų tikra, bet nebūtų taip skaisti ir tobula. Dabar priešingai, jei jį mylėtų, neatsižvelgdama į savo vertybę, bet tiktai del karaliaus kilnumo ir jo širdies gerumo — jos meilė būtų skaisti ir tobula, nes laisva nuo pataikavimų. Ir tu, o žmogaus siela, esi Dievo numylėtoji, nes Jis su tavim susižiedavo per Šv. Krikšto Sakramentą, pridengė savo malonės purpuru, apsupo savo meile ir į amžinos karalystės sostą su savim pasodino. Jei Dievą myli tik del to, kad tau yra geras ir dosnus,

kad tave apipila malonėmis ir žada dangų, tai tavo meilė yra tikra ir gera, nes tikslas yra Dievas, bet nėra tobula, nes myli Dievą tiktai del (Jo) gerumo ir dosnumo, o ne del Jo paties. Jei tu myli Dievą ne del savo pelno, kokio iš Jo tikies, o del to, kad Dievas yra be galo tobulas ir meilės verčiausias, tuokart tavo meilė yra tobula. Tokia meilė nežiūri savęs, nebijo jokios bausmės, nelaukia atlyginimo, nes mylėti savo mylimąjį yra visas užmokestis. Meilė pati sau yra vergė, pati sau užmokestis, be savęs neieško jokios priežasties nei naudos arba vaisiaus, bet myli del to, kad myli, myli, kad mylėtų (šv. Bernard.). Tokią meilę krikščionių rašytojai vadina bičiulystės ir nuolankumo meile.

Kaip dabar suderinti tą dvejopą meilę? Vaizdingumo dėliai imsime vėl pavyzdį. Šeimos tėvas, skurdo verčiamas, pameta savo tėviškę ir iškeliauja kitur. Po kiek laiko, sudėjęs nemaža turto, grįžta jūrėmis į savo svajotąją gimtinę. Jo svajojimų tikslas yra tėvų žemelė, mylima pirkelė, kurioje laukia išsiilgusi žmona su vaikučiais. Važiuoja jis į namus sunaudoti savo turto ir atitaisyti padarytą skurdą. Ir tu esi varguolis ir panašiai anam tėvui renki turtus tolimoje šalyje, kur dažnai kenti alkį ir skurdą. Leista tau svajoti apie mylimąjį dangų, kur surinktus turtus amžinoje ramybėje sunaudosi;

bet visų labiausiai turi svajoti ir rūpintis, kad grįžtum į savo karštai mylimą ir tave mylinčią tėvynę, pas savo Tėvą — Dievą, pas Motiną — Mariją ir brolius — Šventuosius. Tas neužgesinamas troškulys Dievo, kaip aukščiausiojo gėrio, plaukia iš tobulos meilės. Praktikoje bičiulystės meilė yra glaudžiai susijusi su nuolankumo meile, ir viena antrą ne tik neišstumia, bet dar papildo.

Skiria dar jausminę ir valios meilę (amor affectivus ir amor effectivus). Pirmosios būstas yra širdis. Ji reiškiasi saldžiais jausmais ir susijaudinimais. Jai dažni draugai yra ašaros ir dūsavimai. O antrosios būstas yra valia. Ji reiškiasi pastoviu ir tvirtu pasiryžimu, kad Dievo valią tikrai išpildytų. Jausminė meilė yra Dievo dovana, brangi dovana, nes duoda sielai karščio ir lakumo, pasaldina vargus, sušvelnina skausmus, padeda darbe ir atsidėjime, o tuo pačiu duoda sielai jėgos ir atsparos. Bet tie jausmai ir širdies susijaudinimai nėra tikra meilė. Dažnai esti ne Dievo dovana, bet jausmingos ir prie susijaudinimų linkusios žmogaus prigimties vaisius. Pasitaiko, pavyzdžiui, taip silpnavalių žmonių, kad besimelsdami, skaitydami ar pamokslų klausydami, taip giliai susijaudina, dūsauja, ašaras lieja, o tačiau apsiriktų tas, kas laikytų tai karšta Dievo meile, nes tas yra greičiau gyvo temperamento, jautrių nervų ir minkštos bei karš-

tos širdies vaisius. Kada ašaros išdžiūsta, širdis atausta, palieka pirmykštis silpnumas ir sutingimas. Pasitaiko net ir tokių jautrių, kuriuos Dievo priminimas sujaudina, bet Jo įsakymų nepildo, nes Jo nemyli. Kada Saulius tykojo Dovydą nužudyti ir kartą pats vienas įėjo į uolą, kurioje Dovydas su savo riteriais gulėjo pasislėpęs. Nors ir gera proga buvo pasitaikiusi nužudyti Saulių, tačiau Dovydas dovanoja Sauliui gyvybę ir taip kukliai, kad net jo pajudinti nenorėjo. Jis leido Sauliui ramiai išeiti, užkalbino tik del to, kad įrodytų savo nekaltybę ir kilnumą. Tada Saulius, nepaprastai susijaudinęs ir verkdamas, meldėsi už jo gerą širdį, pavadino savo sūnumi ir net žadėjo palikti visų savo turtų paveldėtoju. Ar gali būti didesnis širdies jautrumo ženklas? O tačiau visa tai nepakeitė Sauliaus sielos, nes nenustojo persekioti Dovydo. Štai, tikras jautrių sielų pavyzdys. Jos kartais jaučia didelį susijaudinimą širdyje, o tačiau nė per aguonos grūdą nepagerėja; pykčio prikimšta širdis neišsižada savo piktų palinkimų, nenustoja keršyti ir nepakelia jokios nuoskaudos Dievo garbei. Priešingai, ne vienoje sieloje viešpatauja didelė Dievo malonė, nors jai rodos, jog ji arba visai Dievo nemyli, arba myli labai maža. Tuo tarpu ji glaudžiai su Dievu yra susijusi (susirišusi), tik tas ryšys nuo jos paslėptas. Taip darosi sielose, kurias

Viešpats aplanko arba kurios iš prigimties nėra linkusios prie susijaudinimų. Taip darėsi Šv. Teresės sieloje, kada ji, pametusi namus, ėjo į vienuolyną. Kaip ji pati apie save rašo, jautė baimę, skausmą, pasipriešinimą, neapykantą, kad jai beveik širdis neplyšo: tačiau kilni siela išpildė Dievo valią ir liko šventa. Taip ir tu, o siela, stenkis rodyti Viešpaties meilę ne širdies susijaudinimu, ne giliu krūtinės atdūsiu, ne akių ašaromis, bet darbu, kantrybe, ištverme, atsidavimu, o visų labiausiai pildydamas Dievo valią, nes Išganytojas sako: „Kas turi mano įsakymų ir juos laiko, tas mane myli“ (Jono 14, 21).

VI.

Dievo meilės žymės.

Stebėtinas ir liūdnas dalykas, kad žmonės per maža myli Dievą. Kame to priežastys? Juk meilė, kaip matėme, yra žmogaus pasididžiavimas, uždavinys ir laimė. O tai svarbiausia, kad žmonės neturi Dievo ir gausios Jo meilės. Paprastai įsivaizduoja sau Dievą kaip Viešpatį ir Teisėją, o užmiršta, kad Jis yra drauge ir gailestingiausias mūsų Tėvas, kuris kiekvieną apsupa savo globa. Tuo būdu tarnauja Dievui greičiau iš baimės, ne iš meilės, norėdami išvengti

bausmių ir gauti užmokestį, o ne tam, kad patiktų Jo švenčiausiai tėviškai Širdžiai. Tačiau Viešpats Dievas su užsispyrimu, taip sakant, stengiasi išrodyti, jog Jis yra mūsų dangiškasis Tėvas. Jis tokiu jautrumu kalbėjo į Izraėlį: „Ir taip bent nuo šio laiko vadink mane: Tėvas mano tu esi“ (Jėrem. 3, 4). Jis del to ir vienintelį Sūnų į pasaulį siuntė, kad pasaulis pažintų Jo tėvišką meilę: Jis įsakė kasdien melstis: „Tėve mūsų, kurs esi danguje“.

O kad žmonės visumet laikytų Dievą už Tėvą, o save Jo vaikais, kaip dideliai pagarbintų Dievą ir save laimingais padarytų! Tada visas jų gyvenimas būtų vienas meilės himnas, o visi jų troškimai, žodžiai ir darbai turėtų vieną tikslą—patikti Viešpačiui Dievui. Tada kūdikiškas tikėjimas užviešpatautų jų širdyse, su tikėjimu ramybė, o su ramybe džiaugsmas. Tikėjimas yra meilės sužadinamas, kurią Dievas mums suteikia, iš kurios trykšta mūsų laimė, del kurios mes Jį Tėvu vadiname. Tada jų darbai turėtų dvigubos vertės, nes, kaip moko Šv. Tomas Akvinietis, visi geri darbai paaukoti Dievui, kaip Tėvui, yra Jam daug malonesni, kaip tie, kuriuos Jam, kaip Leidėjui, nelyginant duoklę, duodame, o tai del to, kad pirmas akstinas yra daug tobulesnis, kaip antras. Tuokart jų maldos būtų karštesnės, darbai meilesni, kryžiai lengvesni.

Be to, del meilės įtakos net skausmas nustotų savo kartumo, o gyvenimas nebūtų taip sunkus, kaip nūnai daugelio yra. Bet deja, žmonės perdaug dažnai užmiršta, kad Dievas ¸ jų Tėvas, o jie Jo vaikai. Del to patys save smerkia likti nelaimingais našlaičiais. Tu bent, o siela, stenkis tai atminti, o ypač pažink dabar, kokia meile sūnus turi mylėti Tėvą.

Geras sūnus su pamėgimu mąsto apie savo tėvą. Jeigu esti nuo jo atskirtas, ilgisi jo, reiškia jam dėkingumą už gautas gėrybes, atiduoda jam pagarbą ir bijo kuo nors užrūstinti, jei užrūstina, gailisi ir atsiprašo, dažnai ir mielai kalba apie tėvą, nes trokšta, kad jį visi mylėtų, liūdi, jei kas jam neapykantą ir stoką pagarbos reiškia, stengiasi tą meilę išreikšti savo paklusnumu, darbu, atsidėjimu, net viską mielai nukenčia del tėvo, pasiryžęs už jį net savo gyvastį atiduoti, galop, myli visus, kuriuos tik jo tėvas myli, net namelį, kame jo tėvas gyvena, jo paveikslą ir visas jo palaikas. Siela yra Dievo kūdikis ir del to turi rodyti panašią meilę savo Tėvui.

Įsižiūrėkime geriau tą panašumą, jį praplėtę.

I. Geras sūnus mielai rūpinasi tėvu ir džiaugiasi jo ypatybėmis. Panašiai ir mylinti siela su pamėgimu mąsto apie Dievą ir, mastydama begalinį Jo gerumą, Jo tobulumą,

jaučia neapsakomą džiaugsmą ir laimę. Ir, jei ta meilė yra tvirta, pamiršta siela visą pasaulį ir net pati save.

Tokia yra Šventųjų meilė. Nieko nėra jiems malonesnio, nieko saldesnio, kaip apmąstinėti Dievo tobulybes, o iš to jie jaučia tokį galingą džiaugsmą, kad dažnai negali paslėpti savo viduje. Taip pavyzdžiui, Šv. Aloyzui maldos laiku visas veidas liepsnojo, Šv. Kotrynai atrodė liepsna šalta, Šv. Stanislovas Kostka vidaus karščiui atšaldyti dėjo prie krūtinės šaltame vandeny sumirkytą skarą, Šv. Pilypas Nerijus, būdamas rymiečių katakombose, tokiu karščiu užsidegė, kad didžiu balsu šaukė: „Negaliu, negaliu išlaikyti“, ir viduje du šonkauliai pakilo del karštos širdies išsiplėtimo. Daug dar panašių pavyzdžių galima būtų pririnkti. Šventiesiems viskas primena Dievą, viskas žadina juos prie meilės. „Dangus, žemė ir visi leidiniai šaukia manę, kad Tave mylėčiau, o Dieve, — sako Šv. Augustinas, — ir visi mane užtikrina, kad Tu tai leidai iš meilės del manęs“. Šv. Magdelena de Passis, kiek sykių nuskindavo gėlelę, visumet jautė savo širdyje nepaprastą Dievo meilės jausmą ir sakydavo sau: „O Viešpatie, Tu nuo amžių galvojai, norėdamas užauginti tą gėlelę iš meilės del manęs“. Šv. Teresė, žiūrėdama į puikų šį pasaulį, dūsavo, kalbėdama: „Visi Dievo leidiniai primena mano

nedėkingumą, kad taip maža myliu Dievą, kuris visą leido, kad tik mylėčiau Jį".

Panašiai ir tu, siela, dažnai mąstyk apie Dievą, ieškok Jo leidiniuose, prisižiūrėk į Jo tobulybę ir neišpasakytai džiaukis, kad Jis yra toks puikus, galingas, neapsakomai geras, savyje laimingas, kad Jis yra Dievas; ir tą džiaugsmą reikšk troškimo ir pagarbos aktais.

II. Geras sūnus trokšta visumet būti tėvo draugystėje, o jei likimas kuriam laikui perskiria, iš ilgesio rašo jam laiškus ir raminasi greito pasimatymo viltimi. Panašiai, mylinti Dievą siela trokšta visumet būti savo Mylimojo draugystėje, o kadangi ši žemė yra lyg ištrėmimo vieta, tai ji siunčia laiškus", t. y. karštas maldas į Jį, savo Numylėtinį: „Viešpatie, kame yra mano užsitikėjimas šiame pasaulyje? Arba kame yra mano didžiausia linksmybė žemėje? Argi ne Tu, Viešpatie ir Dieve mano, kurio gailiaširdystė gausi? Kur man buvo gera be Tavęs? Arba kuomet man galėjo būti bloga su Tavimi... Geriau su Tavimi žemėje keliauti, negu dangų be Tavęs turėti. Kur Tu, ten dangus:, o ten mirtis ir pragaras, kur Tavęs nėra. Tu mano sielos troškimas; del to dejuosiu ir šauksiu prie Tavęs ir maldoje Tave minėsiu. Tu mano viltis, Tu mano pasitikėjimas, Tu mano suraminimas, Tu mano ištikimiausis visame" (Apie Kristaus Sek. III

knyga 59, 1). Taip ilgėjosi Švenč. Panelė, į dangų įžengus Jėzui Kristui. Jos širdis liepsnojo meile, iš kurios kilo kibirkštys, t. y. šventi troškimai prie mieliausiojo Sūnaus. Panašiai dėjosi Šventųjų sielose. Šv. Kotryna Genuietė degė nuolatiniu troškimu susijungti su Dievu ir del to, mirtį laikė meilės kančia. Šv. Ignotas, kankinys, rašė rymiečiams: „Visus dalykus, mintin pakliūnančius, laikau už nieką, kad pasiekčiau Jėzų Kristų. Tegu ugnis, kryžiai, plėšrieji žvėrys, sutriuškinimas visų kaulų, sudraskymas visų sąnarių, sunaikinimas viso mano kūno ir viso pragaro kančios nukrinta ant manęs, kad tik džiaugčiaus su Kristumi". Tokie buvo Šv. Augustino troškimai: „O saldžiausias, geriausias, gailestingiausias, gražiausias, mylimiausias Išganytojau, saldesnis už medų, baltesnis už sniegą ir pieną, vertesnis už auksą ir akmenis, brangiausias už visus žemės papuošalus ir turtus, Tavęs trokšta visų labiausiai mano širdis, Tavęs šaukiu savo neramios sielos balsu" (Soliloq). Tokie Šv. Alfonso Liguorio troškimai buvo: „O mano Viešpatie, šioje ašarų pakalnėje, šioje ištrėmimo žemėje gyvenu be jokių murmėjimų ir neramumų, nes tokia Tavo švenčiausia valia, bet širdis jaučia didį kartumą, kad esu toli nuo Tavęs ir negaliu tobulai su Tavimi susijungti, kuris esi mano gyvenimas ir mano viskas" (Apie meilę V. J. 16).

Panašiai ir tu, siela, trokšk ir ilgėkis Dievo ir savo Tėvo, nes „jei netrokšti, tai ir mylėti tobulai negali“ (Šv. Bern. Ep. 18). Sename Įstatyme įsakė Dievas užlaikyti amžiną ugnį altoriuose (Kun. 6, 12). „O kas yra tuo altoriu, — klausia Šv. Grigalius Didysis, — jei ne mūsų širdys, nes jose turi degti nuolatinė meilės ugnis. Malkos, kurios palaiko tą ugnį, yra šventi troškimai“. Tegu tat būna ir tavo širdis tokiuo altoriu. Ilgėkis visumet savo Numylėtinio, o jei šis regimas pasaulis uždengia Jo regėjimą, tą uždangą plėšk karšta malda. Deja, negali tobulai susijungti su Viešpačiu šioje žemėje, bet junkis su Juo kuo dažniausiai, ypač šventoje Komunijoje. O jeigu dar tavo meilė bus silpna ir netobula, tai junk ją su Šventųjų meile danguje, su „gražios meilės Motina“ ir su Jėzaus Širdimi, trokšdamas tokia meile liepsnoti.

VII.

Tąsa.

III. Geras sūnus jaučia priderančio dėkingumo reikalą savo tėvui, su malonumu mini jo geradarystes ir stengiasi už jas atsidėkoti. Panašiai ir mylinti Dievą siela, turi būti dėkinga už visas apturėtas malones ir dovanas. Svarsto ji visą, ką paėmė iš Dievo, o matydama, kad visas jos gyve-

nimas yra nuolatinis geradarybių grandinis, jaučia karšto ir nuolatinio dėkingumo reikalą. Viešpats Dievas reikalauja to dėkingumo ne savo garbei, bet sielų naudai. „Dėkokite visuose atvejuose, — sako Apaštalo lūpomis, — nes ta yra jums visiems Dievo valia Jėzuje Kristuje“ (I. Tesal. 5, 18). Del to skundžiasi Viešpats anų raupsuotų nedėkingumu: „Neatsirado, kas sugrįžęs duotų garbę Dievui“ (Luk. 17, 18).

Dėkingumas dar tuo yra būtinas, kad per jį gauname naujas Dievo malones. Panašiai, kaip upės į jūrą įbėga, o paskum garų pavidalu pakilęs vanduo iš jūrų krinta gausingu lietumi į tas pačias upes, lygiai dėkingumui į dangų pakilus, gausingo lietaus lašais krinta naujos Dievo malonės. Priešingai, nėra nieko biauresnio, nieko kenksmingesnio už nedėkingumą. Jis yra Dievo priešininkas, nes nepripažindamas Jo malonių davėju, tuo pačiu neigia pačias Jo malones. Jis yra sielos priešas ir budelis, nes atima užtarnautas malones ir sulaiko naujas. Jis yra vėtra, džiovinanti pamaldumo šaltinį, gailestingumo versmę ir malonių upes. Ir del to nedėkingas žmogus yra tarytum šmeižtų indas, į kurį Viešpats pila savo bausmių tulžį. Tuo tarpu dėkingas žmogus yra pagarbos indas, kurį Viešpats pripildo brangiu malonių balzamu.

Galop, tos pagarbos ir dėkingumo reikalauja iš mūsų Jėzaus Kristaus pavyzdys. Jis dažnai dėkojo dangiškajam Tėvui, ypač pradėdamas maldą, prieš stebuklo darymą ir Švenč. Sakramento įstatymą. Po Juo eina Švenč. Panelė, paskum Šventieji, kurių visas gyvenimas buvo nuolatinė pagarba. Taigi ir tu, siela, rodyk pagarbą Viešpačiui Dievui; — bet kaip ją rodyti?

Sulig Šv. Tomu, pagarbos yra trys laipsniai: pirmas išreiškiamas širdimi, antras lūpomis, trečias rankomis. Pirmas užrašo geradarystes širdyje, t. y. prisimena jas ir jaučia už jas dėkingumą; antras giria dovaną ir dovanos davėją; trečias abiem pirmiesiems duoda vienybę ir auką. Ir tu, panašiai rodyk savo dėkingumą. Pirmiausia gerbk Dievo geradarystes ir užlaikyk jas savo širdyje. Ciesorius Justinionas liepė padaryti puikų stalą, išpuošti brangiais akmenimis ir auksu, kurį paskum paaukojo Jėzui Kristui, atsidėkodamas už visas suteiktas malones. Tokį stalą padaryk savo širdyje, kad žadintų tave prie dėkingumo. Be to, brangink nors ir mažiausias Dievo dovanas, priimdamas jas su didele pagarba ir prisipažindamas visai jų nevertas esąs. Dažnai sakyk: „O Viešpatie, kas gi Tu esi ir kas aš, jei teikies atminti mane ir rodyti savo gerumą. Menkai žemės dulkei, nedorėliui pili savo malonių upę. Del to visas geradarystes, iš ko

jos paeitų, prisiimk kaip iš Dievo „visų gėrybių davėjo“. Jei apturėsi džiaugsmą ar dovaną iš žmonių, neužmiršk, kad jie yra tik įrankiai arba Dievo ranka. Būk visų pirma dėkingas Dievui, o del Dievo žmonėms.

Dėkok širdimi ir lūpomis už visas gėrybes kaip regimas, taip neregimas, kaip visiems bendras, taip kai kuriems skirtinas, sakydamas su Pranašu savo sieloje: „Garbink mano siela Viešpatį ir neužmiršk visų Jo geradaryščių. Jis dovanoja visus tavo nusikaltimus; Jis gydo visas tavo negales; Jis išvaduoja tavo gyvybę nuo žuvimo; Jis apvainikuoja tave malonėmis ir pasigailėjimais; Jis pasotina tavo troškimą gėrybėmis ir tavo jaunystę atnaujina kaip erelio“ (Ps. 102, 2—5). Dėkok už visas prigimtas dovanas, už visus sumanymus, valdžią ir talentus, už tai, kad tave Dievas leido, kad užlaiko, kad peni, dengia ir saugoja. Dėkok už visas malonių dovanas, už įsikūnijimą Dievo Sūnaus, Jo mirtį, Jo tiesą, teisę, Bažnyčią, Sakramentus, o ypač už pašaukimą į tikrąjį tikėjimą, už visus įkvėpimus, kuriuos apturėjai, už visas kančias, kurias vyriškai pernešei, už visus gerus darbus, kuriuos išpildei, už pagalbą, kurią tau Viešpats suteikė, kad tavo blogoji valia nepasinaudojo Dievo gerumu. Dėkok, kad tau tiek sykių

nuodėmes atleido, nuo tiek daug apsaugojo, iš tiek pinklių ištraukė ir iš tiek prapulčių išgelbėjo. Dėkok už kiekvieną tavo gyvenimo valandėlę, paskirtą darbui ir atgailai, dėkok už nemalonumus ir kryžius, už skurdą, raišumą, ligą, paniekinimą, persekiojimą ir pačią net mirtį, nes visa yra Dievo dovana. Dėkok, kad tau įkūrė tokį puikų dangų ir tokį kilnų garbės vainiką paskyrė. Dėkok net už tai, kad užkūrė taip baisų pragarą, nes ne tam jį sukūrė, kad mus ten įmestų, bet kad sulaikytų nuo nuodėmės, kuri pati viena gali mus ten įblokšti (Šv. Jon. Krizost. In Ps. 148). Taigi ir pragaras yra Dievo meilės dovana. Galop, dėkok už visas Dievo dovanas, esamas, buvusias ir būsimas. Dėkok už visas dovanas ir malones, padarytas Jėzaus Kristaus žmogiškumu, Švenč. Panelei, visoms šventosioms dangaus Dvasioms, visiems šventiesiems, visiems žmonėms, ypač tavo širdžiai brangiems. Dėkok net už mažiausią geradarybę, kad taptum vertu didesniųjų. Galop, „jeigu atsižvelgsi į Davėjo vertybę, tai nė viena Jo dovana neišrodys maža arba menka; nes argi gali būti mažas daiktas, kurį Aukščiausias Dievas duoda“ (Krist Sek. knyg. II Skyr. 10, 5). Be pertraukos dėkok, nes nuolatos naudojies dovanomis. Dėkok už save ir už kitus, kaip tai darė palaimintas Petras Faberas, Šv. Ignoto Loyolos

draugas. Kiek sykių praeidavo pro miestą ar sodžių ir matydavo aukštus trobesius ir pilnas dirvas derlingų varpų, dėkojo už tuos, kuriems tie aukšti namai ir tie siūbuojančių javų laukai priklausė. Jis prašė Viešpaties jiems dovanojimo, jei už tas dovanas jie nedėkoja ar piktam jas sunaudoja.

Savo padėką reikšk išoriniai, balsu garbink Dievą ir skelbk kitiems Jo gerumą. Taip darė pranašas: „Ateikite, klausykite jūs visi, kurie bijote Dievo, o aš papasakosiu, kaip didelių dalykų Jis yra padaręs mano sielai (Ps. 6, 5, 16). Juk Dievas taip dosnus tau, būk ir tu dosnus Dievui... Bet ką gi duosi Viešpačiui, jei visa iš Jo paėmei? Elgeta esi ir nieko savo neturi. Atiduok tat pats save, nes Viešpats vieninteliai to trokšta. Bet kaip tai padarius? Ne kitaip, brangiausioji, kaip visų pirmiausia nepykink Viešpaties, nes nėra biauresnio nedėkingumo, kaip savo geradariui piktu už gerą atsimokėti. Kada šv. Polikarpas, geležiniais apkaustytas, buvo pastatytas prieš teisėją, kuris liepė plūsti Kristų, jei nori būti paleistas, Šventasis atsakė: „Jau aštuonios dešimtys metų, kaip tarnauju Kristui, tuo laiku jokios nuoskaudos man nepadarė, priešingai, apipylė mane gausingomis dovanomis. Kaip galiu dabar bloga linkėti mano Karaliui, kuris mane iki šiol užlaikė ir globojo?“ (Euzeb. Hirt. liber

4, c. 14). Naudok Dievo dovanas tiktai geram, o ypač Dievo garbei ir sielos išganymui. Rodyk Viešpačiui Dievui meilę įvairiais būdais, kokiais galima, ir stenkis, kad Jis visų būtų mylimas. Junk savo padėką su Viešpaties dėkingumu šv. Mišiose, arba jas tam tikslui laikydamas arba maldingai klausydamas, priimk tam tikslui šv. Komuniją ir prašyk drauge, kad Švenč. Panelė ir visi dangaus gyventojai už tave dėkotų. Pagaliau, daryk gerą Dievo vaikams, t. y. visiems žmonėms.

VIII.

Tąsa.

IV. Geras sūnus taip dideliai gerbia ir myli tėvą, kad dažnai save stato į pavojų arba visa mielai nukenčia, kad tik tėvui įtiktų ir jį pradžiugintų. Panašiai siela gerbia ir myli Dievą labiau už viską, o visa kitą tik del Dievo. Ji pasiryžus geriau visa nustoti, ir visa nukęsti, kaip Dievą užrūstinti. Tokia meilė reikalinga kiekvienam krikščioniui. Tokią meilę, tik aukštesniame laipsnyje, turėjo šventieji, o ypač Kankinys Šv. Ignotas. Teisėjas, nepriverčęs jo išsižadėti švento tikėjimo, rūsčiai sušuko: „Atplėškite jam burną ir pripilkite verdančio vandens, liepkite vaikščioti po degančius anglius, o pama-

tysime, ar neišrausime iš jo tos degančios Kristaus meilės“. Bet Šventasis ramiai atsakė: „Žinok, teisėjau, kad nei verdąs vanduo, nei degantieji angliai neįveiks užgesyti mano Viešpaties meilės“. Panašiai, Dioklecianas liepė padėti iš vienos pusės Vyskupo Šv. Klemenso auksą, sidabrą, brangius rūbus, pasaulio mylimus brangius akmenis ir visą, kas tik galėjo akį patraukti, o iš antros — kalavijus, geležines reples, durtuvus ir kitus kankinimo įrankius ir paskiau tarė: „Dabar rinkis turtus ir brangius papuošalus, jei išsižadėsi savojo Dievo, kankinimus ir mirtį, jei būsi užsispyręs.“ Šventasis atsiduso, kad Viešpats Dievas lyginamas su taip niekingais dalykais, ir, be abejojimo, pasirinko Dievą, o drauge ir visas kančias. Tokią meilę rodė anas didysis anglų kancleris Tomas Morus. Kada jį ištvirkęs ir žiaurus karalius Enrikas VIII nuteisė mirti už prisirišimą prie katalikų tikėjimo, atėjo pas jį į kalėjimą pati, turėdama du mažu kūdikiu prie šono. Apsipylus ašaromis, palaidais plaukais, baimės ir skausmo apimtu veidu, kūkčiodama tarė vyrui: „O, pasigailėk manęs ir tų mažų vaikučių, kurie, netekę prieglaudos ir duonos, bus priversti mirti badu. Išpildyk karaliaus valią ir padaryk galą mūsų skurdui“. Tomas Morus, sujudintas tais žodžiais, tarė: „Jeigu išpil-

dyčiau karaliaus valią, kaip ilgai galėtumėme naudotis jo apsauga ir dovanomis?“ — „Metų dvidešimts, mažiausia, – atsakė žmona. — „Dvidešimts metų! ir del dvidešimties metų tuščios laimės turiu išsižadėti Dievo ir nustoti amžinos laimės!? Iš tiesų būtų beprotiškos derybos.“ Ir mirė už tikėjimą.

Kas taip Dievo nemyli, tas visai Jo nemyli Tokios meilės reikalauja pats protas, nes kas gi yra pasauly, kas galėtų prilygti Dievui? Palaimintas O. Depontas drovėjosi ištarti tų žodžių: Viešpatie, myliu Tave labiau, kaip visus daiktus, labiau, kaip visus turtus ir garbę, labiau, kaip gimines ir bičiulius, nes jam rodės, lyg kad jis sakytų: Viešpatie, myliu Tave daugiau, kaip purvą ir dūmus, daugiau, kaip visus žemės kirminus. Panašiai ir tu, siela, turėk savo obalsį: Dievas ir viskas. Gerbk Dievą visų labiausiai, o pagundos metu sakyk: Viešpatie Dieve, trokštu geriau tūkstantį kartų mirti didžiausiose kančiose, kaip tą nuodėmę papildyti. Tą pasiryžimą statyk prieš visas sunkias nuodėmes, net ir kasdienines, o ypač laisvas.

Bet deja, kaip dažnai laužome pasiryžimus ir tiek kartų puolame net į sunkias nuodėmes! Ką tat daryti? Kaip sūnus, užrūstinęs tėvą, gailisi ir atsiprašo, taip daro ir mylinti siela.

V. Nenusimink, jei, užrūstinęs Dievą,

jauti didelį gailestį, kurs lyg strėlė žeidžia nuolat širdį ir srovę ašarų išvaro. Kas gi neužrūstino Dievo ir kam nedera ta skausminga meilė? Karalius, Seno Įstatymo Pranašas, savo nuodėmių visą gyvenimą verkė: „Iš mano akių tekėjo vandens upeliai, nes jie nesergėjo Tavo įstatymo“ (Ps. 118, 136). Šv. Kotryna Senenskietė ilgai verkė, kad sykį maldos laike į brolį pažvelgė. Šv. Aloyzas už vieną neapgalvotą žodį kiek ašarų išliejo. Šv. Bernardas, nors buvo nekaltybės angelas, tačiau stebėtinas atgailoje. Dažnai, perimtas baimės, su nusižeminimu šaukė: „O kaip drįsiu pakelti akis į dangų, į taip gerąjį Tėvą, aš nedoras sūnus! Didelė gėda teapdengia mano veidą ir akys ašarų srovę teišlieja, mano gyvenimas teužsinuodija skausmu ir kartybe, o dienos tebūva nuolatiniu dejavimu ir skundu“ (Šv. Bern. in Cant. 16). Kas buvo taip didelio gailesčio priežastis? — Didelė meilė. Šv. Kotrynai Genuietei kartą pasirodė Kristus su kryžiumi ant pečių ir visas apsipylęs krauju. Tas vaizdas Šventąją taip sujudino, kad ji, pajutus viduje nepaprastą skausmą, sušuko: „O, meilė, jau daugiau nebenusidėsiu!“ Panašiai ir tu, siela, sakyk: „O meile, jau daugiau nebenusidėsiu.“ Kiek sykių prisiminsi senas nuodėmes, tiek sykių gailėkis, kad nepabaigtą Meilę užrūstinai. Tačiau tavo gailestis dar nebus

tobulas, todel junk jį su Jėzaus Kristaus gailesčiu, nes Jėzaus Širdis už visas nuodėmes, o draug ir tavo galėjos.

IX.

Tąsa.

Vl. Geras sūnus mielai ir garbingai kalba apie tėvą. Jis nori, kad tėvas būtų visų pažintas, visų gerbiamas ir mylimas. Lygiai ir mylinti Dievą siela trokšta sujungti visų žmonių pagarbą ir meilę vienam Dievui. Del to pati garbina Dievą, gerbia Jo šventą vardą, stebisi Jo tobulybe ir darbais, džiaugiasi Jo garbe. Ji garbina ir gerbia Jį širdimi, lūpomis, savo gyvenimu, laime, kančia, kiekvienamę nuotykyje ir kiekvienoje valandoje. Ji darosi panaši smilkytuvui, siunčiančiam dangun garbės kvapsnį, arba kanklėms, išduodančioms amžiną garbės himną: „Amžių karaliui, nemariajam, neregimajam vienam Dievui garbė per amžių amžius. Amen“ (Timot. I, 17). To negana. Ji šaukia visus tvarinius, kad jai padėtų ir persimainytų tarsi Dievą garbinančiais liežuviais“ (Šv. Teresė). Ji trokšta, kad kiekvienas smėlio grūdelis, kiekvienas medžių lapelis turėtų Serafinų supratimą ir balsą ir apgiedotų, kaip serafinai, Dievo garbę. Ir to negana. Ji persikelia į dangų, kad ten su Jo gyventojais giedotų

amžinos garbės giesmę: šventas, šventas, šventas. Ji jungia savo balsą su dangaus karalienės, Dievo gimdytojos Marijos choru, nes Jos balsas labiausiai patinka Dievui. Bet ir to neužtenka perimtai meile sielai. Ji turi jungtis su Jėzaus Širdimi, „tuo plačiuoju vandenynu, kurio kiekviena vilnis spindi neapsakoma garbės šviesa“ (Faber. Viskas Viešp. Jėzui skyr. VII), ir per Jėzų Kristų, aukojantį save ant altoriaus ir sėdintį Tėvo dešinėje, ji turi duoti garbę Dievui Trejybėje vienam.

Mylinti Dievą siela neužmiršta, kad jos gyvenimo tikslas yra padauginti Dievo garbę, kurią atiduoda Jam žmonės ne esminiai, nes to padaryti negali, bet papildomai. Del to ji tos garbės ieško ir trokšta visur ir visada. Pagarbinti Dievą savyje ir kituose, stebėti nuodėmes, kiek galima, ir platinti Jėzaus Kristaus meilę, štai gyvenimo uždavinys, lydinti kiekvieną jos žingsnį mintis. Pasaulio darbai ir kovos užima ją tiek, kiek rišasi su Dievo garbe. Bet užtat Dievo darbai: Bažnyčios išplėtimas, tikėjimo dauginimas, išvystymas pamaldumo, išvystymas gailestingumo, krikščioniškas jauonomenės išauklėjimas, dvasiškių tobulinimas, abstinencijos išplatinimas ir t. t. dideliai jai rūpi ir tam dalykui nei trūso, nei maldos, nei turto negaili.

Tokia meile degė Šventieji. Vieni jų

palieka tėvynę ir klajoja, — alkio, bado ir mirties nebijo, — norėdami patraukti netikėlius ir stabmeldžius; kiti savame krašte malda, darbu ir atgaila platina Dievo garbę; visi atsideda visą savo gyvenimą vien Dievo garbei. „Kad man — sako Šv. Ignotas — paliktų Dievas išsirinkti tuoj mirtį ir pasiekti amžiną laimę arba ilgiau gyventi žemėje neužtikrintam apie mano sielos išganymą, bet užtikrintam, kad kuo nors prisidėsiu prie didesnės Dievo garbės, be abejo, išsirinkčiau antrą“. To šventojo obalsis per visą jo gyvenimą buvo „Viskas didesnei Dievo garbei.“ Net šventosios moterys panašiai troško. Taip antai: Šv. Magdalena de Passis šaukia: „Duok man, o mano Viešpatie, tokį galingą balsą, kad būtų girdimas nuo saulėtekio iki saulėleidžio visame pasaulyje net ir pragare, kad visų būtų pažintas ir pamylėtas Tavo, Viešpatie, nepabaigtas gailestingumo vardas“. Panašiai Šv. Teresė, dar aštuonių metų kūdikis, bėga iš namų, norėdama atversti Maurus. Po to per keturias dešimtis metų karštai meldžiasi, kad padaugintų Dievo garbę ir praplatintų Šv. Katalikų Bažnyčią.

Deja, apakę žmonės dažnai ir sunkiai įžeidžia Dievą. Del to mylinčios sielos liūdi ir kenčia, kaip kenčia sūnus, matydamas savo tėvą išniekintą. Juo didesnė meilė, juo gilesnis skausmas. Šventųjų skausmas buvo

neapsakomas. „Matydamas nusikalstančius, — sako Dovydas pranašas, — aš džiūstu, nes jie nesergi Tavo pasakymų“ (Ps. 118, 158). Panašiai skundžiasi Jėremijas pranašas: „Pailso nuo verksmo mano akys ir užkietėjo mano viduriai dėliai mano žmonių nuodėmių“ (Raud. 2, 11). Šv. Ignotas, apmąstydamas, kaip žmonės dažnai ir sunkiai rūstina Dievą, dūsaudamas verkia: „O Viešpatie, kaip daug yra vietų, kur Tavo vardas nepažįstamas, kaip daug žmonių, kurie Tavęs nemyli, kaip daug tokių, kurie niekina Tavo šventąjį Vardą ir užgauna Tavo tėvišką Širdį“.

Antra, siela, mylinti Dievą, kenčia, kad per daug Jėzaus meilė niekinama ir per daug Jo kančia žeminama. O Kristus nori, kad Jo meilė ir kančia būtų tinkamoj pagarboj. Palaimintai Veronikai, pasirodęs regėjime, tarė: „Trokštu, kad žmonės stengtųsi duoti pagarbą mano širdingo skausmo kančiai ir gyvo pasigailėjimo mano kentėjimams. Jeigu nors vieną ašarėlę išlietų dėliai to, jau būtų užtikrinti, kad daug padarė, nes jokia žmogaus burna neįstengs išreikšti to džiaugsmo, kokį padarė man ta nukritusi ašarėlė“. Del to Šventieji tokių ašarų nesigaili. Šv. Pranciškus Assižietis, sužeistas skausmu, šaukia Umbrijos kalnus: „Kalnai ir uolos, dejuokite, nes Dievas iš meilės

mirė už žmones, o žmonės Dievo nemyli!“ Palaimintas Jokūbas iš Todijo, bėgdamas per lauką, šaukė su ašaromis: „O saldžiausias Jėzau, o garbingiausias Jėzau!“ Kada jo kartą paklausė, ko verki, atsakė: „Del to, kad Meilė nėra mylima“. Panašiai kentė ir dejavo Šv. Alfonsas Liguori: „Vargingas Jėzus, vargingas Jėzus, kas apie Jį mąsto? Kas Juo užsiima!“ Tą pat dažnai kartojo Šv. Povilas nuo Kryžiaus: „Kaip tai! Dievas žmogumi! Nukryžiuotas Dievas! Dievas atiduotas mirtin!.. Kas?... Dievas“. Po to kurį laiką tylėjo, tarsi miego apimtas, ir vėl šaukė: „O liepsnojanti meilė! O meilės perteklis! Kas jis yra, o kas mes esame, kuriems taip daug padarė? O nedėkingi žmonės! Ir kaip gali būti, kad nemylėtumėte Dievo? O! kodel aš negaliu iššarstyti po visą pasaulį Dievo meilės ugnies?.. Kodel neturiu tos pajėgos, kad galėčiau apsakinėti laukuose, po atviru dangumi, savo saldžiausiąjį, Nukryžiuotąjį Jėzų, mūsų Gerąjį Tėvą, mirštantį už mus nusidėjėlius!...“

Ir tu, siela, liūdėk, kad tavo Dievas ir Tėvas taip dažnai ir sunkiai yra šmeižiamas, kad Jėzaus kančia taip daugeliui yra nevaisinga del jų užsispyrimo ir aklumo. Žiūrėk, štai milijonai žmonių gyveno ir tebegyvena, o kiekvienas jų kiek nuodėmių papildė kasdien ir papildo. Kiek yra netikinčiųjų, nepažįstančiųjų tikrojo Dievo, kiek eretikų ir

atskalūnų, atmetančių tiesą, kiek „šiaudadūšių“ katalikų, o visi nusideda Dievui. O gal tau tai būtų abejotina? Bet liūdėk, mylinti siela, ir ne tik liūdėk, bet drauge trokšk, kad klaidos ir nuodėmės būtų nušluotos nuo žemės veido, kad nebūtų pagedimų, kad pranyktų atšalimas, kad meilė uždegtų visų širdis.

Bet negana trokšti, drauge ir melskis, kad parplistų Dievo meilė ir garbė: melskis už netikinčius, kad tikėjimo šviesą priimtų, melskis už teisingus, kad meilėje ištesėtų, melskis už dvasininkus, kad juos stropumo dvasia gaivintų, melskis už sielas skaistykloj kentančias, kad baigusios tuos skausmus, tuoj su šventaisiais duotų garbę Dievui. Ne tik melskis, bet ir dirbk praplatinti Dievo garbei ir meilei, kaip svarbiausiam gyvenimo uždaviniui. Del to dirbk patobulinimui savęs ir kitų. Jei esi kunigas, būk Apaštalų pasekėjas ir sek jų pėdomis, o jei nesi — būk tyliu apaštalu savo apylinkėje, skleisk Jėzaus Kristaus meilę artimųjų širdyse, gink Jo vardą be jokios baimės, mokyk mažučius ir našlaičius apie Dievą, remk misijas skatiku — ką tik darai, daryk Dievo garbei.

VII. Geras sūnus pildo savo tėvo valią. Panašiai mylinti Dievą siela pildo Jo valią. Tame glūdi meilės esmė, kaip užtikrina pats Išganytojas: „Jei jūs mane mylite, laikykite mano įsakymus“ (Jon.

14, 15). Tą pat patvirtino ir mylimas Jo mokinys. „Nes tai yra Dievo meilė, kad mes laikytumėm Jo įsakymus“ (Jono 5, 3). Kaip ant medžio neieškome lapų arba gėlių, bet vaisių, taip meilės ženklas nėra gražių žodžių lapai nei karštų jausmų gėlės, bet gerų darbų vaisius. O tai del to, kad gražūs žodžiai ir jausmai nereikalauja mūsų jokio atsidėjimo, kada, priešingai, geri darbai yra darbo kovos vaisius, o tuo pačiu tikras mūsų meilės išrodymas. Kas pildo Dievo įsakymus, tas myli Dievą. Ir kas juos pildo tobulai, nors ir mažiausius, tai tobulai myli. Tuos ir Viešpats myli, nes broliu, seserimi ir motina vadina (Mat. 12, 50.) ir „amžinu vainiku“ apvainikuoja. Šv Stefanijai rodėsi kartą, kad ji dvasioje esanti pakelta į dangų ir matanti sielas, sėdinčias eilėje su Serafinais, tarp kurių buvo ir jos pažįstamų. Nustebusi klausia, kas joms galėjo pagelbėti į tokią aukštą garbę pakilti, ir girdi atsakymą: „Tos sielos ne vien meldėsi: „Teesie Tavo valia“, bet taip pat tą valią tobulai pildė.

Priešingai, neištikimas pildymas nors vieno įsakymo, nors kitus ir stropiai pildytum, Dievui yra šlykštus ir sielai pražūtingas. Tą užtikrina Apaštalas: „Kas nors laikytų visą įsakymą, nusikaltų gi vienu dalyku, tas yra kaltas visais“ (Jok. 2, 10). Muzikas negriežia nesuderinęs

instrumento stygų, lygiai ir klausyti nepakenčia. Taip pat Viešpats Dievas nepakenčia, jei mūsų gyvenime nors viena styga atsipalaidavusi — vienas įsakymas perkreipiamas ir nepildomas, nes laisvu noru vieno įsakymo peržengimas yra įstatimdavėjo įžeidimas. Neatlygins to teisingas kitų įstatymų pildymas, neatlygins ilga malda nei sunkūs pasninkai, nei gausingos išmaldos, priešingai, panašioms sieloms graso Viešpats, kaip kadaise Parizėjams: „Deja, jums Rašto žinovai ir parizėjai, veidmainiai, kurie duodate dešimtinę iš mėtos, dilių ir kmynų, apleidžiate gi svarbesnius įstatymo dalykus, teisingumą, pasigailėjimą ir ištikimybę. Tai reikia daryti ir anų neapleisti“ (Mat. 23, 23). Nėra tokioms sieloms gyvenimo vilties. Į dangų — sako šv. Vincentas Ferrerijus — vienas tiltas nulietas, o juo yra Dievui paklusnybė. Tas tiltas pastatytas ant dešimties stulpų, t. y. dešimties Dievo įsakymų. Jei vienas iš tų stulpų nugriaunamas, perėjimas per jį negalimas. Lygiai, jei vienas įsakymas aplenkiamas, įėjimas į dangaus karalystę užkertamas. Jei tat nori mylėti Dievą ir nueiti į dangų, pildyk visus Jo įsakymus, pildyk teisingai, mielai ir ištvermingai, kad visas tavo gyvenimas būtų panašus žvaigždėms, kurios niekumet neišeina iš savo skirto kelio.

VIII. Geras sūnus ne tik pildo tėvo įsakymus, bet kiekviename nuotykyje atsiklausia, kiek tai galima, jo valios. Tėvo valia yra jo gyvenimo taisyklė. Panašiai mylinti siela sutinka visame su Dievo valia, mielai viską iš jo priima, atsiduoda su visa paklusnybe, trokšta to, ko ir Dievas, myli tą, ką ir Dievas myli, stengiasi turėt tuos pačius tikslus, ką ir Dievas, tuos pačius troškimus, tą pačią valią. Mylinti Dievą siela panaši saulėžolei, kuri visumet atsisukusi į saulę, t. y. Dievą, arba plieno plunksnelei, kuri, nors didžiausiose audrose, turi vieną kryptį — į Dievą. Tokia siela kiekvienam žingsnyje sutinka su Dievo valia.

X.

Tąsa.

IX. Geras sūnus reiškia savo meilę ir atsidėjimą tėvui, nes jį globoja nusilpusį, remia neturte, gina pavojuose, net savo gyvybę statydamas pavojuje. Panašiai, mylinti Dievą siela rodo savo meilę auka, kaip tai: duodama išmaldą pinigais, kūno auka per atgailą ir darbą, dvasios auka per maldą, valios auka per paklusnybę, viso gyvenimo auka per tikrą tarnavimą Dievui. Nieko jai nėra per daug, nieko biauraus, nes „viską mindo, kas sunkaus, baisaus, nuodijančio ir eina prie Dievo“ (šv. August. De Verb.

Apostol. ser. 17. in Evang.). Ji niekad nesako užtenka, niekad neilsi, nes „meilė, jei yra tikra, negali būti neveikli, o jei yra neveikli, ji yra netikra“ (šv. Grigal. D. Hom. 50 in Evang.). Kaip ugnis, taip meilė, apėmus sielą, žadina neužgesinamą darbo troškulį, nuolatinį atsidėjimą Dievui. Ir nors daug ir didelių dalykų nuveikia, niekumet nepasitenkina, nes mato tikėjimo šviesoje, kokią Dievas turi prie jos meilę, kokios meilės yra Jis vertas.

Tokia meilė yra Šventųjų; del to jų gyvenimas yra nuolatinė auka. Vieni eina į tyrus, kiti užsidaro vienuolyne, norėdami atsiduoti maldai ir atgailai, kiti skelbia Evangeliją stabmeldžiams, kiti atverčia nusidėjėlius, kiti globoja vargšus ir našlaičius, kiti patarnauja ligoniams ligoninėse — visi skundžiasi, kad maža daro del Dievo. Tai yra ženklas sielos, mylinčios Dievą, nes nors ir daug daro, rodosi, nieko nedaro.

Tokių milžiniškų aukų netrūksta ir mūsų laikais. Štai, Malakos saloje sutalpinta keli šimtai raupsuotų, kurie atskirti nuo žmonių, ir del to teisingai tą vietą galima pavadinti grabu. Jų tarpe buvo ir katalikų, kurie ilgėjos ir troško krikščioniško suraminimo. Ir štai, nežiūrint, jog iš ten nebeleidžiama grįžti, atsiranda vienas belgas Damijonas Devensteras, kuris del Dievo meilės 1873 m. važiuoja į Malakos salą ir per 16

metų su negirdėtu atsidėjimu tarnauja tiems pūvantiems ir dvokiantiems nelaimingiems žmonėms. Pagaliau, po sunkių keturių metų kančios miršta 1889 m. pats tąja baisiąja liga. Jo pėdomis seka septynios Pranciškonės ir antras kunigas O. Conrardas. Nemažesnis darbas buvo sesers Simplicijos, kurios gimtinė — prancūzų sodžius Annoix. 1877 m. išėjo ji su penkiais mažais vaikais pasivaikščioti; ir jiems priešais atbėgo pagedęs šuo. Paliepus vaikams bėgti, pati nieko nelaukdama metėsi ant šunies ir spaudė jam nasrus. Vaikai paliko sveiki, bet vienuolė, apturėjusi septyniolika žaizdų, po trijų savaičių sunkios ligos pasimirė.

Atsimindamas,-ma tuos reginius, ir tu, krikščioni-e, rodyk Viešpačiui Dievui meilės auką, kokią pagal savo išgalių padaryti gali. Nebūk šykštus Dievui, kuris taip dosnus yra tau. Jei negali atlikti didelių darbų, daryk mažus, bet kasdien ir tobulai, o ypač atsimink tai, kad visa darytumei iš Dievo meilės. Kad įgytum tokios atsidėjimo dvasios, dažnai aukokis save ir viską savo Viešp. Dievui, ypač po Šv. Komunijos, sakyk visa širdimi: O Viešpatie, imk mano širdį, tegu ji visai Tau priklauso, tegyvena vien Tavyje.

X. Mylinti Dievą siela reiškia savo meilę kentėjimu del Dievo, nes žino, kad tokia auka Jam mieliausia. Tai tyras ir be-

šališkas meilės ženklas. Kada kartą šv. Gertrūda klausė Viešpat. Jėzaus, kuo ypač galėtų ji pareikšti Jam savo meilę, atsakė jai Viešpats: „Mano duktė, negali padaryti man nieko meilesnio, kaip kantriai nešdama visas kančias ir kryžius“. Taigi meilė ir kančių nebijo. Matome, kaip Magdalena, sužinojusi apie Kristaus sugavimą, perbėga Jėruzalės gatves, skuba į Piloto aikštę, eina su minia į Galgotą ir stoja po kryžiumi. Nesukelia jai baimės nei žiaurūs kareiviai, nei baisus kryžius, nes ji pasirengus mirti su Viešpačiu. Meilė trokšta kančių, ir juo karštesnė meilė, tuo didesnis tas troškimas: „ir tai yra tikras šventos meilės ugnies ženklas“ (Šv. Vincent. a Paulo). Kas tikrai myli Nukryžiuotąjį, tas myli ir Jo kryžių. Šv. Agota, pastatyta prieš stabmeldžių teisėją, tarė: „Mirtimi mane grasini? — taigi žinok, kad niekumet troškuliu deganti stirna neieško taip godžiai šaltinio, gaivinančio vandens, kaip aš trokštu kankinimų ir mirties, norėdama tik susijungti su Jėzumi Kristumi“. Meilė per nieką laiko kančias; del to kas tikrai myli, tas mielai del Dievo sutinka kiekvieną vargą, neapykantą, ištrėmimą, kalėjimą ir net pačią mirtį. — Jo obalsis yra kankinio Šv. Gordiano žodžiai: „Nebijau kančių nei mirties, — vien tik man skauda, kad negaliu daugiau kartų mirti del Viešpaties Dievo ir Jėzaus Kristaus“. Prašyk

ir tu kibirkštėlės tokios meilės ugnies, kad būtum pasirengęs pakęsti del Dievo ir Išganytojo visokį vargą, ligą, nepykantą, persekiojimą ir pačią net mirtį.

XI. Tobulai mylinti Viešpatį Dievą siela pamiršta pasaulį ir save, o ieško vien Dievo, Dievas jai yra viskas: Dievas jos garbė, Dievas jos gyvenimas. „Meilė taip stipriai ją valdo, jog jai rodosi, kad be Dievo ir jos daugiau nieko nesą pasauly; taip maža rūpinasi tuo, kas apie ją yra“ (Šv. Chrizost. Dom. 52). Pagarba ir neapykanta, didis džiaugsmas ir kančios, gyvenimas ir mirtis nedaro jai jokios įtakos. Ji nieko daugiau netrokšta, tik Dievo, visur ji ieško Dievo ir viską daro del Dievo. „Ar valgau, ar geriu, — taip sako Šv. Kotryna Genuietė, — ar kalbu, ar tyliu, ar esu namie, ar bažnyčioj, ar gatvėje, ar sveika, ar ligota, ar gyvenu, ar mirštu, visada — tas man ar mano artimui priklauso — vieno trokštu, kad visas būtų Dievuje ir del Dievo. Jei žinočiau, kad kas nors yra manyje ar iš manęs paeina, kas netinka Dievui, pavyzdžiui, viena tik mintis, vienas žodis, vienas darbas, vienas judesys, nors ir mažiausias, tuojau panaikinčiau ir laikyčiau jį neapykantoje, nepripažindama už savo“ (C. 28. In Vita). Siela pameta skonį prie visako, kas nėra Dievu, pasaulis jai tampa didele tyruma, o ji pati panaši tremtiniui, kuris slau-

gosi svetimoj šaly ir kurį ėda nuolatinis ilgesys. Žiūrėk į tris Karalius, ieškančius Išganytojo; — nevilioja jų puikios Jėruzalės šventyklos, nei iškilmingas Erodo dvaras, nei garsūs išmintimi žydų kunigai, — jie vieno klausia: „Kame yra gimusis Žydų karalius?[1])“ Siela tada pamiršta net save ir neieško savo laimės nei savo džiaugmo, nei suraminimo, nors ir dvasiško, nei Dievo dovanų del pačių dovanų, bet ieško vieno paties Dievo.

Taip mylėjo Svenč. Panelė, taip mylėjo Šventieji. Visas jų gyvenimas buvo nuolatinė auka, nuolatinis troškulys, nuolatinis kryžius ir nuolatinis paniekinimas savęs del Dievo. Palaiminta siela, kuri taip myli. Ji stovi virš pasaulio ir alsuoja dangaus atmosfera, o tvariniai ilsisi po jos kojomis. Viešpats Jėzus yra jos draugas, Angelai ir Šventieji jos palydovai, dangus jos gyvenamoji vieta. Jos išmintis — dangiška, džiaugsmas — šventas, laisvė — dieviška, ramybė — neaplenkiama: — ji lyg negyvena žemėje. O palaiminta siela, kuri taip myli; tik tokių maža, nes vienos visai nemyli, kitos netobulai myli todel, kad toje meilėje ieško savęs. Jei trokšti turėti panašią meilę, saugokis savimylos ir net dieviškuose dalykuose. Visur ieškok Dievo ir vien tik Dievo, kad

[1]) Mat. 2, 2.

galėtum pakartoti Šv. Augustino žodžius: „Myliu Tave, o mano Dieve, myliu visa savo širdimi ir trokštu dar labiau tave mylėti. Duok man malonės, kad Tave taip mylėčiau, kaip trokštu, ir taip, kaip turiu, kad Tu būtumei mano meilės vienintelis objektas“.

XI.

Tąsa.

XII. Pagaliau, geras sūnus myli ne tik tėvą, bet visus, kas su tėvu turi kokį ryšį: visą gimtinę, tėvo namą, jo paveikslą ir kiekvieną jo palikimą. Panašiai, mylinti Dievą siela, myli visa, kas tik iš Dievo paeina arba Dievui pridera.

Visų pirmiausia myli Dievo gimtinę, labiausiai dvigubą motiną — Švenč. Panelę ir Bažnyčią — dangiškus brolius, t. y. Angelus ir Šventuosius, ir žemiškuosius brolius — žmones. Apie žmonių meilę, kalbėsime vėliau.

Mylinti Dievą siela myli tuos žodžius, kurie iš Dievo lūpų išėjo, taip surašytus šv. Knygose, kaip skelbiamus Bažnyčios lūpomis, nes yra tai tiesos žodis, aukščiausios išminties, paguodos žodis, gyvenimo ir išganymo žodis, taip pat pagarbos ir mūsų meilės žodžius. Šv. Barnabas nuolat nešiojo Evangeliją, Šv. Mato ranka rašytą,

ir prašė, kad ją graban jam įdėtų; Šv. Epifanius skaitė ją nuolat, net būdamas jūroje; Šv. Cicilija nešiojo ją prie širdies. Pirmųjų amžių krikščionys sutikdavo geriau kraują pralieti, kaip išduoti stabmeldžiams šv. knygas. Ne mažesnė pagarba buvo duodama ir žodžiui, Dievo tarnų lūpomis skelbiamam, net ciesoriai, kaip pav. Konstantinas Didysis, su dideliu susitelkimu ir pagarba klausėsi Dievo žodžių, su tokiu troškimu skubinosi į nakties susirinkimus, kur Dievo žodžio aiškinimo klausė ir šv. Aukas aukojo, kad nei kankinimai nei mirtis neįstengė jų sulaikyti.

Gerbk ir tu Dievo žodį ir trokšk jo klausyti kuo dažniausiai; nes „kaip alkis yra kūno sveikumo ženklas, taip dvasios alkis yra dvasios sveikumo ženklas“ (šv. Chrizost. Hom. 32 in Genez.). Kol pradėsi klausyti, prirenk savo širdį per maldą ir nereikalingų minčių ar nedorų jausmų prašalinimą. Kantriai klausyk, atsimindamas, jog tai yra gyvenimo šulnys, kuris, ar bus iš aukso ar medžio, turės savy išganymo vandens, o iš to turėsi naudos amžinam gyvenimui. Šv. Pranciška Karmelitietė klausė kiekvieno pamokslo su pagarba, neatsižvelgdama, kas ir kaip jį sakė. Kada kartą vienuolės stebėjos, kad ji taip įdomiai klausės tokio nuobodaus pamokslo, atsakė: „Jei kas, būdamas svetimoje šaly, gautų laišką

iš gimdytojų arba bičiulių, argi jis žiūrėtų į raštą arba eilę ir sakinių sustatymą? Priešingai, juo žodžiai prastesni ir širdingesni, juo jam meilesni, jeigu tik geros naujienos. Tas pats ir su pamokslu. Jis yra rašytas iš dangaus laiškas žmonėms. Ką reiškia žodžiai prieš tokias džiuginančias naujienas". Kad kiekvieną pamokslą brangintum, kaip Dievo žodį, klausyk kiekvieną su gilia tikėjimo dvasia. Jei tau naktį paduotų knygą, negalėtum jos skaityti be šviesos. Tokia šviesa klausantiems Dievo žodžio yra tikėjimas, kuris nušviečia kelią į Dievą. Klausyk rimtai, kaip Švenč. Panelė, kuri kiekvieną žodį užlaikė savo širdyje. Klausyk su pagarba ir nusižeminimu, kaip patiės Dievo ištarmės; ką girdėjai, užlaikyk širdy, pritaikyk sau ir vykdyk gyvenime; kitaip būsi panašus tam, kuris prisėdęs prie stalo, stebisi, girdamas valgių skonį ir prirengimą, bet jų visai neragauja.

Kas myli Dievą, myli taip pat Dievo namus ir ilgisi jų, sakydamas su pranašu: „Kaip gi meilingas Tavo būstas, Viešpatie. Mano siela išsilgsta ir alpsta, begeisdama Viešpaties prieangių, nes viena diena Tavo prieangiuose geresnė, nekaip tūkstančiai kitur" (Ps. 83, 2—11). Mylėk ir tu Dievo namus, teisingai pavadintus tikėjimo ir tiesos mokykla, malonės prašytoja, mis-

tiškoji Kalvarija ir žemėje dangus, nes čia mokais Dievo tiesos, čia išprašai palaimos ir dovanų, čia semi malonės iš gyvenimo šaltinio, čia atliekama švenč. Auka, čia karalių Karalius sėdi soste, nors pridengtas nusižeminimo rūbu — Sakramentu. Dėliai to kuo dažniausiai lankyk Viešpaties namus ir tai taip mielai, kaip lanko vaikai, mylintieji savo gimdytojus. Kiek sykių juose būsi, užsilaikyk su gilia pagarba ir nusižeminimu, kaip leidinys prieš Leidėją, vergas prieš Poną, elgeta prieš Geradarį, kaltininkas prieš Teisėją.

„Pirmieji krikščionys — sako Šv. Jonas Auksaburnis — ėjo į bažnyčią, kaip į didelio Karaliaus šventyklą, kur angelai patarnauja, dangus esti atviras, Kristus sėdi soste.“ Atsiskyrėliai Febaidai nedrįso net bažnyčioje sukosėti arba sunkiai atsidūsti. Šv. Martinas, vyskupas, kiek sykių būdavo bažnyčioje, visumet drebėdavo iš baimės. „Kaip turiu nedrebėti, — sakydavo, — kada prisimenu, kad stoviu prieš Dievą, dangaus, žemės Karalių, savo teisingą Teisėją?“ Panašiai maldinga ciesorienė Eleonora, Leopoldo I pati, klausė šv. Mišių ir pamokslo klūpomis, o kada jai kas pastebėjo, kad nevargintų per daug savęs ir nors per pamokslą atsisėstų, ji atsakė: „Nieks iš dvariškių atsisėsti nedrįstų mano akivaizdoj, visi drovisi manęs, vargingos nusidėjėlės, o aš turėčiau išdi-

džiai sėdėti prieš savo Dievą ir Leidėją?“ O kaip apgailėtinas elgesys yra daugelio krikščionių, kurie ateina bažnyčion Dievo paniekinti. Nors tu jų pėdomis nesek. Atlygink Viešpačiui nepagarbas, kokias nuo apakusių apturi, ir prisidėk, kiek gali, prie bažnyčios palaikymo ir papuošimo. Jei karalių salionai išpuošti auksu ir sidabru, tai ar galės pakęsti tikintis krikščionis, o ypač kunigas, jeigu dangiškojo Karaliaus saliono sienos bus pajuodavusios, suplyšę rūbai ir iš kiekvienos kertės rodysis neturtas.

Kas myli Dievą, lygiai taip pat myli paveikslus, kurie Jo darbus, paslaptis arba teisingus Jo tarnus vaizduoja. „Trokštu, — sako Šv. Teresė, — kad mano žvilgsnys visur susitiktų paveikslą numylėto Viešpaties ir Išganytojo. Ar galime naudingiau ir meiliau panaudoti akis, kaip žiūrint į paveikslą To, kuris mus taip dideliai numylėjo“. Ji taip pat turėjo savo celėje (kambarėlyje) paveikslą, reiškiantį Viešpaties Jėzaus su Samariete pasikalbėjimą, ir, kiek sykių į jį pažvelgdavo, su ašaromis sakydavo: „Duok man, Viešpatie, atsigerti to vandens, kad amžinai netroškčiau“. Šv. Pranciškus Salezietis susigraudinęs žiūrėdavo į paveikslą, reiškiantį Šv. Magdaleną po kryžiumi, ir vadindavo jį savo minčių biblioteka. Turėk ir tu Išganytojo paveikslą, Dievo Gimdytojos ar kurį nors šventųjų savo kamba-

ry, kad jų vaizdas visumet ragintų tave prie pagarbos ir Dievo meilės, o ypač įspausk į savo širdį Nukryžiuotojo paveikslą, kurio nei joki pagunda, nei kančia, nei džiaugsmas panaikinti negalėtų.

Kas myli Dievą, gerbia Jo darbų ir paslapčių paminklus arba su dideliu prisirengimu švenčia Viešpaties iškilmes. Tas dienas jau esti didelis džiaugsmas, nes jose gali tobuliau pagerbti V. Dievą. Pirmųjų amžių krikščionys ne tik šventas dienas, bet ir naktis praleisdavo maldoje. Šventieji sveikindavo tas dienas su džiaugsmu. Ir tu, mylima siela, džiaukis, kada artinasi šventoji diena. Prisirenk prie dvasiškų skaitymų, sieloje pakilk prie Dievo, o ypač ateik išpažinties. Pačioje iškilmės dienoje venk visų pasilinksminimų, kurie žemina Dievo garbę, daugiau melskis, dalyvauk viešose pamaldose, eik prie Šv. Komunijos, susitelkęs skaityk kokią dvasišką knygą, duok išmaldas arba atlik kitą kokį gailestingą darbą, kad už taip didelę meilę atsimokėtum meile.

Kas myli Dievą, lygiai myli ir Jo šv. Vardą, del to vengia viso, kas niekina tą Vardą: dažno be reikalo minėjimo, neapgalvotų žodžių, neteisingos priesaikos, keiksmo ir piktažodžiavimo, bet tą šv. Vardą visumet su pagarba mini. Tokia dvasia gaivina šventuosius. Šv. Povilas keturiolikoje laiškų 219 kartų mini Viešpaties Vardą, o 401

Kristaus Vardą. Šv. Bernardas sako, kad jam joki knyga nėra maloni, kur neranda Jėzaus Vardo. Šv. Ignotas, kankinys, nuolat kartoja: „O Jėzau, mano meilė“. Kada jo persekiotojai reikalavo, kad išsižadėtų to Vardo, jis atsakė: „Tas Vardas niekumet neišeis iš mano lūpų, o jei Jį iš lūpų išplėštumėte, vis tiek pasiliktų mano širdyje.“ Šv. Julionas, atsiskyrėlis, kiek kartų sutikdavo tą Vardą knygoje, tiek kartų apsiliedavo ašaromis ir Jį nuplaudavo. Šv. Pranciškus Asižietis rinkdavo nuo žemės popiergalius ir, jei rasdavo juose Jėzaus Vardą, bučiuodavo juos ir slėpdavo su pagarba. Palaimintas Henrikas Suzietis taip dideliai mylėjo tą saldų Jėzaus Vardą, kad su aštria geležimi išrėžė Jį sau krūtinėje. Panašiai padarė Šv. Joanna Pranciškietė Chantal. Tegu ir tau būna tas Vardas pagarbos objektas.

Jis yra tiesa, suraminimas, paspirtis, viltis ir išganymas. Tegu būna įspaustas tavo širdyje, tegu slepiasi tavo lūpose, kad visumet dievotai sveikintum tuo Vardu kiekvieną krikščionį ir darytum Juo kryžiaus ženklą. Tegu būna galop paskutiniu sukrutėjimu mirties patale tavo stingstančių lūpų, kad su Juo stotum prieš Aukščiausiojo sostą. Skaitome, kada kartą laivas netoli Paulo miesto, audros blaškomas, turėjo nuskęsti, Šv. Pranciškus iš Paulo, stovėdamas ant

kranto, sušuko didžiu balsu: „Jėzau, Jėzau, gelbėk“, — ir tuojau audra nutilo, ir laivas nepaliestas priplaukė uostą. Panašiai ir tu, krikščioni, kada blaškys tave įsiutusios šio audringojo gyvenimo bangos, šaukis nuolatos: „Jėzau, gelbėk, Jėzau, padėk, Jėzau, suramink, Jėzau, atleisk, Jėzau išganyk!“ o be abejo laimingai priplauksi prie dangiškojo uosto.

Tokie yra Dievo meilės ženklai.

XII.

Būdai Dievo meilei įgyti.

Jei Viešpaties Dievo meilė yra taip didelė, taip garbinga, taip kilni ir brangi, taip reikalinga, tai veržkis prie tos meilės visomis jėgomis, — bet prie vidujinės meilės, kuri visą sielą apimtų ne tik žodžiais ir jausmais, bet ir savo darbais pasireikštų, o ypač teisingu Dievo valios pildymu, — prie drąsios meilės, kuri pasirengusi būtų prie įvairaus darbo, skausmo ir aukos, — prie tyros meilės, kuri mylėtų Dievą del Dievo, o ne del savo naudos ir suraminimo, — prie meilės pastovios, kuri nuolat degtų tavo širdyje, — žodžiu, prie tobulos meilės, kad galėtum su Šv. Pranciškų pasakyti: „Dievas mano ir viskas mano“.

Bet kaip tos meilės įgyti?

Dvejopas yra kelias, būdai — vienas prašalina visas kliūtis, antras įveda arba padidina meilę.

Norint pašalinti kliūtis, pirmiausia reikia nugalėti, prašalinti savimylą, nes Dievo meilė nieku būdu nesutaikoma su savimyla — jų tikslas priešingas vienas antram. Dievo meilės tikslas — Dievas, savimylos gi — pats žmogus; Dievo meilė vadovaujasi tikėjimo šviesa, tuo tarpu savimyla nieko daugiau nepripažįsta, tik save. Taigi viena antrai amžinos priešininkės. Del to Viešpats Dievas, kaip teisėtas mūsų širdies valdytojas, trokšta ją valdyti be jokio padalijimo ir nepakenčia joje jokios meilės, kuri kuo nors nesutiktų su Dievo meile. Filistiniečiai, nugalėję izraėlitus, paėmė jų arką ir, norėdami pagerbti izraėlitų Dievą, patalpino ją dievuko Dagono šventykloje. Tačiau kitą rytą, pravėrę meldyklą, pamatė Dagono stovylą nuverstą nuo altoriaus ir gulinčią prie arkos pakojų. Paėmę pastatė vėl, bet rytą nuėję rado stovylą sudaužytą ir gulinčią prieš arką. Tada pilni baimės filistiniečiai grąžino arką izraėliečiams. Panašiai, tavo širdis yra šventykla, kurioje Dievas vienas gali pastatyti savo altorių: jei nori pastatyti altorių Dagonui, t. y. savimylai, tai turi išmesti Dievą iš širdies; bet to nedarysi. Taigi kovok su benaudžia savimyla ir stenkis Dievo meilės pagrinde įkvėpti vertą

meilę paties savęs, kad mylėtum save del Dievo. Juo mažiau bus tavyje savimylos, juo daugiau bus Dievo meilės. Kaip našlė iš Sareptos atnešė Elijui tuščią indą, kuris staiga prisipildė alyva, taip siela, atpalaiduota nuo savimylos, prisipildo Dievo meilės alyva (Šv. Pranc. Sal.).

Antra, atitrauk savo širdį nuo prisirišimų ir jausmų, kurie kenkia Dievo meilei arba neduoda jai laisvai plėtotis. Arba, kaip sako Šv. Teresė, atitrauk savo širdį nuo pasaulio ir ieškok Dievo, o lengvai Jį rasi. Kada Mozė turėjo užžengti ant Sinojo kalno pasikalbėti su Viešpačiu, įsakė jam Dievas palikti visus žmones ir galvijus kalno apačioje. Panašiai, siela, kada nori pasikelti į tobulybės kalną, kad ten susijungtų su Dievo meile, turi pamesti nedorą prisirišimą prie gyvulių, t. y. geidulių, ir žmonių. Siela, per daug prisirišusi prie kokio nors dalyko, nesusijungia tobulai su Dievu. Tas prisirišimas sulaiko jos eigą Dievop. O kaip liūdna žiūrėti į tiek sielų, kurios panašios į turtingus laivus, apsunkintus brangiais gerų darbų turtais, pasaulio dorybėmis ir Dievo dovanomis, o tačiau negalinčias įplaukti į tobulo susijungimo uostą, nes neturi tiek drąsos prašalinti kenksmingą prisirišimą. Jei nori to išvengti, neprisirišk prie leidinių, kenkdamas Leidėjui, bet visą, ką myli, mylėk del Dievo, kad galėtum pa-

kartoti Šv. Teresės žodžius: „Viskas, kas nėra Dievo arba Dievuje, yra man niekas“.

Trečia, valyk sielą nuo netobulumo, nes kiekvienas netobulumas, ypač paeinąs iš nesusivaldymo, kaip pav. per didelis smalsumas, plepumas, stelbia Dievo malonės plėtotę. „Tegu pilname inde būna mažiausia kiaurymė, netrukus kiekvienas skystis iš jo ištekės. Panašiai, iš sielos, perpildytos malone, viskas pranyks, jei joje paliks neapsaugota kiaurymė, pro kurią galės sunktis įvairios netobulybės“ (Šv. Jonas nuo kryž.). Pagaliau, būk nusižeminęs, nes nusižeminimas traukia Dievą į sielą ir joje užlaiko. Kaip ugnis geriausiai užsilaiko po pelenų priedanga, taip meilė po nusižeminimo priedanga (Šv. Efrem.).

Norėdamas meilės įgyti arba ją padidinti, visų pirma trokšk meilės, nes „geras yra Viešpats ieškančiai Jo sielai“ ir apdovanoja savo meile sielą, trokštančią Jį mylėti. Dar daugiau, meilės troškimas, jei jis yra tikras ir karštas, iš vienos pusės, jau pats per save uždega meilę, iš antros, yra tikras jos ženklas. Teisingai pasakė didysis mokytojas Šv. Bernardas: „Jei trokšti mylėti, tada jau myli“.

Prašyk meilės, kaip didžiausios dovanos. Viešpats Jėzus užtikrina: „Aš atėjau ugnies siųsti į žemę ir ko gi norėčiau, jei ne kad kurentusi?“ (Luko

12, 49). Ir tą ugnį uždega tose širdyse, kurios jos prašo, ir juo karščiau siela prašo, tuo mieliau uždega. Taigi melsk, ypač melskis po Šv. Komunijos ir per Švenč. Sakramento adoraciją. Melskis prašydamas Švenč. Panelės Marijos, Angelo Sargo ir savo Šventojo globėjo pagalbos ir užtarymo.

Prie to apmąstyk nepabaigtas Dievo tobulybes ir nepermanomą Jo meilę. Nuo to „užkais tavo širdis ir bemąstant užsidegs ugnis“ (Ps. 38, 4). Ypatingai mąstyk apie Jėzaus meilę, kurią mums parodė ant kryžiaus. „Jėzaus žaizdos net kietą širdį žeidžia, net ledo širdį uždega“ (Šv. Bonav.). Kada Šv. Jozapatas, kankinys, meldėsi kartą prieš Nukryžiuotojo paveikslą, iš Jėzaus Širdies krito kibirkštys į Šv. Jozapato širdį. Taip ir į tavo širdį kris meilės kibirkštys, jei dažnai ir karštai mąstysi apie kryžių.

Tam tikslui priimk Šv. Komuniją. Viešpats Jėzus Švenč. Sakramente yra „sudeginanti ugnis“, (Atk. 4, 24), kuri širdyje panašią ugnį uždega. Šv. Kotryna Senenskietė matė kartą pakėlėjimo laike lyg ugninį kamuolį, iš kurio veržėsi liepsna, ir negalėjo atsistebėti, kaip širdys neliepsnoja nuo tokios liepsnos. Dažnai lankyk Švenč. Sakramentą ir apmąstyk Jėzaus Kristaus meilę, kokią mums ta paslaptimi pareiškė.

Žadink taip pat meilės aktus ir dažnai

šauk širdimi ir lūpomis: O mano Dieve, myliu Tave. O mano Meilė ir mano viskas. O Jėzau, mano Meilė. O mano Dieve, gerbiu Tave daugiau, kaip visą pasaulį, kaip viską. O mano Dieve, atiduodu Tau visą savo širdį, džiaugiuos Tavo garbe ir Tavo laime. Mano siela veržiasi prie Tavęs, Dieve. Trokštu, kad Tave viskas mylėtų. Trokštu to, ko ir Tu trokšti. Daryk su manimi, kas Tau tinka. Tau aukoju visus savo darbus ir kančias. Del Tavęs noriu gyventi ir mirti.

Galop, kad meilės nenustotum, saugokis mirtinosios nuodėmės; o kad jos nesumažintum, venk kasdieninių nuodėmių; o kad ją padidintum, daryk gerus darbus, eik prie Šv. Sakramentų ir daryk visa iš meilės. „Kaip mokydamiesi gauname mokslo, kalbėdami — kalbos, lygiai taip pat mylėdami gausime meilės“ (Šv. Pranciš. Saleziet.).

ARTIMO MEILĖ.

„Mylėsi savo artimą, kaip pats save“ (Mt. 22, 39). „Nešiokite kits kito naštas ir taip įvykinsite Kristaus įstatymą“ (Gal. 6, 2).

I.

Tos dorybės reikšmė.

Krikščioniškos meilės objektas yra ne tik Dievas, bet ir artimas, kuris mylimas del Dievo. Ta antroji meilė yra lyg pirmosios tąsa arba praplėtimas. Kaip mylėdami šeimynos tėvą, drauge mylime ir jo vaikus, taip viena ir ta pačia meile apimame Dievą ir Dievo vaikus — žmones. Del to tarp Dievo ir artimo meilės yra glaudus ryšys. Yra tai lyg dvi srovės, tekančios iš vieno šaltinio, lyg dvi liepsnos, einančios iš vienos ugnies, lyg dvi grandi, vieną grandinį sudarančios, žodžiu — viena be antros net būti negali. „Jei kas sakytų: „Aš myliu Dievą,— sako Apaštalas,— ir nekęstų savo brolio, tas melagis. Kas nemyli savo brolio, kurį mato, kaip jis gali mylėti Dievą, kurio nemato?“ (I Jono 4, 20). Arba vėl: „Mylimiausieji, mylėkimės vieni kitus,

nes meilė yra iš Dievo“ (I Jono 4, 7). Stebėkis čia neišmatuojamu Dievo gerumu. Štai, Dievas perdavė savo teisę žmonėms ir padarė juos tos meilės, kuri vien Jam skiriama, dalyviais, kad tuo palenktų žmones į draugišką meilę. Žinojo gerasis Dievas, kad iš prigimties savimylus žmogus nemylėtų artimo, — jei bent tiek, kiek iš jo turi kokios naudos ar paguodos, — del to pasiskelbė visų Tėvu, kad visi pažintų broliai esą ir mylėtųsi kaip broliai. Dar daugiau, kiekvieną patarnavimą ar skriaudą, padarytą savo vaikui, laiko tai Jam pačiam padaryta. „Kas jus palies, — sako Viešpats per pranašą, — liečia mano akies lėlytę“ (Zakar. 2, 8). Tuo lyg nori pasakyti: kas jus piktina, mane piktina, kas jus myli, mane myli.

Artimo meilė yra lyg akmens pamatas Dievo meilei. Drąsiai galima sakyti, kur nėra artimo meilės, ten nėra ir Dievo meilės. „Jei nori sužinoti, — sako Šv. Teresė, — ar myli Dievą, žiūrėk, ar myli artimą del Dievo“. Iš antros pusės, kur nėra Dievo meilės, ten negali būti ir artimo meilės. Mūsų širdis, savimylė yra ankšta, ne tik nesutalpintų visų žmonių, bet dar net nenorėtų atsidaryti, jei Dievo meilė pirma neįeitų ir nepraplėstų jos sienų. Del to, kur Dievas gyvena, ten visi žmonės tilpsta, kur Dievo nėra, ten artimui vietos nerasi.

Todel pažink, kaip svarbi yra artimo meilė. Ji yra lyg krikščionių ženklas (emblema). Ir pats Kristus sako: „Iš to visi pažins, kad jūs mano mokiniai, jei turėsite kits kito meilės“ (Jono 13, 35). Kaip iš karūnos pažįstame karalių, taip iš meilės — Kristaus mokinį.

Artimo meilė yra sielos tobulumo ženklas. Tą užtikrina Apaštalas Šv. Jonas: „Jei mylime vieni kitus, Dievas pasilieka mumyse, ir Jo meilė yra mumyse tobula“ (I Jono 4, 12). Kada šis Apaštalas negalėjo jau kalbėti į žmones, kartojo tik šiuos žodžius: „Mano vakeliai, mylėkitės viens kitą“. „Mokytojau, — klausė jo mokiniai, — del ko vis tą patį kartoji?“ „Tai yra Viešpaties įsakymas, — atsakė, — ir to vieno užteks“.

Artimo meilė yra Dievo išrinktųjų ženklas. Jei tas, kas nemyli, pasilieka mirtyje“ (I Jon. 3, 14), tai tas, kas myli, pasilieka arba pereina į gyvenimą. „Nors visi yra krikščionys, — sako Šv. Augustinas, — eina į bažnyčią, gieda Aleliuja, tačiau ne tuo skiriasi Dievo sūnūs nuo šetono, bet meile, kurią turi savyje“.

Artimo meilė yra labai brangi ir meili Dievo akyse dorybė. Ji yra meilesnė, nekaip kitokia padaryta Dievui auka, nes sunkiau yra mylėti pilną netobulumų artimą, kaip be galo tobulą Dievą. Ji meilesnė kaip

malda, „nes Dievas, kuris taip dideliai myli žmones, jog net jiems savo gyvastį atidavė ant kryžiaus, mielai sutinka, jeigu mes del artimo pamestume Jį patį“. Galop, „jei meldžiuos, tai Dievas man lyg tarnauja, kada gi gera darau artimui, Dievui pačiam tarnauju“ (Šv. Teresė).

Artimo meilė mums patiems be galo naudinga dorybė, nes ji yra kitų dorybių motina ir palaimos šaltinis. Kaip, jei kas geria iš šulnio vandens arba saulėje šildos, ne tam šulniui ar saulei, bet sau daro naudos, taip artimo meilė dar daugiau mums, kaip artimui, atneša naudos. Ji yra mūsų išganymo įrankis ir vadovas į dangų; tos meilės tėvynė, kur visi gyventojai turi vieną širdį ir vieną sielą.

Artimo meilė yra būtina dorybė bendram visuomeniniam gėriui. Kaip mūro trobesiui pastatyti reikalinga ne tik plytų, bet ir kalkių, cemento, kuris tas plytas sujungtų, taip sukurti bendrajam gėriui, Dievo karalystei, reikalinga žmonės, lyg tos plytos, sujungti dvasios kalkėmis. Tos kalkės yra artimo meilė. Kam tų kalkių stinga, ten puikiausias trobesys turi suirti.

II.

Kas dera mylėti ir del ko?

Kas dera mylėti, arba kas yra mūsų artimas, pasako pats Išganytojas palyginime apie gailestingąjį Samarietį. Jis sako, kad artimas yra kiekvienas žmogus be luomo, amžiaus, tautybės ir tikėjimo skirtumo. Del to negalima daryti išimčių, kad vienus reikia mylėti, o kitus neapkęsti. Vandens šaltinis neklausia trokštančių, kas esi ir iš kur eini. Panašiai ir krikščioniška meilė nedaro išimčių niekam, nes seka Dievą, kuris yra visų Tėvas. Bet tai dar nereiškia, kad negalima būtų vienus mylėti labiau už kitus. Priešingai, ir meilėje yra tam tikra eilė: pirmiausia reikia mylėti to paties tikėjimo žmones, savo tėvus, gimines, draugus ir einančius tas pačias pareigas asmenis. Vadinasi, galima labiau mylėti krikščionis katalikus, kaip netikinčius ar kito tikėjimo žmones, labiau gimines ir bičiulius, kaip svetimus, labiau savo artimą ir bendramintį, kaip kitų pažiūrų žmogų, — tik iš tos meilės niekas neturi būti išskirtas. Kartą Šv. Pius IX vienoje Romos gatvėje rado apalpusį senelį, prie kurio buvo keletas žmonių. Liepęs sulaikyti vežimą, paklausė: kas tai būtų? „Tai žydas, Šv. Tėve," — atsakė kas su panieka. Po tų žodžių išlipo Šv. Tėvas ir, lyg anas gailestingas Samaritonas, pagelbėjo

vargšą įsodintvežiman. Po to parvežė jį į namus ir atsiuntė savo dvaro gydytoją ir pinigų nelaimingajam. Štai pamokymas visiems krikščionims!

Bet del ko reikia mylėti artimas? Pirmiausia del to, kad yra tos pačios gamtos dalyvis ir vienos didelės šeimynos narys, kitaip sakant, kad yra brolis. Artimą reikia mylėti del to, kad esame vieno dangiškojo Tėvo vaikai. Todel, be abejo, visi esame giminės. Artimą reikia mylėti del to, kad visi iš to paties Dievo kaip sielą, taip visą gyvenimą gavome ir visi vieną ir tą patį dangiškąjį Tėvą turime. Tat kuo esame, jei ne broliai! O jei mes tikrai mylėtumėm Dievą, lygiai taip pat mylėtumėm artimus, nes jie yra paties Dievo kūdikiai ir paveikslai.

Turime mylėti artimą, o ypač krikščionį, nes jis yra bendro dvasinio kūno, kurio galva yra Kristus, narys. Mes visi esame tuo pačiu Krauju atpirkti ir tos pačios Dvasios pašvęsti. Mus tas pats krikštas atgimdo, tas pats tikėjimas ir meilė gaivina, ta pati duona maitina. Jėzus Kristus gyvena savo nariuose, sako Šv. Augustinas, kuriais yra krikščionys. Ką vienam iš tų narių darome, pačiam Kristui darome. Del to ir sako Sauliui: „Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji?“ Nesako, kam persekioji mano artimus, bičiulius, mano Bažnyčią, bet tie-

siog „mane“, nes Jis jaučia kiekvieną skriaudą, padarytą savo tarnams. Jei kada koją užmini kam nors, tuojau jo galva skundžiasi, lygiai Jėzus Kristus, mūsų galva, užstoja kiekvieną skriaudą, kokią Jo nors mažiausias narys kenčia. Žiūrėk, kaip geras yra mūsų Išganytojas!

Mylėti reikia artimą, nes pats mūsų Mokytojas tai įsako: „Mylėsi savo artimą, kaip pats save“ (Mato 22, 39). Tą įsakymą dažnai kartoja kaip didžiausį ir svarbiausį. Ar drįsime neklausyt savo Dieviškojo Mokytojo?!

Del ko reikia mylėti savo artimą? Ar del to, kad jis turi gerų ypatybių arba del to, kad mus myli? Ne, tokia meilė yra žemiška, o užtat neturi vertės Dievo akyse. Artimas reikia mylėti del Dievo. Jei mylime artimą del to, kad jis mums naudos suteikia, pavyzdžiui, kokį nors pelną, malonumą ar apsaugą duoda, tai tokia meilė tinka gyvuliams. Jei mylime del kokio artimo gėrio ar grožio, pavyzdžiui, del turto, kūno gražumo ar kitokių savotumų, tai tokia meilė tinka netikėliams. Nei pirma nei antra meilė neturi jokios kilnesnės idejos, o vien tik žemiškus išskaičiavimus, del to nėra antgamtinė, o vien tik žemiška. Kas iš tokios meilės palieka, kai artimas tų patraukiančių ypatumų nustoja? Tikra, patvari, nusižeminusi ir nebijanti pasiaukojimo meilė yra ta-

da, kada mylime artimą del Dievo, t. y. del to, kad Dievas taip nori ir kad, mylėdami artimą, mylime patį Dievą.

Tokia meilė savo artimą mato Išganytojo širdyje. Del to nėra blogas dalykas mylėti artimą del kitų dorų privalumų, jei jie ne aukščiau statomi už patį jų davėją — Dievą. Juo kilnesnė ir grynesnė yra toji priežastis (meilės akstinas), juo tobulesnė ir tvirtesnė yra ta meilė. Taip pat nėra bloga žemiška meilė, kaip, pavyzdžiui, gimdytojų ir giminių meilė, tik reikia ją skiepyti antgamtinės meilės skiepu. Galop, galima labiau mylėti gimdytojus, gimines, artimus arba šiaip dorus žmones, bet meilei patobulinti reikia vadovautis aukštesniu principu, būtent: kad artimas yra labiau panašus Dievui, kad jame pačiame yra Dievas arba kad Dievas taip nori. Taigi tuos dėsnius giliai įsidėk savo širdin, kad tavo meilė būtų tobulai krikščioniška arba antgamtinė.

III.

Kaip labai turime mylėti artimą?

To mus moko pats Išganytojas, sakydamas: „Mylėsi savo artimą, kaip pats save“. Taigi tinkama meilė savęs turi būti artimo meilės principas (pavyzdys). Tinkamai mylėti save yra mylėti del Dievo. Taigi ir artimą reikia mylėti irgi del Dievo.

Jei artimą labiau ar lygiai mylėsi kaip Dievą, tokia meilė yra netikra, pikta ir nuodėminga, nes leidinys aukščiau statomas už Leidėją, arba panaši stabmeldybei. Del to nepridera del artimo meilės laužyti Dievo įsakymų ar prisileist kokios nuodėmės, o tuo pačiu nedera statyti savo sielą pražūties pavojun. Bet užtat dera atiduoti visus laikinus savo gėrius ir net atsidėti visą savo gyvenimą artimo sielos išganymui.

Antra, padori, tinkama savęs meilė turi būti artimo meilės saikas. „Nereikia manyti, — sako Šv. Tomas, — kad Viešpats reikalauja lygios artimo meilės, kaip savo, nes kitaip nebūtų jokio skirtumo. Ne, Viešpats reikalauja panašumo, kad mes taip tvirtai, taip ištikimai, taip patvariai, taip dieviškai mylėtume artimus, kaip mylime patys save. Todel mylėk artimą del Dievo, kaip del Jo myli pats save, mylėk jį ne savo naudai ir džiaugsmui, bet jo gėriui, kaip trokšti, kad tave kiti mylėtų tavo paties gėriui, nedaryk artimui to, ko sau nedarai ir nenori, kad kiti darytų, bet visa tai daryk, ką nori, kad tau darytų.

V. Jėzus dar antrą paduoda saiką, arba panašumą artimo meilei: „Aš jums duodu naują įsakymą mylėti kits kitą; kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs kits kitą mylėtumėte“ (Jono 13, 34). O kaip gi mus Viešpats mylėjo? Štai, Jis numylėjo

mus pirma, nekaip mes Jį galėjom mylėt ir kol dar mes nebuvome pasauly. Jis numylėjo mus, nevertus tos meilės, o net greičiau vertus neapykantos ir bausmės. Jis numylėjo mus, nors už tokią meilę atsimokama nedėkingumu. Jis numylėjo mus jautriausia ir skaisčiausia meile, nes Jo meilė buvo tėviška, broliška, draugiška ir ištikimiausia. Jis numylėjo mus lig „sunaikinimo savęs“, nes priėmė ant savęs tarno pavidalą, pakėlė del mūsų didžiausį vargą, iškentėjo visus skausmus, o net gėdos ir kartumo kryžiaus panieką. Jis numylėjo mus taip, kad visą save mums atidavė, o draug su savim ir viską. Jis numylėjo mus ne savo naudai ar džiaugsmui, ne del mūsų gerų dvasios ar kūno ypatybių, bet del kilniausios priežasties — pagarbinti Tėvą, o mus laimingais padaryti. Jis numylėjo ir myli mus iki galo, t. y. kiekvieną valandą, kiekvienam luome, nepertraukdamas su mumis ryšių, kol mes jų nenutraukiame. Jis myli mus, nežiūrėdamas mūsų klaidų, ir laimina, nežiūrėdamas, kad mes Jam už tai nedėkingi esame. Panašiai mes turime mylėti artimą. Taigi mūsų meilė turi būti skaisti, gryna, be jokių sąlygų, patvari ir apimanti visus, net priešus, — žodžiu tokia, kokią aprašo Šv. Povilas: „Meilė yra kantri, maloninga. Meilė nepavydi, nesielgia sauvalingai, nesipučia. Ji

yra nesididžiuojanti, neieško, kas jos yra, nesusierzina, neįtaria piktume, nesidžiaugia neteisybe, džiaugiasi gi tiesa: visa nukenčia, visa tiki, visako viliasi, visa pakelia“ (1 Kor. 13, 4—7). Tokia meilė yra lyg puikus karališkas rūbas, kuriuo Apaštalas, sakydamas į Kolosiečius, liepia prisidengti: „Apsivilkite jūs, kaip Dievo išrinktieji, šventieji ir mylimieji, širdingu gailestingumu, maloningumu, nuolankumu, kuklumu ir kantrumu“ (Kolos. 3, 12).

Kad turėtum tokią meilę, pirmiausia šalink kliūtis, kurių didžiausia yra savimyla, o antra, karštai jos prašyk. Melsk, ypač Jėzaus Širdies, kuri yra tos meilės ugnis ir pavyzdys, kad pripildytų tavo širdį jąja. Melsk Motinos gražiosios meilės, nes Ji trokšta, kad jos kūdikiai draug su Ja mylėtų, del to prašantiems tos meilės Ji išprašo. Be to, apmąstyk V. Jėzaus meilę, Dievo gimdytojos ir Šventųjų, kad ją panorėtum sekti. Bet ypač stenkis kiekviename artime matyti patį Kristų, nes Jis pats užtikrina, kad ką nors padarysime vienam iš tų mažutėlių, Jam padarysime. Štai, Šv. Martynas vartuose susitinka nuogą pavargėlį ir, neturėdamas prie savęs pinigų, pridengia jį savo puse apsiausto. Sekančią naktį mato prieš save V. Jėzų, ta pat puse apsiausto

apsidengusį ir sakantį Angelams: „Tuo rūbu mane pridengė Martynas katekumėnas“. Atsimink ir tu, jei ką darai artimui, pačiam Kristui darai.

IV.

Kokiu būdu tinka reikšti artimo meilė?

1. Mintimi.

Reikia mylėti artimą mintimi. Vadinasi, visų pirma nedera blogai manyti apie artimą arba be jokios priežasties abejoti jo dorumu ar blogai apie jį spręsti. Del ko? O gi del to, kad kiekvienas žmogus turi teisės reikalauti, kad apie jį būtų ne tik gerai kalbama, bet ir manoma, arba turi geros nuomonės teisę, kuri yra brangesnė už sidabrą, auksą ir kitus turtus. Reikia apie kiekvieną žmogų gerai manyti taip ilgai, kol nėra tvirtų ir tikrų išrodymų, kad jis yra blogas. Ir kas kitaip daro, tas nusideda ir juo sunkiau, juo esti labiau užsispyręs, juo kilnesnis asmuo ir juo didesnis dalykas, kuriuo jį smerkia.

Dėliai to nusideda tas, kuris nepažįstamą žmogų be jokio pamato laiko nusikaltusiu arba įtaria jį kurioje nedorybėje. Nusideda taip pat tas, kas kokį abejotinos vertės darbą drąsiai aiškina, kad jis yra

blogas; nusideda, kas geram darbui prikiša blogą priemonę; nusideda, kas iš vieno nupuolimo sprendžia apie visą artimo būdą arba abejoja jo pakilimu (pasitaisymu). Priešingai, nenusideda, kas svetimų žmonių draugystėje, ar tai ką pirkdamas ar parduodamas, yra atsargus, nes meilė neišskiria sumanumo (gudrumo). Juk ir Išganytojas primena: „Būkite tat gudrūs, kaip žalčiai ir neklastingi, kaip karveliai. Bet saugokitės žmonių“ (Mato 10, 16—17). Nenusideda, kas viešą nuodėmę nuodėme vadina; nenusideda, kas, matydamas blogus ženklus, savo teismu pridengia, kol dalykas paaiškės. Nenusideda gimdytojai, mokytojai, viršininkai, jei stropiai seka jiems pavestųjų iškrypimus; priešingai, jų pareiga yra saugoti nuo pikto pavestuosius jų globai.

Kad žmonės tų dėsnių laikytųsi, mažiau būtų neteisingų teismų ir įtarinėjimų. Bet deja, kaip sunku rasti tokią sielą, kuri tuo atžvilgiu būtų laisva nuo nuodėmės! Priešingai, visi teisiame: teisiame su reikalu ir be reikalo, teisiame kuo nors remdamies, teisiame ir visai be pamato, teisiame visus darbus kaip viešus, taip slaptus, teisiame net mintis ir jausmus, kurie vienam Dievui yra žinomi, teisiame visus, kuriuos pažįstame ir nepažįstame, — taip, kad kas tik prie mūsų prisiartina, tuojau turi stoti prieš ne-

permaldaujamą mūsų tribunolą. O jei ko negalime teisti, tai bent įtariame. Vienus stumia prie to baisaus nusižengimo pyktis ir mizantropija (žmonių nekentimas), kitus bloga širdis ir nedoras gyvenimas, kitus lengvamanybė, kitus puikybė, kitus neapykanta ar pavydas. Yra tai visuotina yda, yda biauri ir kenksminga, kuri ne tik yra nuodėmė, bet daugybės nuodėmių motina.

Norėdamas jos išvengti, visų pirma neteisk savo artimų darbų, jei tave pareiga ar reikalas neverčia, nes mūsų teismai yra netobuli ir dažniausiai netikri. Visų žmogaus darbų priežastys yra mums paslaptingos, aplinkybės irgi nežinomos. Jobo bičiuliai, matydami jį skurde ir visų apleistą, manė, kad didele papildyta nedorybe užsitraukė sau Dievo bausmę; o tačiau kaip tik tuo tarpu jis buvo Dievui mieliausias. Maltos gyventojai pavadino Šv. Povilą dideliu nusidėjėliu, kad jam kartą netikėtai įkando gyvatė; o tuo tarpu jis buvo išrinktasis indas. Antra, dažniausiai teisiame paviršutinai ir žiūrėdami savo širdies palinkimų, del ko ir negalime esminiai persiimti tiesa. Taigi dažniausiai, kas paviršutinai atrodo taip, esmėje visai kitaip yra. Kaip pavyzdžiui, lazda, įmerkta vandenyje atrodo sulūžusi, o tačiau tikrumoje visai sveika, lygiai ir geri darbai kartais atrodo mums blogi, nors tikrumoje taip nėra. Štai, dievobai-

minga Samuėlio motina karštai meldėsi, o Helis, žiūrėdamas į jos degančius skruostus ir paraudonavusias akis, manė ją esant girtą. Dievas pats uždraudė skubų teismą, nes jis yra lyg įsikišimas į Dievo teisę, griežtai, sakydamas: „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami. Kokiu teismu teisiate, tokiu ir jūs būsite teisiami“ (Mato 7, 1—2). Taigi neteisingai teisiantiems ir be gailestingumo ir Dievas negailestingas, priešingai, meilingiems ir Dievas bus meilingas. Pasakoja abatas Anastazijus, kad jo laikais gyvenęs tūlame vienuolyne vienuolis, nepasižymįs stropumu, tačiau, nežiūrint to, prieš mirdamas, buvo visai ramus. Sujaudintas tuo abatas klausia jo: „Kaip tai, vienuolis visame savo gyvenime nepasižymįs stropumu, su džiaugsmu miršta?“ — „Nesistebėk, Tėve, nes Viešpats per angelą užtikrino mane, kad duosiąs dangišką karūną. Tiesa, nebuvau karštas Dievo tarnystėje, nes buvau silpnas, tačiau kantriai nešiau visus brolių priekaištus ir niekados blogai jų neteisiau, del to išpildė Viešpats ką prižadėjo: „Neteiskite, o nebūsit teisiami“.

Neteisk ir tu savo artimo be jokios tikros priežasties, juo labiau, kad toks piktas įprotis duoda tavo biaurios širdies liudijimą. Žinok tai, jei, neturėdamas tikros priežasties, piktu teisi savo brolį, tuo pačiu

parodai, jog tų visų nedorybių šaknys glūdi tavyje. Kaip vanduo priima skonį tų žemės sluoksnių, pro kuriuos sunkiasi, taip ir teismai paprastai esti tokie, kokios yra širdys, iš kurių jie išplaukia. Jei kas turi galvosukį, jam viskas atrodo persisukę; lygiai taip pat nedorėlis teisia visus tomis pačiomis nedorybėmis, kuriose pats braidо. Pavyzdžiui ištvirkėlis netiki kitų padorumu, išdidus laiko visus išdidžiais ir t. p. Kas nėra girdėjęs apie nelemtą čekų karalių Vaclovą, kuris pats, pasidavęs ištvirkimui, įtarinėja savo garbingą žmoną Joaną ir, norėdamas įsitikinti, padarė tokį begėdiškumą, kad norėjo priversti jos nuodėmklausį Šv. Joną Nepomuceną, kad išduotų išpažinties paslaptį.

Saugokis ir tu neteisingų teismų, juo labiau, kad baudžiami už juos dažniausiai esame tomis pačiomis bausmėmis, kuriomis kitus baudžiame. Vietoj teisti savo brolius ir savintis sau paties Dievo valdžią, geriau teisk save ir renkis į amžiną gyvenimą, o atliksi naudingą darbą savo sielos išganymui. Veltui žmogus darbuojasi kitus teisdamas, nes dažnai klysta ir lengvai nusideda. Tuo tarpu save teisdamas ir tirdamas visumet naudingai pasidarbuoja“ (Apie Krist. Sek. knyg. I skyr. 14, 1). To reikalauja iš tavęs nusižeminimas, kuris turi atvertas akis saviesiems nusižengimams, o užmerktas

svetimiesiems. Jei jau teisi savo artimą, tai pirmiausia apsvarstyk, ar neturi pats panašios ydos ir ar negresia pavojus į ją įpulti. Skaitome Šv. Pranciškaus Assižiečio gyvenimą. Kartą, keliaudamas su draugu, jis pamatė kelyje ligotą elgetą. Šventasis pradėjo juo rūpintis, bet draugas nepritarė tam. „Tiesa, — tarė draugas, — kad šis elgeta yra didelis vargšas, bet kas jį žino, ar negeidžia jis svetimo gero ir ar ne iš savo kaltės tapo tokiu vargšu“. Del tų žodžių užpyko Šv. Pranciškus ir tarė: „Klausyk, brolau, jei ateity nori būti mano draugas ir mokinys, tai turi išpildyti atgailą už tokį drąsų išsireiškimą prieš artimo meilę“. Ir uždavė jam už atgailą atsiklaupus atsiprašyti elgetos. Tą draugas susigėdinęs tuojau padarė.

Kaip pasielgti teisiant? Visų pirma, jei nėra tikrų išrodymų, kad teisiamas žmogus yra piktas, laikyk jį geru arba dar geriau stenkis surasti tiesą. Jei darbas yra abejotinos vertės, aiškink jį į gerą pusę. Iš orutinių darbų nespręsk apie vidaus būklę. Tą gali daryti tik Dievas. Nespręsk pagal save apie kitus, nes kiekvienas turi savo atskirų ypatybių. Sunku rasti bent dvi sielas, panašias viena antrai arba pačiam sau. Iš vienos ydos ar vieno nusižengimo nespręsk apie visą žmogaus charakterį.

Jei artimo nuodėmė yra vieša, mažink jo kaltę prieš save, kaip mažini savo prieš

žmones; teisink, nes gal turėjo gerą intenciją ir ne iš blogos valios tai padarė, bet del silpnybės ar smarkios pagundos: imk jį savo globon ir apsaugok, kaip Kristus nusidėjėlę prieš nepermaldaujamus ir žiaurius farizėjus. Gal tas nusidėjėlis jau permaldavo Dievą savo atgaila ir prižadėjo pasitaisyti. Tu to negali žinoti, nes nuodėmę matai, o atgailos nematai, kaip nematė Simonas Farizėjus Magdelenos atgailos. O jei dar atgaila neišdildė nuodėmės, argi negali išdildyt? Juk Viešpaties gailestingumas nepabaigtas. Šiandien jis yra nusidėjėlis, rytoj gali būti šventas. Galop, argi teisinga, kad nusidėjėlis smerktų nusidėjėlį? Štai šiandien jis nusidėjo, bet kas užtikrins, ar rytoj aš nenusidėsiu? Šituos tai žodžius privalėtų kiekvienas turėti savo širdy.

Mylėti artimą mintimi reiškia nieko neniekinti, nors būtų vargingiausias, nedoriausias, pikčiausias, bet kiekvieną branginti ir gerbti atžvilgiu į patį Dievą. To reikalauja pats protas, tikėjimo apšviestas. Kuo yra žmogus? — Tai puikiausias Dievo padaras, paties Leidėjo paveikslas ir panašumas, dangiškojo Tėvo kūdikis. Kuo yra kiekvienas krikščionis? — Tai Šv. Trejybės šventykla, Jėzaus Kristaus brolis ir bičiulis, pusiau viešpats ir dangaus karalystės paveldėtojas. Argi tat nevertas pagarbos? Argi negerbsime to, ką Dievas taip pagerbė, kuriam šį

pasaulį leido ir jo amžinai garbei dangų parengė, kuriam savo Sūnų pasiuntė, kad Jis jam būtų kelias, tiesa ir gyvenimas. O kad žmonės tokia akimi į save žiūrėtų, kokia pats Dievas į juos žiūri, daug brangesni jie būtų Dievui! Bet žmonės taip, kaip pariziejai teisė Kristų. Tas saikas, kuriuo žmonės kitus vertina, yra paprastai dalykai beverčiai, orutiniai, kaip antai: turtas, garbė, grožis, gabumai, giminė ir kitos tuštybės, iš kurių tik neapykanta kyla.

Bet tu persiimk Dievo dvasia ir brangink kiekvieno žmogaus tai, ką pats Dievas brangina. Kaip žmonės brangina žymaus asmens paveikslą, nors jis būtų iš bevertės medžiagos padarytas, kaip brangina akmenis ir kitas pažibas, taip ir tu gerbk ir brangink savo artimus, paties Dievo paveikslus, Kristaus karūnos akmenis, Dievo kūdikius ir dangaus paveldėtojus. Tą pagarbą rodyk visiems, nors ir vargšams, nors prasčiokėliams, nors net ir nusikaltėliams. Rodyk ne tik vidujiniai, bet ir orutinai, kaip antai: pasveikinimu, meiliu žodžiu, pilnu pagarbos elgesiu ir kitais būdais. Tokiu buvo mūsų Švenč. Mokytojas, kurs nė vieno nepaniekino, o labiausiai pamylėjo vargšus. Tokiais buvo jo ištikimieji tarnai Šventieji, kurie paprastai pirmiausia atiduodavo pagarbą vargšui, neatsakydavo ir turtuoliui, kiek tai jam priderėdavo.

2. Širdimi.

Mylėk artimą širdimi. Taigi saugokis ne tik neapykantos ir keršto, bet net antipatijos (nemėgimo), t. y. tam tikro pasibiaurėjimo, paeinančio del menkų priežasčių, pavyzdžiui, jei kieno mums veidas, kalba, judesiai ar kas kita nepatinka. Jei širdy pradeda atsirasti neapykanta ar kerštas, reikia kuo greičiausiai naikinti, kad neužnuodytų visos širdies. Tam reikalui reikia suvaldyti savo piktį ir atleisti įžeidimus.

O kaip išvengti antipatijos? — Geriausia niekinti ją ir elgtis taip, tarytum jos visai nebūtų (Šv. Pranc. Salez. Entretiens spirit. 26). Jeigu ji pasireiškia mūsų gyvenime, reikia kovoti griežtai su ja, kad neapykantą ir panieką pakeistum meile ir pagarba. Tuo reikalu žiūrėk, ką artimas turi gera, ir tai mylėk, o kokias turi netobulybes, kantriai pernešk, atsimindamas, kad ir jis turi pernešti tavo ydas. Antra, niekumet nesivadovauk širdies užsispyrimu, bet krikščioniška meile. Nesivadovauk ne tik savo nuomone, bet ir tikėjimu. Kai žiūri į Švenč. Sakramentą, nesipykini ir neatsigrazini del tuščių pavidalų, bet tikėjimo akimis matai patį Kristų. Taip pat nesipykink artimo silpnybėmis ir ydomis, atmindamas, kad patį Dievą jame reikia branginti. Galop, melskis, kad V. Jėzus pakeistų tavo širdį, ir del Jo

meilės mylėk savo artimą. Toks principas yra Šventųjų — mylėti ir gera daryti ne del savęs, bet del Dievo, kuriam visa priklauso.

Taip pat nedera pavydėti. Del to neliūsk, jei tave artimas pralenkia savo talentu, turtais, dorybėmis ar garbe, ir nesidžiauk, jei jam blogai sekasi. Tik tuomet galima būtų liūsti del artimo pasisekimo, jei jis be jokio nuopelno ir nevertai pakiltų į aukštą valdžios vietą ir, tuo pasinaudodamas kenktų Bažnyčiai ir visuomenei. Tik tuomet galima būtų džiaugtis del jo nepasisekimo, jei tai padėtų jo sielos išganymui. Tuo tarpu savimylūs žmonės trokšta visa patys užvaldyti, o kitų laimę ir pasisekimą laiko savo didžiausiu nuostoliu. Žmonės dažnai pavydi vieni kitiems: pavydi piktieji, pavydi dažnai ir gerieji; pavydi visko, ne tik turto, kūno grožio, talentų, garbės, bet net moralinių dovanų, kaip antai: maldingumo malonės, dažnos Šv. Komunijos ir t. p. Tuo būdu daro didelę skriaudą Dievui, artimui ir sau: Dievui, nes Jį įtaria lyg neteisingume ir lieka kalti nedėkingumu, artimui, nes jį užgauna savo neprielankumu ir neapykanta, sau, nes nustoja Dievo malonės, artimo prielankumo ir sau ramybės. Gana prisiminti Kainą. Nėra nieko biauresnio už pavydą. „Pavyduolio pyktis biauresnė, kaip velnio: joks velnias nepavydi velniui. Pavyduolis žmogus lygiems sau broliams

mirtingus nuodus meta“ (Šv. Krizost. Hom. 17 ad. pop.). Nieko nėra žalingesnio už pavydą. Jis yra sielos kandis, širdies rūdis, gyvenimo nuodai, tikrosios laimės žudytojas, „nuodėmių vartai, dažnos mirties motina“ (Šv. Tom. Akvin.).

Norėdamas apsisaugoti nuo tokios slykščios ydos, aklinai uždaryk jos šaltinius, kuriais yra savimyla, puikybė, godulystė ir žmonių neapykanta. Antra, melsk, kad Viešpats įpiltų į tavo širdį žmonių meilės, o jei kur jau pavydas įsibrovė, kuo greičiausiai jį išrauki. Atsimink, kad visi žmonės yra vieno tėvo vaikai. Taigi visi kaip broliai ir seserys turi mylėtis. Atsimink, kad Dievas savo dovanas su didžiausia išmintimi ir gerumu dalija. Pasitenkink tuo, ką iš Dievo turi, nes tai tau būtinai reikalinga. Atsimink, kad yra aukštesni gėriai, kurių gavimas nuo tavęs pareina. Jais yra dorybė ir amžina laimė. Pagaliau, būk nusižeminęs ir netrokšk sau garbės, o nebūsi pavydus. Pavydas yra puikybės sūnus. Taigi užmušk motiną, o turės nunykti ir sūnus (Šv. Augst.).

Priešingai, trokšk gero visiems artimiems. Jų laimė tebūna tavo laimė, jų skausmas tebūna tavo skausmas. Džiaukis savo artimų gėriu, kaip džiaugiasi brolis savo brolio pasisekimu. Tuo būdu, anot Šv. Augustino, svetimą gėrį savu padarysi. Jei matai, kad kas yra laimingesnis, aukštesnės

pagarbos ir aukščiau iškeltas už tave, vietoj liūdėjęs ir prikaišiojęs Dievui, garbink išmintinguosius Jo darbus, sekdamas palaimintuosius danguje, kurie savų brolių laimę ir išaukštinimą laiko už savo išaukštinimą, garbina Dievą ir Jo garbės trokšta. Jei matai, kad kitas yra gerbiamas ir godojamas, o tu niekinamas ir nekenčiamas, kad kitų mielai klauso ir jų patarimus priima, tavo gi nuomonę, kaip bevertę, atmeta, kad kitiems duoda geresnius daiktus, o tau prastesnius, kad kitus pakelia į aukštas vietas, o tave aplenkia, kad su kitu visai maloniai kalba, o nuo tavęs bėga — ir tuomet, vietoj pavydėti artimui, dėkok Viešpačiui, kad tas dovanas davė artimui, džiaukis širdingai Jo sumanumu ir tą džiaugsmą reikšk net viešai, kaip malonia veido išraiška ar nuolankiu žodžiu. Tokia meilė pakerta savimylos ir pavydėjimo šaknis. Tai meilė gryna ir panaši į meilę, viešpataujančią Jėzaus Širdyje.

Be pavydo saugokis taip pat širdies nejautrumo, t. y. tos biaurios ydos, kuri abejotinai žiūri į brolių bendrus vargus ir kančias, o kada gali pagelbėt, nepagelbsti, nepadeda, kada negali, vietoj bendrai kęsti, greičiau juokiasi ir tyčiojasi arba su šalta širdimi praeina. Bet tu visumet turėk kenčiantiems užuojautos, kad galėtum pasakyti su pagarbintu Jobu: „Aš verkiau kita-

dos to, kuris buvo prislėgtas, ir mano sielai buvo gaila beturčio (Job. 30, 25).

Galop, venk dvejopumo ir įvairiausių barnių, o dėl to gyvenk su visais ramybėje ir santaikoje. Prie to ragina Apaštalas, sakydamas: „Būkite taikoje su visais žmonėmis“ (Rom. 12, 18). Arba vėl: „Maldauju jus elgtis, kaip verta to pašaukimo, į kurį esate pašaukti, visu nuolankumu ir ramumu, kantrybe, meile, pakenčiant kits kitą, rūpestingai palaikant ramybės ryšiu dvasios vienybę“. O kaip to akstiną paduoda, sakydamas: „Vienas kūnas ir viena dvasia, taip kaip jūs ir esate pašaukti į vieną jūsų pašaukimo viltį. Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas krikštas“ (Efez. 4—5). Lyg tuo norėtų pasakyti: „O žmonės, užlaikykite tarp savęs ramybę, nes esate vieno kūno nariai, kurio galva pats Kristus, kurį ta pati dvasia gaivina, ta pati viltis pakelia, tas pats tikėjimas apšviečia, tas pats krikštas pašventina, tas pats dangiškas Tėvas peni ir saugo. Taigi kaip nariai glaudžiai tarp savęs yra sujungti ir vienas kitą prilaiko, taip tarp mūsų turi būti tobula vienybė, tikra santaika ir ramybė. Ir teisingai prie to ragina Apaštalas, nes Kristaus dvasia, tai vienybės ir ramybės, kaip

skelbė pranašas: Dievo karalystėje „gyvens vilkas su avinėliu ir lūšis gulės su ožiuku; veršis, liūtas ir avis bus draug, ir mažas vaikas juos varinės (Izaijo 11, 6). Tai yra Dievo malonės jėga. Žiauriausi širdis minkštėja ir nuomonių priešingumai susibendrina. Todel nei giminė, nei kalba, nei luomas neskirs žmonių, kai vienybė ir ramybė užviešpataus žemėje. V. Jėzus atnešė pasauliui tą ramybę ir liepė ją paskelbti. Net paskutinėje vakarienėje meldžia tos ramybės, plaukiančios iš vienybės, ir duoda mokiniams savo Kūną duonos pavidalu ir Kraują vyno pavidalu, kad kaip duona susideda iš daugybės grūdų, vynas iš vynuogių, taip Jo tarnai, o draug ir mylimieji bičiuliai turėtų vieną širdį ir vieną dvasią.

Dėliai to ramybė ir vienybė — tai krikščionių žymė, kaip turinčių tą patį Dievą už Tėvą, tą patį Kristų už Išganytoją, tą pačią Bažnyčią už motiną ir tą patį dangų už tėvynę. Ramybė ir vienybė — tai jų žemiškos laimės pamatas ir teisė vadintis Dievo sūnumis. Juk Viešpats pasakė: „Palaiminti taikieji, nes juos vadins Dievo vaikais“ (Mato 5, 9). Teisingai tat šaukia Šv. Augustinas: „O dangaus karalystės vaikai, dangiškos Jeruzalės, kuri yra taikos reginys, gyventojai, visi, kurie užlaiko ir myli taiką, yra jos palaimų daly-

viai. Taigi ieškokite taikos, trokškite taikos, užlaikykite taiką: taiką savo namuose, taiką savo darbuose, taiką su sužieduotinėmis (žmonomis), taiką su vaikais, taiką su tarnais, taiką su bičiuliais, taiką su priešais. (Ps. 147). Mylėk ir tu taiką ir užlaikyk taiką, ypač savo gimtinėje. Kaip žmogaus kūne visi nariai dalyvauja bendrame džiaugsme ir skausme, taip dedasi meilėje gyvenančioje šeimynoje. Džiaugiasi vienas šeimynos narys sveikata ir ramumu, draug su juo džiaugiasi visi; suserga kas ar turi kokį liūdesį, visi su juo liūdi ir gailestingai jį ramina; reikalauja kas pagalbos, visi pasirengę jam padėti; turi kas kokį sunkumą, visi jį padeda nešti. Štai dangaus atspindys žemėje, štai mažas dangaus tėviškės vaizdas. Priešingai, kur nėra tikros meilės ir sutikimo, ten namas panašus į pikčiausių žvėrių lindynę, viens kitą draskančių, ar dar blogiau — gyvas pragaro vaizdas.

Norėdamas užlaikyti taiką, gerai įsidėmėk tuos Apaštalo žodžius: „Stenkitės, kad būtumėte rasti jo akyse nesutepti ir nepeiktini ramybėje“ (2 Petro 3, 14). Taigi ramybę brangink labiau, kaip kitus gėrius, ir nesibijok del jos pakelti kokį nors darbą. Tuo reikalu venk, kaip primena Apaštalas: „Paikų ir neišmintingų klausimų venk, žinodamas, kad jie gamina barnių“

(2. Timot. 2, 23). O kad iš tikrųjų pasisaugotum, nebūk išdidus, nesilaikyk aklai savo nuomonės ir valios, nes užsispyrimas naikina taiką ir suardo harmoningumą. Nieks taip nekenkia namų vienybei ir taikai, kaip atsiradusi šeimynoje ar vienuolyne kietasprandė (užsispyrusi, nenuolanki) siela, kuri viską norėtų daryti pagal savo norą, visus valdyti ir kito nuomonės negerbti. Jei nori išvengti nemalonumų ir iškrypimų, būk vyresniesiems nuolaidus, lygiems ir žemesniesiems malonus ir nusižeminęs, be to, venk nelemtos savimylos, kuri yra visų barnių ir nesutikimų priežastis. Kad nieko neužgautum ir nesupyktum, užgniaužk savyje pyktį ir visas ydas, ardančias taiką, kaip antai: apmaudą, šiurkštumą, žmonių neapykantą. Kaip gunklėti ir neaptašyti akmens netinka statybai, taip nekantrūs, užsispyrę ir šiaip keisti žmonės netinka taikiam sugyvenimui.

Del to, pernešk savo artimų ydas ir ir silpnybes; sulig Apaštalo žodžiais: „Nešiokite kits kito naštas ir taip įvykinsite Kristaus įstatymą“ (Gal. 6, 2), Įvairūs yra pasaulyje žmonės. Kaip laive buvo vilkas su avimi, liūtas su ėriuku, juodvarnis su karveliu, taip draugijoje ir kiekvienoje vietoje yra įvairaus būdo, nusistatymo, nuomonės, įvairių silpnybių ir ydų žmonių, tačiau visi turi mylėtis. Mylėk

ir tu visus, o ypač tuos, su kuriais Dievo Apvaizda suartino, kantriai jų ydas perneš-damas. Nors tu būtum piktų, nedėkingų ir atkaklių žmonių tarpe, nerūgok, nes Viešpats tavo gėriui tai sutaisė, kad lavintumeis, iš vienos pusės, kantrybėje, o iš antros, meilėje. „Nedidelis tai daiktas mokėti sugyventi su gerais ir švelniais žmonėmis; tokie iš prigimimo visiems patinka, nes kiekvienas mėgsta ramybę ir daugiau myli tuos, kurie su jais sutinka. Bet su kietais ir nelabais, nepaklusniais ar mums priešingais mokėti ramybėje gyventi, tikrai tai yra didelė malonė, tvirtumas dorybėje ir pagirtinas darbas“ (Apie Krist. Sek. knyg. 2, skyr. 3, 2). Kad nenustotum kantrybės, žiūrėk į žmones, kaip į Dievo leidinius ir Jo numylėtus kūdikius, kuris, nežiūrint jų nedorybių, labiausiai juos myli. Jei jau pats Dievas visą tai perneša, kaip gi mes neturėtume tai pernešti, mes silpni ir patys ydų pilni, reikalingi kitų malonumo.

Dar daugiau, stenkis prisitaikyti prie įvairių žmonių, ypač prie jų temperamento, gyvenimo, kiek tai sąžinė leidžia. Turi, pavyzdžiui, būti su žmogumi, palinkusiu greit supykti, venk viso to, kas galėtų jį supykinti, ir niekumet nesipriešink, jei bent reikalauja pareiga. Jei susidursi su užsispyrėliu, nepeik nė vienu žodžiu tos nuomonės, kuri nėra nuodėminga, o jei ir būtų nuo-

dėminga, daryk visa labai atsargiai. Jei susiduri su nuliūdusiu, kantriai išklausyk jo skundų, džiugink ir ramink jį, kiek gali. Jei susidūrei su daug kalbančiu, duok jam išsiplepėti, kad tik ta kalba nebūtų nuodėminga. Turi ką bausti, bausk iš meilės ir pilnos saldybės, o jei yra maža klaida, praleisk ją tylomis. To pavyzdys yra V. Jėzus. Žiūrėk, štai Jis per trejus metus prisitaiko savo mokinių silpnybėms ir net po prisikėlimo iš numirusių eina su jais iki Emaus, paskum ateina pas juos pro uždarytas duris, duoda žiūrinėti savo žaizdas, valgo žuvį ir medaus korį, — visa tai daro tam tikslui, kad įtikintų apaštalus ir patrauktų juos savo pusėn. Taip pat to pavyzdys yra ir Šventieji. Šv. Karolius Baromėjus, nors taip dideliu buvo atgailotoju, nes paprastas jo kasdieninis maistas buvo duona ir vanduo, tačiau, būdamas savo kaimynų šveicarų pokyliuose ir norėdamas Dievop patraukti, valgė visa, kas tik jam buvo siūloma, ir net jų garbei keldavo tostą (pasveikinimų taurę). Šv. Pranciškus Ksaveras, plaukdamas į Indiją, žaidė su irklininkais kortomis, kad, tuo pasinaudodamas, galėtų jiems pasakoti apie Dievą. Stenkis ir tu būti visiems visu, kad džiaugtumeis ir linksmintumeis su linksminančiais ir liūdėtum su liūdinčiais. Tik saugokis, kad nenusikalstum prieš sąžinę, nes nedera žmonių įtikimui užgauti

Viešpaties Dievo. Jei kas kitą iš duobės traukia, pirma pats gerai apsistoja, kad nebūtų jon įtrauktas. Taip pat ir tu, taikindamasis prie žmonių, tiek lenkis, kiek reikalinga, kad juos prie Dievo patrauktum. Ir ne tik pats užlaikyk su visais taiką, ypač su namiškiais, bet būk taikos apaštalas kitiems, t. y. daryk taiką tarp susipykusiųjų, nes „palaiminti taikūs“. Tokiu buvo šv. Vyskupas Ubaldas. Kartą sužinojęs dviejų gyventojų ginčą del namų sienų, nusiskubino į vietą, kur vienas jau buvo pradėjęs ardyti mūrą. Buvo tai žmogus nepaprastai staigus ir smarkus, kuris ne tik nepaklausė meilių šv. Vyskupo įkalbinėjimų, bet nutvėręs jį partrenkė į žemę ir vertė į pilną kalkių duobę. Įpykę žmonės sučiupo begėdį ir pastatė prieš šv. Vyskupą, kad nubaustų, uždėdamas Bažnyčios bausmę. Bet Šventasis, vieton nubaudęs kaltininką, apkabino jo kaklą, sakydamas: „Apkabink mane, mielas brolau, o tas pabučiavimas tebūna vienintelė tau bausmė, kad tikrai apgailėtum tą ir visas kitas nuodėmes!

3. Žodžiu.

Mylėk žodžiu, t. y. venk visų pirma tokių žodžių, kurie įžeistų meilę. Jais yra visi šmeižto, staigūs, smarkūs, erzinantieji ir neapykantos žodžiai. Tokiais yra skaudžios kritikos, užgaunančios pajuokos, net

ir tokie nekalti juokai, kurie sukelia kitų liūdesį. „Viena niekšiškiausių proto ydų,“ — sako Šv. Pranciškus Salezietis, — yra kitų pašiepimas, išjuokimas. Niekas taip nesipriešina meilei ir juo labiau maldingumui, kaip artimo pajuokimas, pašiepimas, nes visa tai užgauna artimą ir jam daro panieką; užtatai yra sunki nuodėmė prieš artimo meilę“ (Filioteja 3, 27). O tačiau kasdieninė tai yda. Kuo daugiau šiandien žaidžia žmonės, jei ne kitų pajuokimu? Iš tiesų, yra liežuvių, kurie visus ir viską pasirengę pajuokti: dorybę, nuopelną, tikėjimą, net ir patį Dievą. Kiek dėliai to sužeista širdžių, kiek prapuldyta sielų, kiek nemalonumų, barnių, nesutikimų, nusižudymų! To priežastis yra valdžios kritikavimas ir viso pajuokimas, o antra, egoizmas ir be saiko savęs gerbimas. Bet tu budėk ir laikyk liežuvį už dantų. Kokių pats iš kitų pageidauji žodžių, tokius ir kitiems vartok. Jei ką užgausi, atsiprašyk, o jei kas tave užgaus, atleisk.

Venk taip pat, kaip minėta, ginčų, nes meilė, taikos motina, niekumet nesukelia kovos. Prie to ragina ir Apaštalas, „kad nekovotumei žodžiais, nes tai niekam nenaudinga, tik klausytojams žudyti“ (2 Timot. 2, 14). Del to nesigilink į smulkmenas ir nesilaikyk aklai savo nuomonės, nors ji būtų teisinga ir gera, tačiau atkaklumas ir užsidegimas visumet

kenksmingas. Šv. Tomas Akvinietis, vienas didžiausių išminčių, niekumet aklai nesilaikė savo nuomonės. Taigi tebūva jis tau pavyzdys. Bet kada galima pasipriešinti artimui? Atsako Šv. Pranciškus Salezietis: „Kada yra svarbi priežastis ir reikalinga pasipriešinti kitų nuomonei. Bet tai darykime su didele saldybe ir atsargumu, neversdami prievarta kitus nusileisti, nes prievarta nieko nepadarysime“. Ypač tada reikia stoti prieš, jei kas tavo akivaizdoje tikėjimą niekina, plėšia kitų šlovę ar platina papiktinimą. Bet ir tuomet saugokis nereikalingo įsikarščiavimo.

Priešingai, tavo kalba tebūna maloni, švelni, mandagi ir meili, bet be prisimeilinimo, gera geidžianti, bet be veidmainystės, saldi, bet be perdėjimų. Tavo žodžiai iš širdies teplaukia; todel venk tų perdėjimų, kuriuose slepiasi abejotinumas. Krikščionių, o juo labiau tobulų sielų, priedermė būti meiliais ir mandagiais kalboje. Tiems tai turi tikti šv. Rašto žodžiai: „Tavo lūpos, kaip skarloto dryželis, ir tavo kalba saldi“ (Gies. Giesm. 4, 3). Kas tai per skarloto dryželis? Ne kas kita, kaip meilė, kuri turi gaivinti kiekvieną maldingos sielos žodį. Iš meilės plaukia šventumas ir mandagumas, turįs pasireikšti žodžiuose, žvilgsnyje, judesyje ir visame elgesyje. Bet tas mandagumas turi būti tikras, ne oruti-

nis ir pataikaująs, be jokio dirbtinumo ir veidmainystės, kaip dažniausiai pasireiškia pasauly. Tokiu tikru mandagumu pasižymi šventieji. Šv. Antanas, nežiūrint kelių dešimčių metų, praleistų tyruose, kaip šv. Antanazas liudija, buvo stebėtinai meilus savo elgesyje, saldus kalboje ir visada nepaprastai mandagus.

Tas pridera artimui, čia pat akivaizdoje esančiam. Bet kaip elgtis su tuo, kurio čia akivaizdoje nėra?

Visų pirma nesakyk nieko bloga apie artimą, neatidenk jo paslaptingų klaidų, nepasityčiok iš jo ydų, nemažink nei pridenk jo geros garbės, žodžiu — neapkalbėk artimo.

Įvairios yra apkalbos rūšys. Galima tiesiog apkalbėti, jei, pavyzdžiui, primesti artimui klaidą, kurios visai nepadarė — tai bus šmeižtas; arba jei atidengi paslaptingas klaidas arba įgimtas ydas, kas greit gali artimą sugėdinti ar pažeminti; arba jei jo veikimą į blogą aiškini ar prikiši to veiksmo piktas priežastis ar akstinus. Galima apkalbėti iš pašalio, jei užginsi artimui dorybių ir nuopelnų, į kurias jis turi teisę, arba jei jas mažini ar žemini; arba jei negiri, kur turėtumei girti: arba jei taip giri, kad tuo pagyrimu draug peiki. Galima ir pagyrimais apkalbėti ar šmeižti, ir tas yra kuo pikčiausia ir kuo nuodėmingiausia. Taigi kai kurie, kalbėdami apie šį ar kitą, užtikrina, kad yra

tai žmogus geras, padorus, turįs gerų būdo privalumų, bet... — ir čia nejučiomis primeta kokią ydą ar nei šiaip nei taip pečiais patraukia arba įtartinai susijuokia. Taip, pavyzdžiui, pradeda: „Girdi, anasai žmogus būtų, rodos, geras, aš jį myliu, bet vis del to, tiesą pasakius, jo negerai pasielgta ten ir ten.“ Arba: „Šita mergaitė būtų labai dora, bet gaila, kad taip suklupo, nes taip neatsargi buvo ir davė save suvilioti ir t. p.“ Argi nematai visuose šiuose priekaištuose niekšiškiausios piktybės? Norint į ką pataikyti iš saidoko, paprastai įtempiama strėlė kuo arčiausia prie savęs, bet tiktai tam, kad ją paskiau kuo toliausiai nuo savęs paleistų. Panašiai daro šmeižikai: pirma savo tariamąja užuojauta ir palankumu šmeižtų strėlę prie savęs patraukia, bet tik tam, kad šmeižtai toliau pasklystų ir giliau klausytojų širdin įsismeigtų (Filioteja 3, 29).

Bet argi niekumet negalima kalbėti apie artimų ydas, o jei galima, tai kuomet? Atsakome su Šv. Tomu: Kalbėti apie artimo klaidas yra tuomet nuodėmė, kuomet norime kenkti jo garbei; nėra gi nuodėmė, jei iškeliame aikštėn piktą, kad klystantį nuo naujų klaidų, o kitus nuo blogo apsaugotume (2. 2. qu 62, ar. 2, ad 1). Del to galima kalbėti apie artimo klaidas prieš tuos, kurie kaip viršininkai turi rūpintis jo gyvenimu, bet tik tikslu artimą pataisyti. Galima

kalbėti apie ydas ir tuomet, kuomet reikia prašalinti blogybė ar apsaugoti nuo pavojaus. Galima ir tuomet, kai reikia nedorėlį ar nevertą prašalinti iš valdininkavimo. Galop, galima kalbėti apie viešas nuodėmes ir nusikaltimus, kad tik nepaskandintum artimo be jokio pasigailėjimo ir neužmirštum, kad niekas iš mūsų nėra be kaltės. Su atkakliais Dievo ir Bažnyčios priešais kitaip daroma. Juos reikia „kuo plačiausiai apgarsinti, nes meilė įsako saugotis visumet ir visur, kur tik vilkas tarp avių įpuola“ (Šv. Pranc. Salez.).

Taigi, išskyrus tuos atvejus, visada apkalba yra nuodėmė ir juo didesnė, juo blogesnis akstinas, juo žymesnis asmuo, kurį apkalbame, juo didesnę skriaudą del to apturi ir juo daugiau žmonių tai girdi. Tik tuomet, jei kas netyčiomis ar iš skubotumo išsitarė ir ko tuojaus gailisi arba atidengia mažai kenksmingas ir pažeminančias ydas, apkalba yra kasdieninė nuodėmė.

Apkalba yra biauri nuodėmė, nes joje glūdi puikybė, neapykanta ir pavydas. Ir Dievas baisiai nekenčia apkalbos. Jis pranašo lūpomis graso apkalbėtojus, sakydamas: „štai nusidėjėliai, įtempę kilpinę, laiko prirengę savo saidoko strėles, kad šaudytų tuos, kurie yra teisios širdies... Ugnis ir siera, ir audrų vėjas jų taurės dalis“ (Ps.

10, 3 — 7). Kenksminga ir pražūtinga nuodėmė yra apkalba; yra tai lyg „dėlė, siurbianti meilės kraują“, lyg „gyvatės nuodai“ ir visa naikinantieji žiogai (šarančiai), yra tai dvasios žmogžudybė, išplėšianti artimui draugišką gyvenimą, kurio pamatas yra geras vardas. „Argi liežuvis nėra pikčiausioji gyvatė?“ — sako šv. Bernardas: „vienu palietimu duodanti mirtiną smūgį. Argi liežuvis nėra ietis ir tai aštriausia, kuri vienu kirčiu tris sužeidžia: tą, kuris kalba, tą, kuris klauso, ir tą, kurį apkalba“. Kitoje vietoje sako tas pats daktaras, kad apkalbėtojo liežuvis piktesnis yra už aną ietį, kuria perdūrė Išganytojo šoną, piktesnis už erškėtį, kuris sužeidė Švenčiausiąją Jo galvą, piktesnis už vinis, kurios perdūrė Jo rankas ir kojas.

Toji taip baisi nuodėmė yra visuotina, nes „labai retą žmogų galima rasti ta nuodėme nesuteptą“ (Šv. Jėron. Ep. ad. Celan.) net tų tarpe, kurie kitų nuodėmių su visu stropumu saugojasi. Pasiklausyk čia ir ten, vienur ir kitur kalbų apie ką žmonės dažniausiai ir mieliausiai kalba? — Apie savo artimų ydas. Ar tam tikslui, kad jas pataisytų? Ne, vien pramogai, kad linksmai laiką praleistų. Iš tiesų biauri toji pramoga! Apkalba visi, net ir tie, kurie tas pačias daro klaidas arba dar didesnes. Kartą abatas Orontes įėjo į pilną bažnyčią žmonių

su apsiaustu, išverstu į kitą pusę. Visi atkreipė dėmesį į tai ir net pradėjo juoktis taip, kad vienas bažnyčios tarnas turėjo jį perspėti. Abatas, pasinaudodamas gera proga, prisiartino prie susispietusio būrio žmonių ir tarė: „Štai pastebėjote mano išvirkščią apsiaustą, ir tai jus stebina ir juokina. Kiek jūsų išvertė Sinajo kalną, t. y. iškreipė Dievo įsakymus, o niekas tuo nesirūpina ir nekreipia dėmesio. Eikite, atitaisykite, ką sunaikinote, išlyginkite, ką iškreipėt, o tada ir aš tinkamai savo apsiaustą apsisiausiu“. Taip ir šiandien tas pats darosi. Apkalba nusidėjėliai, apkalba maldingi; šie pastarieji lyg iš skausmo dejuodami pasaulio sugedimu. Bet visame tame glūdi kartūs paslaptingojo mąstymo nuodai.

Bet tu niekumet neapkalbinėk nei rimtai nei juokdamas, nei svarbiuose dalykuose nei mažuose. Tebūna tau artimo garbė užgintas vaisius. Matai, kaip gaisras iš mažos kibirkštėlės kyla, tačiau didelius nuostolius padaro. Taip pat ir vienas neapgalvotas žodis kartais begalinius nuostolius padaro. Nesiteisink tuo, kad vėliau padarytą klaidą atitaisysi; žmonės greičiau patikės apkalba, nekaip atitaisymu (apkalbos atšaukimu). O antra, neužtenka atšaukti, išpažinti nuodėmę ir už ją gailėtis, kaip lygiai neužtenka ištraukti iš žaizdos kulką, bet ir pačią žaizdą reikia užgydyti. O nėra tai lengvas da-

lykas. Del to giliai įsidėk savo sieloje tuos žodžius, kuriuos Šv. Augustinas liepė išrašyti: „Diffamare cave, quia: revocare grave“, t. y. apkalbėti, apšmeižti lengva, bet už tai atšaukti sunku. Taigi karštai prašyk Viešpatį Dievą, kad apsuptų tave savo globa ir saugotų nuo tos baisios nuodėmės. Apmąstyk taip pat jo blogus vaisius ir atmink paskutinį teismą, kur reiks iš kiekvieno ištarto žodžio duoti apyskaitą.

Ne tik pats neapkalbinėk bet ir neklausyk apkalbų, kaip ragina prie to Šv. Dvasia: „Aptverk savo ausis erškėčiais, neklausyk netikusio liežuvio“ (Ekli. 28, 28). Kas mielai klauso, tampa tos nuodėmės dalyviu, net jos priežastimi, nes kas gi drįs apkalbinėt, jei jo neklausytų. Taigi kas iššaukia apkalbą, nusideda. Net ir tas nėra laisvas nuo kaltės, kas, galėdamas apkalbą sutrukdyti, nesutrukdo. „Nenoriu spręsti, — sako Šv. Bernardas, — kuris yra vertesnis bausmės: apkalbėtojas ar klausąs apkalbos. Tą tik pastebiu skirtumą, kad pirmas turi velnią liežuvyje, o antras ausyse“ (Lib. de consid. c. 13. n. 12). Mielai klausąs apkalbos panašus į Neroną, kuris liepė uždegti Rymą, kad tuo save padžiugintų. Taigi neklausyk apkalbų, o jei netyčiomis užgirsi, kuo skubiausiai uždaryk savo ausis, kad neliktum panašus į sąšlavų dėžę, talpinančią visokias

atmatas“. Jei esi už jį vyresnis amžiumi ar užimama vieta, drausk jį bardamas ir liepk nutilti. Bet jei jis yra vyresnis ar aukštesnę vietą užima, nedaryk perspėjimo tiesioginiai, bet parodyk veidu ar žodžiu, kad panaši kalba tau nemaloni ir piktina, nes „šiaurys vėjas išskirsto lietų ir nuliūdęs veidas apkalbantį liežuvį“ (Patarl. 25, 23). Kaip kulka, didele jėga paleista, atsimuša nuo kieto mūro ir žeidžia patį šovėją, taip apkalba, sutikta rūstaus ir liūdno veido, grįžta į patį apkalbėtoją ir gėda apdengia jo veidą (šv. Jėron. Ep. 4). Geriausiai bus tuomet nukreipti kalbą į kitą pusę. Kada jautis įpykęs taiko pulti geriausiai užmesti jam kokią uždangą ant akių, kad nematytų, kur eiti. Tokią uždangą mesk ant apkalbėtojo žodžių, tai reiškia duok jiems kitą kryptį.

Pagaliau, jei tau tai nepasiseks, nors gink, užstodamas artimą. Jei nusižengimas yra viešas, mažink jo kaltę arba pasakyk apie jį, ką nors gerą. Jei ir to negalima būtų padaryti arba jei tavo apsauga dar labiau pykintų priešininką, tuomet užtylėk. Štai V. Jėzus net savo budelius teisino: „Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro“; arba kada Jį klausė vyriausias kunigas: koks yra tavo mokslas, kokie mokiniai, V. Jėzus duoda savo mokslo apyskaitą, o nutyli apie savo mokinius, nes nie-

ko gero apie juos negalėjo pasakyti: jie tuomet Mokytoją buvo pametę. Panašiai, kada prieš šv. Pranciškų Salezietį burnojo kažkas už nusikaltimą, Šventasis sušuko: „Deja, patys silpni esame“, arba vėl: „Mes dar žemiau nupultume, jei nesaugotų mus Viešpats savo dešinėje“.

Jei ką nors užgirdai apie artimą blogą, leisk tam amžinai užsimiršti: „Nekartok netikusio ir kieto žodžio. Išgirdai žodį prieš savo artimą, tegu jis miršta tavyje (Ekli. 19, 7 ir 10), nes slapčia apkalbinėjąs ir dviliežuvis prakeiktas“ (Ekli. 28, 15). Ypač nepranešk, ką girdėjai apie artimą jam pačiam ir nebūk šetonu, sėjančiu piktybių sėklą, bet geriau taikos angelu. Jei kas skundžiasi tau padaryta skriaudą, vietoj jį dar labiau erzinti ir pilti alyvos į ugnį, pilk jį vandenimi, maloniais ir nuolankiais žodžiais ir ramink kilusį jame neramumą ir rūstybę.

Jeigu tavo paties užgaus garbę, nepyk, bet jei esi kaltas, nusižemink prieš Dievą ir prieš žmones; o jei nesijauti esąs kaltas, tuomet sudėk visą kaltę po Išganytojo kojomis, kuris paims tave savo globon ir gausingai tau atlygins. Kada Šv. Pranciškui Saleziečiui buvo pranešt, kad jį žmonės šmeižia, jis ramiai atsakė: „Dievui dėkui, matau, jog manęs žmonės gailisi ir nori mane matyti geresniu, kaip dabar esu. Nuo šio laiko stengsiuos pasitaisyti“. Taip ir tu daryk.

4. Darbu.

Galop, mylėk darbu, kaip žadina Apaštalas: „Mano vaikeliai, nemylėkite žodžiu, nė liežuviu, bet darbu ir tiesa“ (1 Jono 3, 18). Meilė gimsta širdyje, pasireiškia žodžiu, bet gyvena darbu. Kaip ugnis greit gęsta, jei ji esti nekurstoma, taip meilė irgi greit užgestų, jei ji gerais darbais nebūtų kurstoma. Kaip gi išreikšti tą meilę?

Visų pirma nedaryk artimui nuoskaudos, nes to reikalauja pati teisybė. Atiduok kiekvienam, kas jam priguli: kam garbė — garbę, kam centas — centą, su kiekvienu elkis teisingai, ir neužtrauk ilgai neatidavęs skolų. Nedaryk niekam kliūčių, jei neturi prie to teisės ir ne tavo tai pareiga. Neįsileisk į ginčius, o jiems ištikus, stenkis greit susitaikyti. Nevesk nieko į pagundinimą nei įsakymu, nei patarimu, nei sutikimu arba nutylėjimu ir nieko nepykink, nes dideliu vargu graso Viešpats papiktintoją. Žodžiu, nedaryk niekam nė mažiausio nemalonumo, laikydamasis šios taisyklės: kas tau nemiela, nedaryk kitam. Žiūrėk, kiek nemalonumo kartais suteikia tau koks menkniekis. Parodo tau kas surūgusį veidą, atsako gaižiu (aštriu) žodžiu, šalinasi nuo tavęs ir duoda pažinti, kad tave nemėgsta, paleis kas nors kokią apjuoką, nepasitikėjimą ar ką nors slepiamą nuo tavęs, peikia tavo

elgesį, atsako to, ko prašai — visa tai menkniekiai, o tačiau kiek tau liudesio ir susikrimtimo suteikia. Saugokis, kad taip nesielgtum su savo broliais.

Priešingai, daryk jiems gera, kiek tik gali. Tebūna tau diena prarasta, kurioje nieko gero nepadarei. Daryk visa tik iš gryno tikslo: ne savo džiaugsmui, gėriui ar garbei, bet visa iš Dievo ir artimo meilės; daryk sumaniai, bet be savimylos, išskaičiavimo; daryk stropiai ir mielai, bet be įsikarščiavimo ir skubotumo; daryk saldžiai ir nužemintai, nenusidėdamas niekam; daryk kantriai ir ištesėjančiai, neatšaldamas meilėje nei amžiaus priežastimi ar nuosavių kančių arba del žmonių nedėkingumo. Ypač gerai daryk prispaustiesiems broliams arba būk jiems gailestingas.

To reikalauja pats protas. Ne vienokios laimės yra žmonės ir ne vienokio turto šioje žemėje. Štai, vienas gimsta rūmuose, kitas kokioje lūšnoje; vienas šilkuose vaikščioja, kitas vos pridengia savo plikumą skurliais: vieno stalas apkrautas įvairiausiais brangumynais, o kitas neturi net sausos duonos plutelės savo alkiui numalšinti. Protas pripažįsta turtų neliečiamybę, iš antros pusės norėtų padaryti šiokią tokią lygybę, o nemato tam kitokios priemonės, kaip tą, kad tas, kuris turi per daug, gerumu dalytųsi su tuo, kuris neturi, ir vienas kitame pažintų savo brolį.

To reikalauja pati širdis. Dievas įkvėpė į tą širdį gailestingumą, taip kad įgimta yra mums gailėtis nelaimingų. Kas to jausmo neturi, tas nevertas yra vadintis žmogumi. Gailestingumas širdį praplečia ir sušvelnina. Juk kiekvienas tai pripažins, kad jei ką gero padaro, tuojau jaučiasi esąs aukštesnis ir geresnis, nes Dievas tuomet artinasi prie tos sielos, o siela prie Dievo. Jei tad nori švelninti savo širdį, iš anksto pamylėk, jau savo jaunystėje, gailestingumą, o jis tau bus apsaugojančiu skydu geidulių kovoje, jis stovės tavo nekaltybės sargyboje, jis tave apsaugos nuo įsikarščiavimo, užbūrimo ir persirijimo, jis Dievo padėką suteiks už tavo darbus, jis dangiška šviesa apšvies tavo gyvenimą ir duos jam aukštesnį tikslą. Gailestingumas širdį nuramina ir laimingą padaro. Galimas daiktas, kad nėr didesnio pasigėrėjimo, darančio palengvinimą kenčiantiems. Gerasis Dievas leido žemėje truputį paragauti tikrosios laimės, bet su sąlygą, kad ta laimė išplauktų iš Jėzaus Širdies ir pereitų pro mūsų brolių širdis, nes tik tuomet lieka ji tikra ir gryna. Taigi jei sunkus tau rodosi gyvenimas, jei tas gyvenimas plaukia nuobodume ir tuštybėje arba skausme ir kartybėje, pamylėk gailestingumą, o su juo nuplauks į tavo širdį ramybė, palengvinimas ir jėga, lyg gaivi rasa ant išdegusios žemės.

To reikalauja visuomenės gyvenimas. Visa visuomenė yra lyg vienas didelis kūnas, kurio kiekvienas narys turi bendrai rūpintis savimi ir nešti sau žymią pagalbą. Žiūrėkime, kas dedasi žmogaus kūne, susirgus vienam jo nariui. Štai, pavyzdžiui, susižeidei koją, visas kūnas atjaučia tą nelaimę: galva nusvirsta, akys gailestingai žaizda dėmisi, rankos stropiai ją apriša. Jei į žaizdą nebūtų kreipiama dėmesio, nuo jos visas kūnas pradėtų gesti. Taip ir visuomenės gyvenime, — žaizdas ar skausmus vienų, turi gydyti kiti, nes kitaip genda visos visuomenės kūnas.

To reikalauja Dievo paklusnybė, kuris daugely Šv. Rašto vietų žadina prie gailestingumo. „Įsakau tau—taip sako Viešpats Sename Įstatyme — atidengti ranką savo nuskurdusiam broliui ir beturčiui“ (Atk. 15, 11)... „Laužk alkstančiam savo duoną ir įsivesk į savo namus beturčius ir klajūnus, pamatęs pliką apdenk jį ir nepaniekink savo kūno“ (Izaijo 58, 7) Naujame gi Įstatyme primena: „Nekraukite sau turtų žemėje, kame rūdys ir kandys gadina ir kame vagys iškasa ir vagia, bet kraukite danguje... Duokite, o bus jums duota... Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Dangaus Tėvas yra gailestingas“. Ge-

ras tas Tėvas visus savo vaikus myli ir visais rūpinasi, bet ne vienokiai visus apdovanoja, nes, štai, matome vienus vargingais našlaičiais, kiti kenčia kitokius trūkumus, kiti vėl, ligos ir skausmų prispausti, vaitoja. Bet užtat Dievas trokšta ir reikalauja, kad vieni būtų tėvais kitiems ir būtų jiems lyg Dievu čia žemėje, kad gausingiau apdovanotų, t. y. turtingesnieji dalytųsi su vargšais, tvirtesni globotų silpnuosius, laimingi neštų palaimą ir suraminimą kenčiantiems ir taip, kad visi, sujungti vienu broliškos meilės ryšiu, sudarytų vieną mylinčią šeimyną.

To reikalauja dėkingumas Viešpačiui Dievui, kuris gailestingai liepia atlyginti savo skolą. Juk visą turime iš Dievo, o ką gi mes Jam už tai duosime? Jis yra be galo turtingas ir iš mūsų jokių turtų nereikalauja. Bet atsiminkime, kad kai kurie iš Jo vaikų skausmą ir alkį kenčia, taigi juos remkime, o tuo pačiu dėkingumą ir pagarbą Dievui parodysime.

To reikalauja Dievo meilė, kuris vargšų pavidalu elgetauja ir prašo mūsų pasigailėjimo. „Klausyk, — sako šv. Krizostomas,— jei pats V. Jėzus ištiestų tau ranką, išmaldos prašydamas, jei kaip ligonis, apleistas gulėtų lovoje, argi Jam atsakytum duonos kąsnį ar prieglaudą? Iš tikrųjų ne. Bet štai, V. Jėzus guli apleistas ligonio pavidalu. Argi nepasigailėsi Jo?“ (Hom. 89 in cap. 26).

Juk Jis pasakė, kad ką nors vienam iš tų mažutėlių, t. y. vargšų, elgetų ir kenčiančių, padarysi, Jam pačiam padarysi. Šv. Jonas Dieviškasis turėjo tokį paprotį, kad kiek kartų sutikdavo elgetą gatvėje, imdavo jį ant savo pečių ir nešdavo į savo namus. Kartą, atnešęs ant pečių vargšą ir numazgojęs jam kojas, norėjo jas pabučiuoti, tik pažvelgęs pamatė ant jų žaizdas, panašias į Jėzaus žaizdas, o pakėlęs akis, pažino jame patį Išganytoją, kuris jam tarė: „Jonai, ką nors darai vargšams ir elgetoms, skaitau tai lyg man pačiam padarei“, ir beregint pranyko. Ir tau taip pat paskaitys Viešpats kenčiančių pasigailėjimą.

To reikalauja Jėzaus pavyzdys, kuris buvo vargdieniams gailestingas, alkstantiems gyvenimo Duona, trokštantiems malonių Šaltinis, ligoniams Gydytojas ir Vaistas, kenčiantiems saldžiausias Ramintojas, paklydusiems stropiausias Ganytojas. O kas daro gailestingumą, seka Jėzų Kristų ir „lieka Dievas savo artimiems“ (Šv. Grig. Nyss.).

To reikalauja Dievo uolumas ir Bažnyčios plėtojimasis. Mūsų laikais nieku nepatrauksi tiek sielų į Dievą, nieku neatnešsi tiek garbės Bažnyčiai, kiek gailestingumu, bet sujungta su savęs išsižadėjimu ir atsidėjimu. Yra tai apaštalystė, kurią atlikti gali ir turi net moterys, o kurios įtaka stebėtina net netikintiems žmonėms; ir tas nestebėti-

na. Tą patvirtina patys darbai. Dievas, norėdamas sulaikyti besiveržiančią ir slėgiančią gangrieną — bedievystę, žadina šiandien Bažnyčioje gailestingumo dvasią, pasireiškiančią gausingose draugijose, įstatymuose ir labdarių organizacijose, kurių tikslas — globoti vargšus, našlaičius ir ligonius.

Gailestingumas užtraukia Dievo palaimą net laikiniems darbams. Tą prižadėjo Viešpats, sakydamas: „Duokite, tai jums duos; saiką gerą, prikimštą, primurdytą ir su kaupu duos jums į prieglobstį“ (Luko 6, 38). Jei nenori kęsti skurdo, būk gailestingas. Kaip šaltinis neišdžiūsta, nors nuolat iš jo semia, taip duona gailestingose rankose nuolat dauginasi. Didis išmaldų davėjas Šv. Jonas, aleksandriečių patriarchas, matydamas nuolatinį savo turtų dauginimąsi, susijaudinęs šaukė: „O mano Dieve, pamatysime, kas greičiau nustos, ar Tu davinėti ar aš dalyti“. Godumas, savimyla ir betikslis turtų aikvojimas stumia į skurdą. Pasakojama, kad į vieną vienuolyną atėjęs tūlas šventasis ir radęs ten didį skurdą. Kada viršininkas, kuris buvo didis šykštuolis, skundėsi jam, kad vienuoliai broliai neturi ko valgyti, šventasis atsakė: Tai del to taip darosi, kad iš to vienuolyno išvaryti du broliai“ — „Kokie broliai?“ — klausia vyresnysis. — „Vienas jų vadinasi „Duokite“, antras „Ir jums bus

duota“. Dažnai ne vieną net ir žymų namą aplanko skurdas, ne vieną šeimą slėgia skolos, ne vienų turtas ir visa nuosavybė pereina į svetimas rankas tik del to, kad ten nėra tų dviejų broliukų, o jų vietoj yra išdykavimas ir lėbavimas. Bet nereikia manyti, kad visumet ir visų išmalda yra tikriausias būdas savo turtui padidinti. Priešingai, atsitinka kartais, kad ir gailestingas žmogus skursta. Tas atsitinka del to, kad V. Dievas turi daug vertesnių gėrybių už žemiškas.

Gailestingumas užtraukia Dievo palaimą ir dvasiniuose darbuose. Tą taip pat Viešpats prižadėjo, sakydamas: „Jei atversi alkstančiam savo gailestingumą ir pasotinsi prislėgtą sielą, tavo šviesa užtekės tamsybėje ir tavo tamsybė bus kaip vidūdienis. Viešpats tau duos visumet atilsio, padarys tavo sielą pilną spindėjimų ir išlaisvins tavo kaulus; tu būsi kaip palaistytas sodas ir kaip vandens šaltinis, kurio vanduo neišsenka“ (Izaijo 58, 10 — 11). Gailestingumas prašalina nuo mūsų Dievo rūstybę ir naikina nuodėmes, tik ne pats, bet Viešpats atlygindamas duoda malonių pasitaisyti. Kada šv. Petras buvo Lydoje, netolimame mieste Japėje mirė moteriškė Tabita, kuri buvo garsi gerais darbais ir išmaldomis. Mokytinių pakviestas atvyko

Apaštalas į Japę. Kada Petras atėjo į mirusios namus, apstojo jį visos nelaimingosios moterys ir našlės verkdamos ir rodydamos jam jupas ir drabužius, kuriuos joms buvo padovanojusi Tabita, ir prašė, kad prikeltų jų geradarę. Tą iš tiesų Šv. Petras ir padarė (Apd. 9, 36). Tabita yra gailestingos sielos paveikslas, kuri į dvasios mirtį, t. y. nuodėmę, papuola. Tada jos geri darbai, kaip tos moterys, apsupa V. Jėzaus sostą ir prašo pasigailėjimo. Argi V. Jėzus galės atsakyti tokiam maldavimui? Ne, Jis siunčia Petrą, t. y. kunigą, ir per jį grąžina sielą į malonės gyvenimą.

Net dideli nusidėjėliai kartais patiria nepaprastų gailestingumo vaisių. Šv. Jono Išmaldininko laikais gyveno Aleksandrijoje žymus turtuolis, vardu Petras. Jis buvo labai šykštus. Vieną žiemos dieną keletas elgetų šildėsi prie ugnies ir gyrė gausingus geradarius, o peikė skūpiuosius. Galop, užsiminė apie šį turtuolį: ir pasirodė, kad nė vienas jų dar iki šiol nieko nėra iš jo gavęs. „Bet aš turiu ką nors išprašyti“ — atsiliepė vienas iš jų, ir, sukirtęs su kitu lažybomis, nuėjo prie šykštuolio durų ir laukė jo ateinant. Dievas taip sutvarkė, kad, grįžtant ponui, tarnai atvedė asilą, apkrautą duona. Tuo tarpu prisiartino elgeta ir verksmingu balsu pradėjo prašyti išmaldos. Šykštuolis Petras, perpykintas jo įžulumu ir

nerasdamas čia pat akmens, metė jį duonos kepalėliu. Elgeta, gavęs geroką guzą, bet draug ir duonos, grįžo triumfuodamas pas savo draugus. Po kiek laiko šis šykštuolis sunkiai susirgo. Per sapną pareikalavo Viešpats duoti iš viso savo gyvenimo apyskaitą. Iš vienos pusės tribunato stovėjo daugelis juodų ir baisių žmonių, o iš antros — baltų ir švarių, bet su nuliūdusiais veidais. Tai buvo velniai ir angelai. Velniai nuolatos dėjo blogus darbus į vieną lėkštę, angelai gi neturėjo nieko padėti ir liūdnai tarp savęs kalbėjosi: „Kaip tai, ar gi šis žmogus per visą savo gyvenimą nieko gero nepadarė?“ Tuo tarpu įbėgo vienas linksmas žmogus su duonos kepalėliu ir tarė: „Štai, šitą duoną davė Petras, nors ir nenoromis, mūsų Viešpačiui“, ir padėjo ją į lėkštę, bet lėkštė persisvėrė į vieną pusę. Tada tarė Petrui: „Eik ir pridėk daugiau prie tos duonos, kitaip neišvengsi tų juodų baisenybių“. Tuo metu ligonis pabudo. Visas susijaudinęs tuo reginiu su ašaromis sušuko: „Mano Dieve, jei duona, mesta iš pykčio, tokią atnešė man naudą, tai iš kokių skausmų išvaduos išmalda, gera širdimi duota!“ Paskum išsižadėjęs turtų, pats liko elgeta, net parsidavė į nelaisvę, norėdamas ir tuos paskutinius pinigus išdalyti vargšams.

Gailestingumas išprašo pas Dievą tikėjimo malonės. Šv. Anastazija, kankinama

tortūrose ir deginama nepaprasto troškulio kreipėsi į apsupusius ją žiūrėtojus, prašydama keletos lašų vandens. Beregint pasirodė iš minios Cirilijus, stabmeldys, ir atnešė vandens puoduką. Anastazija, priėmusi vandenį, pakėlė akis į dangų ir tarė Cirilijui: „Kad tau Viešpats Dievas gausingai už tą vandens puoduką atlygintų“. Ir iš tiesų Viešpats atlygino, nes trumpu laiku Cirilijus liko krikščioniu ir apturėjo kankinio vainiką. Panašiai Kornelijui, šimtininkui, išmaldos išprašė iš Dievo tikėjimo malonės.

Gailestingumas išprašo iš Dievo pamaldumo malonės. Kas kenčiantiems savo širdies neuždaro, tam Dievas savo širdį atidaro ir ją savo meile pripildo, kaip pats prižadėjo: „Netingėk aplankyti ligonį, nes taip tu sustiprėsi meilėje“ (Ekli. 7, 39). „Niekas taip nepritraukia sielos prie Dievo, kaip gailestingumas“ — sako šv. Krizostomas. Jei nori rasti į Dievą kelią ir kaskart darytis panašesnis ir meilesnis Dievui, būk gailestingas. Teisingai pasakė Tėvas Faberis, kad negalima maldingai gyventi šiame pasauly, nesirūpinant ligoniais. Atlankyti ligonius, remti labdarių draugijas ir prie jų priklausyti, tarnauti ligoninėse ir prieglaudose, rūpintis našlaičiais, paliegėliais ir kitais nelaimingais, skleidžiant juose karšto tikėjimo dvasią, — štai yra svarbiausias maldingų žmonių, gyvenančių pasaulio sukūry, užda-

vinys. Labai puikiai pasakė Šv. Bernardas, kad moterys neturėjo laimės balsamuoti Kristaus Kūno, kada ilsėjosi grabe, kad užtat balsamuotų savo gailestingumu mirtinį Jo Kūną.

Gailestingumas atidaro dangaus vartus, kaip prižadėjo Viešpats: „Darykite sau su bičiulių pagalba apgaulingų turtų, kad jums mirus, priimtų jus į amžinąsias padangtes“ (Luko 16, 9). Taigi žiūrėk, — baigiu didelio pamokslininko žodžiais, — kaip dideliai naudinga prekyba yra gailestingumas. Duodi vargšui, o Kristus priima, nes vargšo ranka yra Kristaus iždas. Duodi duoną, o imi amžinus turtus, kurių „nei rūdys, nei kandys negadina ir kurių vagys neiškasa ir nepavagia“ (Mato 6, 20). Duodi prieglaudą pastogėje, o apturi dangaus karalystę. Kas gali prilygti gailestingumui ir begalinės vertės jo vaisiaus!

Bet kaip ją išreikšti? — Visų pirmą duodant išmaldą.

5. Gailestingumas neturtėliams.

Jei pažvelgsi į Šventųjų gyvenimą, rasi ten stebinančių gailestingumo pavyzdžių. Kiek jų išdalija savo turtus beturčiams, pasirinkdami sau neturtą. Štai, abatas Šv. Bisarionas turėjo tik apsiaustą, švarką ir Evangelijos knygas. Bet ir to buvo jam per daug. Matydamas pliką mirusio lavo-

ną, uždengia jį apsiaustu; už valandėlės sutinka pliką pavargėlį ir atiduoda jam švarką. Paliko vienos tik knygos. Pažįstami klausia, ar plėšikai apiplėšė. „Ne, atsako: tos knygos mane apiplėšė.“ Galop ir tas knygas pardavė, o pinigus atidavė vargšams. Šv. Martinas puse apsiausto apdengė nuogąjį; Šv. Vaitiekas atidavė savo pagalvės aptraukalą; Šv. Jonas Išmaldininkas paskutinę antklodę; Šv. Tėvas Pius IX paskutinį sidabro šaukštą (būdamas dar Vyskupu); Šv. Grigalius Didysis turėjo kasdien prie stalo dvylika pavargėlių; Šv. Brigyta ir Šv. Gotfrydas — kasdien trylika; o Liudvikas, vyskupas, net dvidešimt penkis; Šv. Jadvyga klūpomis tarnavo elgetoms ir plaudavo jiems kojas; Šv. Elzbieta, karalienė, valė ir taisė jų palaikius drabužius; Šv. Vaclovas, karalius, ant savo pečių nešiojo jiems malkas. Daug dar kitų pavyzdžių galima būtų pririnkti.

Taigi, persiėmęs tais pavyzdžiais, ir tu žadink savyje neturtėlių gailestingumą, mylėdamas,-a juose patį Kristų. Tą meilę ir pagarbą rodyk darbu, duok išmaldą, kiek tavo luomas leidžia. Deja, maža šiandien yra tokių sielų. O Kiek pavargėliams duris uždaro.*) Gal kas pasakys, kad dabar

*) Tiesa, pas mus Lietuvoje, Dievui dėkui, daugely vietų įsteigtos prieglaudos. Bet ar daug yra tokių, kurie šelpia ten esančius?

sunkūs laikai, nėra iš ko. Bet kiek leidžiama visokiems niekams, blizgučiams, pokyliams, teatrams, o kiek prageriama? Netaip elgėsi pirmieji krikščionys ir Šventieji. Štai, Šv. Leonas II, popiežius, atidavė neturtėliams viską. O kada kaž kieno buvo perspėtas, kad pats į vargą papulsiąs, atsakė: „Laimingiausias būčiau, jei, remdamas neturtėlius, pats skurde mirčiau“. Panašiai, kada Šv. Kajetonui buvo padaryta pastaba, kad per daug išduoda, atsakė: „Iki tol duosiu išmaldą, kol tokiu neturtėliu liksiu, kad po mirties nebus kuo mane palaidoti.

Sekdamas Šventųjų pėdomis, duok nors tiek, kiek išgali. Turi daug, daug ir duok, turi maža, duok maža, nieko neturi, nors trokšk duoti arba savo širdyje duok. Bet, duodamas išmaldą, turėk gerą intenciją: duok ne del tuščios garbės, ne del prigimto jausmo, ne tam tikslui, kad atsikratytum įkyrių maldavimų, bet del Dievo meilės, kuris neturtėlio pavidalu prašo tavęs išmaldos, kad apturėtum gailestingumą. Ir Apaštalas primena, sakydamas: „Tegu kiekvienam duoda, kaip yra paskyręs savo širdyje, ne su nuliūdimu ar iš prievartos; nes linksmą davėją myli Dievas“ (2 Kor. 9, 7). Kartą ėjo anas gailestingasis Aleksandrijos patriarhas Šv. Jonas į bažnyčią ir užbėgo jam kelią moteriškė, prašydama pagelbos. Tarnai no-

rėjo ją pravaryti, šv. Vyskupas tarė: „Kaip gi Viešpats Dievas išklausys ir priims mano maldavimą, jei aš neišklausysiu tos moteriškės. Norite, kad ją iki ryt dienos be jokios paramos palikčiau; o kas man užtikrins, kad rytojaus sulauksiu". Duok su nusižeminimu, kad tavo kairioji nežinotų, ką duoda dešinioji; o jei viešai duodi, žiūrėk, kad neieškotum tuo žmonių pagarbos. Skaitome Šv. Mikalojaus gyvenime, kad naktimis slaptai eidavo prie elgetų trobos ir pro atvirą langą sumesdavo išmaldas. Nesiteisink tuo, kad šis ar anas nevertas duoti išmaldos. Ar pražūsta pasėtas grūdas žemėje? Taip nepražus duotoji išmalda, nors ir netikusiai ji bus sunaudota. Tiesa, galima, o net reikia, atsižvelgti didesnių ar mažesnių reikalų ir padaryti skirtumą tarp vertų ir nevertų. O ypač reikia remti gimdytojus, gimines, vietinius beturčius, senus, raišus, našlaičius, o jau antroj eilėj kitus nelaimingus, bet tinginius reikia varyti į darbą.

Ne tik duok išmaldą, bet ir lankyk neturtėlius, o ypatingai tuos, kurie drovisi elgetauti. Neužtenka duoti pavargėliui pinigų. Pinigai neturi akių nei širdies: jie neprakalbės, nenuramins, nepatars. Tuo tarpu beturtis reikalauja užuojautos, prielankumo ir patarimo. Taigi reikia su pinigais duoti savo žodį. Prie to ragina mus Išganytojas žodžiu ir pavyzdžiu. Juk Jis pats nužengė

į tą menką žemę mus aplankyti, lyg Lozorius skurstančius čia ant žemės, kad parodytų mums gailestingumo pavyzdį. Palaiminti, kurie seka ir eina Kristaus duotuoju pavyzdžiu, nes tie visi išgirs paskutinėje teismo dienoje šiuos palaimos žodžius: „Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite jums nuo pasaulio įkūrimo prirengtą karalystę. Aš buvau išalkęs ir jūs mane pavalgydinote; buvau ištroškęs, ir jūs mane pagirdėte buvau svečias, ir jūs mane priėmėte; buvau plikas, ir jūs mane apdengėte; buvau ligonis, ir jūs mane aplankėte; buvau kalėjime, ir jūs pas mane atėjote“ (Mato 25, 34—35).

Brangus krikščioni! jei nori susilaukti šių pilnų paguodos ir saldybės žodžių, lankyk ir turėk gailestingumo tiems mažutėliams, nes Kristus sako: „Kiek kartų jūs tai padarėte vienam šitų mažutėlių, man pačiam padarėte“ (Mat. 25, 40).

6. Gailestingumas ligoniams, našlaičiams, šventkeleiviams, kaliniams ir mirusiems.

Lankyk ir rūpinkis ligoniais, nes niekas labiau už juos nereikalauja mūsų pasigailėjimo. Štai, ligos prislėgtas guli lovoje šeimynos tėvas, beturtis amatninkas, kuris sunkiu savo darbu vos tiek teuždirbdavo,

kad iš bado nenumirtų, o dabar liga paguldė jį lovoje. Veidas suliesėjęs ir išdžiūvęs nuo bado ir skausmo, lūpos nuo karščio sukepusios, o iš prislėgtos krūtinės veržiasi skaudūs atdūsiai. Priešais sėdi sudžiūvusi, balta, kaip drobė, jo žmona ir verkia. Verkia drauge su ja, vėjui pučiant, svyruojanti, vos negriūvanti pirkelė, o jiems pritaria širdį veriančiu balsu trejetas išalkusių vaikučių: „mama duonos.“ Taigi nieko stebėtina, kad vargšė motina grąžo rankas ir beveik visai nusvirusi šaukia: „Dieve! ar ir Tu mus užmiršai?“ O čia nei kąsnelio duonos, nei pagalėlio malkų, ir nė vieno skatiko. Troba šalta, drėgna, visur kiaura, ir iš kiekvieno kampo rodosi išsišiepęs skurdas ir neturtas. Tik štai, prasiveria durys ir pasigirsta malonūs žodžiai: „Garbė Jėzui Kristui“. Tai krikščioniška meilė ateina Šv. Vincento a Paulo asmeny ir atneša duonos, vaistų, malkų ir dvasišką suraminimą. O ta meilė, kaip ji yra galinga ir sumani, kada eina pagelbėti kenčiantiems; jos nieks nesulaikys: nei audringas lietus, nei perkūnų trenksmas, nei žiemos sniego audros, nei nukrypęs, kiauras bakūžės stogas, nei ligonio biauri išvaizda.

Viešpats tą meilę, taip skaisčią, nekaltą, o kartais nepaprastai didvyrišką, aukštai stato, gerbia ir gausingai už ją atlygina. Vienuolis Alkvirinas su dideliu stropumu

globodavo ligonius ir tvarstydavo jų žaizdas. Pagaliau, kada pats gulėjo mirties patale, buvo nepaprastai ramus ir linksmas Abatas, visa tai matydamas, klausė nustebęs, kame priežastis. „Žinok Tėve, — atsakė Alkvirinas, — kad nesenai pasirodė man Išganytojas su nepaprastai švelniu, maloniu veidu ir davė man tikrą išganymo viltį, net leido pabučiuoti savo žaizdas ir tai del to, kad Jo tarnų žaizdas mielai ir taip dažnai prižiūrėjau". Gerai žinojo apie tai Šventieji, del to suprantamas jų atsidėjimas ligoniams. Štai, Šv. Liudvikas, prancūzų karalius, tarnaudavo ligoninėse ir keliuose; Šv. Elzbieta bučiavo raupuotų ligonių žaizdas. Panašiai darė Šv. Malgarita, karalienė, Šv. Jadvyga ir k. Šv. Joanna Pranciška Chantal taip dídele ir nepaprasta buvo persiėmusi ligonių meile, kad kas šventadienis juos lankydavo, kalionėje apmąstinėdavo Viešpaties kančias. „Einame į šventą kelionę atlankyti Viešpaties Jėzaus" — sakydavo savo draugėms ir palydovėms. Be to, prašydavo kad visus apylinkės ligonius, kurie būdavo be priežiūros pas ją suvežtų. Kartą atnešė jai vaiką, baisiais raupais išbertą. Jo baisi išvaizda gazdindavo visus, bet Šventoji priėmė jį su neapsakomu džiaugsmu, kaip didžiausį turtą, pati apkirpo jam plaukus, aprišo žaizdas ir savo rankomis penėjo. Po kelių mėnesių, kada mirtis ligoniui arti-

nosi, Šventoji ištisas naktis budėjo prie jo lovos ir, jam mirštant, pabučiavo į veidą ir, rodydama į dangų, tarė: „Eik ten, mano kūdiki, buvai čia žemėje panašus į Lozorių, taigi po mirties nuneš angelai tave į dangų“. Negana to, dar jam mirus, numazgojo jo raupuotą kūną. Kitą kartą net per trejus metus globojo ir nepaprastu stropumu prižiūrėjo sergančią moterį, kurios visas veidas vėžio ligos buvo subiaurintas. Ją net tris kart į dieną lankydavo ir savo rankomis valgydindavo, o kiti į ją net žiūrėti negalėjo. O koks tai neapsakomas didvyriškumas ir jėga tos meilės, kad net prigimtį nugali!

Neužgeso dar ir šiandien toji meilė, nes daug vienuolių ir gailestingųjų seselių, lyg paguodos ir suraminimo angelai, praleidžia net visą savo gyvenimą užnuodytame ligonių ore, globodami apleistus, ligonius. Jei gali, stenkis ir tu, mielas krikščioni, priklausyti prie to angeliško būrio; o jei negali, tai globok tuos ligonius, kuriuos tau Apvaizda pasiųs, o pirmiausia savuosius. Nenusigąsk nemalonaus pavidalo ir dvokiančio ligonių kvapo, nes juo didesnis bus atsidėjimas, tuo gausingesnis užmokestis. Galop, jei Viešpats Jėzus nesibiauri atlankyti Šv. Komunijoje mūsų vargingos ir apiplyšusios pirkutės — širdies, argi tu biaurėsies neturtėlių pirkutės! Neužmiršk,

kad ligonio asmeny kenčia ir laukia pagalbos pats brangiausias mūsų Išganytojas, o kiekvienas nemalonumas pasidarys tau meiliu.

Rūpinkis taip pat našlaičiais, kurie yra netekę globėjų, kad juos apsaugotum nuo skurdo kaip kūno, taip ir dvasios. Atsimink, kad ir tu esi našlaitis,-tė, paliktas svetimoje šalyje. Jei tat trokšti, kad tave Motina Marija priglaustų prie savo širdies, būk tėvu ir motina žemiškiems našlaičiams. Šv. Vincentas a Paulo, didis gailestingumo apaštalas, rinkdavo apleistus gimdytotų vaikus ir atiduodavo juos gailestingoms moterims. Šv. Malgarita, karalienė, savomis rankomis penėjo devynius našlaičius. Šv. Jėronimas Emilionas rinko neturtingus vaikus miestuose ir sodžiuose, globojo juos, kaip motina, prausė, mokė poterių ir dievoto gyvenimo. Nesidrovėk taip pat reikalui esant parinkti ligoniams ar našlaičiams aukų, o jei del to teks kurį nemalonumą nukęsti, skirk jį Išganytojo meilei. Pasakojama apie vieną gailestingą kunigą-vienuolį, kad rinkdamas aukas „Vaikelio Jėzaus Prieglaudai“, užėjo kartą puikiame salione kertančius kortomis, kur ant stalo gulėjo nemažos krūvos pinigų. Vienuolis nusilenkė ir prašė keletą centų. Tuomet vienas iš žaidėjų, perimtas pykčio, pakėlė ranką ir drožė į ausį. Kunigas nei nesuraukė veido, tik ramiai tarė: „Tai tas man, bet ką gi mano vaikeliams?“

Tie žodžiai taip sujudino tą užsidegėlį, kad pagriebęs nuo stalo saują litų, atidavė kantriam kalbėtojui.

Būk vaišingas pakeleiviams, o ypač šventkeleiviams, mielai atidaryk jiems duris ir duok savo namuose prieglaudą, o apturėsi Abraomo užmokestį, t. y. pats Viešpats bus tavo svečiu. Šv. Grigalius už tai, kad priėmė į savo namus šventkeleivį, buvo pakeltas į popiežiaus sostą, kaip pats Dievas jam tai apreiškė. Taip pat nesišalink nuo kalinių, jei tik gali atnešti jiems kokį palengvinimą arba paduoti jiems ranką ar ištraukti iš purvų. Šv. Vincentas a Paulio kelius metus praleido su piktadariais, pasmerktais siunkiųjų darbų kalėjimu, kad ir tas, nedorybe sukietėjusias sielas, grąžintų prie Dievo. Šv. Paulinas pats parsiduoda į nelaisvę, kad išpirktų vargšės našlės sūnų. Tą pat padarė šv. Petras iš Nolaskos ir daug kitų. Taigi matome, kokio laipsnio yra artimo meilė. O kad mes nors tiek darytume, kiek mūsų būklė ir pašaukimas leidžia!

Galop, nesigėdyk palydėti į amžinos ramybės vietą mirusiųjų brolių kūną, nors ir žemesnio būtų luomo, arba prisidėk prie palaidojimo, o tuo būsi panašus į Juozapą iš Arimatiejos, kuris palaidojo Švenčiausiojo Išganytojo Kūną. Atsimink, kad kiekvienas, nors ir mažiausias darbas, padarytas artimui iš Dievo meilės, turi didelės vertės Dievo akyse.

Platus yra gailestingumo laukas. Taigi visi, kas tik turi bent kiek Dievo ir artimo meilės, testoja bendrai į tą šventą darbą. O ypač šiandieną, kada tarp beturčių ir darbininkų vis giliau šaknijasi blogas ir apskritai, lyg visa atmosfera prisigėrusi nedoro socializmo raugo, kuris visų širdis nuodija bedievystės, ištvirkimo, godumo, neapykantos ir kruvino kerštо nuodais, kuris liepia atsikratyti Dievo ir Bažnyčios, o siūlo kurti žemėje rojų, išplėšiant iš kiekvieno nuosavybę. Neveltui tat Šv. Tėvas Leonas XIII persergi krikščionišką visuomenę prieš gresiantį pavojų,[1]) o mažesniuosius ragina prie Dievo įsakymų pildymo, darbo ir kantrumo, taip pat šaukia turtingesniuosius prie gailestingumo o ypač prie kūrimo labdarių draugijų, bet tik krikščioniškoje dvasioje; nes nieko čia negelbės šalta be religijos filantropija (labdarystė), kuri meta pinigą, bet užmiršta Dievą, rūpinasi kūnu, o sielą užmiršta.

Taigi dirbk ir tu katalikų dvasioje, del to turėk gailestingumo kenčiančiom sieloms.

7. Gailestingumas dvasios kančias kenčiantiems.

Kokios yra dvasios kančios ir skurdas? Tai Dievo mokslo nežinojimas, rūpestis, liudesys, tikėjimo ar Dievo malonės stoka,

[1]) Enciklika „Rerum Novarum“ 1891 m. geg. 15 d.

nuodėmė ir už ją bausmė. Toji kančia daug jautresnė, opesnė ir pavojingesnė už kūno kentėjimus, todel daugiau reikalauja gailestingumo, o gailestingumas toms kančioms išreikštas turi didesnės vertės.

Kaip išreikšti ir parodyti tą meilę? Visų pirma mokyk nemokančius. Žiūrėk, kiek kūdikių daužosi pasaulio gatvėmis, šaukdami duonos, t. y. Dievo mokslo, o nėra kam paduoti; savimylos pasaulis nesirūpina jais, bet Dievą mylinčios sielos nesigaili darbo, kad tuos vargo kūdikius išmokytų tikėjimo tiesų. Šv. Pranciškus Ksaveras vaikščiojo gatvėmis ir po namus skambindamas, šaukdamas vaikus į mokslą. Šv. Juozapas Kalasankcijus ne tik pats rinko našlaičius, juos penėjo ir mokė, bet įkūrė Pijarų ordeną, kuris rūpinosi jaunuomenės auklėjimu. Šv. Koleta dar jauna būdama rinko prie savęs mergeles ir vyresnes moteris, žadindama jose maldingumą. Panašios dvasios buvo ir kiti šventieji. Todel nemaža atsirado visokių organizacijų ir draugijų, kurios rūpinosi neturtingųjų vaikų auklėjimu. Eidamas jų pėdomis, mokyk ir tu apie Dievą, o ypač savo artimus, taip pat svetimuosius ir būk jiems tuo, kuo yra jūros žiburys plaukiantiems laivams į uostą — rodyk jiems išganymo kelią.

Duok susirūpinusiems ir nuliūdusiems patarimų ir reikalaujantiems pagalbą, nors

kartais tavęs ir neprašytų. To pavyzdžiu tebūna tau gražiausios meilės Motina. Štai, Galiliejos Kanoje už stalo sėdi Dievo Motina ir mato jaunavedžių rūpestį, kuriems vyno trūko. Galėjo Ji nekreipti į tai dėmesio, kaip ir visi kiti dalyvaujantieji svečiai, bet jautri Jos širdis to neleido. Taigi kreipiasi Ji į Sūnų ir, kad nepadarytų gėdos jaunavedžiams, tylomis sako: „Sūnau, jie neturi vyno!“ Panašios dvasios buvo ir Šventieji. Šv. Edvardas kartą sutinka suparaližuotą elgetą, kuris su dideliu vargu ėjo bažnyčion. Paėmė jį ant savo pečių ir nunešė prie altoriaus.

Panašiai, jei kada matai skruostais riedančias ašaras, girdi skaudžiai graudų raudojimą, neužsidaryk savo savimyloje, bet atidaryk savo širdį ir, rodydamas gilią užuojautą, nusemk dalį savo artimo skausmo, kad jam palengvintum. Pavyzdžiu tebūna tau saldžiausias Išganytojas, kuris ne tik visus kenčiančius ir liūdinčius prie savęs vadina, bet pats prie jų artinasi, kad, kaip gailestingas Samaritonas, gydytų sužeistas širdis paguodos alyva. Štai, Marija ir Morta verkia prie Lozoriaus, savo brolio, kapo, o saldžiausias Jėzus skuba prie jų ne tik nuraminti, bet, rodydamas širdingą užuojautą, verkia drauge su jomis. Kitą kartą iš Naimo miestelio buvo išnešamas numirėlis, vienatinis našlės moteriškės sūnus, kuris

buvo visa jos paguoda. Bet, štai, artinasi Vargstančių Paguoda ir gailestingumo sujudintas kreipiasi į motiną karštos meilės žodžiu: „Neverk“, o paskui į jos sūnų: „Jaunikaiti, sakau tau, kelkis“ (Luko 7, 13 — 14). Akimirksny skausmas ir mirtis išnyko. Iš Jėzaus Širdies sėmė panašią meilę ištikimi jo tarnai. Semk ir tu iš ten, kad būtum kenčiančių suramintojas.

Melskis už savo brolius. Kuo yra alkstančiam duona, plikam rūbas, trokštančiam vanduo, tuo malda visiems. Maldos užtarymas visiems yra reikalingas, o net, kaip sako Tėvas Faberis, vienas iš tikslų, del kurių gyvename pasaulyje yra užtarti savo brolius, t. y., kad melstumemės už juos. Dievas tos maldos reikalauja, kad ją padarytų savo gailestingumo įrankiu, kaip yra pasakęs Šv. Kotrynai: „Melskis ir raudok, nes maldomis ir raudomis mylintiems mane duosiu pasaulio išganymą“. Žmonės tos maldos reikalingi, kad kitiems tarpininkaujant, save išganytų; mes patys reikalingi, kad išprašytume gausingesnių malonių ir gautume nuopelnų. Taigi užtarymas yra lyg apaštalavimas ir misija, o tuo pačiu turi didelės vertės pas Dievą.

Melskis tat už visus žmones, nedarydamas jokio skirtumo: už visą Šv. Bažnyčią, jos galvą ir tarnus, pamokslininkus, nuodėmklausius ir misionierius, kad juos Vieš-

pats savo dvasia pripildytų, — už ligonius, kad apturėtų palengvinimą, — už kenčiančius, kad apturėtų suraminimą, — už netikinčius ar kreivatikius, kad pažintų tiesą, — už mirštančius, kad juos Viešpats apšviestų amžina šviesa. Taip meldėsi šventieji. Palaimintas Petras Faberis turėjo savo sieloje visų kančių gyvą paveikslą, skurdo ir žmogaus pagundų ir, kaip antras Mozė, dažnai kėlė savo rankas į dangų, prašydamas savo brolių pasigailėjimo. Kiek kartų artinosi prie sodžiaus ar miesto, pavesdavo visus gyventojus Dievo globai. Šv. Pranciškus Ksaveras nuolatos meldėsi už netikėlius, kad jie pagrįžtų į tikrą tikėjimą, ir ta malda nebuvo bergždžia. Šv. Lidvina, siaučiant baisioms ligoms, pasiaukojo save ir prašė Dievo, kad pasigailėtų visų žmonių, o geriau duotų jai vienai pernešti tą nelaimę. Viešpats priėmė tą auką, išklausydamas jos maldavimą, nustojo siautusios ligos, o Šventosios visą kūną apdengė skauduliai. Taip meldėsi Šventieji už savo brolius. Ir šiandieną gausingos brolijos apjuosia savo maldomis, lyg aukso juosta visą krikščioniškąjį pasaulį.

Melskis ir tu už savo brolius, prašydamas jiems palaimos, o ypač laikydamas ar klausydamas šv. Mišių. Įsivaizdink tuomet sau Kalvarijos kalną, kryžių ant jo viršūnės, ant kryžiaus mieliausį Išganytoją, o po Jo kojomis visą susirinkusią žmoniją.

Štai, Išganytojas iš aukštybių nuo kryžiaus žvelgia į kiekvieną sielą pilnomis meilės ir pasigailėjimo akimis ir aukoja už ją pralietą savo Švenč. Kraują ir savo kančią. Junkis ir tu su nukryžiuotoju už mus Išganytoju, skirk Jo kairės kojos žaizdai visus ligonius, prispaustuosius, visus nuliūdusius ir persekiojamus, visas elgetas ir apleistuosius ir prašyk, kad, atsižvelgęs į Švenč. savo Kraują, kuris iš tos žaizdos ištekėjo, duotų kiekvienam reikalingos malonės, arba juos pakeltų iš tos nelaimės, arba tiek jėgų suteiktų, kad tas priespaudas kantriai perneštų. Dešinės kojos žaizdai skirk visus bičiulius ir geradarius, kurie tau ką nors gera padarė, taip pat ir savo priešus, kurie kokį nemalonumą ar nuoskaudą padarė, kad juos Viešpats dangiškomis dovanomis pripildytų. Kairiosios rankos žaizdai skirk visus nekaltuosius ir kentančius, kad juos Viešpats nuo pagundų apsaugotų ir savo malonėje iki galui išlaikyti teiktųsi. Dešiniosios rankos žaizdai skirk visus nusidėjėlius ir netikinčiuosius ar klaidžiatikius, kad juos Viešpats savo malonės šviesa apšviestų ir prie tikėjimo ar atgailos patrauktų. Švenč. Širdies žaizdai skirk visus alpstančius arba tuos, kurie šią dieną turės mirti, ir visus mirusius, kurie laukia pagalbos, ir, galop, pats save su visa Bažnyčia ir visu pasauliu.

Gali taip pat paskirstyti maldas visai

savaitei ir tai kiekvieną dieną skirdamas Dievui kitus dalykus; taip pavyzdžiui: sekmadienį melskis už visą Bažnyčią, Šv. Tėvą ir dvasininkus, pirmadienį už gimdytojus, antradienį už kentančius, trečiadienį už netikinčius ir klaidžiatikius, ketvirtadienį už teisiuosius, penktadienį už nusidėjėlius, šeštadienį už alpstančius (mirštančius) ir už sielas, skaistykloj esančias.

Visų labiausiai būk gailestingas nusidėjėliams, stengdamasis juos pataisyti.

Tąsa.

8. Gailestingumas nusidėjėliams.

Gelbėk nusidėjėlius, nes to reikalauja Dievo meilė. Jei kas myli motiną, argi leis skęsti jos kūdikiui, kurį lengvai galima išgelbėti; taip pat, jei kas myli Dievą, argi gali šaltai ir abejotinai žiūrėti į skęstančią sielą, kurią Dievas daug labiau myli, negu motina savo kūdikį. Kas nemyli sielų, nemyli paties Dievo

To reikalauja Kristaus pavyzdys. Jis tam atėjo, kad suieškotų pražuvusias aveles. Jis jų ieškojo su dideliu rūpestingumu ir radęs nešė ant savo pečių. Jis net ant kryžiaus užengė, kad būtų labiau joms matomas. Jis karštai trokšta, kad mes sektume Jo duotąjį pavyzdį ir, kad kiekvienas, kiek galime, gelbėtume nusidėjėlius, už kuriuos

Jis net savo Kraują praliejo.„ Patariu tau, — taip sako Viešpats į Šv. Kotryną Sen., — kuo stropiausiai melstis už nusidėjėlių pasitaisymą ir prašau tave jų vardu, kad man garbę darytum savo maldomis ir ašaromis".

To reikalauja artimo meilė. Visi esame vieno kūno nariai, kurio galva yra Kristus. Kaip koks žmogaus kūno narys, neduodamas jokios pagalbos kenčiantiems nariams, veltui užima vietą, taip ir Bažnyčios nariai, neapverkiantieji savo brolių nuodėmių ir būdami pasyvūs ir nejautrūs del tiek daug sielų nupuolimo, yra visai beverčiai ir veltui užima pasauly vietą. Bet deja! kada koks nors gyvulys įkrinta į duobę, tuojau bėga žmonės jį gelbėti, bet sielos, nuodėmėse parpuolusios, nieks neskuba pagelbėti. Jei kas savo rūbą suteršia, tai vienas ir kitas jį perspėja, tebūna jo siela suteršta ir biauri, kaip pragaras, tuomet nieks tuo nesirūpina. Del ko žmonės labiau brangina gyvulį ar rūbą, kaip sielą? — Tikėjimo neturi, o jei turi, tai labai menką. Jei žmonės turėtų gyvą tikėjimą, kas gi būtų brangiausis už sielą, kurią Dievo Sūnus labiau brangino, kaip savo garbę ir gyvastį, labiau, kaip savo Kraują.

Kitaip darė Šventieji. Jie, sekdami Dieviškąjį Mokytoją, nesigailėjo nei trūso nei kraujo sieloms gelbėti. Jau Mozė meldėsi

ir prašė už savo žmones: „Maldauju, arba jiems atleisk tą kaltybę, arba jei to nepadarysi, išdildyk mane iš knygos, kurią parašei“ (Išėjimo 32, 31—32). Panašiai Šv. Povilas trokšta: „Aš pats geisčiau būti atskirtas nuo Kristaus už savo brolius“ (Rom. 9, 3). Tūkstančiai vyskupų ir kunigų atiduoda savo gyvybę už sielų išganymą; kiti ištisas dienas ir naktis praleidžia bemokydami, ar išpažinčių klausydami. Štai, Šv. Ignotas Loyola aiškiai sako: „Jei man duotų pasirinkti gyventi ar mirti, pasirinkčiau gyventi, kad tuo būdu daug padaryčiau savo sielos išganymui, Dievo garbei ir kitų sielų išganymui, kaip tuojau mirti su užtikrinimu amžinos laimės“. Šv. Kotryna Sen. šaukia: „O, kaip norėčiau stovėti prie pragaro vartų, kad tik tuo užkirsčiau į jį kelią visiems nusidėjėliams“. Daug dar buvo kitų šventųjų moterų ir vyrų su panašiais troškimais.

Kiek išgali, gelbėk ir tu nusidėjėlius, nes gelbėti nusidėjėlius reiškia „bendrai dirbti su Dievu sielos išganymui“ (Sv. Grg. D. Lib. in Ezech.) arba tapti (būti) kitiems išganytoju. O kaip tai didelė garbė! Gelbėti nusidėjėlius reiškia daryti mieliausią Dievui darbą, meilesnį, kaip maldą, meilesnį, kaip marinimąsi ir meilesnį, kaip išmaldą ir pasidavimą į nelaisvę, — darbą taip didelį, kad

jis tarnauja Dievui pačiu meilės pagrindu. Kuomet Viešpats norėjo ištirti Petro meilę, neliepė jam užsidaryti tyruose ar kankinti (marinti) savo kūną, bet sako: „Ganyk mano avis“ (Jono 21, 17). Viduramžy milijonai kryžeivių traukė į Rytus išvaduoti Viešpaties Grabo iš netikėlių rankų; šiandien iš mūsų Viešpats to nereikalauja, bet užtat trokšta, kad mes išplėštume sielą iš šėtono nagų. Dievas paskyrė kai kurias sielas išganyti tik per kitus. Nemanyk, kad užtenka tik savo sielą išganyti, o apie kitas nėr ko rūpintis. Jei perėjai siaurą lieptą ir išvengei pavojų, neišardyk jo, bet palik kitiems, o net užvesk ir, jei gali, prilaikyk savo artimus, per jį einančius. Kas atsitiktų su tavim, jei Dievo gailestingumas nebūtų padėjęs pereiti šį lieptą ir vargingoje kelionėje nepagelbėtų! Kaip jūrininkai, matydami skęstantį laivą, nuleidžia valtis kitiems išsigelbėti, taip ir tu, jei matai artimą pavojuje, nuleisk jam nors karštą prie Dievo maldą arba brolišką patarimą ar pamokymą, kad tik suteiktum pagalbą (Šv. Jon. Krizost.). „Reikia visą daryti artimui, — sakydavo Šv. Pranciškus Salezietis, — išskyrus tai, kas kenkia mūsų sielai“.

Bet kaip gelbėti nusidėjėlius? Visų pirma reikia jų gailėtis. „Kas nesigaili nusidėjėlių, tas nevertas, kad Dievas jo gailėtųsi“ (Šv. Vincentas a Paulo). Kuomet Egipte bu-

vo iššudyti visi kūdikėliai, neturinti dviejų metų, sako šv. Raštas, — pakilo dideliausias riksmas visoje Egipto žemėje, nes nebuvo namų, kur negulėtų lavonas. O kiek daug yra šiandieną namų, kuriuose guli dvasiškai apmirusios sielos! O tačiau negirdėt nė vieno skaudaus balso, nei nusiskundimo. Ir vietoje to, kad parodytų jiems meilę, širdingą pasigailėjimą ir pakeltų juos iš tos dvasios nupuolimo, kiekvienas su neapykanta šalinasi nuo jų ir neapkęsdamas skelbia jiems kryžiaus karą. Užgauti su kalaviju artimo klaidas reiškia pildyti velnio įsakymą. Bet jeigu atsidėję gelbėtume tuos nusidėjėlius, tai padarytume naudingą Dievui darbą. Taigi užuot šalinęsis nuo jų, geriau artinkis su karšta meile ir tik tuomet traukis, jei matai, kad galės patraukti tave į nuodėmę. Šv. Elžbieta, Portugalijos karalienė, dideliai mylėdama skaistybę, pastatė nupuolusioms moterims namą, norėdama tuo jas paraginti prie atgailos ir sugrįžimo prie Dievo. Tokios pat dvasios buvo Šv. Ignotas Loyola ir daug kitų.

Antra, darbuokis nusidėjėliams atversti. Jei esi kunigas, nesigailėk tam reikalui darbo ir atsidėjimo, trokšdamas net savo gyvenimą Viešpačiui paskirti. Jei juo nesi, melskis pirmiausia už klystančius brolius, nes tokia malda daug reiškia pas Dievą. Šv. Bazilijaus laikais gyveno Cezarijoje gar

sus ir mokytas žydas, vardu Juozapas. Jis buvo didelis praktikos gydytojas. Šv. Vyskupas dažnai jame žadindavo krikščionišką dvasią ir prieš jo norą tvirtino jam, kad pats preiš savo mirtį jį apkrikštysiąs. Beregint mirtis prisiartino, o Juozapas nė manyti nemano atsiversti. Pašauktas prie ligonio Juozapas pareiškė vyskupui, kad jau nebėra jokios vilties ir kad veikiai mirsiąs. „Nežinai, ką sakai, — atsako Bazilijus, — aš tol nemirsiu, kol tave nepakrikštysiu". — „Saulė nenusileis, — sako gydytojas, — o mirsi, mano Pone" — „O jei iki rytojaus gyvensiu, ką pasakysi?" — „Galvą dedu, kad to nebus". — „Galvos nedėk ir gyvenimo nenaikink, bet gyvenk Kristui". Suprato Juozapas dalyką ir prižadėjo Šventajam apsikrikštyti. Tada Bazilijus pradėjo melstis, kad jam Viešpats gyvenimą prailgintų tos sielos laimei. Laimingai praleido naktį. Ryto metą parpuolė žydas ant kelių ir, apkabinęs šventojo kojas, pareiškė norą būti krikščioniu, matydamas aiškų stebuklą. Bazilijus atsikėlė iš lovos, nuėjo į bažnyčią, apkrikštijo gydytoją su visa jo šeimyna, atlaikė šv. Mišias, palaimino susirinkusius žmones ir į pavakarę tą pačią dieną atidavė Dievui sielą.

Melskis ir tu už nusidėjėlius ir klystančius, o ypač už gimines ir bičiulius, jei jie, neduok Dieve, yra atsitolinę nuo Dievo. Šv. Monika ilgus metus verkė ir meldėsi,

kad jos sūnus Augustinas atsiverstų; ir buvo išklausyta. Tą užtikrina Šv. Ambrozijus. Siela, kuri daug ašarų ir maldų gauna, negali pražūti. Jei ir ne tuojau esti maldos išklausytos, nenustok melstis, atsidėk Dievo valiai. Ypač belsk į Jėzaus Širdį, kad iš jos išeitų spinduliai ir apšviestų „sėdinčius mirties angoje, belsk taip pat ir į Švenč. Motinos Širdį, kad Ji užtartų nusidėjėlius prieš Dievo rūstybę. Dievas iš tiesų graso savo nusidėjusius vaikus, bet mielai klauso ir mato, jei kas iš bičiulių, t. y. mylinčių Jį sielų, sulaiko savo maldomis Jo baudžiančią ranką. Kuomet Mozė meldėsi, kad atitolintų nuo žmonių savo gresiančią rykštę, tarė jam Viešpats: „Leisk man, kad mano rūstybė užsidegtų prieš juos“ (Išėjimo 32, 10). Leisk man — ką tai reiškia, Viešpatie? Klausia Šv. Augustinas. Kodel sakai: „Leisk man“ — kas Tave laiko? Kas? — atsako tas pats šventasis — Mozės malda. Taigi neveltui kitą kartą Dievas, norėdamas nubausti Izraėlį, sako Jėremijui: „Nesimelsk už tuos žmones“ (Jėrem. 7, 16). Vadinasi, malda už nusidėjėlius Dievui lyg kokį smūgį duoda, lyg suvaržo Jo visagalybę.

Gelbėk nusidėjėlius kūno malda, t. y. marinimosi. Šv. Magdalena de Passis tam tikslui labiausiai save marindavo, ir vis jai atrodydavo per maža. „O Viešpatie! — šau-

kė ji su šventu užsidegimu, — jei man būtų leista eiti į Indiją arba į Turkiją gelbėti sielų, visos kūno ir sielos kančios atrodytų man saldžios".

Gelbėk nusidėjėlius kentėjimais. Vadinasi, visus skausmus ir kryžius mielai prisiimk per atgailą už savo brolių nuodėmes ir visus skirk Viešpačiui, kad atverstum nusidėjėlius, o ypač tuos, kurie tavo širdžiai yra artimiausi.

Galop, gelbėk nusidėjėlius pavyzdžiu; gyvenk taip, kad tavo gyvenimas būtų Evangelija artimiems. Kartą šv. Pranciškus Asižietis tarė savo vienuolyno broliukui: „Eisime pasakyti pamokslą", — ir nuėjo į miestą. Vietoj sustodamas vidury minios, pereidavo vieną gatvę po kitos. „Tėve, — sako broliukas, — o kur gi bus pamokslas?" „Jau pasakiau", — atsakė šv. Pranciškus ir grįžo namo. Patsai jų vienuoliškas pavidalas ir rūbai buvo tikras pamokslas pašaliečiams. Stenkis, kad tavo kiekvienas žingsnis ir judesys reikštų pikto neapykantą ir gero meilę. Ypač šiandien prieš visas nedorybes ir piktybes turime pastatyti gerą pavyzdį. Pavyzdys daug reikšmingesnis už žodį. Žodis tik moko, o pavyzdys traukia; žodis sielą uždega ir paskatina, o pavyzdys nurodo jai kelią. Tai gerai turi įsidėmėti kiekvienas krikščionis, o ypač dvasios tėvas ir mokytojas kad savo darbais būtų pavyz-

džiu ir rodytų klystantiems kelią, prie ko visu griežtumu ragina Išganytojas: „Tegu jūsų šviesa taip šviečia žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir garbintų jūsų Tėvą, kurs yra danguje“ (Mato 5, 16).

Tąsa.

9. Apie brolišką perspėjimą.

Gelbėk nusidėjėlį perspėjimu. Tą pareigą skiria tau Išganytojas: „Jei tavo brolis tau nusidėjo, eik ir bark jį tarp savęs ir tarp jo vieno. Jei jis tavęs paklausys, tu laimėjai savo brolį“ (Mato 18, 15). Perspėti artimą turi ne tik giminiečiai ir viršininkai, bet toji pareiga yra skirta kiekvienam krikščioniui. Jei turime gelbėti artimą medžiaginiai, juo labiau dvasiniai. Juk siela nesulyginamai vertesnė už kūną. „Ar negirdėjai, — sako šv. Jonas Krizostomas, — kad Dievas liepė žydams, sutikus asilą, parpuolusį po savo našta, pagelbėti jam, nors jis būtų tavo priešo nuosavybė. O ar galime niekinti brolių sielas, kurios kasdien parpuola? Argi nebūtų toks elgesys baisus ir žvėriškas, jei labiau rūpintumeis neprotingu gyvuliu, kaip žmogumi?“ Taigi nusideda tas Dievui ir artimui, kas neperspėja klystantį. Tik tuomet yra laisvas nuo kaltės, jei nupuolimas yra

labai mažas, jei klystantis pasitaiso arba už savo nuodėmes padaro atgailą ir nėra baimės, kad grįš prie jos, jei tikrai nežinai, ar artimas iš tiesų nupuolė, jei yra kas kitas, pavyzd. vyresnis, kuris daug naudingiau gali perspėti, jei laikas yra netinkamas, jei nėra vilties, kad klystantis perspėjimo paklausys ir juo pasinaudos, bet priešingai, dar užsigaus ir už piktą palaikys, galop, jei yda nelabai keksminga draug ir nepataisoma; tuomet kantriai reikia ją pernešti, kaip pernešame kokią nepakenčiamą ligą, nors ne pro šalį patarti, kiek galint, jos vengti.

Tai nelengvas darbas. Kas yra laisvas nuo puikybės ir savimylos, kad mielai priimtų brolio perspėjimą. Bet užtat šis darbas meilus Dievui, būtinas ir išganingas artimui, o draug naudingas ir perspėjančiam. „Kas sugrąžina nusidėjėlį nuo jo kelio klaidos, tas išgelbės jo sielą nuo mirties ir padengs daugybę nuodėmių“ (Jok. 5, 20).

Bet kaip reikia artimas perspėti? Paklausyk, ką sako Išganytojas: „Jei tavo brolis tau nusidėjo, eik ir bark jį tarp savęs ir tarp jo vieno. Jei jis tavęs paklausys, tu laimėjai savo brolį. Jeigu gi jis tavęs nepaklausytų, imk su savim dar vieną ar du, kad kiekvienas dalykas bū-

tų nutartas dviejų ar trijų liudytojų pasakymu. Jei jis ir jų nepaklausytų, pasakyk Bažnyčiai; jei jis nepaklausytų Bažnyčios, tebūna jis tau, kaip pagonis, netikėlis ir muitininkas“ (Mat. 18, 15—17). Vadinasi, visų pirma įsako Išganytojas perspėti artimą akis į akį, kad nesugėdintum jo prieš kitus ir kad nesuterštum jo gerą vardą; o jei tai negelbsti, pataria pašaukti kitus, ypač dvasios vadovus į pagalbą. Tokios tvarkos reikia laikytis, bet jei nusižengimas yra viešas arba visuomenės gėriui labai kenksmingas, tuomet galima tiesiog pranešti valdžiai. Kitoje vietoje Išganytojas liepia perspėjant sekti šventąją Dvasią, tiesos Dvasią, meilės Dvasią, ramumo Dvasią, taikos Dvasią. Taigi daryk ir tu perspėjimą šventoje Dvasioje, o pirmiausia turėk gerą intenciją, būtent: perspėk didesnei Dievo garbei ir kad artimą tobulesniu padarytum, o ne tam, kad savo pyktį nutildytum ar savo didybę parodytum.

Daryk perspėjimą atsargiai ir tinkamu laiku, kada yra viltis sulaukti gerų vaisių. Tokiu svarbiu atveju nesikarščiuok, bet pirma apgalvok ir iš aukšto paprašyk Šv. Dvasios proto apšvietimo. Perspėk tik žinomas, tikras ir rimtas, o ne išsvajotas ir be jokios reikšmės ydas. Neperspėk tuo laiku, kuomet jis yra susierzinęs ir neramus, nes

toks perspėjimas greičiau pakenks negu pagelbės. Taip pat saugokis ir pats nenormalėje būklėje būdamas to darbo, nes lengvai galėsi perdėti ir su tiesa prasilenkti. Nedaryk perspėjimo per dažnai, kad tavo žodžiai neįeitų į neapykantą arba, kad nepasidarytų atkaklus perspėjimas. Jei medelį apsuptum erškėčiais nuo apačios iki pat viršūnės, argi jis galėtų vystytis; panašiai ir siela neišsivystys, jei nuolatos aštrūs ir kartūs žodžiai ją žemins. Del to dažnai reikia net nutylėt, o ypatingai jei klaidos nežymios ir jei tai per daug nepakenks nei jam pačiam nei kitiems (Šv. Grig. Moral. lib. 22, c 7). Neperspėk tuomet, kuomet draugų yra daug arba kuomet tavo atsiliepimas gali išrauti didesnį piktumą. Tokiu atveju reikia laikytis Šv. Pranciškaus Sal. patarimo: „Nesistebėk nei pyk, nes nieko tai negelbės, juk neturi galios sulaikyti piktai kalbančių, o savo stropumu gali piktybę dar padidinti. Tuo tarpu užsilaikydamas ramiai, paliksi nieku nekaltas tarp šnypščiančių gyvačių“.

Perspėdamas saugokis piktybės, pasityčiojimo ir skaudaus įžeidimo, nes, kaip sako Šv. Raštas, Dievo dvasia yra pilna saldybės ir meilės. Broliai,—sako mums Apaštalas,—jei žmogus ir įpultų netikėtai į kokią nuodėmę, jūs, kurie Dievo malonėje esate, palai-

kykite tokį, laikydamiesi ramumo dvasios“ (Gal. 6, 1). Taigi perspėk tik iš meilės atsimindamas, kad tik meilė pataiko į širdį ir kad „tiesa, nesujungta su meile, nepaeina iš tikros meilės“, del to perspėjimą sumaišyk su saldybe, kaip karčius nuodus sumaišo su medumi. Tebūna visumet tavo mintyse anie Šv. Pranciškaus Saleziečio žodžiai, kad daugiau musių sugaudoma viename medaus laše, kaip uksuso statinėje, t. y. daugiau reiškia vienas meilus, švelnus ir malonus žodis, kaip tūkstantis piktų. Net jei esi viršininkas, junk griežtumą, rūstumą su švelnumu, kad perdidelis rūstumas neįžeistų ir neįpykintų, neįkiršintų pavaldinių, o perdidelis švelnumas nebūtų nepaklusnumo priežastimi ir tvarkos stoka (Šv. Grig. Moral. l. 20, c. 8). Visumet, sekdamas Samaritono pavyzdį, maišyk alyvą su vynu, bet taip, kad alyvos būtų daugiau. Jei kokį nemalonų dalyką turi artimui pasakyti, pirma pagirk, kas jo yra girtina.

Perspėk su nusižeminimu, prisipažindamas save blogesniu už kitus. Nereikia be reikalo perspėti, nes įlaužtos nendrės neliepia Viešpats laužti. Tuo atveju tebūna pavyzdžiu tau šv. Vincentas a Paulo. Niekumet jis neperspėdavo, tuojau artimui nusižengus, išskyrus būtiną reikalą, bet pirma Dievo akivaizdoje mąstydavo, koks tinka-

miausias būtų būdas. Ir radęs tinkamą laiką, klausė saldžiai ir mandagiai to asmens, ar priimtų iš jo vieną pastabą, pridurdamas, kad nors pats yra pilnas klaidų ir netobulumų, bet iš meilės jo sielos drįsta padaryti brolišką perspėjimą. Tuo būdu rodė jam savo meilę ir gyrė, kas galima buvo girti; paskum palengva prieidavo prie klaidos, nurodydavo jos sunkumą ir blogus vaisius ir, galop, neužgaudamas išteisindavo jį sumažindamas kaltę ir duodamas vaistų. Galop, sustiprindavo jo dvasią, sakydamas, jog Viešpats leido tą nuopolį, kad sielą nužemintų ir pažadintų savo išganymui prie stropesnio darbo. Dažnai tačiau nuduodavo tarsi klaidų nematąs, laukdamas patogios ir giedrios valandos.

Perspėk su kantrybe ir vyriškumu, nesibijodamas visų nemalonumų, kurie gali atsitikti. Šv. Jonas Dieviškasis perspėjo kartą vieną iš Grenados jaunikaitį, kuris nedorai gyveno; bet užtat gavo į antausį. Dieviškasis vyras nenusiminė ir nenusigando, puolė jaunikaičiui po kojomis ir sakė: „Duok man dar kartą į antausį, o net du ir tris, tik neužgauk V. Dievo“. Ta stebėtina šventojo saldybė atvertė ištvirkėlį.

Jei tavo perspėjimas bus priimtas, dėkok V. Dievui, prašydamas pagalbos atvirtusiai sielai; jei bus atstumtas, nenusimink, bet nuolatos belsk į širdies vartus, nes taip

ir Viešpats su mumis daro. Kantrybė vėliau ar anksčiau nugalės. Į vieną netikėlių miestelį atėjo vienas vienuolis šv. Abrahamius ir pradėjo rinkoje mokyti apie Kristų. Bet netikėliai, žiauriai sumušę jį akmenimis, paliko beveik užmuštą. Atėjus nakčiai, prislinko šventasis prie netolimos bažnyčios, kur visą naktį praleido maldoje. Po kiek laiko vėl pasirodė toje pačioje vietoje ir kalbėjo apie Kristaus mokslą. Ir vėl paliko baisiai sumuštas. Taip pasikartojo trečią, penktą ir dešimtą kartą, kad net patys netikėliai pradėjo stebėtis: Kas tai per žmogus, kuris ateina pas mus, kad gautų pajuokų ir žaizdų, o už tai visa užmoka mums meile? Koks tai tikėjimas, kuris duoda tiek kantrybės? Dėliai to jo Dievas turi būti tikras Dievas, — ir visi įtikėjo.

Jei kas tave perspės, neužsigauk, nes, pirmiausia, turi daug ydų ir netobulumo, o antra, juk perspėjantis daro tau didelį patarnavimą. Jei nepyksti ant to, kuris tau nurodo veido dėmes, susitepimus, nepyk lygiai ant to, kuris nurodo tavo sielos dėmes. Juo labiau priimk perspėjimą su nusižeminimu, visai nesiteisindamas, kad esi nekaltas, nei primesdamas kaltę kitiems; priimk perspėjimą ramiai, nežiūrėdamas, kas perspėja, priimk su padėka melsdamasis už tą, kuris tave perspėja ir ne tik priimk perspėjimą, bet pasinaudok juo savo paties gėriui,

10. Gailestingumas skaistykloje kentančioms sieloms

Galop, būk gailestingas skaistykloj kentančioms sieloms. To trokšta pats Dievas. Jis, iš vienos pusės, baudžia ir apvalo tas sielas, nes kolei jos turės nors mažiausią dėmelę, kolei neatsilygins iki paskutinio lašo, negalės susijungti su V. Dievu; bet iš antros pusės, nepaliauja jas mylėti. Juk tai yra išrinktos ir šventos sielos, kurios turi su Juo amžinai gyventi;. del to Jisai trokšta, kad mes užstotume jas ir atlygintume tas skolas, kurias užtraukė būdamos žemėje. O kaip stebėtinas V. Dievas savo sutvarkymais, kad mums, žemės keliauninkams, atidavė mūsų mirusių brolių likimą. Mes galime semti iš jūros Jėzaus Kristaus nuopelnus, kiek tik norime naudotis Dievo gailestingumo turtais ir jais mokėti mūsų brolių skolas, o tuo pačiu atidaryti kalėjimo vartus, į kurį juos Dievo teisingumas buvo uždaręs.

To laukia iš mūsų ir sielos, nes jų skausmas neapsakomas: didesnis, „kaip žmogus čia žemėje pakelti gali“ (šv. Efrem. In vita s. Abrah.). Jų skausmas lygus pragariškam (šv. Aug. In Ps. 36), tik su tuo skirtumu, kad viltis jį pasaldina. Tačiau jų skausmas tuo didesnis, kad sujungtas su

Dievo pasiilgimu, ir skaudesnis, kad pačios sielos negali jo sušvelninti, o tik Dievo meilėje, Jo šventoje valioje, išganymo viltyje, Angelų suraminime ir Karalienės gailestingume randa tikrą palengvinimą. Sako šv. Tomas*), kad tos sielos dvigubą bausmę neša: netekimo bausmę (poena damni), nes negali regėti Dievo, kurį neišpasakytai myli, ir jausmų bausmę (poena sensus), nes ugnis kankina; o ugnies kančios tos pačios, kurias kenčia prakeiktieji, tik ten pelus degina, o čia apvalo auksą, ten degina per amžius, o čia tik laikinai. Iš čia ir paeina taip didelė kančia, kad lengviausi skaistyklos kančių yra sunkesnė už didžiausią žemėje, šiame pasaulyje, bausmę". „Vieni metai liūdesio, ilgesio ir neturto šiame pasaulyje yra niekas, sulyginus su viena valanda nelaimingųjų, skaistykloj kentančių". Taip sako maldinga Sesuo Marija Dionisa, kuri beveik visą savo gyvenimą maldoje už kentančias sielas praleido. „Liežuvis neįstengia išreikšti, — panašiai sako šv. Kotryna Genuietė savo žymiame laiške apie skaistyklą, — protas suprasti, kaip skausminga yra skaistykla. Kaip man rodos, skaistyklos kančios beveik lygios pragariškoms". Kentančių sielų kančios ir del to yra didelės,

*) IV Sent. dist. 21. qu. 1. ar. 1

kad dažnai tęsiasi labai ilgai*), kad sielos nežino, kada jos pasibaigs, kad pačios nei užsitarnaut, nei užgana padaryt, nei melstis už save negali (Faberis. Viskas V. Jėzui. R. IX), o vien tik laukia mūsų gailestingumo.

Prie to gailestingumo palenkia mus žvilgsnis į Dievą, į artimus ir pačius save. Gelbėdami kentančias sielas, didiname Dievo garbę, atiduodame pagarbą V. Jėzui, kaip Žmogui, ir Švenč. Jo Kraujo nuopelnams, darome džiaugsmą Švenčiausiajai Motinai, kuri visus savo vaikus nori prie savęs turėti, kad draug su jais garbintų Šv. Trejybę; džiuginame visą linksminančiąją Bažnyčią, užpildydami Liuciperio pasipriešinimu aptuštintus sostus, — ir kariaujančiąją Bažnyčią, skirdami jai danguje naujus bičiulius. Gelbėdami kentančias sielas, pildome meilės priedermę, kuri, kaip sako šv. Tomas Akvinietis, nebūtų tikra, jei neapimtų kaip gyvųjų, taip mirusiųjų. Tuomet penime alkstančius, duodami sieloms Jėzų, tą Angeliską Duoną; girdome trokštančius, paduodami sieloms Švenč. Kraują; pridengiame plikus, nuogus, duodami sieloms garbės rūbą; lankome ligonius, nešdami sieloms suraminimą; vaduojame kalinius iš baisesnių už pa-

*) Apreiškimai; suteikti kai kurioms šventoms sieloms, pavyzd. sesei Pranciškai iš Pampelunos, tvirtina, kad dažnai sielos už lengvus nusižengimus kelias dešimtis metų turi kentėti.

čią mirtį pančių, duodami sieloms dangišką ir amžiną laisvę; priimame pakeleivius, duodami sieloms dangaus poilsį; laidojame numirėlius Jėzaus prieglobsty, kur apturi amžiną ramybę. Galop, gelbėdami kentančias sielas, užtikriname sau didelės naudos, kuri didina Dievo gailestingumą, rengia mums danguje užtarėjų, didina mūsų nuopelnus, gaivina V. Jėzaus meilę, gimdo Dievo teisybės baimę ir nuodėmių neapykantą, palaiko ir pažadina prie amžinatvės, tobulina tikėjimą, viltį ir meilę, o tuo pačiu artina prie Dievo.

Nieko tat stebėtino, kad už mirusius pamaldos yra didžiai Šventųjų branginamos.[1]) Šv. Ambroziejus, kalbėdamas apie mirusį ciesorių Valentijoną ir jo brolį Gracijoną, užtikrina: „Jei mano maldos gali ką išprašyti, būsite abu išgelbėti. Nė dienos nepraleisiu, kad jus neprisiminčiau; kiekvieną naktį už jus melsiuos, kiekvienoje aukoje turėsite dalelę. Jei jus užmirščiau, tebū-

---

[1]) Pastaba: Tėvas Faberis moko, kad naudingiau yra skirti atlaidus mirusiems, kaip sau, ir kad daugiau pridera melstis už vėles kentančias, kaip už nusidėjėlius. Kaip didesnio pasigailėjimo vertas paraližuotas elgeta, kuris dirbti negali, vien ašaromis ir dejavimais šaukia pagalbos, kaip sveikas ir tvirtas, kuris iš tingėjimo kenčia alkį ir skurdą, taip didesnio pasigailėjimo vertos skaistykloj kentančios vėlės, kurios negali sau pagelbėti kaip nusidėjėliai, kurie iš savo priežasties užsitraukė dvasinį skurdą.

va užmiršta mano dešinė". Šv. Pranciškus Salezietis, netekęs ko nors iš bičiulių ar artimų, nenustodavo apie jį gerai kalbėti ir prisiminti jį maldoje. Šv. Teresė malda ir atgaila ištraukė iš skaistyklos savo nuodėmklausio vėlę. Taip jai pats Viešpats apreiškė. Šv. Brigyda ir Šv. Elžbieta visus turtus išdalijo neturtėliams ir Bažnyčiai už savo vyrų vėles. Panašiai ir tu atsimink kentančias vėles. Tenesiskundžia tavimi, kaip anie ligoniai prie Betsaidos tvenkinio. „Neturime žmogaus, kuris mums padėtų". Bet kuo joms padėsi? — Gi šv. Mišių auka, atlaidais ir malda, ypač prie Jėzaus Širdies ir Kentėtojų Karalienės, Šv. Komunija, V. Jėzaus Švenč. Kraujo paaukojimu, atgaila, išmalda ir kiekvienu geru darbu, tam tikslui atliktu. Ypač atsimink vėles tų, kurie tau buvo artimi šiame gyvenime arba prie kurių nusikaltimų pats prisidėjai. To pavyzdį duoda tau Šventieji. Šv. Pranciškus Borgijas, netekęs motinos dešimtaisiais gyvenimo metais, kruvinai kapojo savo kūną, kad ta atgaila sutrupintų jai skaistyklos kančias. Šv. Petras Damijonas, dar kūdikiu būdamas, rado pinigų, bet nenaudojo jų savo reikalams, o nunešė į bažnyčią ir atidavė kunigui, kad atlaikytų šv. Mišias už tėvo ir motinos vėlę.

V.

Apie įvairią meilę.

1. Šeimos meilė.

Dabar pakalbėsime apie įvairią meilę ir pažiūrėsime, kaip galima kiekvieną jų tobula padaryti. Pradėsime šeima.

Reikia mylėti šeimą, nes Dievas tą meilę įskiepijo į širdis, o V. Jėzus pavyzdžiu ir žodžiu pašventė. Ta meilė pagal savo šaltinį yra dvejopa: arba paeina iš prigimto palinkimo, — ir iš tiesų ji tuomet yra gera, jei tik neperžengia proto ribų ir Dievo tiesų, bet nėra antgamtinė, arba plaukia iš aukštesnio šaltinio — Dievo meilės ir liepia mylėti šeimą del Dievo. Toji meilė yra krikščioniška, dvasinė. Pirma turi jungtis su antra arba, geriau, prigimta meilė turi būt sušvelninta, sudvasinta ir pakelta į antgamtinę vertę. Del to nedera manyti, kad krikščionis, siekiąs tobulo gyvenimo, turi išsižadėti šeimos; juo labiau jo meilė turi būti tyresnė, tvirtesnė ir patvaresnė, kaip perplaukianti pro Jėzaus Širdį. Prigimta meilė paprastai yra akla ir nepatvari, dažniausiai krypsta į savimylą; tuo tarpu antgamtinė yra protinga, tvirta, patvari ir pasirengusi prie pasiaukojimo, nes iš Dievo paeina.

Panašiai ir tu mylėk šeimą, mylėk del to, kad Dievas liepia ir taip, kaip Dievas

liepia. Iš Jėzaus ir švenč. Motinos Širdies semk tos meilės, pareikšk ją gerais norais, prielankia širdimi, dažna malda ir miela auka. Ypač mylėk gimdytojus, atiduok jiems priderančią pagarbą, nors jos nebūtų užsitarnavę, gerbk juos, nors būtų jie kilę iš žemiausio luomo, kantriai pernešk jų netobulybes ir ydas, pildyk jų įsakymus, jei jie nėra priešingi Dievo valiai, pasaldyk jų kančias ir atsilygink už atsidėjimą atsidėjimu.

Tačiau saugokis, kad del šeimos meilės neužgautum Dievo, kas deja, dažnai atsitinka. Tokia meilė yra nuodėminga. „Kas myli tėvą ar motiną labiau, negu mane, tas manęs nevertas; ir kas myli sūnų ar dukterį labiau, nekaip mane, tas manęs nevertas“ (Mato 10, 37). Tokiame atvejyje tebūna tau pavyzdžiu Šv. kankinė Vivia Perpetua. Vos tik pasklido gandas apie jos suėmimą, įėjo į kalėjimą jos tėvas stabmeldys, ir stengėsi tai grasymais, tai prašymais atitraukti ją nuo tikėjimo, bet veltui. Po kelių dienų atėjo vėl dideliai nuliūdęs su ašaromis ir dejavimu atsiliepė į dukterį: „O pasigailėk, duktė, mano žilos galvos, savo seno tėvo, kuris tave taip dideliai myli. Aš tave apsupau rūpestinga savo globa, o tu, mano duktė, nori padaryti savo tėvui ir visai šeimai taip didelę gėdą!“ Tai sakydamas puolė po savo dukters kojomis ir gausingai jas

ašaromis laistė. Bet Vivia pasiliko nepajudinama savo tikėjime. Kuomet jau vedė ją nužudyti, užbėgo kelią tėvas ir, laikydamas ant rankų mažą jos kūdikį, prašė su ašaromis: „Pasigailėk bent to kūdikio, jei nepasigaili manęs“. O kokia tai sunki kova silpnai moteriškei! — tačiau ištesėjo ir mirė už Kristaus tikėjimą.

Jei, galop, Dievas reikalauja, kad del aukštesnių tikslų atsisakytum nuo šeimos gyvenimo ir atsidėtum Jo tarnystei, pav. eitum į kunigus ar šiaip į kokį vienuolišką gyvenimą, nesibijok tos aukos, nes tokiu būdu tapsi panašiu tobulybei Dieviškojo Mokytojo, kuris Tėvo valiai išpildyti nesidrovėjo padaryti skausmo savo brangiausiajai Motinai, o užtat apturėsi gausų užmokestį: „Kiekvienas, kuris palieka namus ar brolius, ar seseris, ar tėvą, ar motiną, ar pačią, ar vaikus, ar dirvas dėliai mano Vardo, gaus šimteriopai ir paveldės amžinąjį gyvenimą“ (Mato 19, 29). Bet jei, nežiūrint į tavo širdies palinkimą pildyti Dievo valią, priešintųsi šeima, nepasiduok jų vyliams, nugalėk jų norus. Kuomet šv. Joanną Pranciška Chantal sūnus, norėdamas sulaikyti nuo stojimo į vienuolyną, atsigulė ant slenksčio, bet ištvermi motina atstūmė sūnų ir išpildė Dievo valią. Panašiai jaunas Stanislovas Kostka išėjo pėsčias į tolimą

kelionę ir tai prieš gimdytojų valią ir stojo į vienuolyną. Tegul nestebina tave tai. Šeimos meilė, kaip žemesnė, turi prieš Dievo meilę, kaip aukštesnę, nusilenkti.

Iš antros pusės, gimdytojai tenelaiko savo vaikų dievukais ar savo žaislais. Kol vaikai maži, nereikia per daug jų lepinti ir puošti, o jiems paaugus, nepataikauti jų norams, bet visumet reikia laikyti juos drausmėje, nes šv. Raštas sako: „Nesigailėk vaikui drausmės, nes jei jį užgausi jis nemirs“ (Patarl. 23, 13), o priešingai, anot to pat Šv. Rašto žodžių: „Rykštė ir sudraudimas duoda išminties, vaikas gi, paliktas savo valiai, daro gėdos savo motinai“ (Patarl. 29, 15), t. y. palieka lyg Absolonas, kuris sau ir gimdytojams neša pražūtį. Gimdytojai temyli savo vaikus dieviškai. Kol jie yra maži, teskiria juos dažnai Švenč. Jėzaus Širdžiai ir Švenč. Motinos globai, vėliau teauklėja maldingai, temoko apie Dievą, veda į bažnyčią, žadina Dievo baimę ir nusižeminimą, žodžiu — reikia visumet prie jų budėti, nors jau būtų paūgėję, ir visumet auklėti juose dorybes ir naikinti ydas. Visa tai reikia daryti sumaniai ir su didele meile. Nuo to pareina tikra tėvų ir vaikų laimė, o draug visuomenės ir Bažnyčios nauda ir džiaugsmas. Taip auklėjo Šventuosius, o Šventieji kitus taip auklėjo. Šv. Kristijono

motina vedė jį dažnai kūdikystės amžiuje į bažnyčią, kur, rodydama Šv. Panelės paveikslą, sakydavo: „Brangusis kūdiki, štai yra tavo Motina, žiūrėk, kad jai nepadarytum niekada jokio liūdesio ir skausmo!“ Kristijonas gerai tai savo širdyje įsidėjo. Šv. Liudviko motina dažnai kartojo prieš jį tuos žodžius: „Mano sūnau, norėčiau geriau tave matyti ant katafalio, kaip sunkioje nuodėmėje“. O sūnus taip gerai suprato tą motinos pamokymą, kad ne tik save šventu padarė, bet ir savo sūnų tokį pat išauklėjo. Mirdamas tokį jam paliko testamentą: „Mano sūnau, pirmas patarimas, kokį tau duodu, yra, kad mylėtum V. Dievą visa savo širdimi, nes be Jo nieko gero negalima padaryti. Geriau būk pasirengęs pernešti visokias nelaimes ir duotis į šmotelius sukapoti, kaip Jį kuomet sunkia nuodėme užgauti“.

Jei V. Dievas reikalauja gimdytojų, kad jie iš Jo meilės atiduotų savo vaiką Dievo tarnystei, tegu ne tik nesipriešina, jei pašaukimas yra tikras, bet už laimę sau palaiko. Kuomet šv. Joanna Pranciška norėjo stoti į vienuolyną, tėvas iš pradžių darė kliūčių, vėliau, matydamas, kad tai Dievo valia, atsidavė jai, sakydamas: „Mano Dieve, nedera man būti daugiau užsispyrusiu; visa širdimi sutinku ir skiriu tau savo dukterį, taip man brangią, kaip Abraomui Izaokas“.

Po to palaimino ją, klūpančią prie jo kojų, ir tarė: „Eik, mano mylima duktė, ten, kur tave V. Dievas šaukia, o mes susilaikysime nuo verksmo, kad tuo didesnę padarytume Dievui savo jausmais auką“.

Lygiai ir vyrą su žmona turi gaivinti šventa meilė, kad mylėtųsi ne del greit pasibaigiančio kūno gražumo ar širdies simpatijos, bet Dievo valiai įvykinti ir del Jo valios. Deja, dažnai pasitaiko, ypač tarp jaunavedžių, kad vyras žmonai, o žmona vyrui esti lyg kokia dievybė; tuomet vyras meldžiasi prie žmonos, o žmona prie vyro, o prie Dievo nei vienas nei antras. Tas blogiausia, kad kartais vienas, norėdamas įtikti antram, pasiryžęs pamesti maldą, pasninką, šv. Mišias, šv. Komuniją, o net išsižadėti tikėjimo ir pražudyti savo sielą. Atsitiko tai anam išminčiui Selemonui, kurį stabmeldės žmonos patraukė prie stabų garbinimo. Panašiai atsitinka ir su krikščionimis. Kaip tat turi užsilaikyti vyras su žmona, kad jų meilė būtų visumet šventa?

Krikščionių persekiojimo laikais Tabaidoje buvo uždarytas kalėjime žymus žmogus Timotiejus ir skaudžiai kankinamas, bet veltui, nes jis paliko nepajudinamas. Tuomet gudrus teisėjas Arijonas liepė pašaukti jo žmoną Maurę, jauną moteriškę ir be galo prisirišusią prie savo vyro, ir pranešė, kad, jei ji nepalenks Timotiejaus atsi-

žadėti savo tikėjimo, laukia jos mirtis. Tuomet buvo patarta jai puikiai apsitaisyti ir taip nueiti kalėjiman, pabandyti jį atversti. Maurė paklausė klastingo patarimo ir, nuėjusi į kalėjimą, apkabino vyrą ir prašė, meldė iš meilės, kokią jis turėjo prie jos, kad mirčiai išvengti atiduotų pagarbą stabams. Timotiejus atsitraukė nuo jos, bet, kuomet vėl ji su ašaromis puolė jam po kojų ir užsispyrusiai prašė, vyras rimtai, bet dideliai sujaudintas ir susigraudinęs, jai tarė: „Maure, ar aš girdžiu krikščionę ar stabmeldę? Kas su tavim atsitiko? Kur dingo tavo šventas tikėjimas, kuriame buvai išauklėta? Vietoj mane paguodus ir davus drąsos kantriai del Kristaus pernešti laikinas kančias, po kurių laukia manęs amžina laimė, tu drįsti įkalbinėti mane, kad už trumpą gyvenimą gaučiau amžinas kančias. Argi tam mane myli, kad mane pražudytum, ir tam esi mano žmona, kad mane gundytum? Esi krikščionė, kaip ir aš, būk tat panaši man ir ištikima Kristui". Kuomet tais žodžiais Timotiejus į ją kalbėjo, V. Dievas tuo laiku permainė Maurės širdį. „Atleisk man, — atsakė žmona, — atleisk man, brangusis mano vyre, mano bedievystę, niekšybę, silpnadvasiškumą, jau ne tik neverčiu atsisakyti tikėjimo, bet tuo labiau prašau tavęs neatstok nuo Kristaus, nors į šmotelius

tave sudraskytų. O ir pati laimingiausia būčiau, kad mirtimi už tikėjimą galėčiau atitaisyti savo nupuolimą ir tuoj su tavimi apturėti kankinės vainiką". Po to, nubėgo pas teisėją ir pranešė jam, kad kaip krikščionė trokšta mirti draug su vyru. Ir iš tiesų abu šalia vienas antro buvo ištemti ant kryžių, kabėjo kelias dienas ir kęsdami didžias kančias draug meldėsi, balsiai kalbėjo psalmes ir vienas antram duodavo ištvermės. Galop, peržegnoję krikščionis, aplink kryžių stovinčius ir atsidavę Dievui beveik vienu laiku į Jo rankas atidavė sielas*). Tokia turi būti meilė tarp vyro ir moters.

Kad būtų taika ir harmonija šeimos gyvenime, reikia prisilaikyti šių taisyklių. Vyras tesielgia su žmona meiliai, širdingai ir mandagiai, vengdamas despotizmo, žiaurumo, pavydo ir bereikalingo niurzgėjimo; mielai teišpildo jos ir visos šeimos norus ir reikalus; tesaugo šeimos židinį, teneseka tų negerų vyrų pėdomis, kurie praleidžia laiką klūbuose, teatruose, prie kortų ir t. p.; galop, tesistengia pataisyti savo klaidas, kad nenustotų žmonos pagarbos, ir tegu draug su ja išpildo sąžinės religines priedermes. Žmona tesaugojasi dykinėjimo, kokietavimų, užsispyrimų ir vyro įtarinėjimo;

*) Šventųjų gyvenimas. O. Prokopas, pusl. 1097.

tenebūna atkakli, nekantri nei per daug gyva ar kalbi, plepi, bet geriau visame savo elgesyje tyli ir saldi, praktikos dalykuose neperdedanti, ruošoje stropi ir visame punktuali, reikalavimuose kukli, išlaidose taupi, svečių priėmime, o ypač svetimų vyrų, atsargi, vyru, vaikais ir tarnais rūpestinga, sunkesniose valandose pilna atsidėjimo. Jei vyras yra perdaug aštrus ir užsispyręs, žmona turi kantriai pernešti jo blogo ūpo išsireiškimus ir taikintis prie jo valios, o net, kiek tai Dievas leidžia, prie visų jo norų ir pamėgimų. Jei vyras pasiduoda kokiai aistrai, tegydo jį žmona atsargiai, bet nežemina ar tai namuose, ar svetimų akyse. Jei vyras šalinasi nuo Dievo, tegu jį patraukia prie tikėjimo ir Dievo karšta malda, pavyzdžiu ir meile, nesinaudodama bereikalingais „pamokslais.“

2. Meilė dviejų ne vienos lyties asmenų.

Jei vyras ir žmona turi gyventi geroje meilėje, būtinas dalykas, kad tikra ir skaisti meilė trauktų juos prie altoriaus. Kur kūniškas geidulys, medžiaginis gėris, užsispyrimas ar kas kita yra moterystės ryšio priežastimi, ten apie pavyzdingą gyvenimą negali būti nė kalbos, jei tik pasenus, gal būt, kils gilesnis vieno prie antro prisirišimas, — kas deja retai atsitinka. Kas blogiausia,

panašūs kryžiai šiandien ne naujiena, o del to įvyksta kartais labai liūdnūs ir skaudūs nuotykiai. Reikalinga tat, kad meilė pirma sujungtų širdis, o tik paskui kunigas stula surištų rankas.

Iš antros pusės pati meilė gimdo nemažus pavojus, o net susikrimtimus ir nupuolimus, jei tik peržengia ir iškraipo ribas, kokias jai Dievo valia skyrė, ir jei tik remiasi vien prigimtais jausmais.

Tie jausmai pradžioje yra nežymūs, panašūs į silpnas liepsneles, kurias bet koks vėjelis gali užgesyti; o kartais iš pat pradžių pasireiškia smarkiai ir galingai. Tas dažniausiai atsitinka pas jaunus, karšto temperamento, lakios vaidentuvės ir mylinčios širdies asmenis. Tokiuose kartais vienas pasikalbėjimas arba net vienas pažvelgimas pajėgia sukurti galingą ugnį. Tokiems reikia nuolatos save saugoti ir drauge vengti tam progų: dykinėjimo ir lengvų, meile persisunkusių knygų skaitymo.

Pradžioje, kuomet pas ką pradeda busti žemiškos meilės jausmas ir nori užvaldyti širdį, pirmiausia reikia ištirti, ar jis yra skaistus, ar turi tinkamą tikslą, ar bus prielankus antrai pusei ir ar nėra kliūčių moterystei. Tą apgalvojus, reikia klaustis gimdytojų nuomonės. Jei protas ir sąžinė liudija, kad tas jausmas plaukia ne iš blogų šaltinių ir gali privesti prie moterystės, tai

jis yra galimas ir leistinas. Tačiau žemiška meilė jausmų įtakoje lengvai susidrumsčia ir darosi nešvari, neskaisti, del to kiekvienas, ir kiekviena težiūri, kad nesuteptų sielos ar kokiu biauriu vaizdu ar geiduliu. Todel būtinai reikalinga atsiduoti maldai ir eiti prie Šv. Sakramentų, žodžiu — reikalingas maldingas gyvenimas. Jei meilė pasireiškė iš vienos ir antros pusės išoriniai ir abu asmenys vienas su antru sueina, tegu tas suėjimas nebūna vien jų dviejų, be jokio vyresnio, bet visumet kieno nors trečio vyresniojo akivaizdoje ir tegu jų nesutepa (kas deja labai lengva) joks neleistinas nevedusiais žmonėmis pasitikėjimas. Net susižiedavusiems užginta yra tai, kas savyje yra nuodėmė. Todel jaunavedžiai, turėdami tai galvoje, visumet turi laikytis atsargiai, neilginti jungtuvių laiką ir visomis jėgomis eiti prie to, kad jų jausmai, perėję per Jėzaus Širdį, liktų šventa, tvirta, pasiaukojanti ir patvari meilė. Tik tokia meilė yra nepavojingu pamatu dorai ir šventai šeimai, o draug ir visai tautai.

Bet jei moterystė visai negalima del to, kad vienas iš tų asmenų yra surištas kitokiu ryšiu, ne tik nedera ugdyti to jausmo, bet reikia jį visai užslopinti, kolei dar esti, jei taip galima pasakyti, vystykluose; kitaip, jam subrendus, paliks daugeliu nuodėmių ir kančių šaltiniu, o net gali privesti prie

visai liūdnų pasekmių — savižudystės ar pamišimo. Didelės kančios yra panašus jausmas, — tuo didesnis, nes siela kenčia, o nenori nustoti savo kančių, nes ji turi jam (jausmui) kaž kokią paslaptingą saldybę. Vaistas tokiai žaizdai yra vengimas to, kas jos priežastimi buvo, karšta malda, dažna išpažintis prie sumanaus ir kantraus nuodėmklausio, galop, atsidėjimas darbui ir gailestingiems patarnavimams. Tokiomis priemonėmis, jei visai ir nepasisektų išrauti tas jausmas, tai bent būtų galima sušvelninti ar permainyti į kilnų jausmą, — bet deja, neina tas taip lengvai. Jei toks asmuo paskui eitų į moterystės luomą, tegu visus savo jausmus atiduoda tam, kurį pasirinko; nes dažnai pažadėti kam meilę, o neturėti jos savo širdyje, būtų melagystė ir priežadų laužymas.

Jei kas gilesnėje ir tyresnėje meilėje patyrė nusivylimą ar net suvadžiojimą, tegydo tą žaizdą, kartais labai opią ir skaudžią viršui minėtais būdais. Viešpats Dievas leidžia panašias kančias tai bausdamas sielą už pirmykščius lengvamanius meilikavimus, versdamas ją pasitaisyti, tai norėdamas sulaikyti nuo netinkamo ir nelaimingo susijungimo ar atitraukti sielą nuo pasaulio ir pažadinti prie tobulesnio gyvenimo. Reikia ir tuomet pasiduoti Dievo valiai ir klausti, kaip anas Saulius: „Viešpatie, ką nori,

kad daryčiau?“ Būna ir taip, kad siela pažįsta ir pamato visas šio pasaulio tuštybes, kad šiame pasauly niekur neras pasotinimo, kaip tik Tame, kuris niekad neapvilia, nesuvadžioja, kurio meilė vieninteliai žmogaus širdį gali padaryti laimingą, ji grįžta prie to, kuris, būdamas Švenč. Sakramente, ir dabar nuolatos šaukia: „Ateikite į mane visi, kurie vargstate, ir apsunkinti esate, o aš jus atgaivinsiu“ (Mat. 11, 28). Ir taip ne vienas jaunuolis, jaunuolė palieka šį triukšmingą pasaulį su jo visomis grožybėmis, atsiduoda Dievui ir dirba ramų apaštalystės darbą savo ar artimo sielos išganymui. Bet būva ir taip, kad siela, neieškodama Dievo pagalbos, parpuola po savo kančių našta ir, jei nepasikesina ant savo gyvybės, — kas tokiame nusiminime ir apsivylime dažniausiai atsitinka, — po to smūgio išsineša didžiausį liūdesį, kartybę, žmonių neapykantą ir dažniausiai eina klaidingu keliu. Pagaliau ir taip atsitinka, kad silpna ir negyvenanti maldingai siela, suvedžiota meilėje, metasi į gyvenimo bangų prieglobstį ir aklai nardo žemiškuose purvuose, nedorai meilikuodama ir ištvirkusiai gyvendama.

Blogą turi žymę tie meilikavimai, arba, kaip paprastai sakoma, kokietavimai. Moterys jau iš prigimties daugiau ar mažiau yra linkusios meilikaviman, nes tas noras joms

yra įgimtas, kaip jų silpnybė, o draug ir kaip jų ginklas. Jei tas noras nesivadovauja blogais akstinais ir užgintomis priemonėmis, žodžiu, neperžengia ribų, už kurių prasideda nuodėmė, reikia apie ją gerai manyti. Juk ir Šv. Pranciškus Salezietis sako, kad moterims leista norėti patikti tiems, iš kurių tikisi pasirinkti vyrą. Bet kai kurios moterys meilinasi ir vartoja įvairias priemones be jokios širdies meilės ir Dievo baimės, kad tik patrauktų kitų širdis, kuriomis paskui galėtų žaisti ir jas valdyti, kad kiti atkreiptų į jas savo dėmesį, stebėtųsi ir pagarbą duotų*). Beširdės tai sielos, panašios į anas rymietes, su pasigėrėjimu žiūrinčias į gladiatorių kančias ir kruvinas kovas, arba į tas baisias meškas, kurios, užmušusios kokį gyvulį, perplėšia jį pusiau ir pirmiausia jo širdį suėda. Kiek iš to kyla nelaimių, nusižengimų ir nuodėmių, sunku ir apsakyti. Kartais ir pačios, net „širdžių karalienės," tampa jų auka ir tai paprastai labai baisia. O kaip tat jaunuoliai, ypač margaitės, turi saugotis tos biaurios ydos ir negeresnės jos motinos — tinginiavimo! Kiekvienas tesaugo savo širdį ir nereikalauja kitų.

---

*) Tiesa, pasitaiko ir vyrų, kurie tuo būdu klaidina moteris.

3. Bičiulių meilė.

Kas tai yra bičiulystė, arba draugiškumas, ir kada ji yra gera, kiekvieno žmogaus gyvenime svarbus yra klausimas. Visų pirma, kad bičiulystė tarp dviejų asmenų gyventų, pirmon galvon reikia tikros lygybės, antra, širdžių susiartinimo ir galop, kad tarp tų dviejų širdžių būtų tam tikras ryšys. Įvairūs yra ryšiai, o del to ir įvairios bičiulystės. Tokiu ryšiu pirmiausia yra Dievas ir Dievo reikalai, Jo gėrybės, kaip tai: Dievo garbė, Dievo mokslas, Dievo tarnystė ir Dievo darbai. Ta bičiulystė yra dvasiška ir šventa. Tokia bičiulystė gyvena tarp šventųjų, pavyzdžiui, tarp Šv. Grigorijaus Naz. ir Šv. Bazilijaus, Šv. Antano ir Šv. Povilo, Šv. Jono Kantiečio ir palaimin. Vladislovo iš Gielniovos ir t. p. Tokios stenkis ir tu įgyti. Kaip kopiantieji į kalną griebiasi vieni kitiems už rankų, taip ir mes sunkioje kelionėje į tobulybės kalną ir dangišką Sioną turime viens kitam paduoti draugišką ranką. Tokio draugiškumo pavyzdį parodė mums Išganytojas; Jis mylėjo nekaltą mokinį Joną ir verkė prie Lozoriaus kapo.

Kitu draugiškumo ryšiu yra būdo ir temperamento panašumas ir to pat tikslo siekimas. Tas pasireiškia tarp mokinių, pirklių, mokslininkų ir t. p. Tokia bičiuly-

stė kartais yra gera, kartais bloga, žiūrint, koks ryšys ir tikslas, — tačiau nėra antgamtinė.

Dar kitu bičiulystės ryšiu yra prigimtas palinkimas, arba simpatija, kurios akstinu yra patraukianti išvaizda, meilūs juokavimai, jautri širdis ir t. p. Tokia bičiulystė yra netobula ir dažnai pavojinga. Aiškiausiai ji pasireiškia tarp moterų ir kartais tarp priešingų lyčių; bet čia paprastai esti įmaišytas meilikavimas. Domėkis tokios bičiulystės žymes. Ji paprastai gimsta širdyje ir pasireiškia jausmingu žvilgsniu, ugningu žodžiu, pilno ilgesio atsidūsėjimu. Tokios bičiulystės asmenys vienas antrą kelia į padanges ir vienas antrame mato tobulybės pavyzdį, net klaidas už dorybes laiko ir stengiasi jas pasekti. Visumet jie trokšta būti drauge ir negali pasisotinti savo kalba. Kiekvienas persiskyrimas išspaudžia jiems ašaras; jie nuolatos vienas apie antrą mąsto; mylimo asmens paveikslas net maldoje iš vaizduotės nepranyksta. Norėdami sustiprinti draugavimosi ryšius, palieka visokius atsiminimus, teikia visokius širdingus patarnavimus, o iš antros pusės esti taip pavydūs, kad kiekvienas šaltesnis žodis arba išreikštas prielankumas kitiems yra laikoma nuoskauda sau. Kartais nors ir mažiausias koks dalykėlis yra priežastimi supykimo, ir po to, jei nepavyksta užmegzti dar

didesnių santykių, tai visas draugiškumas virsta amžina neapykanta.

Iš visų tų žymių matosi, kokie panašios bičiulystės vaisiai. Tokia bičiulystė yra žema, nes iš žemų šaltinių plaukia, yra bloga, nes nieko savyje rimto neturi, yra nepatvari, nes jos ryšiai trapūs, yra pavojinga, nes blogus vaisius duoda.

Yra dar viena bičiulystės rūšis taip vadinama dvasinė bičiulystė, kuri yra savyje gera, jei jos tikslu ir ryšiu yra Dievas. Ji padeda save tobulinti ir šventesniu daryti. Juk kai kurie Šventieji gyveno dvasinėje bičiulystėje, kaip tai Šv. Pranciškus Salezietis ir Šv. Joanna Pranciška Chantal, tam, kad geriau galėtų pastebėti savo klaidas ir netobulumus. Bet ir toki bičiulystė, ypač netobuliems ir neatsargiems arba priešingos lyties asmenims, yra pavojinga. Paprastai pradžioje ji esti šventa, nekalta, visos kalbos eina apie Dievą ir dvasinį gyvenimą, bet per ilgesnį laiką nejučiomis įsimaišo žemiškas elementas ir galop tai, kas dvasiškai buvo pradėta, kūniškai pabaigiama. „Kaip daug — sako Šv. Bazilijus — ta dvasinė meilė į juodą prapultį įstūmė ir kuomet viduj įsiutusios audros laimingai jūrą perplaukė, o jau prie pat uosto su turtais ir laivo gėrybėmis nuskendo“ (Sermo de abic. rer.). Šv. Teresė per Dievo apreiškimą matė tą vietą, kuri jos pragare laukė. Ir už

ką? — Juk, kaip prisipažįsta (žiūr. In. vita C. VII), visai nebuvo bedievė; priešingai, visumet mintimis buvo Dievop pakelta ir biaurėjosi kiekviena nuodėme. Kas tat galėjo stumti ją į pragarą? O tai, kaip ji pati sako, perdaug jautri bičiulystė, nors dar ir tolima nuo nuodėmės. Būdama jau vienuolyne, kur, nežiūrint į didelę kliauzūrą, mėgo kalbėtis su pašaliečiais žmonėmis, o ypač su jaunu savo giminiečiu, kurio draugavimasis jai buvo žavėtinas. Pradžioje nieko nematė tame pikto ir, kuomet vyresniųjų seserų buvo perspėta, dar užsigavo ir tik paskui dar po kelių pasimatymų gresiantį sau pavojų pajuto.

Dabar klausykis, kaip turi elgtis bičiulystėje. Visų pirma tavo bičiuliu tebūva V. Jėzus, nes visi kiti bičiuliai esti nepatvarūs, kaip „kregždės, mainančios savo lizdus“. Vienas Viešpats Jėzus išbus prie tavęs laimėje ir nelaimėje. „Tą mylėk ir savo bičiuliu laikyk, kurs nepames tavęs, nors visi pamestų, ir neleis tau pabaigoj pražūti“ (Apie Krist. Sek. knyg. II skyr. 7, 1). Kiekvieną gi kitą bičiulystę apvalyk ir pašventyk Dievo meile. Kaip perlas jūros dugne neturi jokio grožio, o ištrauktas priima spindėjimą ir gerą vertę, taip bičiulystė, apimta Dievo meilės dvasia, įgyja grožio, vertės ir patvarumo. „Manimi turi remtis draugo meilė, — sako Dieviškas Mokytojas, — ir

del manęs turi mylėti tą, kas tau rodytųsi geras ir labai mielas būtų šiame gyvenime. Be manęs jokios vertės draugavimasis neturi ir neilgai tveria ir nėra tikras nei grynas tas prisirišimas, kurio aš nesujungiu“ (Apie Krist. Sek. knyg. 3 skyr. 42, I).

Saugokis jausmų bičiulystės. O jei tokią padarei, stenkis arba ją apvalyti ir dvasinę padaryti arba visai panaikinti. Šv. Teresė, kuomet negalėjo sulaikyti savęs nuo žalingos bičiulystės, meldėsi prie šv. Dvasios, kalbėdama per aštuonias dienas „Veni creator“, ir galop Dievo malonė tą prisirišimą pašalino.

Galop, del dvasinės bičiulystės patariu būti labai atsargiam, kad, mylėdamas kokiame asmeny, ypač kitos lyties, Dievą ir dorybę, neperkeltum tos meilės į patį asmenį. Kas, deja, del žmogaus silpnybės yra labai lengva. Neteisink savęs tuo, kad tas asmuo yra labai maldingas,-a. Kaip teisingai sako šv. Tomas: „Panašūs asmenys juo yra šventesni, juo labiau pritraukia ir juo daugiau savyje turi žavėtinumo grožybės“. Del to gerai budėk, kad dvasinė bičiulystė netaptų jausmų bičiulyste. Kad geriau galėtum vieną nuo antros skirti, paduodu tau sekančius nurodymus.

Jei bičiulystė yra jausminė, tuomet tie asmenys mėgsta ilgas kalbas, negalėdami jokiu būdu viens nuo antro atsiskirti, ir

tos kalbos apima dažniausiai nešvarius dalykus ir glosto jausmus. Priešingai, dvasinė bičiulystė neieško ilgų kalbų, o jei kalba, tai tik apie šventus ir dvasinius dalykus. Jei bičiulystė yra jausminė, tuomet visi ugningi žvilgsniai ir perveriantieji žodžiai yra pilni pataikavimo ir saldybės, o veido išraiška ir visa orutinė forma ir judesiai persiėmę viduju širdies karščiu. Dvasinėje bičiulystėje viskas atsispindi padorumu ir kuklumu: ir akis, ir liežuvis, ir visi kūno judesiai užsilaiko taip, kad nieks tuo negali pasipiktinti. Jei bičiulystė yra jausminė, tuomet vienas asmuo visumet nori būti draug su antru, o jei esti atitolintas, jaučia savyje neramumą, pasiilgimą ir liūdesį, taip pat dažnai apie ją mąsto, klausinėja, nerimauja, o kuomet, galop, sueina, tai nėra galo nusiskundimams atšalimu, užmiršimu ir t. t. Tuo tarpu dvasinėje bičiulystėje nėra tokių nuliūdimų nė nusiskundimų, o jei kas nors panašus atsitinka, tai visa yra skiriama Dievo valiai ir didesnei Jo garbei. Jausminė bičiulystė pilna yra pavydo. Jei vienas asmuo mato, kad antras reiškia simpatiją kokiam trečiam asmeniui, tuomet tuojau pyksta, nuliūsta ir skundžiasi, primesdamas jai jos neištikimumą ir netaktiškumą, o prie šios trečios jaučia neapykantą ir antipatiją. Priešingai, dvasinė bičiulystė nėra savimyla ir ožiškai užsispyrusi. Jausminė bičiulystė

uždaro akis artimo klaidoms ir nusižengimams, o jei ne, tai visus netobulumus išaiškina, pagražina ir net priima tobulumais. Tuo tarpu dvasinė bičiulystė, tiesa, nesmerkia asmens, bet užtai smerkia klaidas ir stengiasi maloniu perspėjimu sugrąžinti į tikrąjį kelią. Galop, jausminė bičiulystė mėgsta saldžiažodžiauti ir meilintis laiškais, dovanomis ir tuščiais patarnavimais; kuomet, priešingai, tokių priemonių nepažįsta šventa bičiulystė ir jų nereikalauja, nes pats Dievas yra jos ryšiu ir jėga.

4. Namiškių meilė.

Čia dar reikia keletą žodžių pasakyti apie namiškių meilę, nes ją retai galima sutikti, net ir pas maldingas sielas. Daug yra tokių žmonių, kurie svetimiems yra angelais, o saviems, ypač tarnams, šėtonais. Del ko taip? O tai del to, kad prieš svetimus užsideda kaukę, kad geriau atrodytų, o savųjų tarpe ją numeta. Argi yra ta siela maldinga? Mažiausiai — net vardo krikščionies neverta, nes „jei nesirūpina savaisiais, ypač namiškiais, tas išsigynė tikėjimo ir yra piktesnis už netikintį“ (1 Timot. 5, 8). Krikščionis, ypač siekiąs tobulybės, turi mylėti savo tarnus ir namiškius.

Norėdamas tą meilę savyje palaikyti, žiūrėk visumet į tarnus, kaip į Kristaus bro-

lius ir kaip į savo brolius, del to kaip broliams rodyk jiems savo meilę. Bet kaip rodyti? O tai pirmiausia nedaryk jiems jokios skriaudos, neapsunkink juos darbu, nenuskriausk valgyje, duok reikalingą poilsį ir prigulintį užmokestį, nekankink jų savo užsispyrimais ir nepiktažodžiauk. Antra, rūpinkis jų dvasiniu gėriu. Todel stropiai saugok ir žiūrėk, kad neužrūstintų V. Dievo, neturėtų jokių nuodėmingų su kuo nors santykių, nekalbėtų nedorų kalbų, nemeluotų ir neapgaudinėtų. Be to, žiūrėk, kad atliktų kasdienines maldas, eitų į bažnyčią ir klausytų šv. Mišių ir pamokslų, eitų išpažinties ir prie Švenč. Sakramento. Tikrai krikščioniškuose namuose net tarnams daromos bendros maldos ir dvasiniai skaitymai. Tokiais buvo šv. Eleazaro namai. Jo tarnai kasdien klausė šv. Mišių, darė trumpus apmąstymus ir kas aštuonios dienos ėjo prie šv. Sakramentų. Visokie piktumai, keiksmai, negražūs žodžiai nebuvo girdimi jo šeimoje, — buvo tai šventi namai. Galop, būk tarnams tėvu ir motina, pasaldink jų kančias, globok juos ligoje, o įgysi jų prielankumą ir paklusnybę, nes „paklusnybė, plaukianti iš meilės, yra daug geresnė, kaip baimės verčiama“ (Šv. Jėron. Ep. 14). Elkis su jais maloniai, bet neprileisdamas iš jų pusės jokių pasipūtimų. Jei reikia nubausti ir pabarti, bark, bet be jokių užsidegimų ir

kerštavimų, greičiau vadovaukis meilės ir saldybės dvasia, kaip piktumu ir kerštu. Kaip pučiąs į bures vėjas smarkiau varo laivą už irklu kasimąsi, taip vienas meilus žodis, vienas gero geidžiantis ženklas daugiau veikia tarnus, kaip šimtas karčių ir staigių žodžių.

Tuo atžvilgiu Šventieji yra mums pavyzdžiu. Šv. Pranciškus Salezietis apsieidavo su tarnais tėviška meile, įsakymus duodavo visumet maloniu ir pilnu saldybės tonu, o net, kiek galima, stengėsi juos kuo mažiausia apsunkinti ir jiems įgrįsti. Iš antros pusės, buvo stropus jų dvasiniuose reikaluose; pats rytais ir vakarais kalbėdavo su jais poterius, rengdavo prie šv. Sakramentų ir klausydavo išpažinties. Šv. Joanna Pranciška Chantal niekumet neatsiliepdavo į tarnus rūsčiai ir paniekinančiai. Kokios nelaimės metu globojo juos, kaip kokia motina. Šv. Korolius Baromiejus visumet eidavo pirštų galais pro savo miegančius tarnus, kad juos nepažadintų. Jei negali pilnai pasekti Šventuosius, bent taip elkis su savo tarnais, kaip kad norėtum, kad su tavimi elgtųsi, jei būtum jų vietoje tarnu.

5. Priešų meilė.

Galop, viena artimo meilės rūšis, kuri reikalauja atsispirti prieš prigimtį, yra tos dorybės viršūnė. Ja yra priešų meilė.

Ta meilė daugeliui atrodo visai negalima. Tačiau nieko tikresnio už tokios pareigos ėjimą ir nieko vertesnio už tokios pareigos išpildymą. Pirmiausia Dievas nori, kad mes mylėtume priešus. Jis visus myli, kaip savo vaikus, ir visus aprūpina savo globa, nors daugelis jos neverti. Kaip pats dovanoja ir atleidžia neklusniems savo vaikams, jei jie gailisi tų savo klaidų, taip lygiai trokšta Jis, kad vaikai atleistų vieni kitiems savo įžeidimus, ir tik del to vadina savo vaikais. „Mylėkite savo priešus, — sako Viešpats, — gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia, ir melskitės už persekiojančius ir šmeižiančius jus, kad būtumėte vaikai jūsų Tėvo, esančio danguje, kurs leidžia savo saulei užtekėti ant gerųjų ir piktųjų ir lydina ant teisiųjų ir neteisiųjų. Jei jūs mylite tuos, kurie jus myli, kokį turėsite užmokestį?“ (Mato 5, 44—46). Panašių dalykų prieš Kristų nieks nebuvo girdėjęs. Bet štai įsikūnijusi Išmintis, kaip spinduliai šviesą, paskleidė tai pasauliui. Teisingai sako Tertulijonas (Cap. 1, ad. Scap.) mums yra įsakyta mylėti priešus, o ta dorybė tik mums krikščionims tėra tikra, o ne visiems žmonėms bendra. Mylėti bičiulius visi gali, o mylėti priešus gali tik krikščionys. Juk aiškiai

Kristus sako: „Jei jūs mylite tuos, kurie jus myli, ir sveikinate tik savo brolius, ką jūs viršaus darote? Argi muitininkai ir stabmeldžai tai nedaro?“ (Mat. 5, 47). Taigi priešų meilė yra krikščionių žymė, yra pamatinis krikščioniškos artimo meilės akmuo. O kad žmonės nesiskųstų, kad toji tiesa yra perdaug sunki, pats V. Jėzus duoda pavyzdį. Prisižiūrėk jo gyvenimui ir mirčiai. Kiek tai pernešė paniekinimų ir skausmų, o kaip už tai atkeršijo? Štai „perėjo pasaulį gerą darydamas“, ant kryžiaus kabėdamas „meldėsi už savo priešus.

Dėliai to nieko garbingesnio, nieko naudingesnio už priešų meilę. Ji mus daro Dievo vaikais, panašiais į dangiškąjį Tėvą. Teisingai tat pasakė Antiokiečių vyskupas Flavijus įpykusiam ciesoriui Teodoriui: „Ciesoriau, jei atkeršysi, būsi tik žmogus, jei dovanosi, liksi panašus į Dievą“. Ji atlygina, o geriau pasakius, atleidžia nuodėmes, nes Dievas padarė su mumis lyg tokią taiką, sutartį, kad tik tuomet atleis jei mes atleisim. Kad tai neužsimirštume, įsako mums kasdien kartoti: „Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame“ ir t. t. Ta meilė sutraukia (sujungia) didžiausias Dievo malones, nes ji, kaip aukščiausioji, labiausiai yra Dievui meilė. „Tikriausiu liudijimu, — pats V. Jėzus pasakė į Šv. Anelę iš Folig-

nos, — kokį man iš meilės del manęs mano tarnai gali duoti, yra meilė tų, kurie juos dažniausiai užgauna“. Del ko tai? O tai del to, kad priešų meilė yra antgamtinė ir gryna, o tuo tarpu kaip prie visokios kitos meilės lengvai įsiterpia savimyla, o su ja ir pagedimas.

Dėliai to gausūs yra tos meilės nuopelnai. Jonas Gvalbertas už tai, kad dovanojo savo brolio užmušėjui, liko pašauktas į vienuolių gyvenimą, kuris jį padarė šventu. Kiti Šventieji už panašius darbus gavo brangiausias malones. Argi tat mūsų priešai nėra mums geradariai, kad tokius didelius nuopelnus mums duoda? Iš tikrųjų jie yra panašūs į bites, kurios iš tiesų skaudžiai gelia, bet už tai saldų medų duoda. Teisingai tat Šv. Teresė šmeižiama ir persekiojama kalbėjo į Dievą: „O Viešpatie, Tu žinai, kad nieko netrokštu, tik vieno — ar mirti ar kentėti; dėliai to myliu savo priešus labiau, kaip bičiulius, nes pirmieji dažnai duoda man progos kentėti“. Teisingai taip pat Šv. Steponas abatas laikė tą didžiausiu bičiuliu, kuris jį kuo nors užgaudavo.

Jei nori bent kiek labiau būti panašiu į Kristų ir sekti Jo tarnų pėdomis, laikyk kiekvieną savo priešą ir skriaudėją vien tik kaip Dievo įrankį, kuriuo Viešpats naudojasi, kad tave nubaustų. Paskui, apmąstyk, koks tau yra Dievas ir kokiu tu esi Dievui

apmąstyk, kokiu buvo Švenčiausias Išganytojas ir Šv. Jo tarnai; karštai prašyk, kad Viešpats pakeistų tavo širdį; galop, lavinkis tos meilės aktuose sekančiu būdu:

Visų pirmiausia kantriai pernešk visus nemalonumus, paeinančius iš žmonių, ir visa tai priimk savo sieloje už atgailą. Į melagingus žodžius nekreipk dėmesio ir „pasidaryk, kaip žmogus, kuris negirdi ir kurs neturi savo burnoje kuo atsikirsti“ (Ps. 37, 15). Tuo būdu liksi nugalėtoju ir panašiu tapsi į Avinėlį, kurs visaip išjuokiamas tylėjo.

Jei tau atrodytų tai negalimas daiktas, įsivaizduok sau, kad šalia tavęs ir tavo priešo stovi V. Jėzus ir prašo jam dovanojimo. Argi atsakysi Tam, kuris tau taip dažnai atleidžia ir dovanoja? Ispanijoje sumišimo metu vienas piktadaris užmušė iš keršto nekaltą žymų žmogų ir jo kuną išmetė į Madrydo rinką. Užmušto tėvo sūnus tarnavo kariuomenėje ir kaip tik tuo metu įėjo į miestą. Kas pajėgs aprašyti jo skausmą, kuomet pamatė prieš save gulintį savo mylimo tėvo lavoną. Jo kraujas užvirė, ir, nežmoniškai nusiminęs, puolė jis ant kelių prie tėvo lavono ir sušuko: „Tėve, žūt būt, turiu atkeršyti tam piktadariui, kuris pasikėsino ant tavo gyvybės“, ir, ištraukęs kalaviją, nubėgo ieškoti piktadario. Tuo tarpu užbėga jam kelią senelis kunigas ir sako:

„Jaunikaiti, susilaikyk, — ar tu esi krikščionis?“ — „Taip, aš esu juo, bet turiu atkeršyti savo tėvo užmušėjui“. Tuomet kunigas parodė jam kryžių: „Štai tasai, kuris ant kryžiaus mirė, kad mus išmokytų dovanojimo“. Bet kareivis iš pykčio atstūmė kunigą. Senelis, stropus sielos sargas, puola jam po kojomis ir, keldamas aukštyn kryžių, šaukia susijaudinusiu balsu: „Jei nori atkeršyti, sumindyk pirma tą kryžių, o paskum mane, Kristaus sargą“. Jaunikaitis susigraudinęs graudžiai pravirko, pakėlė nuo žemės senelį, pabučiavo kryžių, sakydamas: „Dovanoju del Tavęs, mano Jėzau“. Panašiai ir tu dovanok del Nukryžiuotojo meilės savo priešui.

Yra žmonių, kurie patys iš tiesų priešams nekeršija, bet užtat džiaugiasi, matydami, kad kiti juos skriaudžia ir persekioja. Toks kerštas yra paslaptingas. Jis irgi turi būti tolimas tavo širdžiai. Taigi ne tik dovanok ir atleisk, bet gražiai išvalyk savo širdį; tegu joje nepalieka nė šešėlio neapykantos, kartumo ir keršto; kaip Kristus ne tik nuodėmes mums atleidžia ir jas dovanoja, bet dar savo draugais ir bičiuliais mus laiko, jei tik mes prižadame prisilaikyti ir pildyti Jo šventą valią, t. y. Jo įsakymus. Yra ir tokių, kurie savo priešams dovanoja, bet nenori su jais kalbėti, net pažvelgti į juos. Tai ženklas, kad jų širdyje

glūdi dar toji piktoji šaknis, kurią neatidėliojant reikia išrauti.

Negana to, V. Jėzus trokšta, kad mes ne tik atleistume ir dovanotume savo priešams, bet dar daugiau — kad juos mylėtume. Taigi mylėk savo priešus širdimi, žodžiu ir darbu. Šv. Pranciškus Salezietis yra stebėtinu pavyzdžiu mums tuo atžvilgiu. Jis laikė stačiai negalimu dalyku nemylėti savo priešų. Štai jo žodžiai: „Jei Dievas įsakytų neapkęsti savo priešus, neįstengčiau to padaryti; bet jei priešas išplėštų man vieną akį, su kita tačiau meilingai į jį žiūrėčiau“. Atsitiko kartą, kad tūlas advokatas, kuris vadinosi Pilletas, užsidegė didele neapykanta prieš vyskupą Šv. Pranciškų Salezietį ir tai už ką, kad šis šventasis paprašė prigulinčio iš jo valdomų turtų Bažnyčios užmokesnio. Šv. Vyskupas, sužinojęs apie jo tą neapykantą, tyčiomis užėjo jam kelią ir, kaip paprastai, pilnais saldybės žodžiais jam tarė: „Pone, žinau, kad mane neapkenti ir visokiais būdais kenki ir žemini mano gerą vardą; taigi žinok, kad nors man išrautum vieną akį, su kita, pilna meilės, į tave žiūrėsiu“. Nežiūrint tai, neapykantos apakintas šis nei kiek nesuminkštėjo, bet kerštо vedamas šovė kartą į vyskupo namų langą, o antrą kartą kalaviju sužeidė generalį vikarą. Įsikišo į tą dalyką miesto valdyba ir begėdišką drąsuolį uždarė kalėjiman.

Šv. Pranciškus Salezietis prašė dovanojimo neišvengiamos mirties bausmės. Bet advokatas nepermainė savo širdies ir po to, kaip pirma, degė neapykanta. Šv. Vyskupas nuėjo kalėjiman ir, puolęs po savo priešo kojomis, prašė dovanojimo, jei kuo nors prieš savo norą jį yra užgavęs*). Arba vėl skaitome Šv. Kotrynos Sen. gyvenime, kaip viena nedora moteris Palmerina tokia didele neapykanta degė prieš tą šventąją, kad nuolatos persekiojo Šventąją ir visokiais būdais ją šmeižė. Šventoji stengėsi permaldauti ją savo prielankumu, nusižeminimu ir angeliška saldybe, o net, nors būdama nekalta, prašė jos dovanojimo, bet pašėlusi moteris, blaškė ją iš savo kambario. Ji taip buvo užsidegusi neapykanta, kad net gulėdama mirties patale nenorėjo su ja taikytis. Tuomet Šventoji iš baimės apie savo priešininkės sielos išganymą puola po Išganytojo kojomis ir, liedama gausingas ašaras, karštai prašo, atkakliai užsispyrusiai moteriškei pasigailėjimo ir atleidimo. Viešpats išklausė jos maldavimą, nes atsivertė toji moteriškė, atliko išpažintį ir susitaikiusi mirė. Toks tai yra Šventųjų kerštas. Tebūna ir tavo toksai.

---

*) Vie de s. Francoi de Sales par le curé de Saint — Sulpic T. II, L. VI, Ch. IV.

Bet kaip pasielgti su Bažnyčios ir tėvynės priešais? Ar reikia žiūrėti su abejotina ir nužeminta akimi į tokius nedorus darbus? Priešingai, kiekvienas tikras Bažnyčios ir tėvynės sūnus turi ginti tą dvigubą motiną nuo visokių užpuolimų, skriaudų ir šmeižtų, o jei kas panašaus būtų jai padaryta, reikia stengtis grąžinti jai pirmykštę teisę ir garbę. Tik reikia kovoti su teisybės, meilės ir dorovės ginklu, o ne vadovaujantis nedoru kerštu, bet greičiau taikia širdimi.

TĖVYNĖS MEILĖ.

„Graži tu mano, brangi tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai,
Graži tu savo dangaus mėlyne,
Brangi, nes daugel vargų prityrei.

Bažnyčios tavo ne tiek grožybe;
Ne dailės turtais, ne auksu žiba,
Bet dega meile, maldos galybe,
Senųjų amžių gyva Tikyba".

(*Maironis* — Pavasario Balsai).

Ar krikščionis gali mylėti tėvynę? — Ne tik gali, bet turi mylėti, nes Dievas tą meilę įdiegė jo širdyje, o Kristus jos ne tik nepašalino, bet savo žodžiu ir pavyzdžiu dar didesnės vertės jai davė. Skaityk Šv. Evangeliją, o persitikrinsi, kaip Jis „savo žmones" mylėjo. Dieviškojo Mokytojo pavyzdį seka Šventieji. Nors jų meilė visą žmoniją, ypač visą Bažnyčią apima, tačiau didesnis yra prisirišimas prie savo brolių ir tos žemės, kuri juos augino ir maitino. Dėliai to jie stropiai pildo visas tėvynės pareigas, dalijasi jos laime ir nelaime, neša pagalbą jai vargstant ir kenčiant, savo atgaila atitolina Dievo rykštę, o malda priartina Jo palaimą. Jie dažnai pasiaukoja už savo tautos

žmones. Jie net po mirties neperstoja tarpininkauti savo broliams. Visai tat protingai daro Bažnyčia, duodama kiekvienai tautai šventų jos sūnų už dangaus Patronus.

Taigi reikia mylėti tėvynę. Kad ta meilė būtų krikščioniška ir tobula, būtinos jai geros žymės.

Pirmiausia tėvynės meilė turi būti aukštesnės meilės, ypač Dievo įtakoje arba vadovybėje, nes kiekviena meilė, kuri plaukia ne iš Dievo meilės, arba ją žemiau stato, arba lygios vertės jai duoda, yra nedora ir nuodėminga. Paskum, tėvynės meilė turi būti Bažnyčios meilės įtakoje, nes Bažnyčia yra dvasinė, dangiška tėviškė ir dėliai to tiek aukščiau stovi už žemišką tėviškę, kiek siela aukštesnė už kūną, dangus už žemę. Yra tai stabmeldybė tėvynę aukščiau statyti už religiją ir Bažnyčią, o tuo pačiu daryti ją Dievu, kaip stabmeldžiai kad darė. Šiandieną, kuomet stabmeldybės dvasia iš naujo atsigaivina, daro kai kurie iš tėvynės dievystę, kuriai liepia viską skirti: sąžinę, tikėjimą, sielą ir Dievą. Panašiai tos pat stabmeldybės šalininkai vadovaujasi tuo principu, kad visi vartojamieji būdai ir priemonės yra tinkami, jei tik jie tarnauja ir siekia užbrėžtojo tikslo. Bet užtat jų darbus lydi Dievo prakeikimas. Krikščioniška tėvynės meilė vieninteliai tyra ir tikrai pastovi, nes myli dieviškai ir visumet vadovaujasi aukš-

tesniu principu. Dėliai to niekam nedera tėvynės gerovei pamesti V. Dievą ir pasipriešinti Jo šv. Valiai, nedera del patriotizmo prisileisti kokios nedorybės ar nusižengimo, o draug del laikinos žemiškos tėvynės prarasti amžiną tėvynę. Nors tai būtų ir kilniausias tikslas, tačiau nepateisina blogų priemonių.

Antra, krikščioniška tėvynės meilė nėra taip ankšta ir savimyli, t. y. nedaro išimties didelės šeimynos meilei, o ypač katalikų, ir yra tolima nuo visokios neapykantos vienai ar kitai tautai. Žodžiu sakant, Kristaus Bažnyčios tėvynėje „nėra jau nei graiko, nei barbaro, o visi yra broliai".

Toliau, krikščioniška tėvynės meilė turi pasireikšti ne žodžiais, jausmais arba kitokiais išoriniais ženklais, bet „darbu ir tiesa", tai yra, kad jei kas myli tėvynę, stengiasi gyventi dieviškai, nes pikti sūnūs nedaro motinai džiaugsmo. Tikrieji tėvynės sūnūs sąžiningai pildo savo pašaukimo ir luomo pareigas. Tegu tat kunigai spindi dorybėmis ir stropumu Dievo garbei, tegu Seimo nariai teisingai atstovauja žmonių reikalus, valdininkai tegu sąžiningai eina savo pareigas, mokytojai su atsidėjimu moko jaunąją kartą, darbininkai tebūna darbštūs, padorūs ir teisingi, visi žemdirbiai darbštūs, uolūs ir atsidėję savo ūkiui, tėvas ir motina teauklėja išmintyje ir paklusny-

bėjė savo vaikus, — o visi tesisaugoja tinginiavimo, girtuokliavimo, barnių ir nesutikimų; visų širdyse teliepsnoja Dievo, artimo ir tikra krikščioniška tėvynės meilė, pasiryžusi save paaukoti. Tuomet tėvynė turės džiaugsmo iš savo vaikų. Tuomet ir mūsų brangios tėvynės, Lietuvos, džiaugsmu nušvis veidas, jei tik mūsų tarpe nebus nesutikimų ir partijų ginčų: tuomet tik mūsų tėvynė atgaus pirmykštę savo garbę ir stiprybę, tuomet, kaip sako mūsų dainius Maironis:

„Nors mūsų, broliai, nė daugel yra,
Būsime tvirti, jei riš vienybė;
Stokim į darbą vyras į vyrą:
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

O nieks kitas nesujungs vienybės tyrų mūsų rankų ir širdžių, kaip tik Dievo meilė, kaip tik bendras visų tikėjimas, sujungtas su karšta malda. O tokios tautos visos pastangos ir jos žmonių maldavimas turi didelę vertę Dievo akyse. Taigi ir mes

„Kada prieš sumą visi, kaip vienas,
graudingai šauksim „Pulkim ant kelių“,

būdami pilni vilties, o būkim tikri, kad „Tėvas Aukščiausias, kurs amžiais mus plakė, paguodančią ranką išties“ (Pavas. Bals.).

Bet negana to, krikščioniška tėvynės meilė turi plaukti iš kilnesnių akstinų, t. y. krikščionys turi mylėti tėvynę ne del to, kad prigimtas jausmas prie to verčia arba dar blogiau del ambicijos, bet svarbiausia del to, kad V. Dievas liepė ją mylėti, nes

kitaip toji meilė neturi jokios vertės Dievo akyse ir nieko neužsipelni amžinam gyvenimui. Dar nepersenais laikais tūlas tėvynės mylėtojas kariūnas sunkiai apsirgo ir toje ligoje turėjo nepaprastą sapną. Jam rodėsi, kad jis matąs keletą dailių jaunikaičių, auksinėse knygose kažką stropiai rašančių. Jis artinasi į vieną ir klausia: „Kas jūs esate ir ką jūs čia rašote?“ — „Esame Dievo Angelai ir surašome gyvenimo knygon gerus žmonių darbus“. Tada smalsumo pagautas jis prašo Angelo, kad atidengtų jo gyvenimo puslapį. Angelas tai padarė. Bet koks nustebimas buvo to kariūno, kuomet pamatė savo gyvenimo lapą tuščią. „Kaip tai?! — sušuko jis — visą gyvenimą paskyriau tėvynei, turtus praradau, jėgų netekau, — ir jokio užtai neturiu nuopelno?!“ — „Mano mielas brolau, — tarė Angelas, — mes čia užrašome tik tai, ką žmonės daro iš Dievo meilės ir del Dievo, o ką žemei padarei, žemė tai atlygina“. Atsipeikėjo kariūnas ir pasinaudojo tuo pamokymu. Žiurėk tat ir tu, kad, darbuodamasis tėvynei, visumet turėtum prieš akis Dievą.

Taip tai reikia mylėti tėvynę. Jei visi taip ją mylėtume, darbai nebūtų beverčiai Dievo ir žmonių akyse.

„Laiminga tauta, kurios Viešpats yra jos Dievas“ (Ps. 143, 15).

V. D. D. G.

Mažiau suprantamų žodžių paaiškinimas.

Abatas — Vienuolyno vyresnysis.
Akstinas — paskata, arba kas žadina mus į darbą.
Ambicija — žiūrėk: „Nuolankumas“ žodynėlis.
Antipatija — įgimtas pasibiaurėjimas, nemėgimas.
Argumentas — išrodymas, kuriuo remiame savo nuomonę.
Alchemija — kaip ir mokslas, norįs surasti tokį akmenį, kuriuo galima būtų paprasti metalai paversti auksu ar sidabru.
Autoritetas — rimtumas.
Despotizmas — žiaurus klegesys.
Duosnus — kuris nesigaili aukų geriems tikslams.
Faktas — kas yra yvykę, įvykis.
Glaudus — švelnus, malonus, mandagus.
Gėris,io — mogis, magmogis, skanus, gražus, geras.
Harmonija, — harmoninga — sutarimas.
Iliuminacija Apšvietimas.
Impulsas — pastūmėjimas.
Įžūlus — akiplėša, šiurkštus, grubijonas.
Idėja — vyriausia mintis.
Indiferentizmas — abejingumas, nesirūpinimas nieku:

Yda — trūkumas, įsisenėjusi klaida.
Kokietavimas — meilinimasis.
Konfiskavimas — nusavinimas.
Komentoris,ai — aiškinimas.
Lakus — kurs lengvai laksto ir mėgsta daug lakioti.
Mąslus,i — mėgstąs daug mąstyti.
Naturalus, nenaturalus — tokis, kokio reikalauja prigimtis (natūra).
Orutinai — iš oro, iš lauko.
Objektas — dalykas.
Oficialus darbas — valdžios reikalaujamas darbas.
Pesimizmas — blogas nusiteikimas, bloga nuotaika.
Pagieža — kerštas.
Principas — vyriausia taisyklė, kurios mes laikomės.
Riba — siena, rubežius.
Reguliavimas — tvarkymas.
Simpatija — palankumas.
Smalsus — daug norįs žinoti, žingeidus.
Susijęs — susirišęs, susijungęs.
Šalmas — helmas, (karžygio) riterio kepurė.
Teologas — tikybos mokslą išėjęs žmogus.

TURINYS.

Tikėjimas.

pusl.

I. Tikėjimo reikšmė ir reikalingumas 7
II. Tikėjimo vaisiai 9
III. Tobulo tikėjimo žymės 13
IV. Priemonės įgyti, užlaikyti ir padauginti tikėjima 23

Viltis ir pasitikėjimas.

I. Vilties reikšmė ir akstinai . . . 32
II. Vilties reikalingumas 35
III. Vilties ir pasitikėjimo vaisiai . . 37
IV. Pasitikėjimo žymės 42
V. Tąsa 48
VI. Tobulos vilties ir pasitikėjimo žymės 55
VII. Tąsa. Pasitikėjimas turi būti sujungtas su baime ir pasiilgimu . . . 61
VIII. Būdai vilčiai ir pasitikėjimui įgyti 68

Dievo meilė.

I. Meilės reikšmė 70
II. Meilės ypatybės: . . . . . .
1. Meilė — tobuliausia dorybė . 71
2. Meilė — stipriausia dorybė . . 73
3. Meilė — saldžiausia dorybė . . 76
4. Meilė reikalingiausia ir naudingiausia dorybė 77

III. Dievo meilės akstinai 83
IV. Viešp. Dievo meilės dydis . . . 87
V. Meilės laipsniai ir rūšys . . . 91
VI. Dievo meilės žymės 97
VII. Tąsa 103
VIII. Tąsa 109
IX. Tąsa 113
X. Tąsa 121
XI. Tąsa 127
XII. Būdai Dievo meilei įgyti . . . 134

Artimo meilė.

I. Tos dorybės reikšmė 140
II. Kas dera mylėti ir del ko . . . 144
III. Kaip labai turime mylėti artimą. . 147
IV. Kokiu būdu tinka reikšti artimo meilė:
1. Mintimi 151
2. Širdimi 159
3. Žodžiu 169
4. Darbu 180
5. Gailestingumas neturtėliams . . 191
6. Gailestingumas ligoniams, našlaičiams, šventkeleiviams, kaliniams, ir mirusiems 195
7. Gailestingumas dvasios kančias kenčiantiems 201
8. Tąsa — Gailestingumas nusidėjėliams 207
9. Tąsa — Apie brolišką perspėjimą 215
10. Gailestingumas skaistykloje kentančioms sieloms 222

V. Apie įvairią meilę:
1. Šeimos meilė 227
2. Meilė dviejų ne vienos lyties asmenų 235
3. Bičiulių meilė 241
4. Namiškių meilė 247
5. Priešų meilė 248
6. Tėvynės meilė 259

„Šešupės“ spaustuvė
Marijampolėje.